

Borger-Bennen.

Et Ugeskrift,

udgivet

for det forenede

Understøttelses-Selskab.

Tre og tyvende Aargang.

Kjøbenhavn, 1841.

Trykt hos E. M. Cohen.

05.6
B066

1811
Aug. 2nd

17507

Register

over

Indholden af Borgervens-Bladet.

Tre og tyvende Aargang.

Afhandlinger og deslige.

No.	Side
1, 2, 3.	Overdaad formindsker Livets Glæder 3
3.	Bed Caprain og Dannebrogskridder
	W. H. F. Abrahamsons Fræ-
	trædelse fra Skrivecommitéen for
	Bladet Borgervennen . . . 19

No.		Side
3·8.	Om Krig	20
9·92.	Antverpens mærkværdige Beleiring	65
12·19.	Thimotheon	89
17·18.	Den gode Søn	132
19·21.	Brudegaven	145
22·25.	Hvorledes komme vi til Kundskab om vore Evner og Kræfter	172
27·28.	Pludselig Død	212
29·30.	Den gode Borger	222
30·31.	Tilfredshed med sin Stilling i Livet	239
32·44.	Fredens den allevegne forfulgte og forjagne Fjeds Klagemaal	252
44·49.	Wvin og Tompsen	347
	Den ædle Frugthandlerke	349
	Thomas Hardman	353

No.

Side.

Barnlig Kierlighed og Værfølelse	355
En Ensenade	362
Tilladelig List	363
Store Ministre fælle ogsaa un-	
dertiden	365
Paris og Philadelphia . . .	366
Dvergen Geffery Hudson . .	369
Karl den tolvte	371
Den syge Enke	378
Hamilton	383
Bugtaleren Comte	387
Taknæmmelighed	390
51: 52. Bindet paa Slottet Trianon	404
Ildtangen	413

No.		Side.
2.	Efterretning om Præmie Selskab for den jødiske Ungdoms Anbringelse til Konster og Haandværker	9

Anmeldelser fra Administrationen.

No.		Side.
1.	Nye Medlemmer	1
4.	Om Ugebladets Bestyrelse	25
14.	Om Repræsentantmøde	105
16.	Om Repræsentantvalg og nye Med- lemmer	122

No.		Side.
22.	Om Repræsentantvalg .	169
32, 48.	Om General-Forsamling, Pens sioner, Gratificationer og Laan	249
48.	Repræsentantsmøde .	378
49.	Nye Medlemmer .	385

Regnskaber.

No.		Side
16.	Extract af 3die Quartals Regns skab 1810 . . .	124

No.		Side.
17.	Extract af 4de Quartals Regns	
	Skab for 1810	129
18.	Extract af General: Regnskabet	
	for 1810	137
35.	Extract af 1ste Quartals Regns	
	Skab for 1811	275
36.	Extract af 2det Quartals Regns	
	Skab for 1811	281
51.	Extract af 3die Quartals Regns	
	Skab for 1811	401

B o r g e r = B e n n e n

No. 1.

Tre og Tyvende Aargang.

Lørdagen den 5te Januari 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Matth. Joh. Sebbelow,
Wimmelskæftet No. 138.

A n n e l d e l s e.

S General = Forsamlingen den 17de December
forrige Aar bleve følgende nye Medlemmer an-
tagne:

Hr. N. Kirketerp, Bankedirekteur.

— Hr. H. Kirketerp, Grosserer.

- Hr. A. E. Smith, Grosserer.
 — E. Nissen, Grosserer.
 — J. A. Eyschytz, Grosserer.
 — H. B. Wolffen, Brygger.
 — S. Smith, Forvalter.
 — S. Lindwed Skibscaptain.
 — Brock, Urtekræmmer.
 — Wallich, Mægler paa St. Thomas.
 — L. Colstrup, Kaptain og Grosserer.
 — P. Colstrup, Grosserer.
 — Maag, Grosserer.
 — Møller, Skibscaptain og Dannebrogsmænd.
 — Frøhm, Skibscaptain.
 — Birch, Skibscaptain.
 — Monrad Etatsraad og Deputeret i det Kongelige danske Kancellie.
 — Karup, Kopiist ved Underfogdens Kontoir.
 — Thomsen, Sekretair og Bogholder ved Bankeskontoi-ret.
 — Horneman, Professor i Botaniken.
 — H. Andersen, Guldsmed.

Administrationen for det foreenede Understøttelseselskab.

R. Bay. Brorson. Collin.

C. Købke.

Overdaad formindsker Livets Glæder.

Jeg er ikke den eneste, sagde Philotas en gang i et Selskab, der gjør den Bemærkning, at Munterhed mere tager af end til iblandt os. Sorg har nedsat sig i mange Familier, hvor man for ikke vidste af den at sige. Hertil kan anføres mange Aarsager, som alle medvirke. Overdaad er tilforladeligen ikke en af de ubetydeligste.

Jeg veed meget vel, hvilket ubestemt Ord, jeg her har brugt. Alt kan blive Overdaad, og det kan være Sparsomhed hos Een, hvad der var Ddselhed hos en Anden. Derfor ynder jeg ikke disse sædvanlige, ubestemte Udraab med Overdaad, og miskiender ej den gode Side, som kun den kan miskiende, der overseer, hvor meget Virksomhed, Industri, Smag, Opfindelseskraft er bleven befordret ved den. Men skal man derfor ej agte paa den anden Side? Skal man advare for overdreven aandig Virksomhed, for denne Sielens Overdaad? raade Unglingen, at standse i denne ædle Driftighed, og blot naar der tales om sandselig Tilfredsstillelse, ej erkjende nogen Grændse?

Hvor Grændsen er, det lader sig vist nok i enkelte Tilfælde bedre sige end udtrykke ved en almindelig Regel. Men skulde ikke dog den Prøve være temmelig sikker, naar vi undersøgte, om det som man kalder Dverdaad, og som kan være meget uskyldig, kan meget forsøge Livets Glæde og Nydelse — om det ej begynder, at blive farligt, just for denne Nydelse?

Dette bliver saa ofte Tilfældet blandt os, og hvo der har sin egen Noe, hvo der har sine Benner's Noe fier, han sørge i Tide, at denne nye Kilde til Kummer, hvoraf der alt gives saa mange, ikke skal aabnes.

Man ønskede at Philatos nærmere skulde forklare sig og han blev ved.

Hver overdreven Estergivenhed for Dverdaad, har i det mindste to Ulykker till uundgaaelig Følge: man tillader sig uforholdsmæssig Bekostning og hindrer Huslighed. Ved begge Dele maae man tilkæmpe sig Livsnydelse, og ved begge taber man den, snarere end man troer.

Med den Beføstning, som gjøres uden Overregning om hvad man kan udgive, forfles res rigtig nok de Ting, som gjøre Livet behagelige. Man klæder sig mere smagsfuldt, man boer bekvemmere og skjønnere, man spiser, man drikker bedre, man giver Sandserne mangfoldig Tilfredsstillelse; men deler dette Alt med Andre, man vinder altsaa sandsynligen tillige mange selftabelige Glæder. Men naar man maa kjøbe denne Nydelses Stunder med Dage, Maaneder, maaskee med Aar, hvori Næringsforger hentære os, kjøber man dem da ej meget for dyrt og uden Forstand? Da tier glade Selfkabers Stemme, som beundrede og lode sig vel smage, hvad de fandt hos os. Men derimod taler ofte Kreditors Stemme og kræver i uvenlig Tone Gielden ind. Da blive Husets vigtige og uundværlige Fornødenheder synlige, de taale nu ingen Opsættelse længere, fordi man alt ofte har sat dem til Side, for ej at behøve at nægte sig nogen Fornøielse. Og da seiler man Midler, til at bringe Alt dette tilveje, fordi Formuen ikke har formeret sig med de forøgede Beføstninger.

Man har meget rigtigten bemærket, at vore Fædre maaskee overgik os i nogle Dele i Beføst-

ning og Pragt. Anskaffelsen af hvad de regnedes til Belleonet, kostede virkeligen meget; men naar man betænker, hvor længe dette beholdtes i det mindste i Middelstanden — hvor Overdaad nu just bliver farligst — hvor langt fjeldnere man fordom viklede af med Moderne, saa var derved sikkert en stor Binding, i Sammenligning med de Udgifter, som vore lette, ikke varige Møder drage efter sig. Hin Tids Overdaad kunde blot for et meget lidet Antal Mennesker være forførende. Den var altsaa mindre fordærvelig. Vore Dages Overdaad er det mere thi den borttager Pengene i smaae Summer, og udbreder sig derfor blandt alle Stænder.

Ligeledes tabes derved Huslighed. En af de skønneste Drifter hos Mennesket, Drift til Selskabelighed, bliver farlig ved uklog Tilfredsstillelse. Den Bekostning, man har gjort, maa jo beskues. Alle Overdaadigheds Opfindelser maae jo have Beundrere. Man maa altsaa udvide sin Kreds; man maae see mange Mennesker, meddele sig til mange andre Mennesker; man maae begynde at føre et stort Hus, om man end i egentlig Forstand skulde tabe sit Hus. Man besøgte ogsaa hinanden fordom,

nen med mindre Bekostning. Der var ingen Rappen om at overgaae hinanden. Hele Maaneder forud glædede man sig til store Familiefæstelser eller Glædesdage; nu tænker man først om Morgenen, hvad man om Dagen skal nyde. I ældre Tider — skriver Brandes — gaves flere store Fornøielses-Punkter, til dem man glædede sig forud, og paa dem man tænkte længe efter. Nu vil man dagligen nyde, derfor nyder man fielden eller aldrig. Dersom Børn over Aften fik Gulegaver, Træet med Lys vilde snart tabe sin Ynde for Børnene. Var der Maskerade hele Aaret igjennem, hvo vilde da dele denne Forlystelse? Vore Fædre spiste i kosteligt paa fæstlige Dage: vore Kige gjøre det nu Midtag og Aften med langt mindre Glæde. Deconomie i Fornøielser forstaaes mindst af dem, der meest skulde anvende den."

Dette adspredte med Bekostninger forbundne Liv, kunne faa Familier holde ud. Men selv der hvor man føler dette, tager i det mindste Manden sig ofte Ret, til at forlade sit Huus, og der bliver jo, ej blot i store, men ogsaa i maade Stæder rigeligen sørget for Stæder — Harmonier, Bennesamfund, Recreationer kaldte, — fordi

der i Husene ere Disharmonier, fiendsk Sind og Kiedsomhed — hvor han kan tilbringe sine Aftener, som han før henlevede i sin Families Skød. Derved holder han efterhaanden op, at have Glæde over sin Kone og sine Børn, og saaledes bliver, da Andre jo bemærke det, da det jo maae agte paa, at Kone og Børn ere ham til Byrde, den ægte skabsløse Standstedse almindeligere, og ved den kunde Livets sande Glæder sandeligen ikke forfleres.

(Sluttes i næste Nummer.)

B r o r s o n,
 Professor.

Kommissionen, som bestyrer Bladet, samles den 6 Januari da Hr. Pastor Michelsen meddele sit Bidrag.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 2.

Tre og Tyvende Aargang.

Løvedagen den 12te Januari 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
Sjornet af Bæres og Nellikogaden No. 209.

Efterretning

om

Præmie-Selskabet for den jødiske Ungdoms Anbringelse til Konster og Haandværker.

Dnsdagen den 19 December 1810 holdtes efter Indbydelsen den aarlige Generalforsamling i dette Selskab.

I denne Forsamling foredrog Administrationen det i forrige Aar Passerede, og foreslog efterstaaende Mestere af den christelige og Svende af den jødiske Religion til at erholde den af Selskabet udlovede Præmie, som af Selskabet blev tilkiendt følgende:

Til Anne Dorothea, Sadelmagermester J. H. Wengandts Enke, fordi den Afdøde har taget Meyer Heyman Simonsen og

Hertz Moses Schiff begge af den jødiske Religion i Lære, og efterat de have udlært ved hans efterlevende Enke i Lauget ere blevne indskrevne som Svende.

En Præmie af 50 Rd. D. C.

Til Bogbindermester Hr. Jørgen Lytgen, som ligeledes har taget Samuel Hertz af den jødiske Religion i Lære og ladet ham efterat han har udlært i Lauget indskrive som Svend.

En Præmie af 30 Rd. D. C.

Til Sadelmagersvend Meyer Heyman Simonsen:

En Præmie af 20 Rd. d. C. og en Sølvmedaille.

Til Sadelmagersvend Hertz Moses Schiff,
En Præmie af 20 Rd. d. C. og en Sølvmedaille.

Til Bogbindersvend Samuel Hertz:

En Præmie af 20 Rd. d. C. og en Sølvmedaille.

Til forestaaende Mestere og Svende blev endvidere af Administrationen meddeelt, et med Selskabets Signet authoriseret Exemplar af Selskabets Love, for

at de derved i sin Tid kunde legitimere sig Fortrinns-
retten i Henseende til Lovens 1 Cap. 2 §.

Derefter blev af Administrationen foredraget føl-
gende:

1.

Blev fremlagt og oplæst Revisions-Forretningen
for Aaret 1808 nemlig fra 1ste Aug. 1808 til 31 Julii
1809 ved et Brev fra Revisorerne;

S. L. Hr. Grosserer J. C. Krossing og

— — Bogholder B. Hellman

hvis væsentlige Indhold er:

„At de ikke have funden Feil, men den nøi-
agtigste Orden, og Regnskabet saaledes i alle
„Deele rigtig.“

Hvorefter Administrationen erholdt Quitting for aflagt
rigtig Regnskab, fra 1 Aug. 1808 til 31 Julii 1809
ved de tilstedeværende Medlemmers Underskrift i Ge-
neralforsamlings-Protokollen.

2.

Ifølge Lovens 1 Cap. 1 §. afgik de to ældste
Administrateurer:

Agent H. J. Meyer, og

Grosserer P. J. Cantor,

som eenstemmigen paa nye bleve valgte, og modtog
samme.

3.

Til at revidere Regnskabet fra 1 August 1809 til 31 Juli 1810 blev eenstemmigen valgt:

Hans Belærværdighed S. L. Hr. Pastor J. L. Paludan,

og S. L. Hr. Mægler M. Bessely junior som vare tilstæde og behagede at modtage Valget.

4.

Blev fremlagt 2de Medlems-Protokoller, en efterløbende Nummer og en i alfabetisk Orden efter disse var Antallet af samtlige respective Medlemmer ved Selskabets Aarslutning den 31 Julii 1810 i alt 225.

5.

Siden sidste Anmeldelse ere følgende Drenge af den jødiske Religion ansatte i Lære, saasom:

Simon Berent, paa det Kongl. militaire Uld-Manufaktur.

Gerson Jacobsen hos Skrædermester Hr. N. Andersen.

Isaias Meyer hos Skomagermester Hr. P. A. Sorum.

Abraham Joseph hos Guldsmedmester Hr. L. Ebbesen.

Moses Michelsen hos Skrædermester Hr. Lazarus Levin, og flere ere ansatte paa Prøve ved forskellige Professioner.

6.

Blev fremlagt en Balance over Regnskabet fra
1 Aug. 1809 til 31 Julii 1810.

Efter denne bestaaer Selskabets Formue:

a) Ifølge fremlagte Banke-Recipisser i Kongelige 4 procents Transportable Statsfonds Rd. 5520 Spe- cies a 125 pr. C. , et d. C. .	6900 Rd — 0
b) 3 Kongl. Consignable og transpor- table Bankfonds R. 600 Species som koste i første Indkøbs-Pris	1123 " — 0
c) 3 Kongl. 4 Procents Annuiteter i d. C.	700 " — 0
d) Cassa Beholdningen i Ifølge fremlagt Kassebog, afslutter til 31 Julii 1810.	382 " 22 1/2
e) Forfaldne Renter paa ovenmeldte Rd. 6900 fra 11 Decbr. 1809 til 31 Julii 1810, 7 2/3 Maaneder a 4 p. C. p. U.	176 " 32 "
af Rd. 1123 fra 1 Julii 1810 til 31 Julii 1810, 1 Maaned a 4 p. C. p. U.	3 " 71 "
af Rd. 700 fra 1 Jan. 1810 til 31 Ju- lii 1810. 7 Maaneder a 4 pr. C. p. U.	16 " 32 "
<hr/> Taleris 9301 Rd. 61 1/2	

Transport d. C. 9301 Rd. 61 β.

f) Restancer af aarlige Bidrage for
 Aarene 1808 og 1809

61 : — :
9362 : 61 β.

Fragader for en i Generalforsamlin-
 gen den 9 November 1808 til
 Guldsmedsvend Moses Levin til-
 kiendte Præmie 30 Rd.
 og en Sølvmedaille 1 —

som ved Aarets Slutning ei
 endnu til ham var betalt,
 da han ei har meldt sig, og
 hans Opholdsstæd ei var
 at opspørge

31 : — :
Tgien D. C. 9331 Rd. 61 β.

Administrationen for Præmie-Selskabet for den jødiske
 Ungdoms Anbringelse til Konster og Haandværker.

L. Larsen.
 S. J. Cantor senior.

S. J. Meyer.
 L. J. Cantor.

S. A. Bramhelt.

Overdaad formindsker Livets Glæder.

(Fortsat. See No. 1.)

Hvo der elsker Menneſkeheden, maa ſee det med Medlidendehed, at Livet ſaaledes tabes for ſaa mange gode Menneſker. Og dog tilſtaaer jeg gjerne, at Friſteliſen er ſtor til her ej at lade ſig henribe; at der kræves Standhaſtiſhed, og Vaane, at handle efter faſte Grundſætninger, og ej at blive henrøbne af Exemplernes Vælde. Lader os, mine Venner være ærlige mod os ſelv! Er ikke maatte Mangen af vor Kreds gaaet længere end han ſkulde? Frygt for at blive tilbage, have noget mindre, glimre mindre, at ſulle formode den Dom, det var i dette eller hint Huus bedre end hos os — har denne Frygt aldrig forledet os til Udgifter, ſom, ſkiont de ikke endnu foraaſage os nogen Sorg, dog i det mindſte bedre kunde anvendes, for at ſkienke os mere Glæde.

Disſe rene, huſlige Glæder, denne lykkelige Frihed for Sorg, denne frie Utvungenhed, naar Manden kan ſkue Konen, og Konen Manden i Anſigtet, uden deri at læſe Bebreidelſer for begangne Daarſkaber, der kan ej opveies ved Modens og Tonens fortvarende Nydelſer! Det er en gandske anden Nydelse, ved de tarvelige Maaltider, ved de ſimple Familiefæſter, ved de ſimple Familiefæſter, ved de tilkøbte Naturens Glæder, — ſaa længe man har den Bevidſheds bet er

mit Alt, hvad jeg nyder. Ingen Kreditor gjør Fordring paa mig. Ingen af Selskabet tænker, det er ubetalt Gods. Ingen Mage græmmer sig over Udfaldet af denne Levemaade. Intet Barn skal engang sukke, hvorfor ødslede mine Forældre og glemte mig? Ingen Fattig gaaer sørgende forbi denne Dør, fordi han veed, at de fra Bordet faldende Brødsmler helere gaves Hunde end Mennesker.

(Sluttes i næste Nummer.)

B r o r s o n,
 Professor.

Kommissionen som bestyrer Bladet, samles den 13 Januari, da Hr. Pastor Michelsen meddeeler sit Bidrag.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 3.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 19 Januari 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
paa Hjørnet af Bæres og Nellikogade No. 209.

Overdaad formindsker Livets Glæder.

(Gluttet. See No. 2.)

Lader os slutte et Forbund, Venner, at blive ved dette Sindelag, og hvo der alt har aflagt det, vende tilbage til dette Forbund! Her tales ej alene om Sparsomhed, Afholdenhed, tales ikke heller om at forsøge sin Ejendom — her tales om vor hele Lyksalighed, i en vis Forstand om vor Dyd. Ved de ubetænksomme Offre, vi bringe Overdaad,

gaaer hin gandske sikkert, denne meget ofte tabt. Det er en sjelden Lykke, naar man frelser den under sin jordiske Velstands Skibbrud. Sædvanligen troer den, som er bleven ødelagt ved Modens Daarskaaber, sig tvungen til, at benytte hvert Middel, for at frelse sig og Sine, og saaledes kan han ej berolige sig med at have handlet vel. Og hvad hade vi tilsidst deraf? De Vise og Reiskafne beklage os. De, der delede vore gode Dage, eller misundte os, smile med Haan og Foragt, og spottende: det havde man vel tænkt! søge de Erstatning for deres Vemngelse.

Tilbage, tilbage, mine Venner, til de gamle simple Sæder! Tilbage til Huusfaderens og Egtemandens Glæder! Selv den Bitterhed, hvormed de stundom ere blandede, erer mere velgjørende, end den Lyst, som vi stedse nyde udenfor vort Hiem.

B r o r s o n,
 Professor.

Bed

Capitain og Dannebrogsgribber

Wern. Hans Fred. Abrahamson's

Fratræbelse fra Skrivecommitteen

for Bladet Borgervennen.

Lær yngre Broder bly vel nærme sig
til det Parnasses Fod, hvis Top Du længe pryder?
Kan, Danmarks Aristark! vel takkes Dig,
de simple Glemmigejer, som hans Muse yder?

Han veed det grant, — Du blid Ham lærte det:
at ægte Biismand er den skænesfulde Dommer.
Af Dig han venter denne gamle Ret;
og derfor han frimodeligen til Dig kommer.

I eget og i flere Brødres Navn
han tolker nu med reent, med roet, med sønligt Hjerte
Dig, Fader Abrahamson! her Dit Savn;
og varmest Tak for hver Gang ham og Dem Du lærte —
for hver Gang her Du taled Dydens Sag,
og hvergang Tidens Tant Du mandeligen straffed:

hvergang Du aabned Øku til Sandheds Dag;
 hvergang vort Sprog sin hartad tabte Ret Du skaffed!

Det stander Alt saa klart i dette Borgerblad,
 at aldrig, aldrig Mindet derom kan udslettes;
 saa lidet, som Din sande Tale og Dit Qvad
 i danske Borgerbarne nogentid forgjettes.

Nyd fro Din Oldingsalders Hædersfred!
 Hvil rolig paa Din skjønne Laure. Egekrone!
 Din Hand os følge trolig ved hvert Sjed!
 Den i vort, Dig saa kjere, Brodersamfund trone!

O m K r i g . *)

Man har læst Forsvar for Krigen, saa overdrevne,
 at man maatte fristes til at holde Taffefest, ikke,
 som hidtil, efter en endt Krig, men ved Be-
 gyndelsen af enhver Krig; saa overdrevne,
 at man maatte ansee det for stor Uret, naar man

*) udaf Briefe über die wichtigsten Gegen-
 stände der Menschheit. 2 Th. S. 147 ff.

i Litaniet sang: Fra Krig og Blodudgydelse
 frie os, kjære Herre Gud! — Alligevel beder
 og synger jeg, som før, og tvivler heller ikke om,
 at den hele kristelige Kirke vil gjøre det samme,
 men beklager den Forfatter, der ikke hellere anvæn-
 der sin henrivende Betsalenhed paa en Lovtale over
 Freden, hvorved han ustridigen vilde gjøre Mennes-
 keheden en langt større Tjeneste.

Derom er man jo for længst enig, at man ej
 bør falde Krigen en Guds Straffedom; dog
 ikke fordi den er intet Onde, men fordi man heller
 ikke bør falde Jordskjels og Pest og overhovedet
 ethvert andet Onde, enhver anden Folke-Elendig-
 hed saaledes. Det er ligesaa meget mod Kristens-
 dommens Aand, at erklære hele Lande og Folk, der
 lide under Krigen, for straffede af Gud, som det
 er imod dens Aand, at oversvømme Lande og Folk
 med Krig. Men en Landeplage er og bliver Kri-
 gen, saa godt som Jordskjels og Pest ere og blive
 det; thi at der efter tredive eller halvtredstindstyve
 Aar Tattet mere skulde være at høre og see af al
 den Jammer og Hjertesorg, af alle de Udelæggelser,
 den anretter, at meget meer en ny, ofte endnu skjøn-
 nere Skabning fremstaaer og gienlyder af høje Jubler,
 beviser dog vist ikke det Modsatte. De Ulykkelige,

der lide under den, have da udlidet og flage ej mere deres Nød, og Efterkommernes trohjertige Flid har atter udsløttet Sporene af dens Udelæggelser. Heller ikke er dette altid Tilfældet. Af een eneste Krig blive ofte flere Aarhundreder efter overalt, hvor den engang rasede, de tydeligste Spor tilbage, hvilke Efterverdnes hundreedaarige Flid ej kan udsløtte. Saa var det med trediveaars, saa med syvaars Krigen, saa er det med den, under hvilken hele Europa saa saare længe og saa grueligen har sukket. Vist nok maa man være samtidig med Krigen, for, som den fortjener det, at kunne bedømme den. Hvo der da seer dens Rædsler, og ej kalder den Landeplage, han spotter Menneskeheden. Det er ej nok, at de ødelagte Stæder og Byer atter opbygges af den kommende Generation; hvor kommer den levende til at vride Hænder paa deres Ruiner? Det er ej nok, at de faldne Menneskers Pladse lidt efter lidt besættes; hvor komme de tusinde faldne Mænd og Sønner til, at give deres Tilværelse til Pris?

Har man og derved beviist, at et Onde intet Onde er, naar man beviser, hvorledes det til sidst dog maa yde sit Bidrag til Menneskehedens Vel? Dette beviser jo kun, at Troen paa et højere og

alibiist Forsyn, ej er nogen Opdigtelse, og det vilde i alle Henseender staae frygteligt til med os, hvis Historien ej godtgjorde og stadfæstede, at Gud tilsidst styrer Alt til det Bedste. Men her er Talen ej om, hvad Gud tilsidst gjør med en Ting, men om hvad Tingene i sig selv er. Ellers lode og Stratensrøveri og Snigmord sig retfærdiggjøre; ja, det vilde strax være godtgjort, at intet Indfald i Storhed lignede det, Judas havde og udførte; thi, sandeligen, dette har Forsynet ret styret til Bedste; dog beskrives det os som en Satans Indskydelse i hans Hjerte. Jeg veed heller ikke, hvor det kommer fra, naar man ved alle Uordener, Forvirringer, Ulykker, ene henvender Menneskenes Djemærke derpaa, at Forsynet styrer Alt til det Bedste. Er det ikke, som om man opfordrede Menneskene til at anrette Ulykke paa Ulykke, paa det Forsynet stedse maatte have noget at styre til det Bedste, og det ej skulde mangle det paa Lejlighed til at forherlige sig? Jeg tænkte, der var nok i den livløse Naturs Forstyrrelser og i Elementernes Kamp, hvorved Gud uophørligen havde at styre til det Bedste; og istedet for Mens

nessene med deres Krige beraabe sig paa dette, skulde de meget mere henstille det til Ham og hellere med Gud gjøre fælleds Sag til end hurtigere at afhjælpe deres sørgelige Følger.

(Fortsættes i næste Nummer.)

H. E. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og
Søe-Statens Hospital.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 4.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 26 Januari 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
paa Hjørnet af Bæres og Kullikgade No. 209.

A n n e l d e l s e .

Fra Commissionen, som besørger Ugebladets Udgivelse, modtog Selskabet, sidst i forrige Aar Efterretning om, at Hr. Capitain og Ridder Abrahamson, efter i femten Aar at have været Medlem af bemeldte Commission, har udmeldt sig deraf.

I det Administrationen anmelder dette, bør den i Selskabets Navn takke denne af Litteraturen i saa

mange Aar og i saa mange Henseender fortjente, som Menneske og Borger med Almeenhæder kronede Ddning, for hans Medvirkning til at opnaae og fremme vort gavnsfulde Selskabs Njemeed, og personligen maae vi, Brorson og Collin, som i adskillige Aar vare Abrahamsons Medarbeidere i dette Blad, yde ham Tak, for de Timer, vi derved tilbragte i hans lærerige Selskab.

Hr. Højesterets Secretair Stellwagen har, efter Selskabets Balg og Anmodning, havt den Godhed, at paatage sig Borgervennens Medudgivelse.

Administrationen for det forenede Understøttelses-
Selskab, d. 18 Januar 1811.

X. Bay.

Brorson.

Collin.

Om Krig.

(Fortsat. See No. 3.)

Det er heller ikke nok, at dreje og vende et Onde saa længe, indtil der viser sig en taalelig Side af det, og da at forlange, at Menneskene ene og alene skulle betragte det fra denne. Ligesom der ingen Skabning kan gives, der er ganske ond og ganske og aldeles intet Godt har ved sig; saa kan der heller ikke gives nogen Tildragelse, der er af denne Art; eller vi maae ligeledes ophøre at troe paa en alviis Verdens Regent. Og saa kunde Gud ikke engang tillade Krigen, hvis det saaledes forholdt sig med den. Men Spørgsmaalet bliver stedse dette: om der ej er uendeligen mere af det Onde, hvilket Krigen stifter, end af det Gode, og om det lidet Gode, den udretter, ikke og uden den, og altsaa uden at være ledsaget af en saa frygtelig Mængde Ondt, kunde bevirkes??? Jeg er overbevist om, at hver Tænkende, hver menneskekjærlig Krieger gjerne følger mig i denne, ved de mange overdrevne Loftaler over Krigen, foraarsagede Undersøgelse.

Kunster og Videnskaber, ja Religionen selv, hedder det, have fornemmeligen Krigen det meste at takke, og man veed, at beskrive dette saa henrykkende, at man endog tilsidst skulde troe, at det var Krigen, under hvis barmhjertige Hænder vi først vare blevne omskabte fra Dyr til Mennesker.

Hvad nu angaaer Opfindelserne og Forbedringerne af Kunster og Videnskaber, saa veed Enhver, at disse kun ere Rolighedens Børn. Deres Natur fører dette allerede med sig, og den hele Historie beviser det og; og har Krigen nogensinde opfundet eller fuldkommengjort nogen af dem, saa høre de vist til Listen paa de halsbrækkende, hvilke vi, saafremt ingen Krig var, ganske kunde undvære. Derfor indskrænker man sig og blot til Udbredelsen af Kunster og Videnskaber paa Jordkloden. Men saa var det og, skulde jeg tænke, dog vel den upartiske Fortællers Pligt, at anføre ej alene de Tilfælde, i hvilke Krigen bragte dem til Lande, hvor de endnu ej fandtes, men og de, i hvilke den røvede dem fra Folk, der allerede havde dem, og det i en betydelig Grad. Stode altsaa begge Lister hos hinauden, saa behøvede man ej først at tælle, for at overbevise sig om, at de

sidste ere de allerstørste. Ogsaa vilde man med Hingren kunne pege paa visse enkelte Krige, der endog have foraarsaget, at den hele Menneskehed kan ej alene ikke komme videre, end mindre nogenstunde aldeles naae Fuldkommenhed i denne eller hiin Videnskab; fordi de barbarisk have ødelagt og tilintetgjort alle Documenter, Efterretninger, Monumenter og andre Levninger fra Didsiden. Desuden kunde man endnu spørge om Kunster og Videnskaber, man efterlader i et herjet Land, virkeligen ere tilstrækkelig Erstatning for de anrettede Ødelæggelser i Landet; ja, spørge maatte man, om ikke endeligen et ved Krig undertrykket Folk havde tilkjøbt dem for en frygtelig Pris, for Tabet af sin Frihed.

Dog — alt Dette tilfidesat — er det da Krigen, der udbreder Kunster og Videnskaber i uculтивerte Lande, eller er det Krigerne? Er det nu strax ved sig selv klart, at det er disse, og vorde de det kun derved, at de, i Uledning af Krigen komme i et uopklaret Land: hvi maae de da just som Fjender komme til det, for at opklare det? Kunne de ikke og som Venner betræde det, og vil den Dplysning, de der ville befordre, ej bedre ved venstabeligt Besøg gaae fra

Haanden, end ved Mord og Plyndring? Hvilken
 Idee, med mange tusende Streiffere, Haubitzer,
 Krudkarrer, Bombekjæder og Begfrandsse at trænge
 ind i et fremmet Land, for der — at befordre Op-
 lysning? — Vilde det ej være nok med ti, tolv
 Kunstnere og videnskabelige Mænd, man satte
 paa en Rejsevogn og lode tilræde den blide Lære-
 rejse til dette Land? Handelen, naar Nationer
 drive den med hinanden, udbreder allerede alene
 Kunster og Videnskaber, og udbreder dem langt
 vissere og hastigere, end Krigen, og uden tillige at
 anrette hiin navnløse Elendighed, Krigen altid an-
 retter. Til den er Menneskeheden aabenbar be-
 stemt. Ej forgjæves adspredte Naturen dens mangs-
 foldige Frembringelser saaledes over Jordkloden;
 den gjorde det for at forene Menneskene fra alle
 Himmelegne med hinanden. Den veed heller ikke
 af forskellige Folkelag, end mindre af Folkegræn-
 ser og Folkeudelukkelse; den vil meget meer,
 at der skal være almindelig Forbindelse, og at hele
 Menneskeslægten skal betragte sig kun som een Fa-
 milie. I det Nationerne ombyttede deres forskiel-
 lige Naturprodukter mod hinanden, skulde de have
 Lejlighed til ogsaa at ombytte mod hinanden Pro-
 dukterne af den menneskelige Mand og Flid, der
 ere ligesaa forskellige, og saaledes skulde Handelen

være den store Folkeskole, d. e. det Middel, hvorved Folkene lærte hinanden, og lærte af hinanden. Lader os gennemgaae de forskjellige Menneskehedens Arbejder, og vi ville see, at den virkelige har været dette. Med Henrykkelse læser Menneskeveennen Handelen's Historie; det er den sande Historie om vor Slægts Forædning; derimod hæver man med Uffty tilbage for Krigen's Historie. Fra Kysten velsiguer han hver Anker lettende Handelsflaade og ønsker de udløbende Krigsflaader alle tilhebe, at de af Storm maatte drives tilbage i deres Havne; ligesom han uendeligen foretrækker Synet af et folkerigt Marked for den meest glimrende Kystleirs Brimmel.

Neppes er det troligt, at der vilde gives et Folk, der vilde støde den Oplysning fra sig, hvilken det, paa denne Maade, allerede ved blot Handel med dannede Nationer kan erholde; det maatte da være, at Handelen med det blev drevet umenneskelig. I dette Tilfælde er det endog de raaeste Bilde, saasnart disse ere tilfredse med deres nok saa usle Naturstand, ej at fortænke, hvis de overfalde handlende Fremmede, om hvilke de af Erfaring vide,

eller paa hvem de strax kunne see, at de kun ville drive Handel med dem, for paa en god Maade at stille dem af med en Strimmel af deres Ejendomsland efter den anden, eller endog at gjøre dem til Slaver.

(Fortsattes i næste Nummer.)

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed og
Søe-Statens Hospital.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 5.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 2 Februari 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
paa Hjørnet af Bæres og Nellikegade No. 209.

D m K r i g .

(Fortsat. See No. 4.)

Men sæt, at en eller anden Nation heller ikke af den menneskelige Handels Haand vilde modtage forædlende Kunster og Videnskaber: hvad kan berettige en anden til, at paa trænge den disse med Magt? Naar den nu engang ej vil have Meer end den har, hvad gaaer det denne an? Lør denne

slutte saaledes: Fordi J ej ville handle med os, saa begynde vi Krig; eller er den Slutning, hvormed den maa nøjes, ikke denne: Siden J ej ville handle med os, saa gaae vi atter derhen, hvorfra vi ere komne? Det er virkelig meer end syndeligt, naar man paa den ene Side søger, at undertrykke Oplysningen der, hvor den dog allerede er og lykkes, medens man paa den anden søger at retfærdiggjøre Krigen og de uretfærdigste Indfald i fremmede Lande med, at Oplysningen derved velsgjørende maa udbredes. Hvad vil man sige om følgende Samtale mellem en Nation, der ingen Kunster og Videnskaber forlanger, og en anden, der med Magt vil paastrænge den disse? — —

”Hvad ville J hos os Udlændinge?”

U. Vi komme for at opklare Eder.

”Vi forstaae Eder ikke — hvad ville J?”

U. Vi komme for at gjøre Eder lykkelige.

”Sparer denne Nøje; vi ere det allerede.”

U. Umuligen; thi J have endnu ingen Kunster og Videnskaber. Disse bringe vi Eder.

"J see dertil meget huuløjede ud. Dog lad høre, — hvilke?"

U. Vi ville lære Eder, hvorledes J af Livet endnu kunne øse tusinde Nydelser flere, end J hidtil havde.

"Det er, formere vore Begjerligheder. Vi have faa og tilfredsstille dem alle naturligen."

U. Vi ville lære Eder, at bygge prægtige Huuse.

"Man lever fornøjet nok i vore Hytter."

U. Vi ville lære Eder, at forfærdige Uhre.

"For at vide, hvor højt det er oppe ad Dagen, see vi efter Solen."

U. Vi ville lære Eder, forud at beregne Jords og Maanesformørkelser.

"Vi tøve til de komme; da see vi dem alle."

U. Vi ville lære Eder, allerede i lang Afstand at staae Eders Hjende til Jorden.

"Det holdt vi for skændigt for os."

U. Vi ville lære Eder, hvorledes man udkæster den fuldkomneste Lovbog.

"Der behøves kun een Lov: — Gjør imod Enhver, som Du vil at han skal gjøre imod Dig! Denne holde vi Alle."

U. Vi ville lære Eder, hvorledes man helbreder alle de utallige Sygdomme, under hvilke Menneskeheden sukker.

"Vi kjende kun een Sygdom: Alderdommen. Anstik os ikke med de øvrige; saa behøve vi ej at helbrede dem."

U. Vi ville lære Eder, hvorledes man bør tænke om usynlige Ting.

"Derom kan Enhver hos os tænke som han vil, og det vilde være synderligt, i den Henseende at ville foreskrive andre Noget."

U. Altsaa — J ville ej ved os oplæres?

"Nej!"

U. Velan, saa skyde vi paa Eder.

"J maatte være meget uoplyste Folk, hvis J kunde ville skyde paa os. Lære Kunster og Videnskaber Eder det, saa beholder dem længe nok for Eder selv! Forfinede Røvere og Mordere ere J, om J ville vide det. J lyste kun, at tage vort Land.

Der — tager kun Gletterne; vi flygte i Bjergeg-
nene, hvor vi, hvis I komme efter, vente Eder
med en Haglregn af Klippestykker!”

Denne Samtale maa nogensinde være holden,
eller ikke, og i første Tilfælde paa den modsatte,
eller paa vor Halvkugle; saa er dog saa meget vist,
at det Held, der skal beredes Nationerne,
aldrig bør tjene til Forevending for at man overs-
falder dem med Krig; fordi for Guds og
Retten's Skyld hvert Folk kan være
og blive hvad det vil, og i sit Land gjere
og lade hvad det vil.

Ogsaa for Religionen, hvilken fordum med sin
himmelske Raabe maatte skjule de affhyeligste Grus-
somheder, der udøvedes paa ganske uskyldige Na-
tioner, er det Pligt, ej alene at holde denne Grund-
sætning i Ære, men og ganske fortrinligen at es-
terleve den. Hvor kan et Folk komme paa det
Tufald, med Magt at paatvinge et andet sin Tro?
Maaskee i Kraft af dens Sandhed? Næsten
maatte jeg, med Pilatus, spørge: hvad er Sand-
hed? Bildfarelse holder sig kun alt for let for
Sandhed og overgaaer den endog i Enthusiasme
for at udbrede sig. Dog dette tilsidefat, saa bliver

det evig vist: Sandheden kan ej komme for at fordærve Menneskens Liv, men for at frelse det; den er altsaa ikke der, hvor Menneskeliv fordærves. Sandheden betjener sig af ingen andre Vaaben, end — Grunde. Dens Hjelm er Saliggjorelsens Hjelm; dens Vandser Ketsærdighedens Vandser; dens Sværd Landens Sværd. Den vilde vanære sig selv og synes at tvivle om sin egen indre Styrke, hvis den paa en anden Vej traugte ind i et fremmet Land, end — paa Overbevisningens Vej. Lykkes det den ikke paa denne Vej, saa gaar den, af Agtelse for sig selv, igjen tilbage; det Folk, der ej saa antager den, er ej endnu modent til den. Selv Afgudstjenerien er den ej berettiget til, med Ild og Sværd, at forstyrre; den maa stedse betænke, hvilken Lands Barn den er. Ikke indhugget, men indplanter i Menneskene vilde Paulus vide den. Prædike, men ej kanoneret skulde, efter Jesu Villie, Evangelium vorde i al Verden. Hvad Jødedømmet tillod sig, tør den menneskeligere Kristendom ej tillade sig. Israel var selv militærst kommen til sin Religion, og blev af den behandlet militærst. Hvad Jøderne gjorde i Palestina oprører allerede Menneskeheden; men endnu tre Gange mere Afsty opvækker det, der stede af

Kristne i Peru og Mexico. Ligesom hine foregave, at Gud havde befalet dem den mageløse Grusomhed imod de oprindelige Indvaanere, Afgudsdyrkere; saa havde disse og gjerne foregivet det. Men det er Gudsbespottelse, i Herrens Navn at udrydde hele Nationer; ligesom det allerede er en Forbrydelse mod Menneskeheden, at ville med Magt paa tvinge, endog kun eet eneste Menneske, Meninger om Gud og Guds Dykkelse. Man tilskriver og virkeligen Krigen alt for megen Fortjeneste ved Kristendommens Udbredelse. Meget mere torde den Voldsomhed, man har tilladt sig ved den, være den sande Aarsag til, at den hist og her alveles standsede. De fredelige Herrenhuter forstaae det anderledes.

Man beskriver os fremdeles Krigen, som Skuepladsen for de meest ophøiede Bedrifter af saavel Edelmød som Heltemød, og giver ganske tydeligen at forstaae, at vi, uden den, endog slet ikke vilde kjende den højeste Adel, til hvilken den menneskelige Aand og det menneskelige Hjerte være stikede. Hvad dog Alt det er, vore Filosofer driste sig til at paastaae!!

Hvo modsiges, at Krigen føder enkelte store og skønne Bedrifter? Egen større Nød henriver

vist nok til tapper Modværge, og Synet af fremmede med større Nød henriver ligervis til inderligere Medlidende; og der gives Sjæle, hvis deltagende Følelse end ikke søves ved Stormløben. Men kommer ikke, mod een Daad af sandt Heltemod, hundrede rasende Forbovnheder, og mod een ædelmodig Handling, tusende Umenneskeligheder, hvilke alle Krigen ogsaa avler? Er det muligt, at et paa Sjælen sundt og fordomsfrit Menneske kan nægte dette?

Og da — mangler det maaskee Menneskeheden i Fredstider saa meget paa Lejlighed, at øve Handlinger af Kjærlighed og Menneskekjærlighed, at der ved Krig først maa sørges derfor, og at Sligt, uden den, ganske skulde glemmes?

(Fortsættes i næste Nummer.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og
Ede-Statens Hospital.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 6.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 9 Februari 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
paa Hjornet af Læges og Skriftegade No. 209.

O m K r i g .

(Fortsat. See No. 5.)

Hvad Kædheden angaar, saa gives der en utallig Mængde Mennesker, der, formedelst Kald, Haandtering og Stand, uophørligen ere udsatte for de største Besværligheder, ja endog for Livsfarer. Fra Lægen af indtil Matrosen, fra Læggeren indtil Bjergmanden, fra Jægeren indtil Træfælderen — ere de

ikke Alle ligesom bestemte til Mod og Behjertethed, til Uforsagthed og endog til heltemodig Foragt for Døden? Gives der vel noget Menneske, der ej, i det mindste undertiden, geraadede i Stillinger, hvilke opfordre ham til Heltetod? Ere Ilds- og Bandsens nød maaske ej mere gangse? Slipper Et af Hundrede Mennesker derfra, uden svære Sygdomme? Have Skilsmisser fra Venner og Elskte ophørt? Finde Forsølgelser, indtil Blod, ikke mere Sted? Skee ingen Justitsmord mere? O, hvor er der dog af disse Lejligheder til Heltetod meer end nok, til at man endnu først behøvede at anføre Menneskehobe mod Menneskehobe for at øve dem i Nød og Modværge!!

Men — siger man — her er endnu ikke den højeste Anstrængelse af menneskelige Kræfter; denne kan kun vise sig i Krigen. Sæt, at Dette var sandt, skulde derfor Mennesker sættes i endnu større Nødsstilling, paa det de blot maatte have Lejlighed til at vise, til hvilken overordentlig Grad af Kræfters Anstrængelse de ere stikede? Hvortil dette? Hvortil saadant Skuespil endog blot for Tilskuerne? De Spillende selv volder det Dødsangest og har mestendeels, om det end løber nok saa lykkelig af, den sorgeligste Indflydelse paa deres Livsvarighed.

og Sundhed. Og hvis Krig derved kunde retfærdiggjøres, at den viste den højest muligste Anspændelse af Menneskekræfterne: saa vilde og Stimandsfærd kunne retfærdiggjøres. Hvilken udmærket Lejlighed har der ofte eet eneste Menneske til at bevise sig tapper i Kampen mod en Hob Snigmordere, der anfaldt ham! Ja, saa behøvede man kun, at indspærre Mennesker i fjerde Stokværk og da antænde Huset under deres Fødder, for at see dem i højeste Landsforhed springe ud af det højeste Vindue; eller og man behøvede kun, at lade dem kæmpe med vilde Dyr, paa det de kunde aflægge den alleryderste Prøve paa deres Heltemod. Men hvad skulle Menneskene med denne rasende, afsindige Heroisme? Og hvis Krigen virkelig lærte denne, hvor kunde det være en Fortjeneste for den, at udbrede den, om skabe hele Nationer til Slagsbrødre og gjøre Fortvivlelsens Land til den herskende paa Jordkloden? Underledes var det, da Krigen med Ulve og Bjørne end varede. Da drog dog Menneskene i Forening og som Brødre ud til Kamp imod dem. Deres Heltemod overbåndt Rovdyrene; de udryddedes, eller flyede. Skulde Menneskene først endrægtigen have overvundet de glubende Dyr, og siden sønderrive hinanden indbyrdes: saa var det bedre, de aldrig havde overvundet Dyrene;

saar havde deres Heltemod dog aldrig øvet sig paa deres Lige, men kun paa Rovdyrene.

Menneskekjærlige Helt! Fornuften anbefaler en ganske anden Heroisme. Jeg priser den Vis, der ved ingen Hindring lader sig rokke i Udførelsen af sine almennyttige Planer, men med Aandsuærværelse veed at omstabe enhver af dem til et Befordringsmiddel for sig. Jeg priser den Mand, der, naar Omstændighederne ej passe med hans Ønsker, standhaftigen oppebier bedre Tider og da med Overlæg griber det rette Øjeblik. Den Edle priser jeg, der ved Intet lader sig bestikke, for at vorde Menneskeheden's Sag utro og der ingen Opoffrelser skyer for højt at sige Sandhed der, hvor Løshed vilde være Synd. Den Djerpe priser jeg, der erklærer Fordommen Krig, afriver Hyklerin Masken, tager Uskyld i Beskærmelse og redder den, som en Due fra Ornen's Klør. Den Tapre priser jeg, hvem intet Exempel forsører; den Gødelmodige, der med Gødder træder Lejligheden, at hevne sig paa sin Fiende; den Baragtige i det Gode, hvem ingen Verdens Uaknæmmelighed forvilder. Den Fader priser jeg, der for sine Børn arbejder fast over sine Kræfter; den Moder, der ved Nattevaagen hos sine Smaas Seng ej vorder træt; den Ven, der, naar det skal

være, mandigen siger Veninden Farvel; den Syge, der vedholdende kæmper med sine Smarter; den Ulykkelige, der gudhengiven bærer Tabet af sin hele Formue; den Menneſkeven, der kan lide for Andre; den Martyr, der endnu glad døer for Sandhed og Dyd. Det er en Anſtrængelse af vore Kræfter, der betyder meer, end hiin, med hvilken vi i kort Tid fortvilet værgede os og kun i højeste Affekt og i fuldkommen Ubeſindighed. Det er en Heroisme, der gjør vor Forſtand og vort Hjerte Vre, der udspringer af Overlæg og dyb Følelse af vore Pligter, der har alle ſkjønne Dyder i ſit Følge og opløfter Menneſkene over Menneſkeheden; iſtedetfor, at hiin — — — — —

Den øvede Kriſtendommens Stifter i uefterlignelig Storhed; den anbefalede han, ved hver Lejlighed, ſine Troende. Helte ſkulle vi alle være; ei paa Balpladsen, men i Kamp med vore Lidenſkaber, i Sandhedens Udbredelse, i Menneſkekjerlighedens Øvelse, i trolig Sagttagtagelse af vort Kald og i Taal af alle de Lidelfer, hvilke Naturen og Stjebnen ville paalægge os.

Som det er med Riekheden, ſaa er det og med Menneſkekjerligheden. Heller ikke for dennes Skyld behøves der forſt at blive Krig. Der gives i hver

Stat, til hver Tid, Elendige i Mængde, i hvilke de, der ville øve Forbarmelse, finde Gjenstande nok for den. De ere og af alle Arter, ligesom Krigen kan frembringe dem. Man finder altid Nøgne, man kan klæde, Saarede, man kan helbrede og Skindede eller i Livsfare Svævende, hvis Liv man kan redde. Hver hyppigen smærte og vaande sig selv i Fredstider hele Familier, uden egen Skyld, i beskeden Løndom, hvilke man kun behøver at opsøge! Hvor sjældent udløber et Aar, da ej nær og fjernt Landsbyer og Stæder afbrænde, hvis Elendighed sætter hele Lande i Medlidenhed! — Ved Bygninger, i Skovene, ved Floderne, paa Rejser, især i strænge Vintre — overalt forulykke Mennesker, og hvo der ellers har Lyst at anlægge et Lazaret, behøver ej først at bie paa et Slag, men kun at lade fra Stæder og Landsbyer samle de hjælpeløse Krøblinge, de under Arbejdet Knuste og Lemlæstede, de af Dyr Beskadigede og de usle Syge overalt, der hverken have Hjelp eller Qvælgelse; saa vil hans Huus snart worde saa fuldt, at hans Tjenere ej have nødig at udraabe: Herre, der er endnu Rum! O, I Edle! hvor jamrer sig en Deel af Menneskeheden, selv i de bedste Statsforfatninger, endnu stedse saaledes under en uhyre Byrde af Lidelser; at man allerede derfor ej ved

Krig borde formere Antallet paa Nødlidende, for tilbørligen at kunne antage sig Dem, der, uden der, gives! Ere disse ikke Alle saa godt som tabte og glemte, saasnart Krig udbryder? Hvad hjælper det dog, at i Krigen anlægges et Lazaret, der, uden denne, slet ikke behøvedes, med al mulig Fuleformenhed, naar derover hjemme de uundværligste Fatiganstalter forfalde, de veldædigste Planer til bedre at forsørge Faderløse og Oldinge, gaae i Staae og hvert menneskekjerligt offentligt Institut gaar til Grunde. Og dette er vist altid Tilfældet. Kom paa et Sted, hvor man vil, saa skal man, naar her spørges efter denne eller hiin almenyttige og høist nødvendige Anstalt, og man tilkjendegiver sin Forundring over, at man ej finder denne der, af Stedets Indvaanere faae til Svar, at den engang virkelig var i Værk, men at — en Krig siden kom i Vejen. Det kan heller slet ikke tjene til Forsvar for Krigen, naar man peger paa visse enkelte og ganske synderlige Handlinger af Uedelmod og virksom Medlidenhed, den frembringer, og da udraaber: Seer, disse vare dog i det mindste aabenbart ej skeete, hvis der ingen Krig havde været til! Jeg svarer: Nu, saa havde de Ulykkelige heller ikke været til, mod hvem de maatte øves! — Hvad er det — at gjøre overordentligt

Lidende, paa det overordentlig Forbarmelse kan udøves? Hvad vilde man sige, naar en Borger revede fra den anden, mishandlede ham grueligen, og slap ham først halvdød af sine Hænder, og da i Ketten endnu vilde anføre til sin Roes, at han derved havde givet Dyrigheden Lejlighed til at udøve overordentlig Forbarmelse mod denne Ulykkeliggjorte? Ej kan jeg dølge, at det, med al den Glæde, jeg føler over, at ved Krigen Ulykkelige finde Understøttelse, dog altid ærgrer mig, naar Avisfribterne saaledes udbrusne det, og godmodige Filosofer derved lade sig forlede til at blive hængende ved denne saakaldte gode Side af Krigen, og at forsøge paa, ved at fremholde denne alene, at udsone ogsaa Andre med Krigen. Hvi kommer ikke En af disse Filosofer paa det Indfald, naar han med Berømmelse nævner de anselige Kollektier, der samles for Plyndrede, Bombarderte, Brandlidte, og den Charpie, hvilken endog fornemme Fruentimmer have pillet til de Saarede, at tilføje, at — hine Kollektier ej behøvede at samles og disse Charpiebolte ej at pilles hvis dette eller hint Ministerium kan for fire Uger siden havde havt fredeligt Siddelag?

(Fortsattes i næste Nummer.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og
Gæstetens Hospital.

Kommissionen, som bestyrer Bladet, samles den 1ode Februar, da Hr. Justitsraad Berner meddelel sit Bidrag.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 7.

Tre og Tyvende Aargang.

Lørdagen den 16 Februari 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
paa Hjørnet af Læres og Nellikegade No. 209.

D m K r i g .

(Fortsat. See No. 6.)

At forresten de Mennesseligheder, Krigen giver Anledning til, slet ikke komme i Betragtning imod de Umenneskeligheder, den frembringer, har jeg tilforn allerede oventil bemærket, og behøver ej udførligere at godtgjøre det. Hvo der nogenfinde bivaanede et Slag, han kan gjøre sig et Begreb om, hvorledes

det seer ud, naar man, efter endt Slag, gaar over Balopladsen, eller naar, efter Stormløben, Befættningen springer over Klingen, eller naar der strejffes og plyndres, eller naar et Bombardement lægger Huse i Aske og begraver Beboerne eller lemlæster dem o. s. v. — Gud bevare os! hvor kan der gives et Menneſke, der kan tage Krigen i Beskyttelse fra den Side, at den beforder Menneſkeligheden?

Jeg kommer nu til den almindelige Vitring af alle menneſkelige Kræfter, hvilken Krigen ſkal bevirke, og til hvilken man i ſit Forsvar sætter ſaa megen Lid, at vi vel endog ſkulde være af den Mening, at den hele Menneſkehed allerede forlangſt maatte være trygt og ſtadigen indſlumret, hvis ikke en velgjørende Krig fra Tid til Tid havde vakt den af dens dorſke Slummer.

Filosofer af denne Art maa dog virkelig finde ſig i, naar man blot indirekte gjendrøver og ganſke kort affærdiger dem. Hvad vilde en ſaadan f. Ex. ſige, hvis en Koptaler over Jordkjælv og ſaaledes optraadde; dette frembringer uſtridigen en endnu almindeligere Vitring af alle Menneſke- og Natur-

Kræfter? — Spørgsmaalet bliver stedse igjen dette: om en saa uhyre Uttring af Menneskeheden's Kræfter er nødvendig til dens Lyksalighed? Men det er aldeles ikke at indsee, hvorfor; meget mere synes den blot at frembringes, for kun at frembringes; og saa vilde Menneskeheden ligne en Flaske, der, saa ofte den forskjellige Mixture havde gjort et Bundfald i den, stedse paa ny blev omrystet, paa det man kun stedse maatte blive en almindelig Bevægelse vaer i den.

Menneskene ere heller slet ikke saa tilbøjelige til Slummer, som Mange tænke sig dem, at de saa voldsomt maatte opvækkes; men der gives megen ædel Virksomhed, der gjør liden eller slet ingen Larm. Fra den Vises utrættelige Sandhedsgransken — hvorved man intet menneskeligt Fodtrin hører, til Kunstnerens stille Driftighed i sit Værksted, og fra denne igjen til Tømmermandens roligtonende Dre, eller til Bøverens taktslaaende Kamlade, eller til Landboens klartpibende Plov — hvilken hvileløs Uttring af menneskelige Kræfter! Det er jo slet ingen Følge, at der, hvor ej meget larmes og støjes, der er ingen Kraftyttring. End mindre er det en Følge, at stor Kraftyttring ingensinde længer finder Sted, end — hvor der trommes dertil.

Hvor maa den have levet, der saaledes slutter? Han gaae dog ind i vore folkeringe Stæder; han besøge store Handelspladse og saadanne Steder, hvor der ere mange Fabrikker og Manufakturere; han bivaane Markedernes Lummel; saa vil han, ogsaa uden Krig, møde larmfuldere Virksomhed. Og vil han endog lære at kjende brusende og støjende Virksomhed uden Krig, saa rejse han til en Havn, hvor den højeste Vitring af alle menneskelige Kræfter skal sætte ham i Forundring.

Vel maatte En og Anden gjerne ville indbilde os, at Krigen først giver ogsaa Handelen det rette Liv; men dette Givne Liv behøves slet ikke, saasnart kun Handelen gives fuldkommen Frihed. At enkelte Personer, saasom Hestehandlere, Forpagtere og Dpkjøbere, eller og hele Selskaber af Leverandører ved Krigen vorde rige, vil Ingen nægte; men kunne disse vel komme i Betragtning mod ligesaa mange Hundredtusende, hvilke Krigen gjør fattige? Har og Staten overhovedet Godt af, at hine Folk opdyngge saa mange Skatte? Sædvanligvis giver den Aand, i hvilken de forhvervede dem, siden Tønen an til den Maade, hvorpaa de besidde dem. Under Haardhed samlede de dem og haardt nyde de dem. Heller ikke kan et Land være

tjent med, at det har nogle Dofin uhyre Kapitalister at opvise, nten dermed, at den hele Folkemasse paa sin Viis er velhavende. Og ligesom paa den ene Side nye Kapitalister opstaae ved Krigen, saa endes lægges ved den paa den anden Side tre Gange saa mange gamle, og det netop de, af hvilke mange Tusende levede; saasom Fabrikanter og Manufakturister. Hvo tæller Bankerotterne, hvilke en vedvarende Krig anretter! Hvor skrige overalt, hvor fordom var levende Næring, hele Mængder af rets- skafne Arbejdere om Arbejd og — Brød!

Hvad hjælper det dog, at de krigsførende Magter maae aabne deres Skatkamre? Hvad hjælper det, at Penge paa denne Maade komme, som man plejer at rose af, ud iblandt Folk! Først, have ej ædeltænkende Store ti andre Veje, der ej ere farvede med Menneskeblod, for sig, ad hvilke de kunne bringe Penge ud iblandt Folk? Og dernæst — er det ej sandt, at Førsternes Penge ved Krig, i egentlig Forstand, komme ud iblandt Folk. De klæbe ved enkelte Aagreres Hænder, der atter gjøre Skatte af dem. Vinder et Folk derved, at Skatte, der ellers laae i Regentens Skatkammer, siden ligge i Aagrerenes Kasse? Hvor faaer det i Nød Understøttelse; fra hiin eller fra

denne? Og maa tilsidst de Stores Skatkamre ej fyldes? Hvo fylder dem andre, end Folket? Saa maa da Folket vel ønske, at de ved Krig aldrig udsømmes.

Selv har jeg ofte hørt det Sprog: "Alting er saa dødt, og der er Intet at fortjene; blev der bare engang Krig!" Men Folket, det egentlige Folk, Nationen i det Hele taler sandeligen ej i denne Tone. Og denne er det dog vel, der egentlig har Lov at tale med. Som sagt, nogle enkelte Korn, Heste, og Baresøder, raa Uagvære, der have forfaget al menneskelig Følelse, dem var det, der tillode sig dette Sprog. Er det maa skee til disse, Menneskeheden har overdraget Forstansverkskabet for sine Rettigheder? Skal for deres Skyld den hele Sam oprøres, tykkes, mudres, at de kunne fiske i Mudret? —

Dog, dette Sprog er endnu ikke det meest oprørende; man hører vel et endnu langt værre. "Der bliver for Mange af Menneskene," hedder det; "naar der bare først blev Krig!" Gik det efter disse Folks Ønske, saa vilde altsaa Krigen være allerønskværdigst, netop fra den Side, fra hvilken alle Andre meest hade den. Vi vilde sige: den koster saa meget Menneskeliv; og hine svare: det er just godt. Jeg gjør ikke Krigen

Forfvarere Uret, naar jeg har dem alle mistænkte for at være af denne Mening; men Nogle udtrykke sig lidt lærdere herom, formodentlig fordi de selv føle det Umenneskelige i den Paastand. Efterat de nemlig af Naturhistorien bevise, hvorledes hver Art af Levende Skabninger, undertiden overordentligen formeres og tager Overhaand og hvorledes Naturen da ofte ved en eneste Omstændighed veed at træffe den Foranstaltning, at den samme atter vises tilbage inden dens Grændser, og reduceres til et forholdsrigtigt Antal, saa tale de og om en fra Tid til Tid uforholdsrigtig Tilvært af Menneskeheden og troe, at Krigen fornemmeligen er den Omstændighed, der og skal bringe den tilbage igjen til det rigtige Forhold.

Vi maae her fremfor Alt ind bemærke, at man her taler kun om Anstalter, hvilke Naturen søjer til at undertrykke den umaaelige Formerelse af levende Væsener; hvor kan man altsaa navne Krigen som Reduktionsmiddel for den overhaandtagende Menneskeformerelse, da Naturen ikke har den ringeste Andeel i dens Udbrud? Hvi nævnedes man ej heller Kopperne, Pesten, eller endog blot Blodgang, Trosse eller Skarlagens, og Forraadnelsefeber, for hvilke aarligen saa mange Tusende maa bukke under? Men da havde deres eget Hjerte upaatvibveligen maattet

fige dem, at der, formedelst disse virkeligen allerede tilværende Naturanstalter, saa meget desmindre endnu behøvedes et af Menneskene selv opfundet voldsomt Middel, for at formindste deres Arts overdrevne Tilvært. Erfaring lærer det og virkeligen; thi — hvor er en saadan overdreven Tilvært? Maaſkee i enkelte store Hovedſtæder? Men man bedømme dog aldrig Menneskemængden og Folkeformerelsen i et Land efter dets Hovedſtad. Det var ønskeligt, at ſlige med Mennesker propfulde Hovedſtæder ſlet ikke vare til; thi uhyre Menneskemængder due ligesaa lidet ſammen, ſom mange Fattige i Fattighuſe. Betragter man ſaadanne overdrevent befolkede Hovedſtæder i Sammenligning med de øvrige Stæder og Pladſe i et Land, ſaa er Staten der lig et Legeme, paa hvilket Hovedet er det ſørſte. Saare tæt omkring dem findes man ofte store Bildniſſer og Orkener, der ej behørigt kunne befolke deres Inovaauere, naar de bleve fordeelte. Jorden har aabenbart ej alene endnu Rum, men og Næremidler og Nærekilder for ulige flere Mennesker, end der virkeligen ere til. Det er allerede ſynderligt, hvorledes Krigens Forſvarere modſige ſig ſelv. Snart udraabe de: Der er ſlet intet Liv mere; bare der blev Krig! Hermed give de at forſtaae, ſom om det manglede paa Nature og Kunſtproduktens Uffætning og Forbrug. Snart udraabe de atter: Altting er ſaa dyrt, bare der blev Krig! Antage de altsaa ikke til en og ſamme Tid, at Menneskene ere for ſaa og for mange?

(Sluttes i næſte Nummer.)

H. E. Michelsen,
Præſt ved Holmens Menighed og
Søe-Statens Hoſpital.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 8.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 23 Februari 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
paa Hjørnet af Bæres og Nellikegade No. 209.

D m K r i g .

(Gluttet. See No. 7.)

Man beregne de forbrændte Forraad og Magasiner, der i Krigstider fordærves og spildes; hvor mange tusende Mennesker havde kunnet leve deraf, hvis der var bleven Fred! Og nu — hvor meget Land ligger ej endnu udyrket i enhver Stat! Hvor mange Moser og Sumppe kunne endnu udtørres!

Hvilke uhyre Skovegne gives der endnu i Europa! Hvilken Rigdom af Produkter kunde der, under arbejdende Menneskers Hænder, werde dyrket, der nu slet ikke kommer for Lyset! Var Mennesketallet allerede nogenstunde saa uhyre overdrevent voxet til: saa vare hine Bildnisser vel for længe siden frugtbargjorte og omdannede til Haver. Fordredes vel dertil upaatvovlelige store Bekostninger, saa var dog dette et langt menneskeligere Middel, end Kriegen, til at aabne de Stores Pengeskasser. Her kom og Pengene virkelig ud iblandt Folk, og klæbede ej blot ved nogle Enkeltes Fingre; tillige erstattede Nybyggerne det lidt efter lidt ved Afgifter til hine Kasser, saa at de gamle Landboere, der allerede stattede til dem, ej, som i Krigstider, behøve at besværes med nye Paalæg, for at fylde dem igjen. Først da, naar Alt i et Land var gjort frugtbart, kunde der tales om en overhaands Tilvært af Menneskeheden. Men hvi just tilintetgjøre denne? Og Hvo bestemmer de Personer, der egentligen maatte regnes til den? Kun Lodkastning kunde bestemme det. Og De, hvem Lodden da traf, kunde jo heller udvandre, og behøvede ej at sønderhugges. Mennesker ere overalt velkomne, saa snart de medbringe et Par sunde Hænder, og der gives i Europa endnu Lande nok, der endog ind-

byde dem. Ja blev endog Europa nogensinde propfuldt, hvor mange Millioner kan Amerika endnu optage! Hvor mange frugtbare Der gives der endnu i Havet, der allerede vie paa ankommende Mennesker! Og hvor sørger Naturen, ved Vandets Formindskelse, ved Formerelsen af det tørre Land, fra Martusende til Martusende for den overhaandtagende, til den beboelige Deel af vor Planet alt for uforsholdsmaassige, Menneskeslagets Formerelse!

Dog — dette sidste Hjelpemiddel, Udvandring, behøves heller ikke. Agerdyrkning og Dværgavl ere, foruden Handelen, som jeg ovenfor beskrev denne, et Par Artikler, der endnu langt mere kunne befordres og forbedres, og derved i hvert Land endnu ernære langt flere Mennesker, end der nu virkeligen findes. Hertil hører Jutet videre, end at Gaarde og Jordlodder uddeles paa Arvesfæste,*) og at hver den, der har Agerland, kan benytte dette som han vil og kan. Man maa besundre den Frugtbarhed, Jorden har, uden just først at gjødes med Menneskeblod og Menneskekjød. Sandeligen, bliver den hermed

*) Saa er det jo allerede skeet i vort kjære Danmark.

gjødnet, er dens Frugtbarhed stor. Jeg har hørt dette om de fordums Balpladsse ved Turgau; og det undrer mig derfor, at Krigens Forsvarere ikke heraf hentede et Argument mere for deres Forsvar. Da man dog engang har ladet sig forstaae med, at undertiden en Aareladen er saare velgjørende for Mennekeslægtenes Legeme, for dets Guldblodigheds Skyld: saa havde det ej været ilde, om man og tillige havde i sit, hvorledes det unyttige Blod, der saaledes astappes, tilmed ogsaa gav god Gjødning for Jorden.

Endnu staae nogle Betragtninger tilbage. Efterat man har viist sig som ivrig Forsvarer af Kriggen, søger man endnu til: "Hvad kan det altsammen hjælpe? Der var altid Krig, saalænge der gaves Mennesker, og der vil altid være Krig, saalænge der vil gives Mennesker. Jorden er nu engang en Krigsverden, og overalt paa den er Jutet, uden Krig og Strid. Alt er hinanden modsat; Elementerne kæmpe mod hinanden, Dyrene mod hinanden, og — saaledes er det og med Menneskene. Ewig Fred er en Uting; var altsaa endog Krig et Dnde, saa var den et nødvendigt Dnde, af hvilken Art der i Naturen gives flere, og imod hvilke alt Ræsonnement har en Ende." — Sandeligen

meget apodiktisk afgjort, naar kun derhos ikke en falsk Sætning altid opdyngedes paa den anden, og der overalt konkluderedes falsk!

Hvoraf veed man da, at der altid gives Krig, saalænge der gives Mennesker? Maa ske deraf, at Cain skal have ihjelslaaet sin Broder Abel? Og hvi skal det følge, at der endnu vil gives Krig, saalænge der vil gives Mennesker? Vel atter deraf, fordi der allerede saalænge har været Krig, som der har været Mennesker? Var dette og Tilfældet, saa maatte jo deraf virkeligen følge det Modsatte. Den sædelige Menneskehed maa endeligen indsee, at Krig kun passer sig i Vildhedens Tilstand; den vil lære at ansee den som den sidste Levning af Barbari, hvilken den først maa affaste, før den tør gjøre Fordring paa Noes for en fuldendte Kultur. Og mærker man da ej den falske Slutning, man begaaer, naar man fra Elementernes og Dyrenes indbyrdes Strid slutter til Menneskenes Strid? Kæmper da en enkelt Dyrart med sig selv og sine Lige, eller begynde kun altid forskellige Dyrarter, hvilke Naturen havde bestemt til Føde for hinanden, den store og almindelige Kamp? Men Menneskene udgjøre jo tilhøbe kun een eneste Art. Og da — kunne vel og usfornuftige Dyr, eller endog livløse Elemen-

ter være Mønsteret for Mennesker? D, hvor op-
 røres Menneskeligheden mod denne Sætning? Er
 der allerede Krig nok i Naturen, hvi skulde Men-
 neskene endnu formere den? Skulde de ikke meget
 mere derved, at Fornuften blev dem til Deel, føle
 sig kaldede til, saa meget som muligt at bilægge Kri-
 gen rundt om sig, og være Fredslistere i Naturen?
 De, der saa ofte paa det frygtligste drages
 med ind i Elementernes Kamp, og med Alt hvad
 de eje, ja endog med Livet selv, maae betale den —
 skulde de ej være glade, naar hine ere rolige?
 Skulde de ikke have nok i de Udelæggelser, hine an-
 rette, og heller i Forening søge, at gjøre disse gode
 igjen; istedet for de, naar Elementerne hvile, selv
 iudbyides begynde at rase og ofte ej ophøre at rase,
 førend Elementerne atter bringe dem til Ro? Men-
 neskebenner! Krig er aabenbar saa nedenfor al
 Menneskehed, at Fornuften, naar den blot tænker
 paa den, holder Haanden for Øjnene. Hvor afs-
 kyeligt er det allerede, naar enkelte Mennesker op-
 træde mod hinanden og tragte efter at myrde hin-
 anden? Her myrde Tusende Tusende og hugge
 paa hinanden, som om det var Rovdyr. Hvor
 græffeligt er det, naar man seer dødelige Fiender i
 smaa Hobe at kæmpe mod dødelige Fiender! Her
 drage Skarer mod Skarer, der aldrig have fornær-

met dem, ja aldrig tilforn kjendt dem, aldrig med Dine seet dem, fælde hinanden allerede langt fra, og faae ofte ikke engang at vide, Hvem de have fældet. Naar da hele Hobe af uskyldige Mennesker, der ej tør vige fra deres Post, før de endnu i mindste Maade kunne sætte sig til Modværge, allerede nedstydes, lemlæstes og saares, saa hedder det, at det fjendtlige Artilleri sigter fortræffeligt; ligesom den enkelte Rytters Roes bestaaer deri, at han fløyer mange Hovedskaller, uden siden at kunne angive noget videre, end deres Antal, og ej engang deres Navne. O, vee, den arme Menneskehed, at den saa maa lide! Og hvilke moralske Karakterer maae dannes paa disse Balpladse! Og hvor længe seer man, naar Krigen føres med Harm, Sporene af den Sæders Fordærvelse, den har anrettet iblandt hele Nationer!

Der er slet Intet sagt, naar man endeligen sammenligner Krigen med visse andre nødvendige Onsker i Naturen. Disse maae nødvendigvis være til, og saalænge vor Verden skal være den Verden, den er, kan end ikke Skaberens Almagt have dem. Men Krigen er intet nødvendigt Onde, og kan altid afvendes, saasnart den ene Part ingen ubillige Fordringer gjør, og den anden indrømmer billige Fordringer. Sandt for Ret og Willighed gjør

iblandt sædelige Nationer alle Krige unødvendige; thi en anden Sag var det, hvis vi atter oversvømmedes af hele Horder af uborne Vilde, mod hvilke vi da upaatvivleligen maatte værges os, som mod fremdrægende Nordbyrhjorde. Men i sædelige Stater tør jo Borgere mod Borgere ingen Næveret øve; hvor skulde da hele sædelige Stater tørde gøre det mod hinanden? Kunde disse ikke og udføre deres Trætte saa menneskeligt, som hine? Kunde der ikke og gives Forligelsesdommere mellem Nationer, som der gives imellem enkelte Borgere? Dog, den Tidspunkt skal komme, da Nationerne ikke mere skulle tirre hinanden, men forene sig med hinanden og leve sammen som en heel Familie. Hvor nær ved eller langt borte denne Tidspunkt endnu er, lader sig ej bestemme; maaskee skal Nøden bringe dem dertil, hvis den stigende Oplysning ej kan bringe dem dertil. Men for Vissheden om en saadan Tidspunkt, for et Folkeforbund selv borger os Troen paa Gud, der ej kan lade sit store Værk, Menneskehedens Held, ufuldendet. I denne salige Tanke ville vi finde den eneste Trøst for vore Hjerte, og bede Gud, at der i Tide maa vorde ro for Nationerne geraade i hiin Hvirvel, udaf hvilken der maaskee for den hele europæiske Menneskehed ingen Redning tørde være.

H. E. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og
Søe-Statens Hospital.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 9.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 2 Marts 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
paa Hjørnet af Bæres og Mellemgade No. 209.

Antwerpens mærkværdige Beleiring

i Aarene 1584 og 1585.

(Fortsat. See No. 23 for Aaret 1810.)

Men alle disse heldige Forsøg hjalp Staden intet, da de foretoges paa Lykketref og ikke understøttedes af nogen tilstrækkelig Magt. Et nyt Mineskib, hvilket Gianibelle havde indrettet som det første,

der virkede saa got, og fyldt med fire tusinde Pund Krud, blev slet ikke brugt, fordi det nu faldt Antwerpen's Indbyggere ind at søge deres Frelse paa en anden Vey.

Afstræffet ved saa mange mislykkede Forsøg paa at skaffe sig ved Magt fri Skibefart igjen paa Floden, tænkte man endelig paa gandske at være Floden foruden. Man erindrede sig det Exempel, Staden Leiden havde givet: belejret nemlig for ti Aar siden af Spanierne, havde den fundet sin Frelse i en til rette Tid bevirket Oversvømmelse af deres Marker. Dette Exempel besluttede man at efterligne. I Landet Bergen, imellem Lillo og Staebroek, strækker sig en stor, noget straaløbende Slette, hen imod Antwerpen; denne Slette beskyttes kun ved talrige Diger og Muddiger imod Osterscheldens indtrængende Bunde. Man behøvede kun at sløyse disse Diger, saa var den hele Slette et Hav, og kunde med flade Fartøyer befares næsten lige ind til Antwerpen's Mure. Lykkedes dette Forsøg, maatte Hertugen af Parma gjerne bevogte Schelden med sin Skibsbro: man havde da paa staaende Fod skabt en ny Flod, der gjerne i Nødstilfælde kunde gjøre den samme Tjeneste som den virkelige Strøm. Det var just det Samme, Prindsen af Oranien strax

i Begyndelsen af Belæringen havde raadet til og som S. Aldegonde alvorlig havde søgt at sætte i Værk, men uden Held, fordi nogle af Borgerne slet ikke vare at overtale til at opoffre deres Marker. I den nærværende Trængsel kom man nu igjen til at tænke paa dette sidste Redningsmiddel, men Omstændighederne vare imidlertid bleven meget forandrede.

Hiin Slette gjennemskjæres nemlig af en bred og høy Dige, der har sit Navn af det tilstødende Slot Cowenstein og strækker sig fra Landsbyen Stabroek i Bergen, tre Mile i Længden, lige til Schelden; her forener den sig, ikke langt fra Drødam, med Flodens store Dige: denne Dige kunde ingen Skibe, selv med meget høye Bænde, komme over; forgjæves ledede man derfor Havet ind i Marskerne, saa længe saadant en Dige var i Veien, ved hvilken de Seelandste Fartøyer hindredes i at glide ned i Sletten ved Antwerpen. Stadens Skiebne beroede altsaa derpaa, at denne Cowensteinske Dige blev sløvset eller igjennemskaaret, men just fordi Hertugen af Parma forudsaae dette, havde han strax ved Begyndelsen af Blokaden taget Digen i Besiddelse og ikke sparet paa nogen Anstalt for at forsvare den til det Yderste. Ved Landsbyen Stac-

broek stod Greven af Mansfeld i Leyer med en temmelig stor Afdeling af Armeen og vedligeholdte just ved Hjelp af denne Cowensteinste Dige Communicationen med Broen, med Hovedkvarteret og med de spanske Magasiner i Kalloo. Saaledes dannede Armeen fra Stabroek i Brabant indtil Bevern i Flandern en sammenhængende Linie, der vel blev gjennemskaaen men ikke afbrudt af Schelden og kunde uden et blodigt Slag paa ingen Maade blive forstyrret. Paa Digen selv vare fem forskellige Batterier oprettede i behørig Afstand fra hvers andre, og de tappreste Officierer i Armeen havde Kommandoen over dem. Ja, da Hertugen af Parma ikke kunde tvivle paa, at fra nu af Krigens hele Uvejr vilde trække herhen, saa overlod han Greven af Mansfeld Bevogtelsen af Broen og besluttede sig til i egen Person at forsvare denne vigtige Post. Nu saae man altsaa en gandsk ny Krig og paa en gandsk anden Skueplads.

Nederländerne havde saavel ovenfor Lillo som nedenfor det paa flere Steder igjennemstukket Digen, der løber langs med den Brabantiske Side af Schelden. Hvor man kort Tid tilforn havde seet grønne Enge, saae man derfor nu et nyt Element: man saae der Fartøyer brimle og Mastetræer roge

i Begret. En Seelandst Flaade, anført af Greven af Hohenlohe, seylede ind i de oversvømmede Marker og gjorde gjentagne Bevægelser imod den Cowensteinske Dige, uden dog for Alvor at angribe den; paa den anden Side viste en anden Flaade sig paa Schelden, truede snart hlin, snart denne Bred med en Landgang, ja vel og Skibsbroen selv med Bestormelse. I flere Dage drev man dette Spil med Fjenden, for at han, uvis om, fra hvilken Side han skulde vente Angrebet, ved vedholdende Narvaagenhed skulde blive udmattet og ofte sat i Skræk, men lige saa ofte skuffet, efterhaanden skulde blive tryk. Antwerpens Indvaanere havde lovet Greven af Hohenlohe at understøtte Angrebet paa Digen med en Flotille: trende Signaler med brændbare Sager fra det største Laarn skulde være Løsesnet, der bebudede, at denne var paa Vejen. Da nu trende Jldstøtter virkelig i en mørk Nat stige op over Antwerpen, saa lod Greven af Hohenlohe strax fem hundrede Mand af sine Tropper bestige Digen imellem to fiendtlige Redouter; disse Tropper overfaldt deels de spanske Bagter i deres Søvn og deels nedfoblede de dem, hvor de satte sig til Modværge. Inden kort Tid havde man allerede fæstet Fod paa Digen og var nu i Begreb med at lade det øvrige Mandskab, to Tusinde i Tallet,

Komme efter, da Spanierne i de andre Redouter kom i Bevægelse, og begunstigede af det smalle Terrain, gjorde et fortrøbet Angreb paa den tæt sammentrængte Fjende. Da nu Skytset fra de nærmeste Batterier ogsaa begyndte at spille paa den sig nærmende Flaade, og Landgangen derved blev umulig for de øvrige Tropper, og derhos ingen Understøttelse lod sig see fra Staden, saa bleve Seelænderne efter en kort Fægtning overvældede og igjen styrtede ned fra den allerede erobrede Dige. De sejrende Spanier satte, midt igjennem Vandet, efter dem lige til Skibene, borede adskillige Skibe i Sænk og tvang de øvrige til, med stort Tab, at trække sig tilbage. Greven af Hohenlohe skjød Skylden for dette Nederlag paa Antwerpens Indbyggere, der med et falsk Signal havde skuffet ham: og vist nok var det ogsaa en Følge af Mangel paa Overeensstemmelse imellem Operationerne fra begge Sider, at dette Forsøg ikke fik noget bedre Udfald.

Endelig besluttede man med forenede Kræfter at gjøre et planmæssigt Angreb paa Fjenden og at ende Beleyringen ved en Hovedstorm saavel paa Digen som paa Breuen. Den sextende May 1585 var bestemt til at udføre dette Forehavende, og fra

begge Sider opbød man nu det Yderste for at gjere denne Dag afgjørende. Hollænderne og Seelænderne bragte, tilligemed Antwerpens Indbyggere, over to hundrede Skibe sammen; for at bemande dem, maatte de blotte deres Stæder og Citadeller for Tropper. Med denne Magt vilde de nu bestorme den Cowensteinske Dige fra to modsatte Sider. Paa samme Tid skulde Schelde = Broen angribes ved nye Maskiner af Gianibellis Opfindelse, og Hertugen af Parma derved hindres i at undersøtte Digen.

Alexander, underrettet om den Fare, der truede ham, sparede paa sin Side intet for at gaae dem med Eftertryk imøde. Strax efterat Digen var erobret, havde han ladet Redouter bygge paa fem forskjellige Sider af det, og betroet Kommandoen over dem til de meest erfarne Officierer i Armeen. Den første af disse, der hed Kors Skandsen, blev anlagt paa det Sted, hvor den Cowensteinske Dige hælder til den store Vold ved Schelden, og danner, forenet med den, en Figur som et Kors; her blev Spanieren Mondragor sat til Befalingsmand. Tusinde Skridt fra den blev Jacobs Skandsen opført i Nærheden af Slottet Cowenstein og Kommandoen over den givet til Camille af Monte.

Efter den fulgte, i ligesaa stor Afstand, St. Georgs Skandse, og tusinde Skridt fra den Væle Skandsen, begge under Gamboas Kommando; den sidste havde sit Navn af det Væleværk, paa hvilke den hvilede. Ved den yderste Ende af Diget, ikke langt fra Stabroek, laae en femte Bastion, over hvilken Greven af Mansfeld havde Oversbefalingen tilligemed Italieneren Capizucchi. Alle disse Forter lod Hertugen forstærke med frisk Artillerie og Mandskab; desuden lod han paa begge Sider af Digen og langs med dens hele Strækning Væle ramme ned, saavel for at gjøre Bolden selv derved desto fastere, som ogsaa for at gjøre Arbejdet vanskeligere for Skandsegraverne, der skulde igjennemstikke den.

(Fortsættes i næste Nummer.)

B e r n e r ,

Juritsraad.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 10.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 9 Marts 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
paa Hjørnet af Børs og Nellikegade No. 209.

Antwérpens mærkværdige Beleiring

i Aarene 1584 og 1585.

(Fortsat. See No. 9.)

Lidlig om Morgenen, den firtende Maan, satte den fiendtlige Magt sig i Bevægelse. Strax ved Dagens Anbrud kom fire brændende Skibe fra Villo af, svømmende igjennem det overskyllede Land:

dette Syn satte de spanske Skildvakter paa Digen, der erindrede sig hine frygtelige Vulkaner, saa meget i Skræk, at de iilsomst trak sig tilbage til de nærmeste Skandsfer. Dette var just det, Fienden ønskede. I disse Skibe, der kun saae ud som Bransdere, men vare det ikke i Gjærningen, laae Soldater skjulte, som nu pludselig sprang i Land og bestige Digen lykkelig paa det for Forsvar blottede Sted imellem St. Georgs- og Væle-Skandsen. Strax efter kom den hele Seelandste Flaade tilsynne, bestaaende af talrige Krigs- og Proviant-Skibe, samt en Mængde mindre Fartøyer, ladede med Sandsække, Uld, Faskiner, Skandskurve o. d. for strax, hvor det gjordes nødvendigt, at kaste Brystværn op. Krigsskibene vare besatte med et stærkt Artillerie og et talrigt, tappert Mandskab. En heel Hær af Skandsgravere ledsagede dem for strax at igjennemgrave Digen, saasnart man var i Besiddelse deraf.

Neppe havde Seelænderne begyndt paa den ene Side at bestige Digen, førend den Altwerpiske Flaade nærmede sig fra Osterweel og bestormede den fra den anden Side. I stor Skynding opførte man, imellem de to nærmeste fiendtlige Redouter, et høyt Brystværn, der skulde affjære Sjens

berne fra hinanden og tillige dække Skandsgraverne. Disse, adskillige hundrede i Tallet, toge nu fra begge Sider fat i Digen med deres Spader, og arbejdede i den med saa megen Virksomhed, at man havde Haab om snart at see begge Høve forenede med hinanden. Imidlertid havde ogsaa Spanierne havt Tid til at ile til Hjælp fra de to nærmeste Redouter og at gjøre et modigt Angreb, imedens Skytset fra Georgs Skansen uden Døphør spillede paa den fiendtlige Flaade. Et skrækkeligt Slag begyndte nu i den Egn, hvor man igjennemstak Digen og taarnede Brystværnet op. Seelænderne havde trukket en tæt Kordon omkring Skandsgraverne, for at Fienden ikke skulde forstyrre deres Arbejde. Under denne frigeriske Allarm, midt i en Støvrejn af fiendtlige Kugler, ofte i Vandet indtil Bryttet, fortsatte Skandsgraverne imellem Døde og Døende deres Arbejde, og Kjøbmændene ansporede dem bestandig hertil, da de ventede med Utaalmødighed efter at see Dæmningen aabnet og deres Skibe i Sikkerhed. Vigtigheden af det lykkelige Udfald, der paa en vis Maade beroede paa deres Haandspader, syntes selv at besjele Dagleyerne med et heroisk Mod. Med Dinene allene henvendte paa deres Hænders Gjærning, lagde de ikke Merke til Døden, der omringede dem paa alle Kanter, og

faldt endog de forreste Rækker, trængte dog de bageste igjen frem. Under Arbejdet blev de meget opholdte af de nedslagne Væle, men endnu mere af Spaniernes Angreb, der slog sig med et fortræiblet Mod igjennem de fjendtlige Skarer, gjennemborede Skandsgraverne i deres Græfter, og udfyldte igjen Brescherne, som de Levende havde graver, med de døde Legemer. Men da de fleste af deres Officerer deels vare dræbte deels saarede, Fjendens Antal uophørlig forøgedes, og der alletid der kom nye Skandsgravere i de faldnes Sted, sank Modet hos disse tappre Tropper, og de ansaae det for raadeligst at trække sig tilbage til deres Skanser.

Nu blev altsaa Seelænderne og Antwerperne Herre over den hele Strækning af Dammen, som begrændsedes af Fortet St. Georg og Væle-Skansen. Men da det varede dem for længe med at oppebie at Dæmningen blev heelt igjennembrudt, lodse de i største Hast et Seelandst Lastskib, og bragte Ladningen deraf over Dæmningen paa et Antwerpisk Skib, som Grev Hohenlohe derpaa bragte i Triumph til Antwerpen. Dette Syn opfyldte den bæangstigede Stad paa engang med de glædeste Forhaabninger, og man overlod sig, som om Sej-

ren allerede var bunden, til de meest støyende Lyssigheder. Der blev ringet med Klokkerne, Kanonerne bleve affyrede, og Indvaanerne, der var ude af dem selv af Glæde, gik gandske utaalmodigen til Ofterweeler Port, for at tage imod Proviantskibene, der skulle være undervejs.

Sandt nok, Lykken havde endnu aldrig været de Beleirede saa gunstig, som i dette Øjeblik. Sjenskerne havde kastet sig modløse og udmattede i deres Skandser, og langt fra at kunne gjøre Seiersherreerne de erobrede Poster stridig, saae de dem endog beleirede paa de Steder, hvorhen de havde taget deres Tilflugt. Nogle Compagnier Seelændere, under Anførsel af deres tappre Oberst Balfour angreb St. Georgs Skandsen, hvilken Kamilla af Monte, der ilede til fra St. Jakob, neppe kunde rædde uden med et stort Tab af Mennesker. I en meget værre Tilstand var Pæle Skandsen, som blev hæftig beskudt fra Skibene og hvert Øjeblik truedes med at forvandles til Splinter. Gamboa, som commanderede den, laae syg deri, og uheldigviis manglede det paa Artillerie til at holde de fjendtlige Skibe i en vis Fraastand. Dertil kom endnu, at den Bold, som Seelænderne havde optraarnt imellem denne og Georgs Skandsen, affaar

at Undsætning fra Schelben. Havde man altsaa benyttet denne Sjendens Afkræftelse og Ubirksomhed til at søffelsætte sig med at gjennebrøde Dæmningen med uafbrudt Iver, er der ingen Tvivl om, at der jo var blevet aabnet en Gjennemgang, og derved havde Beleiringen sandsynligviis været ophævet. Men ogsaa her rebedes de samme Feiler, som man saa ofte maae lægge Antwerperne til Last under den hele Tildragelse. Den Iver, hvormed Arbejdet begyndtes, kjælnedes i samme Grad, som Lykken fulgte det. Snart fandt man det alt for langtsomt og møysommeligt at gjennebrøde Dæmningen; det blev anseet klogere at tage Ladningerne ud af de store og lade dem ind i mindre Skibe, hvilke man derpaa med den stigende Flod ville lade seile ned til Staden. Istedet for at oplive Arbejdernes Glid med deres Nærvarrelse, forlod netop S. Aldegonde og Hohenlohe i det afgjørende Dieblik Handlingens Skueplads, for at reyse med et Kornskib til Staden, og der at høste Lovtaler over deres Wiisdom og Tapperhed.

I medens der blev fægtet paa Dæmningen med den stærste Haardnakkenhed fra begge Sider, blev Schelde-Droen bestormet fra Antwerpen af med nye Maskiner, for at Hertugens Opmærksomhed kunde blive henvendt paa denne Side.

Men Lyden af det grove Skjots fra Dæmningen opdagede snart hvad der maatte foregaae hist, og han ilede, saasnart Broen var ræddet, til i egen Person, for at udsætte Digen. Ledsaaget af tohundrede spanske Landsedragere, skyndte han sig til Angrebs Stedet, og kom netop i rette Tid paa Kamppladsen for at forhindre sine Troppers fuldkomne Nederlag. I en Hast kastede han nogle Kanoner, han havde medbragt, i de to næste Redouter, og lod derfra med Estertryk skyde paa de fjendtlige Skibe. Han selv stillede sig i Spidsen af sine Soldater, og med Kaarden i den ene, og Staudarten i den anden Haand førte han dem imod Fjenden. Rygtet om hans Ankomst, der udbredede sig hurtig fra den ene Ende af Dæmningen til den anden, oplivede det synkende Mod hos hans Tropper, og Striden, som Beliggenheden af Baldpladsen gjorde end mere morderisk, begyndte med nye Hestighed. Paa den smalle Overflade af Dæmningen, der paa mange Steder ikke var over 9 Fod bred, fægtede henimod fem tusinde Mand; paa et saa engt Rum trykkede begge Partiers Stridskræfter sig sammen, og det heldige Udfald af Beleiringen skulde afgjøres her. For Antwerperne stod den sidste Formuur for deres Stad, og for Spanierne hele Lykken af deres Foretagende paa

Spil; begge Partier fægtede med et Mod, som Fortvivlelse kun kan indskyde. Fra begge de yderste Ender af Dæmningen drevede sig Kampens Hede henimod Midten, hvor Seelænderne og Natterperne havde Overhaanden, og deres hele Styrke var samlet. Italienerne og Spanierne, som paa denne Dag kappedes med hinanden paa en adelmødig Maade om at vise den største Tapperhed, trængte frem fra Stabroek; Wallonerne og Spanierne, med deres Feltherre i Spidsen, fra Schelde Siden. I det hine søgte at befrie Pæle Skandsen, som Fienden bestormede bestig baade til Lands og Bands, angreb disse med en Hestighed, som styrkede alt det Brystværn omkuld, som Fienden havde opreist imellem St. Georg og Pæle Skandsen.

(Sluttes i næste Nummer.)

B e r n e t,

Justitsraad.

B o r g e r = B e n n e n .

No. II.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 16 Marts 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
paa Hjørnet af Baxes og Nellikogade No. 209.

Antwerpens mærkværdige Beleiring

i Aarene 1584 og 1585.

(Sluttet. See No. 10.)

Her stred Kjernen af det nederlandske Mandskab bag ved en velbefæstet Vold, og Skytset af begge Flaaderne dækkede denne vigtige Post. Ligesom Hertugen var i Begreb med at angribe denne

stræffelige Bold, fik han Efterretning om, at Ita-
 lienerne og Spanierne under Capizucchi's og
 Aquilas Anførsel med stormende Haand vare
 trængte ind i Væle Skandsen, havde erobret denne,
 og at de ligeledes vare i Færd med at gaae løs paa
 det fjendtlige Brystværn. Omkring denne sidste For-
 skandsning samlede altsaa nu begge Hærenes hele
 Stridskraft, og fra begge Sider stode det yderste,
 saavel for at erobre som forsvare Bastionen. Ne-
 derlænderne sprang i Land fra deres Skibe for
 ikke blot at blive rolige Tilskuere af denne
 Kamp. Alexander bestormede Brystværnet fra
 den ene, Greven af Mansfeld fra den anden
 Side; fem forskjellige Gange stode der Angreb
 og lige saa mange Gange bleve de afflagne. Ne-
 derlænderne udmærkede dem aldrig saa meget som
 i dette afgjørende Øeblik, og aldrig havde de un-
 der Løbet af denne Krig fægtet med den Hærd-
 naskenhed. Men det var i Særdeleshed Skotterne
 og Engellænderne, som ved deres tappre Modværg
 tilintetgjorde Fjendens Anslag. Da ingen vilde an-
 gribe mere, hvor Skotterne fægtede, kastede Hertus-
 gen sig, med et Kastespyd i Haanden, i Vandet
 lige indtil Bryttet, for at vise sine Soldater Veien.
 Endeligen lykkedes det Tropperne under Mansfelds
 Commando efter en langvarig Fægtning og ved

Hjelp af deres Hellebarber og Spyde at gjøre en Bresche i Brystværnnet, og i det den ene svingede sig op paa Skuldrene af den anden, at bestige Bold-Kanten. En spansk Capitain, Barthelemi Toralva, var den første som lod sig see oventil, og næsten paa samme Tid med ham viste sig ogsaa Italieneren Capizucchi paa Munden af Brystværnnet; og saaledes afgjordes da med lige Roes for begge Nationer denne Væddekamp paa Tapperhed. Det fortjener at bemærkes, hvorledes Hercules af Parma, som man havde gjort til Boldgifsmand ved denne Væddekamp, plejede at behandle sine Krigers fine Cre: Sælske. Italieneren Capizucchi omarmede han i Troppernes Paasyn, og tilstod høit og lydeligt, at han fortrinlig havde denne Officers Tapperhed at takke for Brystværnnets Erobring. Den spanske Capitain Toralva, som var bleven stærk saaret, lod han bringe i sit eget Qvarteer i Stabroek, forbinde paa sin egen Seng, og bedække med den samme Dvertkjole, som han selv havde baaret Dagen førend Trefningen.

Efter Brystværnnets Erobring blev Seiren ikke længere tvivlsom. De hollandske og seelandske Tropper, som vare sprungne ud af deres Skibe, for at kæmpe med Bjenden i Nærheden, tabte paa engang

Modet, da de saae dem omkring og fik Øje paa, at Skibene, som vare deres sidste Tilflugt, bleve stødt fra Strandbredden.

Chi Fløden begyndte at tage af, og Flaadens Anførere, der frygtede for at blive fiddende paa Stranden med deres svære Fartøyer og ved et ulykkelig Udfald af Kampen at falde i Seierher- rernes Hænder, trak sig tilbage fra Dæmningen og søgte at komme i rum Søe. Neppe havde Alex- ander bemærket dette, førend han viste sine Trop- per de flygtende Skibe og opmuntrede dem til for sidste Gang at angribe en Fjende, som selv havde givet sig tabt. De hollandske Hjelpetropper vare de første, som vakkede, og noget efter fulgte See- lænderne deres Exempel. De sprang i største Hast ned af Dæmningen for at naae Skibene, enten ved at vade eller svømme, men da deres Flugt skeete i en al for stor Skynding, var den ene den anden i Vejen, og de faldt i Hobevis for den forfølgende Fjendes Sværd. Selv ved Skibene fandt mange endnu deres Grav, da den ene søgte at komme den anden i Forkjøbet, og flere Fartøyer sank ved Bøg- ten af dem, der kastede sig i disse. Antwerperne, som kjæmpede for deres Frihed, deres Huus og Hjem og deres Religion, vare ogsaa de sidste, der

trak sig tilbage, men det var netop denne Omstændighed, som forøgede deres Ulykke. Mange af deres Skibe bleve standsede af Ebben og sad fast paa Stranden, saa at de blev rækkede af de fiendtlige Kanoner og borede i Grund tilligemed Besætningen. De flygtende Hobe, søgte ved Svømming at naae de andre Fartøyer, der vare komne forud, men Spaniernes Raserie og Forbovenhed gif saa vidt, at de, endog med Kaarden i Munden, svømmede efter de flygtende, og indhentede dem midt iblandt Skibene.

Den Seier de Kongelige Tropper havde tilfægtet sig var afgjørende, men blodig; thi af Spanierne var der blevet paa Baldpladsen henimod otte Hundrede, og af Nederländerne (de Drukuede fra reguede) nogle Tusende; og paa begge Sider savnedes mange af den fornemste Adel. Flere end tredive Skibe bleve erobrede af Seierherrerne tilligemed et stort Forraad af Proviant, der havde været bestemt for Antwerpen, og desuden halvandet Hundrede Kanoner med endeel andre Fornødenheder til Armeen. Dæmningen, hvis Besiddelse blev betalt saa dyrt, var gjennebrudt paa tretten forskjellige Steder, og Eigene af dem, der havde bragt hien i denne Tilstand, bleve nu brugte til at udstoppe

hine Abninger. Den paafølgende Dag faldt endnu et Skib af en uhyre Størrelse og en underlig Bygningsmaade i Hænderne paa de Kongelige. Det forestillede en svømmende Fæstning, og var bestemt til at bruges mod den Cowensteinske Dæmning. Antwerperne havde bygt det med utrolig Pengespilde paa den samme Tid, ba de, for de store Omkostningers Skyld, ikke vilde indlade dem i at følge Ingeniøren Gianibellis gavnlige Planer. Dette latterlige Uhyre havde de tillagt det stolte Navn: Enden paa Krigen, men dette blev siden ombyttet med den langt mere passende Benævnelse af: De bortkastede Penge. Da man bragte dette Skib i Søen, erfarede man, hvad alle Fornuftige i Forveien havde sagt, at det paa ingen Maade kunde regjeres for sin ubeqvemme Størrelse, og at det neppe kunde hæves i Veiret, naar Floden var paa sit høieste. Med stor Besværlighed blev det bragt afsted til Ordam, hvor det, ved indfaldende Ebbe, blev siddende paa Stranden og gjordes til Bytte af Fienden.

Angrebet paa den Cowensteinske Dige var det sidste Forsøg, som blev gjort for at frelse Antwerpen. Fra den Tid af sank Modet hos de Beleirede, og Stadens Magistrat gjorde sig forgjæs

ves Umage for, med et fiernt Haab at trøste Borgerskabet, som følte det uværende Onde. Hidtil kunde Brødet, omendstjændt det blev flattere Dag for Dag, dog saaes for en taalelig Priis; men Tid efter anden formindskedes Korn Forraadet saa meget, at der snart maatte forestaae en almindelig Hungerøgd. Dog haabede man endnu at kunne forsvare Staden i det ringeste saa længe, indtil det Korn, der stod med sine fulde Straae imellem Staden og de yderste Skanser, kunde blive indhøstet; men førend det kom dertil havde Fienden ogsaa indtaget Uden-Bærkerne omkring Staden og tilegnet sig hele Kornhøsten. Endelig faldt ogsaa Naboe-Staden Mecheln, der hørte til Forbundet, i Fiendens Hænder, og dermed forsvandt det sidste Haab om at faae Tilførsel fra Brabant.

Da der nu ikke længere var nogen Muelighed i at forøge Mund-Forraadet, blev der intet andet tilovers end at formindste de Lærendes Antal. Alle unyttige Folk, alle Fremmede, ja selv Koner og Børn skulle nu bringes ud af Staden; men dette Forslag stred altfor meget imod Menneskelighedens Bydende, til at det kunde iværksættes.

Et andet Forslag om at fordrive de catholiske Indvaanere, forbittrede disse saa meget, at det nær var kommen til en Opstand. Og saaledes saae S. Aldegonde sig endelig nødsaget til at give efter for Folkets Uroe og Utaalmodighed, og at underhandle med Hertugen af Parma den syttende August 1585 om Stadens Overgivelse.

B e r n e r ,
Justitsraad.

Kommissionen samles Søndagen den 25 Marts, da Hr. Bogholder Baagøes Bidrag indkommer.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 12.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverbagen den 23 Marts 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
paa Hjørnet af Baxe og Nellikegade No. 209.

T i m o f l e a .

En Samtale om tilshueladende og virkelig
Skjønhed.

T i m o f l e a s Fader var en nær Vaarørende og fortroelig Ven af S o k r a t e s . Denne havde altsaa Udgang til at see denne unge Pige i hendes Vaaklædnings Bærelse; hvilket, efter græske Sæder, ikke var tilladt for nogen Fremmed. Som Historien

fortæller, traf Sokrates hende engang i sit Paa-
 klædnings Bærelse, da Slavinden, som opvartede
 hende, netop var bleven færdig med hendes Hoved-
 pynt til en Fest, hvorved hun skulde dandse offent-
 lig med andre unge Piger. Hendes Haarlokker vare
 krøllede meget nydelig, opsatte i alle Slags Figu-
 rer i Form af Sneglegange og Roser, og kunstigen
 gennemflettede med Perler og Blomster. Det er
 bekjendt, at Grækernes Smag i Fruentimmer Pynt
 var ligesaa fin som i alle andre Ting; de drev det
 fuldkommen saa vidt med Hovedpynten, som Mus-
 tidens Pariser Damer, og maastee efter en regels-
 yæssigere Smag.

Efterat Sokrates et Dieblisk havde betragtet
 Timoklea, som den Gang blomstrede af Ungdom og
 Skjønhed, med det kloge Smil, der var ham egent,
 (omtrent som naar et overjordisk Væsen vilde smile
 ned til Menneskenes Svagheder) sagde han til hende:
 Det lader til, Timoklea, at Du ikke vil spare
 paa noget, som enten kan gjøre Dianæ Fesi Vre,
 eller dine Medborgere nogen Fornøjelse; thi Du er
 pyntet saa smukt, at Du endogsaa vil komme til at
 glimre mere end Gudindens Nymfer.

Du er ret kommen til mig paa en meget be-
 leilig Tid, svarede Pigen. Jeg vil spørge Dig om

noget, Sokrates, og jeg venter ganske vist, at Du giver mig et oprigtigt Svar; thi jeg veed, at Du har endnu aldrig talt andet end Sandhed. Jeg troer ikke dette Speil; og endnu mindre denne Slavs inde. Siig mig dog, er jeg smuk eller ikke? Synes Du got om mig? Du veed, i hvilken Anledning jeg maae lade mig see.

Hvis jeg har forstaaet Dig ret, svarede Sokrates, saa er det let for en, der ikke er blind, at besvare Spørgsmaalet. Din Farve er meget livelig, i dine Øine ligger der noget sødt smilende Himmelblaat, dine Kinder ere i det mindste saa skjøne som Pigen, hvem Anakreon beskrev for sin Maler, og Du er saa nydelig pyntet, som en perfist Pige. Er dette ikke nok?

Timoklea rødmede noget ved denne Beskrivelse, og svarede med en forlegen Mine: Min Fader har ofte sagt, at Du ikke kunde smigre; jeg troer altsaa Sokrates, selv naar han siger, at jeg er smuk; og jeg trænger ogsaa saa meget mere dertil, som alle mine Med-Søstre ere nydelige som Gratierne; og jeg vilde nødig vanzire denne skjøne Kreds.

Vær kun ubekymret derfor, sagde Sokrates; Du er saa smuk, at man ikke kan være smukkere ved

første Djekest. Men tillad mig nu til Belønning for den Fornøjelse, jeg har forskaffet Dig ved denne Forsikkring, at forelægge Dig et lille Spørgsmaal.

Timoklea. Meget gjerne.

Sokrates. Hvorfor har Du sat denne Rose foran paa Vandet? Du har vist nok gjort den smilende Gudinde et Løfte om at vise hendes Blomst en overordentlig Ære ved denne festlige Leilighed.

Timoklea. Hvorledes faaer Du dette forunderlige Indfald? Det er jo ganske naturligt, at den hører med til den øvrige Prydelse paa Haaret.

Sokrates. Denne Rose er altsaa sat for at gjøre Dig smukkere.

Timoklea. Hvorfor ellers?

Sokrates. Hvad vilde Du vel sige til det, Timoklea, om en Naafugl fik det Indfald at troe, at den ikke var smuk nok, uagtet den var saadan, som Naturen havde skabt den, og den derpaa vilde give sig et bedre Udseende med fremmede Fjær, vilde den da tage Fjærene af en smukkere

Fugl end den var selv eller tage dem af Spurve og Ravn?

Timoklea. Uden Tvivl vilde den tage dem af en skønnere.

Sokrates. Den tilstod altsaa derved, at den Fugl, med hvis Fjer den havde pøntet sig, var smukkere end den var selv.

Timoklea. Saa synes det.

Sokrates. Du anseer altsaa Rosen ligeledes for at være skønnere end Du er selv, fordi Du troer, at Din Skønhed vilde mangle noget uden denne?

Timoklea. Du har overrasket mig, Sokrates, jeg skulde forhen have svaret Dig anderledes. Jeg skulde have sagt: Rosen er kun sat der for at de, som see mig, kunne sammenligne den med mine Kinder, og affige Dommen til min Fordeel.

Sokrates. Du er meget dristig, Vige! Du kunde ikke have valgt nogen Blomst, der lettere kunde have gjort Dig ubis om Seiren. Imidlertid vil jeg gjerne tilstaae Dig, at Farven paa dine

Rinder har noget mere inbtagende for en Yngling, ja selv for os Gamle, end Rosens Farver; thi saa stolt vil Du dog vel ikke være, at Du skulle paa-
 staae, at dine egne Farver skulle være skjønnere end Rosens. See, da ville Du faae alle Sommerfugle og Bremser imod Dig: og en Bremses Bifald er ikke mindre ligegyldig for Rosen end en ung Mand's Lovtaler for Dig. Naar nogen seer paa Dig, kommer den Person's Dykkast og Gemnits Beskaf-
 fenhed meget i Betragtning, der har Dinene hen-
 dende paa Dig. E f i s e vil vist ikke finde Dig en tiende Deel saa smuk, som C h a e r e f o n. Denne betragter Dig med Lust, og hiin halv med Triumf og lidt mere end halv med Uengstelighed. Men svar mig nu paa følgende: Troer Du ikke, at Rosen er saa smuk som den kan være? Tag kun denne Rose til Mynster. Jeg anseer det for umueligt, at K e u x i s, med al sin Kunst, kunde afmale den saa smuk som den er. Hvor den er fyldig, hvor frisk, hvor levende! Hvilken en ziirlig Dannelselse af Bladene! Hvilke fine Skygger imellem Farverne! Hvor nydelig spiller ikke disse smaae blaae Aarer igjennem det gjeunemfigtige Røde! Ja, der er ingen Tvivl om, at den er en af de skjønneste Skabninger, Guddommen nogensinde har dannet efter et himmelsk Mynster og skienket vores

Jord. — Lad os nu antage, at der fandtes nogetsteds en skønnere Blomst end Rosen er, men at den var visnet, eller at den i sit Udspring var beskadiget af Rimefrost eller opædt af Orme: da kunde man ikke sige, at den samme Blomst, som saadan var fordærvet, var ligesaa smuk, som denne Rose i sin blomstrende Pragt.

Timoklea. Nei, den er uden Tvivl den smukkeste, som svarer til sit Djemeed. Men hvad vil Du sige dermed?

Sokrates. Jeg mener dermed, at Cefise ikke er saa smuk som denne Blomst. Hendes Legemsdannelse er rigtig nok saa regelmæssig, som Alkamenes nogeninde kunde forestille sig; hendes Kinder ere som Roser, der ligge paa Lilier: i visse Øjeblikke har hun megen Lighed med en fuldkommen skøn Billedstøtte. Men naar hun ved Fortællingen om en dydig Handling bliver lige saa kold og ligegyldig som denne Billedstøtte; naar hun, istedet for et klogt Svar, kun viser perlesarvede Tænder; naar hun slaaer Krøller paa Panden ved at høre en anden Pige blive roest; naar hun i et klogt Menneskes Nærværelse sladdrer en heel halv Time med sin Papegeje, eller gjør tusinde

uunderlige Krumspring for at fange vores unge Sybaritter, saa kan jeg paa ingen Maade troe, at Eefise er saa smuk, som hun kunde være.

(Fortsattes i næste Nummer.)

B e r n e r,

Justitsraad.

Commissionsen, som bestyrer Bladet, samles Søndagen den 24 Marts, da Hr. Bogholder Baagøes Bidrag indkommer.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 13.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 30 Marts 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
paa Hjørnet af Børs og Mellemgade No. 209.

T i m o f l e a .

En Samtale om tilsyneladende og virkelig

Skønhed.

(Fortsat. See No. 12.)

T i m o f l e a . Naar Cefise er saaledes, ligner hun aldeles ikke et maleriest Stykke, der har indtaget mig saa aldeles hos en af vore Digtere. Jeg tænker saa ofte derpaa, at det undertiden

endogsaa forekommer mig i Drømme. "Den elst-
 værdige Pasithea indtager alle, som seer hende;
 men en viss Mand, som seer hende, kan ikke
 andet end elske hende. Hendes Dine smile som
 Himlen paa en blid Sommer Aften, og Eædelig-
 hed staaer malet paa hendes ukunstlede Kinder.
 Naar hun taler er Indholdet af hendes Ord lige
 saa harmonisk som hendes Stemme; hendes Følelser
 ere oprigtige, godmodige og uskyldige som hendes
 Djekast. I hendes Væsen findes der Værdighed
 og hendes Paaklædning er simpel og net. Hun
 elsker sin Søster saa ømt, at ingen skulde troe, at
 hun var smukkere, og hendes kjereste Omhyggelig-
 hed gaaer ud paa at yndes af en Moder, efter
 hvis Formaning og dydige Vandel hun stræber
 at danne sig. Naar Gratjerne, der hegne om Dya-
 den, skulde isere sig en jordisk Skabning, saa ville
 de isere sig din, Pasithea; ved første Djekast
 er man tilbønelig til at holde Dig for elstværdig;
 men jo nøyere man kjender Dig, desto mere bliver
 man overbevist om, at Du virkelig er det. Det
 er et langt Sted hos Digteren, men finder Du ikke,
 Sokrates, at det er ikke mindre smukt, end jeg
 føler det?

Sokrates. Rigtig nok har Du fremsagt
 det med en Mine fuld af Følelse. Men kjender

Du denne skønne Pasithea? Boer hun i Nærheden af Dig? Er hun din Veninde?

Timoklea. Nej, desto værre ingen af Dele. Jeg har aldrig kjendt hende uden hos Digerne.

Sokrates. Det gjør mig ondt. Jeg synes, at ingen Pige har den ringeste Fordring paa at holde sig for smuk, førend hun ligner denne Pasithea ret meget, i hvem hun endogsaa er. Men da Du engang er saa indtaget af det blotte Billede, saa har Du uden Tvivl ogsaa gjort Dig Umage for at blive hende liig, saaledes at Du enten allerede er bleven det, eller i det mindste ikke er langt derfra. Hvad siger Du dertil Timoklea?

Timoklea. Jeg mener, at det er meget besværligt at tale om sig selv; og hvor meget besværligere maae det være for en Pige af min Alder, af hvem der ikke letteligen kan ventes meget, at kjende sig selv. Men hvis jeg desuagtet skulde give et nogenlunde bestemt Svar, saa nægter jeg ikke, at jeg finder, at jeg i mange Dele har nogen Lighed med det Billede, jeg udkastede af Pasithea, (selv hendes blaae Øjne ikke frareg-

nebe). Men hvis jeg af den Aarsag vilde ansee mig for en fuldkommen Skønhed, saa skulde der findes noget i min Varm, som vilde modsigge mig, og som meget ofte lader sig høre, naar enten mit Speil eller mine Slavinder ville gjøre mig forsængelig.

Sokrates. Du troer altsaa, at Du trænger til at gjøre Dig smukkere, hvis Du ikke vil finde Dig i, ligesom Cefise, at bestømmes af Rosen, Du har fæstet paa din Pande.

Timoklea. Ja det er min Mening.

Sokrates. Ih! hvis saa er, maae Du, for at blive smukkere, gribe til andre Midler end Kruse = Jernet, Perle = Snorerne og den arabiske Salve. Thi i disse Ting kan Feylen umuelig stikke.

Timoklea. O hvor megen Erkjendtlighed vilde jeg ikke være Dig skyldig, gode Sokrates, om Du vilde lære mig den Kunst at blive smukkere, thi ingen kan kjende den bedre end Du. Du vilde i mig finde den meest videlystne Discipel. Fra den første Tid jeg kunde føle, har jeg havt den inderligste Hang til det Skønne og Velansændige; den ertiltaget med Aarene, men jeg

frægter alligevel for, at man endnu ikke har lært mig, eller maaskee alt for utilstrækkelig, hvori det sande Skjønne og Fortræffelige bestaaer.

Sokrates. I Øjeblikket vil der vel neppe være Leilighed til at fortsætte vores Samtale, siden Du snart skal møde i Templet.

Timoklea. Vær kun ukæmret derfor, Sokrates. Der vil vist gaae to Timer hen inden Dffringen tager sin Begyndelse, og til den Tid vil jeg blive afhentet af nogle af mine Veninder. Imidlertid kan jeg endnu lære meget af Dig.

Sokrates. Men kunde Du ikke anvende denne korte Tid langt bedre for Speilet end i Selskab med mig? Er Du ogsaa vis paa, at enhver Sløise og enhver Lok sidder paa sit rette Sted og har sit rigtige Sving? Og hvis der endogsaa ikke var noget at udsætte herpaa, vilde det dog være en stor Fornøjelse at mynstre alle disse Tækkeligheder for Speilet, og tænke: at ingen anden besidder dem end Du. Denne Fornøjelse maae i Sandhed være af det ualmindelige Slags; thi jeg hører, at mange Piger i Athen tilbringer hele halve Dage med denne henrykkende Beskuelse; Lige at nogle endog

staae op med Morgenrøden for at kunne nyde denne Bellyst saa meget længere, om hvilken de sige, at den endog overvejer Sødnen. Maatte jeg nu ikke gjøre mig det til en Samvittigheds Sag, at holde Dig længere fra saa søde Selv Betragtninger?

Socrates sagde dette med et ironisk Smil, som gik den gode Pige temmelig nær til Hjertet. Men hun blev snart igjen oprømt, betragtede ham med en Mine, hvori man kunde læse Oprigtigheden af hendes Ord, og sagde:

Uagtet min Tilstaaelse maaskke ikke vil gjøre mig nogen Vre, saa kan jeg dog ikke nægte, at jeg seer mig med Fornøjelse i Spejlet. Men Du kan troe mig Socrates, at den Fornøjelse, jeg nyder i Dit Selskab, er af en langt behageligere, uskyldigere og ædlere Slags end den, som jeg ikke kan nyde uden med en Blanding af Forsængelighed, Misundelse og Lyst til at glimre eller blive beundret. Den Jo nøjelse som jeg nyder ved at høre Dig tale, synes at være langt mere naturlig og overensstemmende med min Sindss-Beskaaffenhed. Enhver Tanke, som Du opvækker hos mig, forarsager mig en saa stor Glæde, som om jeg kunde have fundet noget meget kostbart. Jeg troer ganske

vist, at jeg kan lære af Dig, hvorledes man skal bære sig ad for at blive virkelig skøn og fortreffelig, og hvorledes kunde jeg bedrage mig, da jeg anser Dig for saa menneskekjærlig, at Du ikke paa nogen Maade vil fortynde at Du si saa Hensende anvender nogen Umage paa mig.

Sokrates. En saadan Tænkemaade indtager mig aldeles, elskværdige Timoklea, og dit Udseende har ikke bedraget mig, thi jeg har strax lagt Mærke til, at der boede en elskværdig Sjæl hos Dig: Du fortjener altsaa med Rette at blive foretrukket for de andre tankeløse rosenfinede Pisger. Jeg ser Dig allerede paa en saa god Vej, at Du, endogsaa uden fremmed Hjælp, blot ved det eget gode naturlige Anlæg, kunde have bragt det vidt i Fortreffelighed. Smidlertid vilde det glæde mig, om jeg kunde være dig behjælpelig med tidligere og paa en lettere Maade at blive saa skøn og god, som der udfordres, naar man skal nyde virkelig Lyksalighed og fortjene alle Dydiges Godhed. Det falder ikke tungt at lære Viisdom; det kommer blot an derpaa, at man lærer tydelig at indsee en lille Række af Sandheder og at man bliver saa indtaget af deres usfatterlige Værd, af deres guddommelige Skønhed, at man

følger dem som stadige Regler i Livet. Herved kommer det meest an paa et følsomt og redeligt Hjerte; dette kommer Forstanden alletider til Hjælp; og ligesom der ikke sjelden gives Exempler paa at en af Kjærlighed svinger sig med en beundringsværdig Lethed op til en høy Grad af Fuldkommenhed i en Videnskab eller Kunst: saaledes kan det heller ikke paatvibles, at man kommer langt videre, naar man higer efter Wiisdom og Dyd, naar Sjelen i Forveien er opfyldt med en ædel Tilbøjelighed til det Skjønne og Fortreffelige. Men paa det vi kan komme til Maalet af vores Samtale, saa tillader Du mig at spørge Dig, Timoflea, hvor man, efter din Mening, egentlig skal søge Kilden til Skjønhed?

(Fortsættes i næste Nummer.)

B e r n e r,
Justitsraad.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 14.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 6 April 1811.

Førlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
paa Hjørnet af Bæres og Nellikogade No. 209.

A n n e l d e l s e .

Mandagen den 3 April om Eftermiddagen Kl 5 holdes General Forsamling paa Prindsens Palai bag Slottet, til hvilken Tid D^{hr}. Repræsenterere vilde behage at møde.

Administrationen for det forenede Understøttelses
Selskab, d. 18 Januar 1811.

K. Bay.

Brorsou.

Collin.

C. Købke.

T i m o f l e a .

En Samtale om tilsyneladende og virkelig
Skjønhed.

(Fortsat. See No. 13.)

T i m o f l e a . Jeg indseer ikke tilfulde, hvad Du sigter til med dette Spørgsmaal, og før kan jeg ikke besvare det.

S o k r a t e s . Uden Tvivl er det Ordet Skjøn-
hed, der falder Dig tvivlsomt. I Djeblicket ta-
ger jeg det ikke i nogen anden end i almindelig
Forstand, hvori det bliver taget af alle og enhver,
naar man siger en smuk Person, et smukt Ansigt,
en smuk Blomst o. s. v. Men jeg vil gjøre mit
Spørgsmaal mere forstaaelig ved en Lignelse: Naar
Du seer Billedet af en Nymfe eller af en anden
smuk Ting i en Brønd, saa vil det paa Djeblicket
falde Dig ind, at dette kun er et Skygge-Billede
af et virkeligt Væsen, og Du vilde see Dig om,
om der ikke lige over for stod et oprindeligt Bil-
lede. Eller naar jeg ved Dagens Frembrud seer de
tynde Skyer, som svæve om Horizonten, bedækkede
med nydelige og stedsse tiltagende Farver, saa slutter

jeg derfra til Solens Ankomst, fra hvilken enhver veed at disse Farver have deres Udspring; da de blotte Skyer, ligesom Vandet, hvoraf de fremkomme, kun ere mørke Legemer. Solen er altsaa egentlig Skjønheds Kilden til disse i afværende Farver spillende Morgenskyer; og nu spørger jeg — i en lige Forstand af Ordet, hvad er Kilden til Legemets Skjønhed?

Timoklea. Jeg troede ikke, at det havde sig med Skjønhed som med Skyggen i Vandet eller med bennes oprindelige Billede. Jeg holdt den for noget, som bestaaer ved sig selv; men det synes at Du finder det anderledes og jeg vil gjerne lade mig undervise.

Sokrates. Den sande Beskaffenhed hermed vil det ikke falde tungt at udforske. Du kjender uden Tvivl Kallinou's Datter, der ikke for meget lang Tid siden blev anseet for et af de smukkeste Fruentimmer i Athen. Nu udmærker hun sig, paa en Tid da hun skulde leve i Ungdommens Baar, ved indfaldne Dine, en bleg Ansigt's Farve og saa fortrædelige Ansigtstræk, at enhver skulde blive bange ved at see hende lige ind i Dinene. Man fortæller endogsaa, at Parhasius for ganske nylig har taget hende til Model, da han

vilde vise Almind i en synlig Skikkelse. Og hvorfra kan denne Forandring nu reise sig? Hun har aldrig været syg. Men paa et Aars Tid er hun bleven saa indtaget af Spil, at hun i Selskab med nogle saa kaldte Veninder af samme Slags som hun er selv, fordriver baade Nat og Dag dermed. Ved at spille har hun faaet saa mange modsatte og nædle Lidenstaber, at hendes Ansigtstræk endelig er bleven gandske forvandskede. En herkende slem Lidenstabe, den være nu Misundelse, Skindhye, eller lastefuld Kjerlighed, kan i en kort Tid forvandle en Gratie til et Skrækkens Billede. Du seer altsaa, at den udvortes Skjønhed beroer meget mere paa Sjelen, end man i Almindelighed antager af Mangel paa Overlæg.

Timoklea. Desuagtet gives der dog mange, som ikke allene holde dem selv for smukke, men endogsaa ansees derfor af andre, og om hvilke man vanskeligen vilde kunde sige, at de har Sjelen at takke for deres Skjønhed; det maatte da være, at deres Sjel kunde give dem det, hvad den ikke selv ejede.

Sokrates. Disse Personer, om hvilke Du taler, ere uden Tvivl af det Slags, som vi i det filosofiske Sprog kalde Halvomnester eller

Umfibier; tvetydige Sammenjætninger af modsigende Egenstaber, snart gode og onde, snart smukke og hæslige, alt ligesom Lidenskaberne, hvis Slaver de ere, føre det med sig. Saadanne Folk finde dem lige got i, hvad enten de leve med de Dydige eller med de Læstefulde, med de Kloge eller med Narre; det gaaer dem, ligesom Bæveren eller Krokodillen, der kan leve baade paa Landet og i Vandet. Der vil ikke hos nogen Pige af dette Slags finde endog en middelmaadig vedvarende Skjænhed. Jeg kjen- der en saadan Skabning, og hun fortjente snarere at kaldes et Lustsyn eller en Kameleon, end et Fru- entimmer. I en eneste Time har jeg seet hende paatage sig tolv forskellige Personers Rolle. Snart leer hun, snart bliver hun vred: i et Øjeblik har hun Udseende af at være tungsindig, og i et andet danser hun omkring i Bærelset som hun var ude af sig selv. Man skulde troe, at det var hende ret om at gjøre at frembringe søde Gebærder og fortryllende Dydigheder endog paa de styggeste og urimmeligste Mønstre; thi hun søger en Færdighed i at smile paa en rødsom Maade, eller at ende en begyndt for- trædelig Mine med en takkelig. Alt ligesom man finder et saadant Kreatur i en eller i en anden Lune, saaledes vil man ogsaa finde hende enten hæslig eller smuk, og altsaa er hun egentlig ikke noget

Exempel imod min paa Erfaring grundede Sætning, at Rilden til Skjønhed maae søges i Sjelen.

Timoklea. Jeg ønskede dog, at Du vilde sætte dine Tanker noget uøjere ud fra hinanden. Thi uagtet Sjelen har megen Indflydelse paa Legemets Skjønhed, forekommer det mig dog, at denne sidste i mange Dele er uafhængig af hiin.

Sokrates. Jeg haaber at opfylde Din Begjering ved følgende Forestilling. Ikke allene vore Legemer, men endog vore Sjele, ere af Naturen dannede saaledes, at de ikke kunne andet end være smukke, naar de ere i den naturlige Tilstand, hvori alle Skabninger ere, saalænge de ikke ere fordærvede; det vil sige, naar de ere sunde. Med Legemets fuldkomne Sundhed er dets Skjønhed ubestregt forenet; og paa samme Maade haver det sig med Sjelens Sundhed, der bestaaer i Dyden. Enhver Mangel af legemlig Skjønhed reiser sig fra en eller anden Fordærvelse der har fundet Sted i vores ualmindelig fine Maskine, som let kan bringes i Uorden. Man maae lægge nøye Mærke til, at der ikke er et saa nøye Forhold imellem Sjelens og Legemets Sundhed, at naar det ene er sygt, det andet da skal lide netop i samme Grad. En meget munter, levende og dydig Sjel kan boe i et syges

ligt Legeme; hvortmod en Alcibiades's Sjæl kan falde i et sundt og stærkt Legemes Lod; og deraf kommer det sig, at en Laïs eller Skjønheder af anden Klasse, og af det bedrageriske Slags, der skjule en foragtelig Tankemaade under en smuk Maske, mange Gange bruge megen Tid ferend de ødelægge aldeles deres Skjønhed. Desuagtet staaer Sjælen og Legemet i et saa nøye Forhold til hinanden, at Legemets Sundhed og Skjønhed lider jo mere Sjælen fjerner sig fra Dyden; og at den derimod ordentligviis tiltager og bliver foreget, jo mere den indvendige Skjønhed udvikler sig. I Særdeleshed er Sjælens Indflydelse ualmindelig paafaldende, naar den, som det regelmæssig bør være, er den herskende Deel hos Mennesket. Under det, som man kalder Tækkelighed eller Ynde, forstaaer man ikke andet end den større eller mindre Indflydelse, som Gemyttets Munterhed, Skjønhed og Zitlighed har paa Legemet; og naar man taler bestemt, saa adskiller man Skjønhed og Tækkelighed, af hvilke den sidste just fordi den umiddelbar strømmer ud af Sjælen, er langt ædlere end den første.

(Fortsættes i næste Nummer.)

B e r n e r,
Justitsraad.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 15.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 13 April 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
paa Hjørnet af Bares og Nellikogade, No. 209.

T i m o k l e a .

En Samtale om tilsyneladende og virkelig

Skjønhed.

(Fortsat. See No. 14.)

T i m o k l e a . Uden Tvivl er Tækkelighed ædlere; den gjør en langt hurtigere og skjønnere Virkning paa Gemittet end den blotte Skjønhed. En kan, uden

at være hvad man i Almindelighed falder smaa, være meget takkelig, og netop derved langt elskværdigere og mere skicket til Selskab end egentlig Skjønhed. Det forekommer mig et eller andetsteds at have læst, at de fleste Skjønheder ere usfordragelige; og at derimod mange Personer, uden at være smukke, besidde en vis navnløs Tækkelighed, der vinder vore Hjerter. Sig mig nu, Sokrates, om jeg har fattet dit System rigtigt, naar jeg forestiller mig det saaledes. Til fuldkommen Skjønhed hos et Menneske udfordres, at saavel Sjelen, der er den ædlest Deel, som Legemet, enhver for sig nyder sin naturlige Sundheds Tilstand. Hiin maae være aldeles dydig, dette alletider muntert og blomstrende, og begge staae i den beste Samklang med hinanden. Men der findes ingensteds, saavidt jeg veed, fuldkommen Skjønhed uden det skulde være i Digternes Verden. Derimod dele Menneskene sig med Hensyn til Skjønhed i forskjellige Classer. Hos nogle findes blot Legemets Skjønhed uden Tækkelighed, og da ligger Feilen i Sjelen. Hos andre findes Dyden uden indvortes Skjønhed, men denne bliver rigelig erstattet hos dem ved det indtagende Væsen, som Personer af god Opdragelse besidde. Hos et meget lidet Antal findes begge Skjønhederne parrede; men der gives utallige Gra-

der i denne og de øvrige Klasser. Det skulde gjøre mig ont, om det skulde være fornødent, endnu at skabe en fjerde Klasse for dem, der hverken besidde udvortes eller indvortes Skjønhed; thi jeg forestiller mig, at saadanne Skabninger snarere maatte henhøre til Alberne end til Menneskene. Naar jeg nu lægger alt dette sammen saa forekommer det mig, siden et fuldkomment skønt Menneske neppe vil være sædvanligere end en *Sphinx*, at man maae bestemme Skjønhed efter de fornemste Dele; saa at vi, naar vi vil tale rigtig, kunns maae kalde dem smukke, hos hvem vi finde Sjælens Skjønhed og den dermed forbundne Tækkelighed. Derimod maae en Person, som kunns ved første Øyekast forekommer at være smuk, men for Resten ikke røber noget fortrinligt i Tænkemaade og Caracteer, miste al Udgang til at gjøre Fordring paa Skjønhed. Digterne har en *Marcissus*, der med Høje kunde laane sit Navn til alle de unge Herrer, som blot indtage os med deres legemlige Skjønheder eller snarere ville fange os med disse; og for lige Besvæmmeligheds Skyld kunde man kalde enhver Dame med røde Kinder men uden Aand, for ikke at misbruge Ordet: Skjønn, en *Marcissa*.

Paa denne temmelig lange Tale, som Timoklea holdt med en særdeles Vnde, svarede Sokrates i en Slags af Henrykkelse:

O Timoklea, hvis en atheniensisk Pige nogensinde fortjener at blive virkelig Kien, saa er det Dig! Jeg har hørt paa Dig med den største Fornøjelse. Du har ikke alene sat Dig rigtig ind i mine Tanker, men Du har endogsaa ordnet og udpyntet dem langt bedre; og i Din Mund har de faaet en nye Tækkelighed. Du skulder os en Pasithea. Naturen har udstyret Dig med de herligste Anlæg til en elskværdig Harmonie imellem det ydre Menneske og den inden i boende Aand, der efter sin Natur, da den er langt ypperligere end hiin, er simpel, uforgjengelig og Guddommen liig, og langt mere skicket til sand Skjønhed end det af saa mange forskellige Dele sammensatte, foranderlige og Døden uunderkastede Legeme, af hvis forgjængelige Skjønhed nogle bryste sig saa meget, at de endog derved gaudste glemme deres Naturs store Fortrin. Thi den menneskelige Sjæls Skjønhed staaer saa langt over Skjønheden af et blomstrende og med tækkelige Farver besat Legeme, som Dæmonerne over de lyse Sphærer, der, efter nogle Wises Tanker, ere givne for at sætte dem i Bevægelse.

Naturens Skaber har rigtig nok udsmykket den Verden, hvorpaa vi ere satte, med utallige Slags af skjonne Ting; og det maae ogsaa være en viss Mand tilladt at stude af Forundring, naar han betragter denne ophøvede Hvalving af flydende Safir; denne alt omringende tynde Luft, opfyldt med Lysstraler og takkelige Billeder af Ting; denne grønklædte Jord broderet med af sig selv opvorne Blomster; disse herlige og skjonne Udfigter; disse saa afvekslende, kunstige og skjonne Former af Dyr, Fugle, Fiske, Insekter og Planter — naar han af dette Hele blot overseer en lille Horizont, saa maae det være ham tilladt at sættes i Forundring over saa mange Skjønheder, og han kan ikke andet end slutte fra alt det, hvad han der sees og føler, at det maae have været den Guddoms Krafts Hensigt, der har frembragt alt dette, at skabe noget meget skjønt og beundringsværdigt. Men naar vi betragte Mennesket med alle sine Anlæg og i ethvert af dets Forhold, saa finde vi, at Verdens Skaber i det allene har fremstillet et herligere Beviis paa sin guddommelige Forstand og sine Ideers Høyhed end i den hele øvrige skjønlige Natur. Mennesket allene har han tildeelt en saa overflødig Fylde af den alt oplivende Aand, at det i et Slags Lighed med Guddommen selv kan tænke,

overskue og beherske en heel Sfære, en heel Verden fuld af Skjønhed og nyttige Gjenstande. Det allene har han dannet heel og holden til Dyden, det vil sige, til den høieste Værdighed og Lyksalighed, som en Skabning kan modtage. Ved hiin frembringes denne Skjønhed af en høyere Rang, som gjer Mennesket til den første Skabning, og ligesom til Kronen af Guddommens Værk. Alle Menneskets Kræfter, og alle disse Kræfters Virkninger, enhver Forestilling, hvorefter Forstanden stræber, og alle Menneskenes Bestræbelser skulle helliges Dyden. Den maae beherske og indtage Mennesket i eet og alt, og derfor udgjøre hans Lyksalighed under alle Omstændigheder. Thi at man endogsaa i de lykkeligste udbortes Omstændigheder kun kan blive lykkelige ved Dyden, det maae selv de Lastefulde tilstaae. Men denne Dyd er ikke noget saa indskrænket og utilstrækkeligt, som de fleste indbilde sig; den er hele Sjelens Sundhed; en standhaftig Tilbøielighed til alt hvad der er got og fortreffeligt; en indvortes Godhed, der alletider tragter efter at meddele sig til andre, en af Klogskab flydende Kjærlighed til Orden og til de guddommelige Love, paa hvis Sagttagelse vor Lyksalighed beroer saa meget, at Skaberens selv med

al sin Almagt ikke kunde gjøre noget Menneske
 lykkeligt, som ikke vilde underkaste sig disse Love.
 Kun en saadan Dyd fortjener dette ophøjede
 Navn, og alle vore Bestræbelser maae ikke gaae
 ud paa noget ringere. Enkelte Dele af Dyden,
 hvormed et lastefuldt og daarligt Liv er blandet, ligne
 de fremstikkende Lapper, der findes paa en iturevet
 Bølle. Man vil ikke sige om et forvoret
 og ilde udseende Legeme, at det er smukt, uagtet
 enkelte smaae Dele deraf staae i et vist lige For-
 hold til hinanden. Men naar vi opdage Dyden,
 saaledes som jeg har beskrevet den, i sin Skjønhed
 hos en, da maae vi tilstaae, at den menneskelige
 Natur kan modtage et ypperligt Præg; og hvor
 skøn, hvor lig med overjordiske Egne maatte ikke
 en heel Verden af saadanne Mennesker være!
 Sandt nok, Timotea, da først var vor Jord
 saaledes som den skulde være, naar de første af
 dens Beboere, deres Sjæls Oprindelse og Værdig-
 hed troe, søgte deres Lyksalighed i Dyden, og naar
 Uskyld og Sandhed og Dyd seirede iblandt os.
 Vist nok vilde den hele Natur ved denne Foran-
 dring vinde et skjønnere Udseende. Jeg lader mig
 ikke heller berøbe det Haab, at der engang vil
 komme en Tid, som vil medføre en saa lykkelig

Forandring, (hvis man ikke snarere maatte kalde
det en Forvandling.)

(Sluttes i næste Nummer.)

B e r n e r,
Justitsraad.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 16.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 20 April 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

A n m e l d e l s e .

I General Forsamlingen den 8de denne Maaned blev følgende afhandlet:

Administrationen anmeldte at for Kassebeholdningen er indkjøbt 5000 Rdlr. Consignable Bankfunds, som mod Beviis ere deponerte i Banken, og udgjør Selskabets Formue til Datum 50,425 Rd. dansk Courant.

Af Kassereren blev fremlagt Extract af 3die og 4de Quartals Regnskaber for forrige Aar tilligemed Extract af General Regnskabet for heele forrige Aar, og bleve Forvalter Harboe og Wiins handler Friedenreich valgte til at revidere forrige Aars Regnskab, hvilke begge vare tilstæde og behagede at antage Valget. Extract af 3die Quartals Regnskab følger hermed.

Ligeledes blev fremlagt Regnskabet for Anvendelsen af det N. Brochste Legats Renter for forrige Aar forsynet med Kjøbenhavns Magistrats Quittering som rigtig aflagt.

Efter de tilstædeværende Repræsentanternes Anmodning paatog jeg Wah mig endnu at vedblive Administrationen i 2 Aar.

Derefter blev foretaget Repræsentantvalg, og skal de afgaaende og valgte Repræsentanter blive anmeldte i Ugebladet, naar de sidste have antaget Valget.

Som nye Medlemmer bleve antagne:

Hr. H. D. Meier Sukker Raffinadeur.
- E. Hedeman Bogholder.

Hr. Stockfleth Captain.

- Seidelin Bogtrykker.
- J. N. Laabdebye Stoelemager.
- Bohn Graver.
- P. Jensen Bødker.
- Schwarz Smedker.
- J. P. Blaumüller Mahler.
- J. Hermansen Koffardie Captain.
- M. Meinung Portner ved Fredriks Hospital.

Tomfrue Christina Ehlers.

Læse Selskabet: Fælleds Forsøgelse.

Administrationen for det forenede Understøttelses
Selskab, d. 18 Januar 1811.

K. Bay.

Brorsou.

Collin.

C. Købke.

I n d t æ g t.	Rd.	Gr.
Rassebeholdningen fra 2det Quartal var (see Borgervennens No. 33 b. N.)	2305	63
A. Ugentlige Indkomster:		
For Ugebladets 22 Aargang fra No 27 til 39 incl.	618	12
B. Quartals Contingenter:		
1) For Quartalet fra pmo. April til ult. Juni . . . 181 Rd. 51 β.		
2) Restancer fra de forrige Quartaler . . . 1 = 86 .	183	41
C. Aarlige Indtægter:		
Det Kongelige Huuseß velgjørende Gave	120	
D. Laans og Forstuds Afbetalinger i disse Quartal		
	503	
E. Renter af 1000 Rdlr. Consignable Bankfonds		
	117	
F. Tilfældige Indtægter:		
1) Af den anviste Pension er af eet Med- lem ikke hævet 2 Rd. 48 β.		
2) For 3de Aargange af Uge- bladet som ere solgte 3	5	48
Summa	3852	68

At forestaaende Extract af 3die Quartals Regnskab for 1810,
er overensstemmende med Administrationens Protocol bevidne

Brorson. Chr. Thomsen. Bay.

C. Købke
Bogholder.

u d g i v t.	Rd	Gt.
1) De aarlige staaende Udgifter: For Ugebladets Trykning og Lejninger i dito Qvartal m. v. . . .	542	48
2) Til de aarlige Pensionister: betalt i dette Qvartal . . .	406	
3) Til Forskud efter Administrations Beslutning af 24 September .	100	
4) Tilfældige Udgifter:		
a) Betalt for indkøbte 1000 Rdlr. consignable Bankfonds med Tilskud . 1030 Rd. = fl.		
b) nøgle mig anviste Regninger og Udgifter 6 = 48 =	1036	48
Saldo bliver Kassebeholdningen til 4de Qvartal	1767	68
Summa	3852	68

Kjøbenhavn den 30 September 1810.

Horn
Kasserer.

T i m o f l e a .

En Samtale om tilsyneladende og virkelig

Skjønhed.

(Sluttet. See No. 15.)

T i m o f l e a . Hvor meget har du rørt mig ved denne Fremstilling, som Sandheden selv synes at have lagt dig paa Læberne! Hvor stor, og stærk dig og majestætisk er Mennesket efter den Beskrivelse! Og det forekommer mig, at jeg føler det hos mig selv, at mit Hjerte ikke kan andet end bifalde din Tale; det føler, at det er mueligt at være hvad Du fordrer, og det brænder af Begjærlighed efter at naae denne høye og aandelige Skjønhed, der strømmer ud af en vedvarende Sjæls Godhed tilligemed utallige andre gode Virkninger. Slaae ikke Haanden af mig — Sokrates — i de søde Beskjæftigelser, som i Fremtiden skulle være mit høieste Anliggende; og troe, at denne menneskekjerlige Omisorg anvendes paa et Hjerte, som veed at sætte Pris derpaa.

(Oversat af Wielands sammtliche Werke, Supplemente 4ter Band, Leipzig 1798.)

B e r n e r ,

Justitsraad og Concellie Assessor.

For omtrent 30 Aar siden, udkom i Frankrig et Digt af den Chinesiske Keiser Kienlong, oversat af den lærde Orientalist de Guignes. Keiseren fortæller i dette Digt: at han har foretaget sig en Reise til Tartariet, til sine Forfædres Gravsteder, for desto kraftigere at mindes om deres Regent-Dyder; han beklager, at han ikke kan gøre sine Undersaatter saa lykkelige som hans Faderhjerter ønsker, og beder sine tro Raadgivere at staae ham bi i at fremme deres Held. — Kienlongs lange og faderlige Regjering er den skønneste *Commentaire* over dette Digt.

Man har sex latinske Linier eller Vers, hvori Digteren Sannazar indfører Neptunus talende med Beundring om det prægtige Venedig. I sine Vers erklærer han Rom at være bygt af Menneskehænder, men derimod Venedig bygt af Gud. For hver af disse smigrende Linier fik han af den nu hensovede Republik's Skatkammer udbetalt 100

Dukater, siger hundrede Dukater i Guld.
 Skulde der ikke for nærværende Tid findes et Sted,
 hvor Digterne bleve honorerede med sex Dukater
 for sex hundrede Linier?

(Af H. v. Rosebue's Kleine Romane Anekdoten und
 Miscellen, 6tes Bändchen 1810.)

H. B a a g ø e,
 Bogholder ved Universitetet.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 17.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 27 April 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

Extract

af

4de Kvartals Regnskab 1810

over

det forenede Understøttelses = Selskabs

Indtægter og Udgifter

i Kvartalet fra pmo. October til ult. December.

I n d t æ g t.	Rd.	St
Rassebeholdningen fra 3die Quartal (see Borgerbennen No. 16)	1767	68
A. Ugentlige Indkomster:		
For Ugebladets 22 Aargang fra No 40 til 52 incl.	608	63
B. Quartals Contingenter:		
1) For Quartalet fra pmo. Juli til ult. Septbr. . . 195 Rd. 46 S.		
2) Restancer fra de forrige Quartaler . . . 2 = 29 =	197	75
C. Laans og Forstuds Afbetalinger i dette Quartal	498	
D. Renterne i dette Aar af Selskabets Kapital	7389	8
Summa	10461	22

At forestaaende Extract af 4de Quartals Regnskab for 1810,
er overensstemmende med Administrationens Control bevidnes

K. Bay.

Brorson.

Collin.

C. Købke
Bogholder.

u d g i v t.	Rd.	St
I. De aarlige staaende Udgifter:		
For Ugebladets Trykning og Leeninger i dette Qvartal m. v. . . .	493	48
II. Til de aarlige Pensionister: betalt i dette Qvartal . . .	396	
III. Til Laan; den for dette Aar bevilgede Laane Summa	1000	
IV. Til Gratification: den for indenaaerende Aar bevilgede Summa	2039	
V. Tilfældige Udgifter:		
a) betalt efter Repräsentant Beslutning for indkjøbt Papir til Ugebladene . . . 289 Rd. 48 β.		
b) den Rudene efter dito bevilgede Gratification 100 . . .		
c) nogle auviste Regninger 13 . 28 .	402	76
Saldo bliver Kassebeholdningen ved Uds- gangen af Aaret 1810 . . .	6129	90
Summa	10461	22

Kjøbenhavn den 31 December 1810.

Sorup
Kasserer.

A n m e l d e l s e .

Hermed følger den i General Forsamlingen den 8de denne Maaned fremlagte Extrakt af 4de Quartals Regnskab for forrige Aar.

Administrationen for det forenede Understøttelses-
Selskab, 1811.

Brorson.

Collin.

A. Bay.

C. Købke.

D e n g o d e S ø n .

(Auf Zeitschwingen von Langbein.)

I en stor Stad, hvor saa mangt et Drog ødslede og fraadsede, kæmpede en dydig Enke efter en forstjent Lærd med Mangel og Nød. Hendes tidlige bortdøde Mand efterlod hende intet uden en tjaarig Dreng, som besad et fortreffeligt Hjerte, en munter

And og den behageligste Skabning. Hans munstre Indfald fornøjede enhver, og almindelig beundrede man hans skønne, lange, blonde Haar, som ikke havde sin Lige i hele Staden. Julius indbildte sig noget af dette Fortrin; thi Forsængelighed behersker enhver Alder, og en besteden Følelse af Skjønhed er Uskyld selv ikke ganske fri for.

Hans Moder arbejdede daglig fra Morgen til langt ud paa Natten paa kunstig Brodering; men blev ofte af Riigmanden selv betalt saa usselt derfor, at hun ikke sjelden, uagtet al sin Flid, var i Trang for Livets første Fornødenheder. — Derved kom hun i en trykkende Gjæld. Hendes Huusvert, en riig Brygger, som hun skyldte nogle Daler i Huusleje, lod hende dagligen mane derfor. Han befalede sine Folk, som han sendte til hende, at behandle hende uhøfligt, og disse raa Mennesker gjorde sig en Fornøjelse af, efter Ordre at ængste den uheldige Kone. Ved ethvert saadant Optrin randt den Edles bittre Taarer.

En Dag lod Verten hende kalde til sig. Med Bittren gik hun ned af Trapperne. Julius fulgte hende.

Den tykke Brygger, som netop var færdig med sin Middagsmad, sad i sin Mahogny Sofa og tømte

med fornem Mine et Glas Viin. Den arme Enke nede dybere og arbejdigere for ham og de øvrige Tilskædeværrende end deres Stand tilkom; men hendes Hilsen blev blot besvaret med et foragteligt Blik. Denne Grobhed tillod især Sønnen af Huset sig, en fræk, overmodig Bengel paa tyve Aar, som spillede den store Herre, og kappedes med de rigeste unge Adelsmænd i Pragt og Dofselhed. I Skuespilhuset og hvor det ellers lod sig gjøre søgte han stedse deres Kreds; men her gik det ham som Esellet i Løvehuden. Dyrerne stak frem, og han var kjendelig ved sine plumpe Sæder.

”Naa! hvordan bliver det endelig med hende? Bringer hun Penge?”

Enken bad veemodigen om nogle Dages Taalmodighed. Hun var snart færdig med et mojsommeligt Arbejde, som hun i flere Maaneder havde været sysselsat med, og hun vilde da redeligen betale.

”Tomme Udflugter, raabte Bryggeren: jeg venter ikke længere.”

”De maae strax paa Stedet skaffe Raad,” sagde den unge Laps og klirrede med sine Sølvsporer op og ned ad Gulvet. ”Jeg kjøber i Dag en Ni-

dehest fra en grevelig Stald, og de ti Daler, De skylder os, ere bestemte til Grimepenge."

"Ja saa er det," sagde Faderen i en opblæst Tone. "Jeg giver Hende endnu i det høieste en Times Tid, og vil imidlertid tage min Middags-søvn. Ligger Pengene da ikke her paa Bordet, og tillige i Sølvmynt, som Contracten lyder paa: saa kaster jeg hende ud af Huset og lægger Beslag paa Hendes hele Betlerkram."

Den stakkels Enke breed sine Hænder og forsikkrede med Taarer, at det var hende umueligt at betale sin Gjeld paa saa kort Tid. Hendes Tamsmer gjorde ikke det mindste Indtryk paa disse ufølsomme Menneſker. — "Det bliver ved mit Ord sagde Huusverten gabende — gaa hun nu sin Vej og klynk, hvor hun lyst, kun ikke her! thi jeg vil have min Middagsro."

Julius kastede sig grædende for Fader og Søn og bad om Medlidenhed; men de stødte ham fra sig og befalede Moderen strax at forsøye sig bort, for at skaffe Penge. Notabene Sølvmynt, raabde Bryggeren endnu efter hende, da hun hulkende gik bort.

Forladt af al menneskelig Hjælp, kastede hun sig i sit lille Kammer paa Knæ og anraabde Himmelen om Redning; men Julius fley, uden at sige et Ord derom, hen til en Parykmager, som især arbejdede for Damer, og som nogle Dage før havde spurgt ham paa Gaden, om han ikke vilde sælge ham det blonde Haar. — Dengang vilde han ikke miste et eneste af sine Haar, som han holdt for en sjelden Skat; men nu bød han det Hele til Salg og forlangte ti Daler derfor. —

”Er Du klog, sagde Parykmageren? Du holder jo Dine Haar i samme Priis, som Uglspil sin Hest.”

(Sluttes i næste Nummer.)

H. B a a g ø e,
Bogholder ved Universitetet.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 18.

Tre og Tyvende Aargang.

Tøverdagen den 4 Maji 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstræbet No. 30.

Ex tract

af

G e n e r a l R e g n s k a b e t

for

det forenede Understøttelses = Selskabs

I n d t æ g t e r o g U d g i v t e r

fra 1 Januar til ultimum December, 1811.

I n d t æ g t.

	Rdlr.	ß
A. Kassebeholdning ved Regnskabet's Afslutning til 31 Decbr. 1809 var (see Børgerbønnen No. 22 d: Aar)	6845	9
B. Ugentlige Indkomster: For Ugebladet, efter de 4 Quartals Extrakter	2488	54
C. Quartals Kontingenter fra i Oct. 1809 til ut. Sept. 1810 og Restancer fra de forrige Quart.	749	79
D. Årlige Indtægter:		
1) Det Kongelige Huses velgjørende Gave 120 Rdlr.		
2) De overordentlige Med- lemmers Kontingenter og af et nyt Medlem 346 "	466	—
E. Låans- og Forstuds's Afbeta- ling i dette Aar	1938	"
F. Renter:		
1) Af Selskabet's Fond og det Brockste Legat 7389 Rd. 8 ß.		
2) Af 1000 Rd. Consi- gnable Bankfond 117 " " "	7506	8
G. Tilfældige Indtægter:		
1) Af den anviste Pension er af et Med- lem ikke havet 2 Rd. 48 ß.		
2) For 3 Aargange af Ugebla- det som ere solgte 3 " " "	5	48
Summa	19999	6

At forestaaende Extract af General Regnskabet for 1810 er
overeensstemmende med Administrationens Kontrol bevidne

R. Bay. Brorson. Collin.

C. Købke.

u d g i v t.	Rdtr.	ß.
I. De aarlig staaende Udgifter:		
a) Til Ugebladets Trykning m. v. for hele Aaret	750	12 ß
b) Lønninger til Selskabets Bogholder, Kasserer og Bude	1395	. . .
c) Budene, de dem bevilgede 2 pCto af Indkassat.	97	92 .
	2243	8
2. Til de aarlige Pensionister: betalt i dette Aar	1620	24
3. Til Laan og Gratifikation:		
a) Betalt den for Aaret 1809 bevilgede Laane Summa	1600	Rd.
b) Ligeledes den for dette Aar	1000	.
c) Betalt den for Aaret 1809 bevilgede Gratificat. Summa	1114	.
d) og ligeledes for 1810	2039	.
e) Saa og den Budene tilstaaede Gratifikation	100	.
	5853	.
4. Til Forstud: Betalt efter Administrations Beslutning af 24 Sept. d. A.	100	.
5. Tilfældige Udgifter:		
a) Betalt til Banken for Consignable Bankfonds 3600 Rd og Tilskud til Renters Hævelse 108 Rd. er	3708	Rd . ß
b) Til Species Banken for Deposition. af de 2600 R.	2	58 .
c) For efter Repræsentantbeslutning indkøbte Papis til Ugebladene	289	48 =
d) Nogle anviste Regninger	52	66 =
	4052	76
S a l d o bliver Kassebeholdningen ved dette Aars Udgang	6129	90
Summa	19999	6

Kjøbenhavn den 31 Decbr. 1810.

Forup. Kasserer.

A n m e l d e l s e .

Hermed følger den i General Forsamlingen den 8de forrige Maaned fremlagte Extrakt af General Regnskabet for forrige Aar.

Administrationen for det forenede Understøttelses-
Selskab, 1811.

Drorson.

Collin.

K. Bay.

 C. Købke.

D e n g o d e S o n .

(Af Zeitschwingen von Langbein.)

(Sluttet. See No. 17.)

”D! Kæst ikke Fotagt paa mine Haar, svarede Drengen. Alle Folk glæde sig derover, og jeg vilde ikke sælge dem for nogen Priis, dersom ikke min stakkels Moder var i saa stor Nød.”—

”Det gjør mig ondt, svarede Parykmageren, men jeg kan ikke give mere end fem Daler derfor. Liderne ere stette og Damerne vil altid have godt Kiøb. De forlange de skønneste Parykker for Spot-priis, og spørge slet ikke om Haarene dertil ere vorne paa et Affkums eller paa et godt Barns Hoved.”

Handelen gif altsaa overstyr og Julius gif grædende bort. Da han gif ud af Døren, mødte han en velklædt Mand, som spurgte om Aarsagen.

til hans Lærer. Han klagede sin Kummer for ham.

"Siger Du mig Sandhed, spurgte hiin. Vilde Du virkelig opoffre dine skjøne Haar for Din Moder?" o! med Glæde, sagde Julius. "Det var brav, sagde den Ubekjendte. Din barnlige Kjærlighed rører mig. Kom, lad os see, om vi ikke endnu kunne afslutte Kjøbet."

De vendte tilbage til Parykmageren. Denne bukkede sig dybt og spurgte ærbødigen, hvad der var til Hr. Grevens Befaling.

"Min Kone har længe ønsket sig en blond Tour," svarede Greven: "men jeg var stedse deris mod, fordi jeg har en uovervindelig Modbydelighed for fremmede Haar, naar jeg ikke vidste, paa hvis Hoved de vare vorne. Her mødte jeg just en Dreng, hvis Haar behager mig. Det kommer blot an paa, om de kan bruges." "Sandstø fortreffeligt, svarede Parykmageren; men den underlige Dreng forlanger alt for meget."

"Det gjør intet til Sagen, svarede Greven. Jeg betaler de forlangte ti Daler. Klip det kun af."

Parykmageren fik snart sin Sar i Haand. Holdt! raabte Greven. "Jeg vil endnu gjøre Dig et Forslag, min Søn! Det maae dog smerte Dig, at blive forvandlet til et Skaldhoved. See! her skjenker jeg Dig fem Daler, og forlanger ikke et Haar derfor."

"O! hvor god er De ikke Hr. Greve, sagde Julius; men derved er jeg desværre ikke hjulpen; min Moder trænger til ti Daler og for at skaffe hende dem, vilde jeg sælge ikke blot mit Haar, men endog mit Liv."

„Nu, saa bliver det ved vor Handel,” svarede Greven; og Parysmaageren satte sin Sar saa rask i Gang, at Julius inden ti Minuter var gandske skalder. Han kastede et Blik i Speilet og Taa-erne stod ham i Dinene; men hans Ansigt blev snart muntert, da han saae de ti Daler paa Bordet.

„Der, min Søn! sagde Greven. Bring Din Møder disse Penge! og siden Du er saa godt et Barn, skjenker jeg Dig endnu engang saa meget. Behold det for Dig selv og brug det til dine egne Fornødenheder.”

Gandske ude af sig selv af Glæde kysste Julius den ædle Mands Haand, stak de tyve Daler i Lommen og ilede hjem paa Glædens Binger. — Greven, som gjerne vilde iagttage ham, havde ondt ved at følge ham.

Imedens dette foresalbt, tog Bryggeren sin Middagslur. Saasnart han aabnede Dinene, raabte han, „Gotsfried! hvorledes staaer det? Har Tiggerpakket oven paa bragt de ti Daler?”

„Ja, hvis vi kan vente til Dommедag,” gav den tølperagtige Spradebasse til Svar. „Naa, saa kom da, Gotsfried! sagde Faderen. Vi ville gjøre kort Proces med den lærde Madamme. Jeg vil vise hende, at jeg er en Mand af Ord.“

Fader og Søn steg nu op til Tagkamret, hvor Enken kom dem i Møde med vaade Dine. Hun bad atter om Skaansel og viste dem det næsten fuldendte Broderie; men disse stolte Tølpere forhaanede hende, trængte paa øjeblikkelig Betaling og truede med selv at tage sig til Rette. „Jeg maa finde mig i alt,” sukkede den Ulykkelige. „Opfør Dem saaledes imod mig, som De kan forsvare det for Deres egen Sambittighed.“

„Sambittighed hist, Samvittighed her!” raabte den Gamle. „Dermed kan man ikke betale Grimepenge,” sagde Sønnen.

Him skrabede nu hastig sammen alt, hvad der kunde have nogen Værdie, og den unge Tølper tog som en Metebetjent Vinduer og Døre af, for ved denne Forholdsregel at tvinge den stakkels Kone til strax at flygte. Taus og kummerfuld sad Enken i en Krog med Hænderne for Ansigtet. — Nu hvorfor vøler hun, fynste Gotsfried. Afsted med hende. Herpaa greb han hende ved Armen, for at føre hende med Magt ud af Kamret.

I dette Dieblik styrtede Julius op ad Trappene. „Moder! her er tyve Daler! raabte han aandløs og omfavnede hendes Knæ; tilgiv, o! tilgiv mig, at jeg solgte mit Haar uden dit Vidende.“

Hun traadte studsende tilbage — „Saamange Penge for dit Haar? sagde hun med bævende Stemme. Det er unueltigt! Julius, hvad har du gjort? hvorledes er du kommen til disse Penge?“

Beroelige Dem, Madame! sagde Greven, som nu traadte ind i Stuen. Deres gode Søn staaer Sandhed; den lille Sum, som synes Dem betænkelig, har han paa den ærligste Maade modtaget af mine Hænder.“

Med et rørt Hjerter takkede hun nu og spurgte om hans Navn. Han kaldte sig Grev von Hallenstein.

Begge Bryggerne spidsede nu Øren; men Gotsfried var strax færdig til at gjøre Bekjendtskab med Greven. Na! sagde han med en kluntet Compliment: „De er formodentlig den Herre, med hvem jeg staaer i Handel om den brune Engælænder.“

„De med mig,“ svarede Hallenstein og maalte Bengelen med et mørkt Blik. — „Min Staldmester sagde mig, at en ung Mand af Stand havde meldt sig som Kjøber. Dog af Stand eller ikke — det gjør her intet til Sagen. Jeg seer blot paa, at

de Heste, jeg sælger, falde i gode Herrers Hænder. Af denne Grund skal jeg forbyde min Staldmester at slutte Kjøb med Dem; thi da De kan omgaaes saa haardt med deres Medmennesker; hvormeget grusommere maa De ikke behandle Dyrene?"

Gotfried stod bestyrret. Greven vendte ham Nyggen. — Ley Dem en anden Boepæl, Madam! sagde han venlig til Enken. Jeg vil i Fremtiden understøtte Dem og sørge for deres Søns Opdragelse. Jeg satte ham paa Prøve, han bestod den med Hæder og giver det skønneste Haab om, at blive en vakker Mand."

Den glade Enke vilde yttre sin Tak; men Greven lod hende ikke komme til Orde. „Hvad jeg gjør for Dem, sagde han, er en behagelig Pligt og en billig Erkjendtlighed mod deres afdøde Mand, hvis lunefulde Skrifter jeg takker for saa mangen minuter Time."

Han opfyldte sit ædle Løfte og lod Julius opdrage saa fortreffeligen, som om det havde været hans egen Søn. Efter 20 Aars Forløb befandt Julius som en anseet Embedsmand i Staden sig i den meest blomstrende Velstand — og Gotfried, som imidlertid ved Lediggang og Udselighed var bleven forarmet, tjente hos ham som Ridesknægt.

H. B a a g ø e,
Bogholder ved Universitetet.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 19.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 11 Maji 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

B r u d e g a v e n .

(Af Tulpen von F. Kind, 7tes Båndchen 1810.)

Otto von D. kom tilbage til sit Fædrenes land efter en Udenlandsreise af 4 Aar, hvoraf de to sidste vare tilbragte i Frankrigs Hovedstad — men som en ung Mand af kraftfuldt Legeme og Aand. — Hans lysse ved Erfaring skjerpede Blik lod ham meget snart opdage de Feil, hvorved hans Familiegodser

under hans Fabers sidste Sygdom og især efter hans Død vare komne i Uorden og i temmelig Gjæld. Hans Virksomhed, understøttet af egne og fremmede Kundskaber, bragte det imidlertid snart dertil, at han med Indkomsterne af sine temmelig betydelige Besiddelser ikke allene saae sig i Stand til at betale de tilbagestaaende Renter, men endog efterhaanden at afdrage de laante Kapitaler.

Først nu, da han rolig kunde see Fremtiden i Møde, holdt han det for rigtigt, at vælge sig en Ledsagerinde, som med vennehuld Elsk kunde forføde ham Livets Glæder, og tillige lette dets Byrder ved tro Deeltagelse.

Han havde forladt *Emilie*, Overforstmeester von Z— yngste Datter som en opblomstrende, haabefuld Pige paa 14 Aar; han fandt hende igjen som en dannet, med Ungdoms Ynde og Uskyld smykket Jomfrue, og saavel hendes Forældres indskrænkede Omstændigheder formedelst en Mængde Børn som og hendes egen Rødme, da hun første Gang saae ham igjen, kunde ikke lade ham befrygte et afflaende Svar, om han end i enhver anden Henseende havde været en mindre velkommen Svigersøn og Brudgom end han virkelig var.

Beslignet af Fader, Moder og Søskende, og næsten i egentlig Forstand baaren paa Hænderne af hendes Undergivne, gik Emilie ved sin Brudgoms Side til Alteret, hvor den gamle Præst, hendes forrige Lærer, efter en kraftfuld Brude Tale lagde deres Hænder i hinanden, og et evigt bindende Bånd forenede nu dette ædle Par.

Brillupsmaaletid var gaaet dette vakkre Ægtepar varigt; blot de nærmeste Vaarørende og den værdige Præst med hans stille bestedne Hustru sad i den med landlig Stads zirede Sal til Taffels. Huusfædrene og Huusmødrene af begge de nu ligesom nærmere forbundne Sogne spiste under Opsyn af Skolemesteren nede paa den af Lindetræer beskyttede Forgaard. De unge Karle, Piger og Børn ventede imidlertid i deres skønneste Søndagsstads med Længsel paa det Øjeblik, da de ogsaa kunde tage Deel i Festens Glæder.

Overforstmeren, som først efter gammel Skik og Brug havde lagt sig i Strid med Præsten og sat ham i lidt Hede, men og siden ærligen havde rystet hans Haand til Forlig og Venkab, fandt endelig Overgangen fra den fjerde til den femte Klasse noget betænkelig og gav derfor det af de øvrige Gæster allerede for en Time siden ønskede Tegn til

at reise sig fra Bordet. I Øjeblikket sprang de ved Taffelet opvartende Trompetere til Vinduerne, for ved deres Instrumenters Lyd at kalde Ungdommen af begge Kjøen fra deres forhadte Baghold.

Alle Gæsterne med Bruden i Midten kom nu ned paa Lindepladsen. Med Landsbyemusikanterne i Spidsen overraktede nu Bønderkonerne en Bugge og selskuppet fint Børnetøj; de unge Karle et skjont Føl og Ugerdyrkningsbredskaber, Pigerne et sneehvidt Lam og Børnene Duer og Blomster. — Emilie gav dem alle med taus Glæde Haanden. Otto talte nogle faa til Hjertet trængende Ord og opfordrede derpaa hele Forsamlingen i sin Svigerfaders Navn til et frydeligt Maaltid og Dands til den sildige Nat, hvortil ogsaa strax blev gjort Anstalt.

Alleredeklang Instrumenternes Lyd under de blomstrende Lindetræer; allerede havde Otto og Emilie, skjøndt forgjeves, gjort Forsøg paa at sjele sig fra denne Glædens Tummel til den venlige Stilhed i Haven; allerede vare Lamperne om Dandsepladsen antændte, da en fremmed meget simpel klædt Liveriebetsjent forsamlede en Flok af disse landlige Gæster omkring sig ved sine uforstaaelige Ceder og Skraal. Nogle af de Fornemmere rakte

ogsaa deres Halse over den leende og larmende
 Kredss; men alt, hvad man kunde samle af det røde
 brækkede Sprog, som denne med Hænder og Fødder
 gestikulerende Folketaler frembragte, var, at et for-
 bandet raadent Daghjul var brækket henne i Krats-
 tet og at hans gode gamle Herre nu ikke kunde
 komme videre i Dag.

"Na Snak om Hjul eller videre Reise"! sagde
 den gamle Overforstmeister, "I Dag maa alle Hjul
 gjerne gaae itu; men ingen skal reise videre! Kom,
 min Søn! og før mig til din Herre!"

Unge og Gamle med Overforstmeisteren i Spidsen
 satte sig nu i Bevægelse for at komme hen til
 Krattet. Her lænede en let med malet Bordug for-
 synet Bogn sig op til et ungt Fyrretræ og syntes
 med sin til Siden bøjede Overdeel ret ynkelig at
 bede om Medlidenhed. Hjulet selv var efter den
 sagkyndige Smeds Dom adspaltet som med en
 Dre.

En lang mager Figur i simpel blaae Overkjole,
 hvis begge Arme Kiragra syntes at have valgt til
 Boepæl og hvis venstre Hje var forbundet med et
 stort Stykke Laft, holdt med mørk Mine den slunkne
 Hest, som havde god Grund til ikke at være løbsk.

Den fremmede gamle Herre havde neppe bemærket den tilslende Hob, førend han med megen Artighed og med en meget flydende fransk Turge vendte sig til Anføreren, som stammende fremsøgte sit næsten glemte fordums Hoffransk, og uagtet al Møje havde ondt ved at gjøre den Gamle forstaaeligt, at han i Dag paa ingen Maade maatte reise videre, men blive hos ham som Bryllupsgjæst.

Den Fremmede, som desuden var meget træt og forstødt, og som havde fundet Vejene i dette Land gandske forbandede, tog imod Tilbudet med forbindtlig Tak, lod sin Sancho strax afbørste sin Reisehat og Støvler, og aabnede, da det var alt for vanskeligt at trække den af, sin Oberkjole, hvorfra en Slags Uniform besteden fikkede frem. Saaledes udrustet, dog fra nu af temmelig knap paa Ord, satte han sig ved Hjælp af en dygtig Krykke-stok ved Siden af Brudens Fader i Marsch, ved hvilken Leilighed man tillige fornåm, at det venstre Been heller ikke var saa gandske mobilt, dog var den Hinkende ikke blot Dilettant i denne Konst men en sand Virtuøs.

Neppe var man, under Landsbye-Ungdommens lydelige Jubel, igjen ankommen til Pladsen under

Lindetræerne, førend den gamle Franskmænd forlangte at blive forestillet for Brudeparret.

Han afslagte Brudgommen meget kort og i et radbrækket Sprog sin Lykønskning, Bruden derimod kyste han med meget Galanterie, ja endog med en synlig om Gølelse, paa Haanden, og sagde hende halv sagte paa Fransk mange ret udsøgte Smigrerier, som dog formedelst hans fremmede Udtale for det meste gik forlorne.

Efter denne Standbning ilede nu alle til Dands og Lystighed. Det o, som ikke syntes at have fundet den synderlig Naade for den Fremmedes Dine, vidste snart at føre sin Brud bort fra ham — og man ansaae det for meget naturligt, at den slibe og trætte gamle Papa, som blot udbad sig lidt Bagværk og Limonade, valgte sig en Bænk under en eensom staaende Lind til sit Hvilested, og der holdt sig fjern fra det øvrige Selskab, som hverken forstod ham, eller han dem.

Først da Tiden til Aftensmaaltidet nærmede sig, anstillede man Beraadslagning, om man skulde lade dække et Marskalstaffel for den Fremmede, hvilket dog, da han havde viist sig som en Mand af den bedste Tone, blev forkastet som upasseligt.

Den Gamle fandt ogsaa Jubbydelsen til Tafsfelet gandske i sin Orden, hinkede med mueligste Anstand til Spisesalen, og plantede sig ligesom for at trodse en ung Lieutenant imellem dennes Cousiner, to vakre blomstrende Landfrøkener, hvem han sagde en stor Deel smukke Ting, der dog gif glip, da de desværre ikke forstod et fransk Ord.

(Fortsættes i næste Nummer.)

H. B a a g ø e,

Bogholder ved Universitetet.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 20.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 18 Maj 1811.

Førlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

B r u d e g a v e n .

(Fortsat. See No. 19.)

Den muntreste Glæde bemestrede sig paa ny alles Hjerter; ingen bekymrede sig om den gamle Franskmand, hvis eneste Dje ved hver passende Leilighed smilede til hans unge Naboejser — og som Redse lagde dem Galanterier; enhver talte eller Hjertede

høit eller sagte efter Behag, og først da vendte alles Bine sig hurtig til Brudeparret, da en opvartende Tjener overrakte Brudgommen en vel forseglet lille Kasse, som et Bud just havde bragt.

Hele Selskabet, som formodede et Slags Speg, bad om, at den strax maatte blive aabnet. — Otto og Emilte overskar i Diebliffet Seilgarnet om Kassen, brød Forseglingen og rykkede paa Laaget; men Tjeneren maatte først bringe Hammer og Tang, førend man kunde efter megen Vanskelighed komme til Indholdet. Otto fik endelig fat paa et simpelt, af Træ skaaret Bæger med Indskrift: *Présent de nocés du gueux.* (Brudegave fra Betleren.)

”Jaques! — raabte Otto, inderlig rørt med funklende Bine og kyste Bægeret.”

Med nybegjerrige, ømt spørgende Blik betragtede Emilie sin Brudgom og lod sig vise Indskriften; dog neppe havde hun taget fat paa Bægeret og sat det formedelst dets uventede Tyngde i hendes Haand noget haardt paa Bordet, førend Bunden faldt ud — og man saa paa en rosenrød lille Pude to brillante Armbaad af den skønneste Glands og nyeste Smag. Paa Aflasset var

broderet de Ord: *A belle épouse de mon ami.*
(Til min Venø smukke Kone.)

Man kan tænke sig den Opmærksomhed og Nygjerrighed, som opstod fra alle Kanter; samtlige Gjester reiste sig fra deres Stole; blot den fremmede Papa blev siddende med en næsten fornærmende Kulde og saae med Træk af spottende Foragt ned paa sin Tallerken.

Otto, hvis forudfattede Ubillie mod den Fremmede derved blev fordoblet, maalte ham med Niene — og lod sig derfor saa meget lettere overtale af sin skjøne Brud og de øvrige Gjester til at forklare Sammenhængen.

"Ja mine Herrer!" — begyndte han med varm Følelse i Hjertet, i det han undertiden kastede strafsende Blik hen til den Fremmede og netop derfor udralte enkelte treffende Hovedsteder paa Frank — ja mine Venner og Veninder! en Betler Jaques er den Høles Navn — er min inderligste Ven — er, for at sige Dem alt med eet Ord — mit Livs Frelser! Skjøndt jeg end for dem maa anklage mig selv for en Ungdoms Letsindighed, undslaaer jeg mig ikke for denne Ydmygelse, for værdigen at lønne den brave Jaques, hvis Brudegave stedse skal være

mig byrebare og i mine Dine altid blive min Emis-
sions kostbareste Smykke!"

"Saa maa jeg endog i Dag bære det?" sagde
den vennehulde Brud med taareblandte Dine, og
hurtig vandrede Armbaandene fra det rosenrøde Utlæs
paa hendes hvide silkebløde Arme. Ditto vedblev
med et Blik, hvori Kjerlighedens hele Sælgighed var
hensmeltet, efter et kort Ophold saaledes:

"Under mit Ophold i Paris førte min Bet-
mig næsten hver Dag over Pont neuf. Der sad
altid paa et og samme Sted en Bøtler, som man,
uagtet han syntes neppe at være halvtredsindetyve
Aar gammel, allerede havde seet der for tredive
Aar siden og blev almindeligen kaldet den gamle
Jaques. Han bød mig ligesom alle Forbigaaende
om en Gæve. Ikke af nogen Slags særdeles Med-
lidenhed, men for ikke at standses og fordi hans
Bæsen behagede mig, kastede jeg hver Gang, jeg
saa ham, et Par Skilling i hans Hat. Dette blev
mig og ham Lid efter anden til Sædvane; saa ofte
jeg gik forbi ham, foer min Haand som af sig selv
i Lommen; endstjont han neppe vilde have mindet
mig, om jeg endog havde undladt det. Han øns-
kede mig steds — og jeg maa lægge til — paa
en meget fornuftig Maade — alt mueligt Godt,

førtalte mig undertiden Dagens Nyheder, advarrede mig endog nu og da; kort, vi stode efter et halvt Aars Forløb næsten i det Forhold som gode Venner, der vel kan være ulige i Stand, men lige i gjensidig Tilbøjelighed."

"Mit Ophold i Paris henrandt meget behageligt for mig, og jeg tør sige det, ikke uden Nytte. Jeg levede saa anstændigen som mine Gadskomster tillode det, men aldrig ødselt; blot kort før min Afreise blev jeg indviklet i Omgang med nogle unge Folk, og ved dem, saa meget jeg end hidtil havde vogtet mig derfor, forledes først til smaae og snart efter til høit Spil."

"Min Fornuft sagde mig, paa hvilken Afgrund jeg stod; men misforstaaet Vresfølelse, det Haab, igjen at faae mit Tab erstattet, en utidig Tilid til mine Selvskabsvæbne og mit lette Sind, som kun alt for ofte saae alt i det skønneste Lys, var Aarsag i, at jeg ikke undgik Faren. Mine saakaldte Venner vare mindre egennyttige end jeg havde troet; jeg var inden kort Tid deels dem, deels Berten i Hotellet fire hundrede Louisdorer skyldig."

"Uroligere end ellers saae jeg nu min Værels Ankomst i Møde, med den faste Beslutning, strax

at betale min Gjæld og tiltræde min Tilbagereise. Bøxlerne udebleve; jeg maatte tage min Tilflugt til Agerkarle og sank derved daglig dybere i Gjæld. — Stedse mere og mere modløs, mørk og stille gik jeg nu forbi Jaques; hans stibt paa mig hæstede Blik ned slog mig endnu mere; jeg søgte at komme fra ham saa hurtig mueligt.”

”Endelig fik jeg Breve fra mit Hjem; men de indeholdt istedet for de forventede Anviisninger, hvormed jeg i det mindste haabede at dække det Nødvendigste — Efterretningen om min Faders Død og Umuelligheden i, for nærværende Tid at oversende mere end hundrede Louisdorer Reisespenge.”

”Alt for meget styrtede nu paa eensgang løs paa mig! Min gode Faders Død satte mig i dyb Sørgmodighed; Gudsernes forgjeldede Tilstand, som jeg nu først fik at vide, betog mig en forhaabet Udsigt for Fremtiden; den Tanke, her — i et frems medt Land, hvor jeg ikke havde nogen at betroe mig til, at have Gjæld, som jeg ikke kunde betale — den Tanke, at man vilde holde mig for en Bedrager og sætte mig i Fængsel og at jeg havde givet min Ære til Priis for meget uædle Mennesker — bragte mig til Fortvivlelse. Jo mere jeg tænkte efter, desmere formørkedes alting for mig; jo mere

jeg tænkte paa Redningsmidler, desto umueligere syntes Redningen at blive for mig."

"Med en næsten til Raserie grændsende Tungsindighed, med Beslutninger, som blot Fortvivlelsen kan frembringe, gik jeg en Morgenskund, efterat jeg havde brændt mine Papirer og bragt alt, saavidt mueligt i Orden, med hastige Skridt over Pont neuf. Jaques stillede sig mere paatrængende end nogenfinde før i Veien for mig. Jeg vilde ikke see ham."

"Et Ord min Herre! sagde han i den hønlige Tone — og holdt mig tilbage."

"Lad mig gaae, gode gamle Jaques, svarede jeg med tvungen Koelighed — som blev gjort til Usandhed af min Stemme — Jeg har i Dag bortgivet alt!"

"Han havde forstaaet mig bedre end min Hensigt var. — "

"Bed alt, hvad helligt er, kjere, unge Herre! sagde han alvorlig — fortro Dem til mig — hvad feiler Dem?"

"Hvad kan det nytte, svarede jeg kold — Du vil dog ikke kunne hjælpe mig!"

"Maaskee dog — Tal De blot, min Herre! Jeg kan ikke være rolig, førend jeg vøed, hvad der saaledes har forandret Dem."

"Saa — svarede jeg i en spottende Tone — Lumpne fire Hundrede Louisdorer være i Stand dertil."

"Fire Hundrede! godt, fortreffeligt! dem skal De faae til Laans af mig!"

"Du Jaques? — Gode Gamle! i Dag har Du nok drukket et Glas for meget — svarede jeg haanlig."

"Umag Dem til mig i denne Aften! og jeg beder Dem paa det indstændigste, foretag Dem intet Ubefindigt."

(Sluttes i næste Nummer.)

H. B a a g ø e,
Bogholder ved Universitetet.

Commissionen, som bestyrer Bladet, samles den 19 Maj, da Hr. Secretair Stellwagens Bidrag indkommer.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 21.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 25 Maji 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

B r u d e g a v e n .

(Sluttet. See No. 20.)

”Hans deeltagende Mine, den Bestemthed, hvorefter med han sagde dette, og den Tanke — at jeg hvert andet Dieblisk kunde udføre mit Forsæt, bevægede mig til at oppebie Udsaldet. — Jacques nævnte mig sin Boepæl i en af de længst bortliggende Forstæder, og jeg gav endelig mit Ord, at besøge ham til Aften.”

"Uden at haabe noget, men dog ogsaa med lidt mere Roelighed, kom jeg om Aftenen til det betegnede Huus. Jeg fandt Jaques i et lidet, dog meget reenligt Vaerelse, som man kunde ansee for meget net, skjøndt alting var sparsomt indrettet, Han havde nu en meget anstændig Kjole paa og kom mig venlig i Møde."

"Ansee De alt, hvad De finder her, for Deres! tiltalte han mig ved Modtagelsen. — Jeg har hverken Børn eller Vaarørende, og for mig og min Huusholderke er det, jeg daglig faaer i milde Gaver, tilstrækkeligt."

"De kan let tænke kjere Venner! at jeg i min daværende Stilling neppe vidste, om jeg skulde holde Manden for en Spøgesugl eller en Forrykt. Dog meget snart blev jeg anderledes overtydet. Han bad mig at nyde nogle frembaarne Forfriskninger, og kom imidlertid frem med en tung Krukke og satte den med sin sædvanlige venlige Mine ligesom til Desfert paa Bordet."

"Kæk til min Herre! sagde han med frydefuldt Blik. — Heri ere henimod fem Hundrede fuldvægtige Louisdorer: alt hvad jeg ejer i rede Penge — skulde De behøve mere, saa — "

"Han tog ved disse Ord Raaget af Krukken; Forestil Dem min Forundring; da jeg saae

den fylde med Guldstykker næsten lige til Randen."

"Mistjend mig ikke, begyndte min ærlige Jacques igjen. — Jeg er ingen almindelig Betler, som driver Handværket af Hang til Lediggang og stjeler de Medlidendes fromme Gaver fra de mere Nødtrængende. Jeg er af ædel, dog fattig Fødsel og blev, tidlig Faders og Moderløs, Soldat i mit firtende Aar. Jeg tjente under Marskallen af Sachsen; om jeg var en saadan Feltherre værd, derpaa er dette mit Vidnesbyrd! — Han viiste mig en Ludvigsorden, som net indviklet i Papiir, laae oven paa Guldstykkerne. — I mit tyvende Aar, vedblev han, borttog en Kugle min høire Arm; jeg fik min Afsted og var nu overladt til mig selv. — Hverken nogen Kunst eller Haandværk havde jeg lært; Mangelen vilde ogsaa vanskeligt have tilladt mig at erhverve min Underholdning ved nogen anden Anstrængelse. Jeg prøvede paa at skrive med venstre Haand; men det vilde ikke lykkes saaledes, at jeg kunde leve deraf. — En Sygdom, hvori jeg faldt, og hvortil Lungesindighed var den første Aarsag, og derefter — en Slags Trodsighed, gjorde mig til Betler. Min Ungdom og tillige mine Lelegemsbræk vandt mere Medlidenhed end jeg havde ventet. Jeg erhvervede snart ikke allene mit daglige

sparfomme Udkomme, men lagde endog noget til-
 føe. Da jeg havde samlet en Nødpenge, i det Til-
 fælde, at jeg skulde blive syg, faldt jeg paa den
 Tanke, at betro en lille Capital i en redelig Hand-
 lendes Hænder, som anvendte den saaledes til min
 Fordeel, at det langt overgik min Forbentning. Jeg
 ansaae dette som et Birk af Forsynet til at blive et
 Hjelpens Medskab for mine Armodsbrodre, som vare
 mindre lykkelige end jeg. Jeg understøttede dem,
 saavidt det stod i min Magt og vandt derved en Slags
 Anseelse iblandt dem, men desværre ingen uegennyts-
 tig Tilhøjelighed. Dette gjorde mig ondt. Jeg be-
 gyndte at indskrænke mig langt mere end forhen. Et
 Hittet barn antog jeg som mit eget. Jeg lod Drengen
 opdrage og undervise indtil hans sextende Aar; da —
 indfandt sig en Parlaments Advocat, som overbeviste
 mig om, at han havde nærmere Ret til ham og han
 tog altsaa Unglingen i sin Tjeneste. Selv denne —
 o Francois! Francois! hvor mange Aarer har jeg
 ikke sældet for din Skyld! — Han blev stolt, kom
 fiendnere og fiendnere til mig og glemte sin gamle Ven.
 Paa samme Dag, da de første Gang gav mig en Al-
 misse, gik han forbi mig uden at ville vedkiendes mig
 — og skammede sig ved mig, som dog hidtil havde
 betlet for ham! — Han behøver mig ikke, sagde jeg
 til mig selv — og hans unaturlige Handling drev alt

Blodet til mit Hjerte. — ”Du almægtige Væsen! giv mig en anden Søn!” — Nepppe havde jeg udtalt denne Bøn, før De kom over Broen og med det venligste Ansyn kastede en Gave i min Hat!” —

Det to var under sin Fortælling rørt til Taarer og maatte for nogle Dieblik afbryde den. Emilie trykte hans Haand til sit bankende Hjerte.

Det to begyndte paa ny: ”De vil ikke skamme sig ved mig — vedblev min gode Jaques med Mildhed — De er ulukkigelig for nærværende Tid — gjør nu den gamle Betler den Glæde at lade Dem hjælpe af ham!”

”Man kan let gjøre sig et Begreb om, hvorledes jeg var tilmode i dette Dieblik. Forsynets forunderlige Tilskikkelse — den Gamles ædle, jeg kunde næsten sige himmelske Blik, min strækkelige Stilling. — Jeg betænkte mig ikke noget Dieblik paa at modtage hans stormodige Tilbud. Mit Forsæt, at tilstaae ham Aarsagen til min nærværende trykkende Stilling, var overflødig: han havde hemmeligen ført meget nøje Opsyn med mig; væsten alt var ham allerede bekjendt.”

”Jeg lod ham afstalle de fire hundrede Louisdorer til mig og bad ham om Pen og Blæk for at give ham mit Beviiis derfor; men herom vilde den Gamle ikke høre et Ord. — ”Krænk mig ikke — tag, tag min Herre!” sagde han med Glædestaarer i Øjnene. — ”De vil ikke bedrage mig; og døer De, saa betaler

De bifset! Jeg behøver kun lidet, og som Søn er De mig dog dog nu engang tilsendt af Himmelen, enten De vil eller ikke! Jeg er, ved Gud! en ærlig Mand, og den hemmelige Tanke, jeg er Deres Fader, kan De dog ikke betage mig!”

”Ja Fader! frelsende Fader!” sagde jeg grædende og styrtede i hans Arme — ”Een gav Naturen mig — og da jeg tabte ham, gav Himlen mig en anden!”

”Først langt ud paa Matten forlod jeg den brave Jaques Hytte; de funklende Stjerner syntes at dele min Henrykkelse og en rolig Søvn sank atter ned paa mine Djen.aage.”

Saa snart det blev Dag betalte jeg til almindelig Forundring alt, hvad jeg skyldte, i skienne, blanke Guldstykker, høitideligholdt endnu en af min Ven Jaques anstillet Afskedsfest i hans lille Kammer, og begav mig de paa i største Til paa Tilbagereisen.

Det skulde have været min første Pligt, strax efter min Tilbagekomst at gjøre Udveje til at betale min ædle Jaques sit Laan; men da han ved Afskeden udtrykkelig havde forlangt af mig, at jeg som et Beviis paa Tillid ikke maatte gjøre det før i det mindste efter et Aars Forløb; saa maatte jeg opsette det til for kort Tid siden, ved hvilken Leilighed jeg da ogsaa anmeldte ham, som jeg stedse med taknemmeligt

Hjerte skal erkjende som min Fader og Fre'ser, min foreftaaende Vykke ved Besiddelsen af min Emilie og tillige vor Bryllupsdag."

"Han være ogsaa min Fader!" afbrød Emilie sin Brudgom og fyldte Trabageret med de kosteligste Draaber. — "Leve min ædle Fader, Overforstmeister von Z — og Betleren Jaques i Paris!"

Hale Selskabet blev som begejstret, blinkede med Glæde og svingede med Glassene; blot den Fremmede blev ved at være ligegyldig, stød sin Stool tilbage og stod hastig op med et Ansigt, hvori man omtrent kunde læse: stor Karm for en Betlers Skyld. —

"Men, min Herre! De misbringer Giestfriheds Ret" — tordnede Otto, som nu tabte sin hele Fatning og styrtede hen mod den Fremmede, som nærmede sig ham. —

"Mon ami! ah mon fils!" (Min Ven! o min Søn! svarede den Gamle, som paa engang kunde gaa ret ordentlig, tog Taster fra det meget klort seende venstre Nje og udbrød i de kjerligste Udtryk! O! min Herre! De har ikke fornægter mig — o min skjøne Brud! De har kaldet mig Fader — kun derom vilde jeg være overbevist; blot derfor lovede jeg denne lange Rejse og lod Hjulet hugge i Stykker." — —

Han kunde nu ikke tale mere. Otto, Emilie, den brave Dverforstmeester, alle Gjesterne bestor nebe ham med Lovtaler og Omfavnelser; den taknæmneliae Otto kaldte, i det han kyssede sin Emilie, dette Ojeblik det Skønneste i sit Liv. —

”Lad mig da henleve mine faa øvrige Dage hos eder!” — sagde den Gamle og tog med den venstre Haand et Papiir af Barmen, hvorved de Tilstedeværende nu saae, at den høire Haand var af Bøx men meget godt formet. — Her min Søn! ere deres Anviisninger tilbage. Jeg har toshundredde Livres aarlig i Rente og kan leve deraf. Giv De mig en net lille Stue i Deres Havehuus eller hvor en ærlig Betler ellers kan vente paa den venlige Død, og — een gang en Grav nær ved Deres Arvebegravelse!”

Alle Tilstedeværende, høje og lave, rakte ham med inderlig Bevægelse Haenderne. Jaques d’Avry levede endeel glade Aar hos det ædle Par, der agtede og elskede ham som en Fader, og han slumrer nu i Familiebegravelsen i D— ved Siden af Emilie og Otto. Træbageret og dets Historie bliver endnu giemt som et Alenodie i Familiens Archiv.

H. B a a g ø e,
Bogholder ved universitetet.

B o r g e r : B e n n e n .

No. 22.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 1 Junii 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

A n m e l d e l s e .

De efter Lovens 3 Cap. 2den §. i General Forsamlingen den 8de April skstleden afgaaende Repræsentantere, og de igjen valgte Repræsentantere ere følgende:

I første Klassifikation.

De Afgaaende.

Hr. Hofjunker Cederfelt
de Simonfen.

Anm. I denne Klassifikation afgik ikkun en Repræsentant, fordi at ikke flere end tvende vare tilbage.

De Tiltrædende.

Hans Excellence Hr. Geheimen Statsminister
Moltke.

Hans Excellence Hr. Geheimen Conferents Raad
Scheestedt.

I anden Klassifikation.

De Afgaaende.

Dhrr. Justits Raad
Bernier.

— Forvalter Harboe.

De Tiltrædende.

Dhrr. Justits Raad og
Assessor Dahl.

— Copiist Brass.

I tredje Klassifikation.

De Afgaaende.

Hr. Forvalter Haderup.

Anm. I denne Klassifikation

De Tiltrædende.

Hr. Admiral Lüchow.

ifikation afgik ik-
 kun en Repræsen-
 tant, fordi en yug-
 re valgt Repræ-
 sentant er død.

Hr. Commandent von
 Thun.

3 fjerde Klassifikation.

De Afgaaende.

Dhr. Oberst Lieutenant
 Fries.
 — Regimentssquartiers-
 mester Møller.

De Tiltrædende.

Dhr. Oberst Behmann.
 — Major Biering.

3 femte Klassifikation.

De Afgaaende.

Dhr. Præsten Bull.
 — Præsten Holm,

De Tiltrædende.

Dhr. Hofpræsten Lie-
 benberg, Ridder af
 Dannebrog.
 — Præsten Michelsen.

3 siette Klassifikation.

De Afgaaende.

Dhr. Apotheker Blau.
 — Professor Münster.

De Tiltrædende.

Dhr. Professor Wars-
 berg, Ridder af Dan-
 nebrog.
 — Professor Nyerup.

I syvende Klassifikation.

De Afgaaende.	De Tiltrædende.
Dhrr. Grosserer Krobsing.	Dhrr. Kaptain og Grosserer Kellerman.
— Assistent Møller.	— Kaptain og Baterschout Koch.

I ottende Klassifikation.

De Afgaaende.	De Tiltrædende.
Dhrr. Cancellie Raad og Viinhandler Bech.	Dhrr. Urtekrammer Lyngbye.
— Urtekrammer Berthelsen.	— Captain og Klædekrammer Ponsaing.
— Viinhandler Bøcher.	— Viinhandler Schou.
<p> Anm. I denne Klassifikation afgik if. kuutrende Repræsentantere, fordi en yngre valgt Repræsentant er død. </p>	— Klædekrammer J. Lund.

T niende Klassifikation.

De Afgaaende.	De Tiltrædende.
Dhrr. Captain og Juve: leer Winther.	Dhrr. Kustmester og Dan: nebrogsmænd Ryhl.
— Farver og Danne: brogsmand Holm: blad.	— Captain og Muur: mester Bachaus.
— Bogtrykker Chri: ste sen.	— Kunstdreier Schwarzg.
— Gørtler Kobborg.	— Captain og Hattema: ger Madsen.

T tiende Klassifikation.

De Afgaaende.	De Tiltrædende.
Dhrr. Boghandler Stadts: hagen.	Dhrr. Trillefabriker Magnus.
— Grosserer H. J. Can: tor senior.	— Tobaksfabriker Italiaender.

Administrationen for det forenede Understøttelses-
Selskab.

Drorson.

Collin.

K. Bay.

 C. Købke.

Hvorledes komme vi til Kundskab om
vore Evner og Kræfter?

(Efter Böllners Lesebuch für alle Stände. 1 Th. p. 146. folg.)

Blant de for Mennesket nødvendige og vigtige Kundskaber, nævnte man altid, som en af de vigtigste, den: at kjende sig selv. Ofte have Moralens Lærere sagt os: at al moralsk Godhed, al retsintig Tankemaade og Dyd forudsætter Kundskab om sig selv; ofte har man ogsaa gjort os opmærksom paa: at denne Kundskab er ligesaa vanskelig at erholde, som det er vigtigt, at bringe den til muligste Grad af Modenhed og Klarhed.

At denne Kundskab især er nødvendig, forsaavidt jeg spørger om min moralske Forsætning, om den Lyft til det Gode der besjeler mig, om hvad Færdighed i det Gode jeg maatte have opnået, er vel særdeles klart. Det er Menneskets første og højeste Bestemmelse, at leve for Dyd og Moralitet,

at elske det, der er ædelt og got, og at lægge dette Sindelag for Dagen i enhver Handling, enten denne nærmest angaaer ham selv eller andre. For Dpsholdelsen af denne Bestemmelse bør alt øvrigt staae tilbage; thi enhver Handling, som udføres paa Dydens Bekostning vil, tidlig eller sildig, være Kilde til Uvilfredshed og Uheld for den Handlende.

Dog — ikke allene i Henseende til vores moralske Forfatning er det vigtigt at vi kjende os selv. Der gives en anden, for Livets hele Besgaaende ogsaa meget vigtig Synspunkt, med Hensyn til hvilken det er ligesaa nødvendigt at have Kundskab om os selv, og ligesaa vanskeligt til en vis Grad af Fuldkommenhed at opnaae den. Denne Synspunkt indeholdes i det fremsatte Spørgsmaal: "Hvorledes komme vi til Kundskab om vore Evner og Kræfter?"

Naar Mennesket betragter sig i Forhold til Dyret, da vil det vilkaarlig føle sig ophøiet over samme. Allerede i vores oprette Gang, i Diet der fæstes mod Himlen naar Dyret skuer mod Jorden, skionnes Guddommens Vink til et ædlere og høiere Formaal. Og, naar vi betragte de Virkninger, den menneskelige Aands Kraft fra Oldtid til Nutid har frembragt — da ville vi føle denne Ahnelse

om et høiere Formaal stadfæstet — og vi ville til-
lige føle os selv befælede af det Forsæt: at med-
virke, enhver i sin Kreds og Forfatning, til sam-
mes Opnaaelse, for os selv og for andre.

(Fortsættes i næste Nummer.)

Stellwagen,
Secretair i Høieste • Ret.

Borger = Bennen.

No. 23.

Tre og Tyvende Aargang.

Lørdagen den 8 Junii 1811.

Førlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

Hvorledes komme vi til Kundskab om

vore Evner og Kræfter?

(Fortsat. See No. 22.)

Men dette ædle og Menneſket værdige Forsæt kan ikke opnaaes, naar vi ei gjøre os Umage for at kiende de Midler, hvis Anvendelse til samme kan bidrage. Og hvilke ere disse? De ere de Anlæg, de Evner, og de Kræfter, hvormed enhver, i mine

dre eller større Grad, er af Naturen udstyret og begavet. Til hvad Nytte ejer jeg disse, naar jeg ei gjør mig Umage for at kjende dem, i deres heele Omfang? Enhver ukjendt Evne der ellers kunde uddannes, enhver ukjendt Kraft der ellers kunde anvendes, er saa got som ikke til for Livet — det er en skjult Skat, som til intet nytter, med mindre den opdages og bruges. Den Evne, hvis Uddannelse kunde være en riig Kilde, den Kraft hvis Anvendelse kunde være et virksomt Middel til Lykke for os selv og andre, forseiler da sin Bestemmelse, enten aldeles, eller vist nok for en Deel. Og maa skee dens Ejer, istedetfor, naar han kjendte den, at anvende samme, arbejder for et Formaal, til hvis Opnaaelse han ingen Kraft besidder. Uheldig, eller mindre heldig vil han da være i sine Bestræbelser. — Mismod og Utilfredshed vil deraf blive Følgen, i Stedet for at han, ved at kjende de Anlæg og Kræfter hvormed han af Naturen er begavet, kunde vælge den Wei ad hvilken han nærmest burde vandre, og ad samme befordre eget og Medmenneskers Vel.

Hvor vigtigt derfor, og hvor ønskeligt: at enhver vilde oprigtig beslitte sig paa at komme til Kundskab om sine Evner, at undersøge til hvad

Diemed de meest hensigtsmæssigt burde uddannes,
 og siden ved deres Anvendelse bestandigen at have
 dette Diemed for Dine. Derksom der gaves en
 Stat, hvis enkelte Borgere alle efter bedste For-
 maa opfyldte denne Pligt, da vilde dens Forfat-
 ning være saare heldig og lykkelig. Enhver vilde
 vælge for sig den Birkelreds, der var den, for hans
 Anlæg, meest passende, og, ved bestandig at sørge
 for dennes videre Uddannelse, til samme giøre sig
 mere og mere duelig; ingen vilde lade ubenyttede
 de Evner, med hvilke Naturen moderligen udsyn-
 rede ham; man vilde see duelige, og ingen andre
 end duelige, Mænd i ethvert Fag, og enhver For-
 retning vilde opfyldes med lige Nøstagtighed og Held.
 I en saadan Stat vilde alle Enkeltes Kræfter paa
 det nøjeste foreene sig til at udgiøre eet skiont Heelt,
 og deres foreenede Anvendelse vilde blive det sikreste
 Middel til Borgersamfundets Velgaaende og Lykke.

Lad nu en saadan Stat end være et fromt
 Dasse — lad det være sandt: at man neppe vil finde
 den i en Verden, hvis Beboere, selv ufuldkomne
 Børner, oft: maae kjempe med de Indskrænkninger,
 hvilke Naturen og Livets forskjellige Forhold saa
 idelig frembyde. Hvad man ei tør haabe at kunne
 opnaaes af alle, er dog derfor ei umueligt at

opnaae for den Enkelte. Og fuldbringes det af denne, da ville Følgerne deraf altid worde velgjørende, saavel for det Heele, som for ham selv. Hvo vilde ikke ogsaa for sig stræbe at opnaae den muligste Grad af Guldkommenhed? hvo ikke gierne aagre med sit Pund, for deraf at drage den muligste Fordeel? og hvo ikke gierne, ved Anvendelsen af egne Evner og Kræfter, stræbe at befordre eget og andres Vel? Hvo vilde da ikke ogsaa hertil gjøre Begyndelsen med at lære at kiende de Evner, Anlæg, og Kræfter, han maatte ansee det for sin Pligt at anvende?

Med tvende Midler kunne vi sørge for saadan Kundskabs Erhvervelse, nemlig dels ved Agtpaagivenhed paa andre, dels ved Opmerksomhed paa os selv.

Ei vanskeligt vil det uden Tvivl være at indsee: at vi maae gjøre Begyndelsen med det først nævnte. Det er ikke mueligt at kiende Evnen, uden af dens Uttringer. Den selv er, liig Frøekornet der giemmes i Jordens Skjød, usynlig. Ligesom Spiren først røber dets Tilværelse, og siden modnes til Ar, saaledes vil Evnens første Uttring give dens Tilværelse tilkjende, og, da udviklet og anvendt, frembringe Frugt. Vilde vi altsaa vente,

at kunne med Nytte bedømme vore egne Anlæg og Kræfter, maae vi først kjende Livets forskjellige Situationer, og vide, paa hvad Maade, i en vis Forfatning, Anlægget hældigst vækkes, Evnen hældigst uddannes, og Kræften hældigst anvendes. Da først kunne vi, ved at anvende disse Kundskaber paa os selv, med nogenlunde Visshed skionne: hvad Kraft og Evne der er vores, samt hvorledes vi med samme skulle omgaaes. Man tør vel og antage: at man er selv i Staud til, i en bestemt Virkekreds, at udføre det, hvad de Fleeste i samme, ved redelig Anvendelse af deres Evner og Kræfter, frembringe; thi sieldent findes Mennesker med saa overordentlige Anlæg, at det skulde ansees for umueligt, endog kun i en vis Afstand, for andre at opnaae det de tilvejebringe.

Wille vi altsaa danne os Begreb om de Anlæg og Evner der i Almindelighed ere Menneskets, saa maae vi betragte dette i Livets forskjellige Situationer og Omgivelser, i de forskjellige Forhold, hvor det virker, paa forskjellig Maade, og til forskjelligt Maal. Ved visse Love og Indretninger befordrer Regenten Millioners Vel, i Nutid og Fremtid. Ved kloge Raad og Foranstaltninger udderettes han heri af Statsmanden. Med Trost

og Meiaagtighed opfylder den sande Embedsmand sine Pligter, og virker derved, for sin Deel, selv med til dette Formaals Dypnaaelse. En mangfoldig forskiellig Masse af Kraft ordner Krigshærens Anfæret til eet Hæelt, og træder uforfærdet Døden imøde, der i tusende forskiellige Stiktelser truer ham. En mangfoldig forskiellig Masse af Ideer ordner den Lærde, udbreder Lys i Videnskabernes Rige, og Oplysning iblandt sit Folk. Med Mod og Kraft trænger Naturforskeren ind i Naturens Hemmeligheder; ei nøied med at undersøge det hans Fødeland frembyder, omseiler han Verden for at opdage hidtil ukjendte Under i Naturens Rige. Himmel Legemernes ved Naturens evige Love afmaalte Gang udspæider Astronomen, betegner deres Bane, og forudsiger: naar de ville blive synlige. I forskiellige Former virker Kunstneren, snart ved at afbilde og efterligne Naturen, snart ved at fremstille sine egen Haands Frembringelser. Hvilken Mangfoldighed af Malerg, hvilken Masse af Kraft sættes her i Bevægelse, til forskiellige Diemeders Frembringelse! Saaledes ville vi, naar vi med Agt- paagivenhed betragte enhver der handler og virker for sig og andre, finde endog i det daglige Liv Leilighed til at agte og beundre Menneskets Evner

og Kræfter, og den Grad, til hvilken de ved Flid og anstrengt Virksomhed kunne uddannes.

Historiens Aarbøger kunne, for den fremfartie Tid, vise os det samme. Dersom vi ei blot gien- nemblade dem, men med Skionsomhed og Efter- tanke betragte Begivenhederne i deres heele Sam- menhæng, dersom vi gjøre os Umage for at ud- grundste deres Aarsager, og for at indsee deres Følger, saa ville vi se en mangfoldig anvendt Kraft, der paa forskjellige Maader har været sat i Bevægelse, til for- skjellige Hensigters Opnaaelse. Og naar vi da med disse Fortidens Begivenheder sammenligne dem, som Nutiden fremstiller, og saaledes betragte ei al- lene det Enkelte, for en indskrænket Virkefreds, handlende Meuneske, men tillige dem, hvis Virk- somhed for hele Rigers og Nationers Vel bliver frugtbringende, da ville vi ligemeget beundre de Anlag, der hos Begge fremlyse, og den Kraft, hvis Anvendelse fra Begges Sider har frembragt saa mangfoldig Virkning.

Dog maae vi, for ei at misledes, ved denne Betragtning erindre: at ei enhver Begivenhed, Hi- storien fremstiller, maae anses for fremvirket eene ved de Handlendes Kræfter; thi ogsaa andre, af

dem ei forudsætte, eller afbenytte, Omstændigheder bidrage ofte hertil meget; og naar disse, for Grandsterens endog skarpsænde Die blive usynlige, saa vil han troe: at Begivenhederne skyde allene de Handlende selv deres Tilværelse, da dog disse Omstændigheder have en høist betydelig, og maaskee afgjørende, Deel i deres Frembringelse.

(Fortsattes i næste Nummer.

Stellwagen,
Secretair i Høieste Ret.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 24.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 15 Junii 1811.

Førlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

Hvorledes komme vi til Kundskab om
vore Evner og Kræfter?

(Fortsat. See No. 23.)

Ei heller maae vi troe: at alt, som maatte skionnes fremvirket ved de Handlendes Kræfter, ogsaa har været grundet i deres Hensigt og Beslutning, eller at de have villet enhver Handling saaledes som Historien nærmest fremstiller den at være udført.

Ofte ansees en Handling for anden, end den virkelige er, og for anden end man vilde erkjende den, naar man kjendte den Handlendes Sindsforsætning i Beslutningens eller Udførelsens Dialekt. Hvor ofte kalder man den Dumdriftige tapper, eller den Tappre dumdriftig. Hvor ofte beskyldes vel den for Dadslyge eller Menneskeskiendskab, der af velmeent og redelig Omhu for andre, i en alvorlig Tøne, advarer dem til deres Bedste, eller den for Karrighed, der, for i riigere Maade at kunne understøtte andre, in skærker sine egne Udgifter. Og dette finder Sted i det daglige Liv, hvor man dog har nærmere Udgang til at kjende den Handlendes Karakter, og af denne at slutte til Bevæggrundene for hans Handling. Hvor meget suarere kan det da blive Tilfældet i Historien, hvor man ofte seer den Handlende alleene i et enkelt Dialekt, eller i Anvendelsen af en enkelt Kraft, uden at see den Forbindelse, hvori denne staaer til hans øvrige Liv.

Naar vi saaledes vandrer om paa Historiens Skueplads, og, uden Fordom eller overilede Slutninger, betragte dens enkelte Scener, eller forfølge flere af disse i deres Tilværelse og Virken, da vil den være os en riig og sikker Kilde til Kundskab om Menneskets Anlæg og Kræfter. Men ikke er

det nok at have samlet disse Materialier — de maae og bearbejdes, for at bringe Nytte. Dertil udfordres: at vi sammenligne flere forskellige Tilfælde, hvor Menneskets Anlæg uddannedes i en ædel Hensigt, eller hvor dets Kraft virkede til et ædelt Virkemed. Vi ville da, ved saadan Sammenligning, see: at een og samme Kraftyttring, i forskellige Tilfælde, har frembragt aldeles forskellige Virkninger, og det efter som enten den Handlendes Virksomhed, eller udvortes Omstændigheder, eller et uforudseet og uberegnet Tilfælde, ubestøttede, forandrede eller standfede dens Virkning. Vi vilke tillige see: at, endskiønt ethvert nok saa særegent Anlæg, og enhver nok saa fælden Kraft findes hos et eller andet enkelt Menneske, ere dog mange blant disse indbyrdes saa forskellige, at de ei hos een og den samme have kunnet være foreenede.

Vi st nok vil ingen nægte Nytten af saadan Historiens Betragtning og Anvendelse. Bestod den endog ei i andet, saa virker den dog altid dette: at vi skue den store Kreds, i hvilken vore Kræfter kunne virke, at vi opdage de Midler der staae os til Tjeneste og finde Exempler der lære os saavel Naaden af deres Anvendelse, som de Børskeligheder,

der ved samme kunne møde. Hvilken riig Erfarings Skole vil da i denne Henseende Historien være os, og hvad Fornøjelse vil saadan dens Betragtning give enhver, der i samme attraaer at finde meer end blot Lidsfordriv og Diebligs Moe-
roe.

Men det vigtigste er dog, naar disse Betragtninger ere fuldendte, tilbage; thi endnu kjende vi ved dem ikke vore egne Anlæg og Kræfter, men have ikkun fundet den Wei ad hvilken vi kunne gaae frem for at kjende, og den Maalestok, hvorefter vi kunne beregne dem. Nu maae vi da spørge: hvilke og hvormange blant hiin Mangfoldighed af Evner og Kræfter ere dine? hvorvidt er du kommen i de første Uddannelse, og med hvad Hæld har du, i færre eller flere Tilfælde, anvendt de sidste?

Den første Kilde til Bevidstheden om, selv at være i Besiddelsen af en Evne eller en Kraft, er vist nok den Følelse som opstaaer ved Betragtningen af de Virkninger, hvilke deres Anvendelse af andre har frembragt. Standser du i Historien ved at se en Mand, der med æbel Selvfornægtelse foragtede en Fordeel, som han alleene paa Dyds

og Tilfredsheds Beføstning kunde opnaae, eller fremstille dine egne Omgivelser dig den, der med fielt Sind trodser Daarens flieue Omdømme, og med rolig Selvbevidsthed holder Dydens og Retfærdigs Stemme, da agt paa dine Følelser i at betragte denne Mandis Karakter og Handlemaade. Beundrer du blot det Store og Høie i samme — fristes du maaskee endog til at tvivle, om det var muligt at handle saaledes — føler du dig ei i Stand til at træde frem for Manden med aabent Ansigt, om du saae ham — eller anser du ham for et høiere Væsen, som du ei var i Stand til at efterligne — saa er du ei den, hvis Anlæg for det Gode er noksom uddannet, hvis Kraft for samme til selvstændig Virksomhed er noksom anvendt. Men — føler du Glæde ved at betragte Manden selv eller hans Handlinger, tilraaber dig din indvortes Følelse: saaledes vilde jeg ogsaa have handlet — tør du vove det Pusle, at komme i lignende Tilfælde, for at handle paa lignende Maade — til Lykke da med din Karakter! du har Anlæg og Kraft til selv at handle ædelt og got.

Dog maae vi, for ei at bebrages, vaage over vore Følelser; thi maaskee er det ikke saa meget det Store og Høie i Handlingen selv, der sætter disse i

Bevægelse, som det er enten Handlingens udbortes Form og de særdeles Omstændigheder, under hvilke den foretages, eller en vis Sindsstemning, i hvilken vi netop paa den Tid befandt os, da vi kom til Kundskab om den; og maaskee vilde derfor den der i Dieblikket troede sig i Stand til at handle saaledes, under selvsamme eller lignende Omstændigheder dertil mangle Kraft.

Det er ligeledes merkeligt, at denne Følelse for Anlæg og Kræfter, der kan vække Ideen om, at vi selv ere i Besiddelse af samme, egentlig alleene angaaer vores moralske Karakter, og ikke saameget et særdeles Anlæg til at indtræde i en bestemt Virkekreds eller til at udføre et Arbejde, der skal bevirkes ved udbortes Kræfter.

Ei heller er endelig den Lust til eet eller andet, vi sommetider kunne føle, endog maaskee i en temmelig høi Grad eet aldeles ubedrageligt Kjendemerke paa: at vi hertil besidde noksom Evne og Kraft. Maaskee det er blot Dieblikkets Sindsforsætning, som vækker den; maaskee og det er Tanken om eet eller andet udbortes Gode der ved samme kunde opnaaes, maaskee alleene andres Overtalelser, der, os selv ubevidst, frembringe den. Saaledes gaaer det især Bar-

net ja og Unglingen. Men ogsaa den Ældre kan, dersom han ikke med agtpaagiven Omhyggelighed vaa- ger over sig selv, være udsat for dette Selvbedrag.

Ere da altsaa disse Midler til Kundskab om vore Evner og Kræfter ei altid tilforladelige, saa maae vi anvende end eet, der sikrest vil lede os til Maalet. Dette er Agtpaagivenhed paa os selv, og Anvendelse af Forsøg der kunne overbevise os om hvad vi ere i Stand til at udrette, for deraf at kunne slutte, til hvad Grad vore Evner ere uddannede og vore Kræfter forhøjede.

Ligesom ingen, uden ved opmerksom Agtpaagivenhed paa sig selv, vil komme til Kundskab om sin moralske Karakter, saaledes vil han heller ikke, uden ved Hielp af samme være i Stand til at bedømme: hvor- til han nærmest har Anlæg, eller i hvad Grad hans Kræfter ere uddannede. Det er Skaberens velgiørende Indretning, at ethvert Anlæg, i visse Livets Situa- tioner uttrer sig hos den, der er i Besiddelse af samme; og det er ligesaa vist: at den, der ejer Anlægget, ogsaa har faaet Kraft til dets hensigtsmæssige Uddan- nelse. Men det er nødvendigt at kjende det første, for at kunne sætte den sidste i Anvendelse. Vi bør derfor ei ringeagte noget Bink som i denne Henseende maatte givés. Vi bør opmerksomt betragte det Øiske der hos os mueligen maatte opstaae: at indtræde i

en vis Livets Forfatning, at vælge en vis Næringsvei, eller at udføre et for os selv og andre gavnende Foretagende, og vi bør da undersøge: om saadant Onske alleene er Dieblikkets Tilbøielighed, eller om det forudsætter Evner, dem vi hidtil ei bleve vaer, om vi ere i Besiddelse af Kraft til at udføre det, eller om denne maaskee først skal ved Øvelse og Flid erhverves. Mangt et Anlæg vilde mere benyttes, mangen Evne meer uddannes, og mangen Kraft mere sættes i Bevægelse, naar enhver, veiledet af den Kundskab, han ved Erfaring og Historiens Betragtning maatte have samlet, saaledes undersøgte og var opmærksomt agtpaaagivende paa sin egen Tilstand.

(Fortsættes i næste Nummer.

Stellwagen,
Secretair i Høieste Ret.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 25.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverbagen den 22 Junii 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Frykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

Hvorledes komme vi til Kundskab om

vore Evner og Kræfter?

(Fortsat. See No. 24.)

Dog — her er paa den anden Side igien Forsigtighed nødvendig, for ei at bedrages, eller, selv bedraget, igien at bedrage andre. Det er en, desværre altfor giengse Feil, at man troer sig stikket til at indtræde i en vis Stilling i Livet, naar man

besidder en eller anden af de Egenstaber, som hertil udfordres, uden at erindre at alleene den der er i Besiddelse af alle, med tilstrækkelig Grund tør haabe fortrinligen at gavne. Dette er ofte Tilfældet ei alleene ved Valget af den Vej ad hvilken man beslutter for sin Levetid at vandre, men ogsaa ved Bestumningen til at udføre et eller andet enkelt Foretagende. Og dette er en blant Aarsagerne, hvorfor mange i deres valgte Forretningstreds enten udrette lidet eller aldeles forfale deres Maal, og at mangt et Foretagende, til hvilket man overiset og uden noksom at undersøge sine Kræfter, bestemte sig, enten mislykkes eller dog mangler den Fuldeenthed, man maatte ønske det. Lidet gavnende er dette for den Handlende selv, ja endog sommeitider til Skade for andre, der skulde høste Nytte af Handlingens Udførelse.

Undertiden kunne ogsaa andre, ligesaa meget som vi selv, aarsage dette Selvbedrag. Dersom Forældre og Slægtninge, der synes af Naturen selv nærmest bestemte til vore Raadgivere, eller dersom de, til hvem vi af en eller anden Aarsag have særdeles Tillid, ei med Oprigtighed veilde os hvor vi attraae deres Veiledning, dersom de, i Stedet for at advare eller forestille os det Vanstelige i de

Foretagender vi bestemme os til, tværtimod smigre os, og overtale os til at troe at vi ere i Besiddelse af Anlæg og Kræfter som vi virkelig ikke eje; dersom de, enten af Svaghed eller af vordreven Gudhed, bestyrke os i den forudfattede Mening: at vi til en vis Næringvei eller til et vist Foretagende skulde være fortrinlig duelige, ville de bidrage ikke lidet til den stiebe Dom vi sælde over os selv, og derved igien til de mislykkende Forsøg, vi efter samme anstille.

Endelig kan ogsaa det Forhold, i hvilket vi staae til hele Livets udvortes Omgivelser, de Indtryk disse, i mindre eller højere Grad, efterlade i vores Karakter, efter dennes mindre eller større Fasthed, ofte vække eller bestyrke Tanken om Anlæg og Kræfter, der virkelig ikke ere vore, og, dersom vi da, uden nøiere Undersøgelse, handle blot efter denne, merke vi maaskee for sildig, at vi have stræbt for at uddanne en Evne vi ikke have, og herpaa at anvende en Kraft, der, anvendt til andre Evners Uddannelse, maatte have frembragt rigere og mere belønede Frugter.

Den blotte Opmerksomhed paa os selv er altsaa, da den ofte kan misledes af Livets udvortes

Omgiwelfer, ei noget ubedrageligt Middel til at erholde sikker Kundfkab om vore Evner og Kræfter. Men dette vil fee, naar vi dermed forbinde vedholdende, gientagne, alvorlig anftillede, og upartift bedømte Forsøg med Anvendelfen af dem vi formode at være vores.

Det er ikke altid wift, at vi i Livets sædvanlige Omgiwelfer, og i de daglige Syfeler, der foresfalde i vor egen Virkekreds, ville finde Anledning til at anftille faadant Forsøg. Wift nok kunne vi ved opmerkffom Ugtpaagivenhed dertil opdage mangen Leilighed, fom uden denne vilde blive ftult og ubenyttet. Men maaffee ere dog de Syfeler, med hvilke vi meefft beffieftige os, ikke egentlig de til hvilke vi af Naturen nærmest ere dannede. Hvor ofte vælger Barnet eller Duglingen, efter en blot Ghyvelyft, fin Næringswet, uden at anftille den nøjere Underfføgelfe, der vilde overbevife ham om, at denne ikke famftemmer med hans Evner, eller paffer for hans Kræfter. Hvor ofte danne Forældre deres Børn for en Stand til hvilken de enten intet Anlæg have, eller dog forholdsmaeffig mindre, end til en anden. Ja jeg tør fige: hvor faare ffjeldent er det at fee Menneffet netop paa den Plads og i den Stilling, hvortil han,

blant alle, var fortrinligst flittet. Det er heraf ikke vanskeligt at sionne: at man ei altid strax vil finde Leiligheden til at kunne anstille saadanne Forsøg, og at det derfor undertiden vil være fornødent at skabe denne selv, og at anstille Forsøg over vore Evner og Kræfter, hvis Hensigt for Drebliffet ei er anden end den: at lære deres Omfang og Styrke fuldkommen at kjende.

Men ligesom vi altid, i enhver enkelt Livets Forfatning, bør handle efter visse og bestemte Regler, ligesom vi kun da tør være grundet Haab om vore Bestræbelsers heldige Udfald, naar vi, overbeviiste om Vigtigheden af de erkjendte Regler, følge dem med ufortrøden Nøiagtighed, saaledes bør vi og i dette, for vort hele Liv vigtige Anliggende, gjøre os bekjendte med den Maade, paa hvilken vi sikrest og med grundet Haab om Opnaaelsen af vort Bemeed kunne gaae frem. Naastee følgende Vink i denne Henseende torde være af Vigtighed.

Hurtigen ile vi frem i Tiden paa Livets Bane, og aldrig vindes den honsvundne Tid tilbage. Men dersom vi anvende hver enkelt Time i Livet vel, da ville vi ikke flage over dets Korthed, men, overa beviiste om et evigt Forsyus alvise Godhed, roelis

gen vente, hvor længe vi efter dets Bestemmelse skulle være Borgere i denne Verden, og, i Bevidstheden om at have vel anvendt den forbigangne Tid, finde Haab og Kraft for den tilkommende. Men at ogsaa den Tid er vel anvendt, i hvilken vi anstille et eller andet hensigtsmæssigt Forsøg med vores Evner og Kræfter, derom troer jeg man ei med Føie vil kunne tvivle.

Lad os da allerede i den tidligere Alder begynde denne Undersøgelse og disse Forsøg. Bigtigt er dette af en dobbelt Grund. Med mere Munterhed og Iver handler Ynglingen, end den der har tilbagelagt en længere Deel af Livets Bane; usløvede ere hans Sind — og usvækkede hans Legems Kræfter i en højere Grad end den sidstnævnte, og han vil derfor oftere, og sikrere end denne, kunne anstille saadanne Forsøg, der selv ville koste ham mindre Tid og Kraft. Men Ynglingen handler ogsaa for hele Livets tilkommende Tid, naar den bedagede Mand derimod ofte kun handler for Dieblisset. Ynglingen tør saaledes haabe og vente, for hele hans tilkommende Liv, frugtbringende Følger af hans anstillede Forsøg. Bigtigt derfor at de anstilles tidligt, paa det de tidlig, for den Handlende selv og for andre kunne blive gavnende.

Men da det er hellig Pligt, intet Dieblik af Tiden, saavidt mueligt at spille, saa maae vi ei bortødsle den til saadanne Forsøg, som ei vilde bringe sand Nytte, eller endog kun ved disse spille den for Foretagender, der for Dieblicket vare meer nødvendige eller nyttige end det anstillede Forsøg.

Det er især Sielens Kræfter, som vi, i enhver Stilling i Livet, bør stræbe at uddanne; thi ligesom al Dyd og Moralitet fremspirer fra Hjertets Godhed, saaledes kan og alleene den Legemskraft siges at være hensigtsmæssigt anvendt, til hvis Anvendelse vi efter iudvortes Overbeviisring og modent Overlæg bestemme os. Men den Evne, hurtigt og tillige sikkert i Livets enkelte Omgivelser at kunne bestemme sig til at handle, og efter den tagne Bestumning at udføre Handlingen, er allene Frugten af vedholdende og anstrengt Øvelse af Sielens Evnerne. Skal denne igjen svare til sit Niemed, maae vi, i de enkelte Omgivelser af Livet, vide til hvad Grad de ere forøgede og uddannede. Blant Sielens Evner bør især Forstand og Huskommelse være de, paa hvis Kundskab og Uddannelse vi anvende Flid, da disse blant alle ere de fornemste og vigtigste for Livet. Vi maae derfor, enhver i sin Forfatning, og med Hensyn især til det, som udgjør nærmest Formaalet for hans Bestræbelser,

prøve, hvorvidt vi ere i Stand til, hurtigt og tillige sikkert, at overskue en eller flere Begivenheder i deres Sammenhang, og forud at skienne hvad vi maatte have at foretage, saavel i Forhold til de Omstændigheder, under hvilke vi ville komme til at handle, som til de Hindringer, der ved Udførelsen maatte møde.

(Fortsættes i næste Nummer.)

Stellwagen,
Secretair i Høieste Ret.

Commissionen, som bestyrer Bladet, samles Søndagen den 23 Junii, da Hr. Professor Brorsons Bidrag indkommer.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 26.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 29 Juni 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

Hvorledes komme vi til Kundskab om
vore Evner og Kræfter?

(Fortsat. See No. 25.)

Vi maae prøve, om vi formaae at ordne i Tan-
kerne Følgen af flere enkelte Handlinger, for saa-
vidt de skulle samvirke til eet Maal, og at skionne,
hvor og hvorledes vi fordeelagtigst til en eller and-
den Hensigts Opnaaelse kunne afbenytte, som mede

virkende, andres Kræfter. Ved flere flige gientagne Forsøg, ville vi lære at kjende den Modenheds Grad, vor Forstand har opnaaet. Ligesaa med Hukommelsen. Vi maae prøve hvorvidt det er os mueligt hurtigt at fatte en enkelt Tanke i sin hele Omfang, eller flere i deres indbyrdes Sammenhæng, at beholde disse i vores Oindring, og efter en, kortere eller længere, Tids Forløb at tilbagekalde dem, paa samme Maade og i samme Følge, som vi første Gang fattede dem. Slige Forsøg over Graden af vores Hukommelse ville især da være vigtige og sikre, naar de anstilles med Hensyn til Gienstande, der ei tillige frembyde betydelig Næring for Forstanden, f. Er. at huske en Række af Navne eller af Tal. Og saaledes med de øvrige Sielens Kræfter, enhver i sit Slags og efter sin særegne Beskaffenhed.

Men derhos bør vi ei forsømme at sørge for Legemets Kræfter. Endog for den, hvis Stilling forpligter ham fortrinlig til Anvendelse af Sielens Kræfter, kan det i mangfoldige enkelte Omstændigheder være vigtigt at han kjender, hvad Legemets Kræfter han er i Besiddelse af, samt til hvad Grad de ere uddannede. Thi ligesom Siel og Legeme

udgiøre Mennesket, saaledes ville vi altid mellem begge spore en næagtig og virkende Sammenhæng. Naar Legemet lider vel, er Sielen munter og virksom, og er hiint utilpas, saa er denne for det meste sløv og ubirksom. Det er derfor nødvendigt, at vi blant de forskellige Legems Kræfter, med hvilke vi af Naturen ere begavede, i Særdeleshed ved lignende Forsøg stræbe at uddanne dem, hvis Brug, paa den Bane, vi have foresat os at vandre, kan blive vigtig.

Ligesaa her vi i Særdeleshed søge Leilighed til at anstille slige Forsøg i de Omgivelser, og under de Omstændigheder, under hvilke vi sædvanligen pleie at handle, og hvilke vores Embede eller Næringsvei medfører Nødvendigheden af at kjende — thi da kunne vi tryggere gaae ethvert Tilfælde imøde, naar vi ere bekjendte med den Kraft vi kunne anvende for at opnaae det tilsigtede Niemed.

Det er ligesaa vigtigt, efter flere samlede Erfaringer, indbyrdes at forene og sammenligne disse med hverandre, for deraf nøjere og sikrere end af de enkelte, at udbrage rigtige Slutninger; thi den blotte eensidige Betragtning af vore Evner og Kræf-

der, for enkelte Livets Dieblikke, vil langt fra ikke give den fuldstændige Kundskab, som vi ved Sammenligning af flere Erfaringer kunne opnaae. Og i jo flere forskellige Omgivelser af Livet vi anstille saadanne Forsøg, jo vissere ville vi være, for et Tilfælde, hvor vi skulle gjøre Brug af den samlede Erfaring, at finde et foregaaende der vil ligne det nærværende.

Vi bør, i at samle disse Erfaringer, saa meget muligt gaae gradviis frem fra det Lettere til det Vanskeligere. Dersom vi opbyde en større Kraft til at anstille et Forsøg, end den, vi efter den allerede erhvervede Kundskab vide os i Besiddelse af, saa vil Forsøget, om ikke mislykkes, dog have et mindre hædigt Udfald, og den Kraft, der ellers ved det anstillede Forsøg kunde være forhøjet, vil maaskee stødes i samme Grad, som det mislykkede Forsøg selv gjør os mismodige og utilbøielige til Gientagelsen. Og saa derfor er det vigtigt at samle de Erfaringer, vi Tid efter anden i denne Henseende gjøre — thi disses Betragtning alleene kan vise, til hvad Grad, i hvert enkelt Livets Dieblik en Evne er uddannet, eller en Kraft ved Anvendelse forheiet. Vi bør heller ikke, for at erhverve Kundskab om vore Evner og Kræfter, paatage os Handlinger, til hvis Udførelse vi mangle enten selv de fornødne

Rundskaber, eller andres fornødne Bistand, thi ogsaa da blive vore Bestræbelser mindre hældige og frugtbringende.

Dersom vi saaledes med redelig Iver, og tilslige med omhyggelig Forsigtighed, stræbe at benytte Livets forskjellige Omgivelser til Rundskabs Erhvervelse om vore Evner og Kræfter, og igjen at benytte denne til de første Uddannelse og de sidste Forhøielse, da tør vi haabe at de anstillede Forsøg ville have de tilføjtede hældige Følger.

Men skulde end, uagtet vores redelig anvendte Flid, et eller andet af disse Forsøg udfalde anderledes end vi ønske og syntes med Grund at tørde haabe, saa maae vi derfor ei forsaage eller opgive Haabet om i Fremtiden at være hældigere; thi ofte kan en udbortes, uforudseet Begivenhed gjøre, at endog de redeligste Bestræbelser forseile deres Niemed.

Dersom et Forsøg saaledes mislykkes, da maae vi omhyggeligen undersøge, hvad dertil var Aarsagen, om den fandtes hos os selv, eller ikke. Vi bør da end videre stræbe, i ethvert af disse Tilfælde for Fremtiden at bortrydde Hindringen for at sikre os et hældigere og fuldkomnere Udfald af vore Bestræbelser. Dette vil da forhøie Bevidstheden om vores redelig anvendte Iver, og denne Bevidsthed vil igjen være

det virksomste Middel til, at vi, ei med Forsagthed, men med grundet Mod og Haab, gaae et nyt Forsøg imøde. Maaskee endog saa at det mislykkede Forsøg er os til større Nytte end om det var udfaldet aldeles håldigt. Maaskee det netop gjorde os opmerkksomme paa en eller anden Omstændighed, den vi ellers ikke havde bemærket, og som i lignende Tilfælde kunde have betydelig Indflydelse. Maaskee vi derved ledes til at kunne forudsæe den, og, om vi frygte dens mulige Følger, da at forebygge dem eller dog at svække deres Virkning.

Naar vi saaledes, redelig og vogtende os for Selbbedrag, anvende ethvert Forsøg, vi anstille med vore Evner og Kræfter, saavel det der med håldigt Udfald belønnede vores Flid, som det der i Følgen ei tilsvarte det tilsigtede Niemed, saa ville vi uden Tvivl, til vores Opmuntring erfare: at ethvert saadant ei alleene forstørrer vores Kun skab, men at det tillige bidrager til Evnens Uddannelse og til Kraftens Forhøielse selv. Thi ligesom vores moralske Karakter vinder i Fasthed og Godhed ved Opsyldelsen af en god Beslutning, og ved Udførelsen af en ædel Handling, saaledes vil ogsaa den redelig og hensigtsmæssig fortsatte Øvelse af at anvende vore Evner og Kræfter bidrage til disses fuldkommnere Uddannelse.

Endnu eet Middel kan til dette Niemed anvendes — et Middel af uberegnelig Nytte, ei alene her, men i enhver Forsatning og Stilling af Livet. Det er: at søge og finde en Ven, i Ordets ædle og sande Betydning, der med trofast og redelig Iver vil gaae os tilhaande i at anstille de Forsøg der skulle berige os med Erfaring, og opmuntre os naar vi maatte være mismodige over det mislykkede Forsøgs mindre heldige Udfald. Fremledede ved hans Raad, opmuntrede ved hans Exempel, styrkede ved hans Formaning, vilde vi tryggere begynde, og heldigere fuldende et saadant Forsøg, end naar vi eenlige, og overlodte til os selv, skulde virke for samme.

O gid Enhver, der med redelig Flid søger saadan Ven, ogsaa være hældig nok at finde, og for heele sit Liv at beholde ham! Fædre og Modre! som Naturen selv har, med det kierligste og fasteste Bånd, knyttet til Eders Børn, i hvis Haand Forsynet betroede at opdrage dem for Livet og Staten — udeber denne sande Venstabs Pligt mod dem! og det ei allene mod Børnet i den spædere Alder, men mod den voksne Ungling og Pige, hvis Karakter, Anlæg og Kræfter I dog, fremfor alle, dersom I ellers have været Eders Børn i deres Barndom hvad I bør, have fortrinlig Anledning til

at kjende. Dette er visselig en af Eder's fornemste Pligter, og der er ingen Stilling i Livet, hvor den med mere Hæld vil kunne udøves end netop i Forsældres og Børns Forhold til hinanden. I hi elsker Barnet, med sand barnlig Hengivenhed Fader og Moder, vil det og med Tillid fæste Troe til og med Fortroelighed følge, endog i den modnere Alder, hères Raad.

(Sluttes i næste Nummer.)

Stellwagen,
Secretair i Høieste Ret.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 27.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 6 Juli 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

Hvorledes komme vi til Kundskab om
vore Evner og Kræfter?

(Sluttet. See No. 26.)

Mand og Hustru! værer i Ederes Kreds, ogsaa i denne Henseende, gjensidig Ederes troeste Venner! Det Baaud J for Livet knyttede, forpligter Eder hertil — og det Forhold hvori J staae til hinanden, giver dertil saare riig Leilighed. Enhver

Egne I fælles virke til at uddanne, enhver Kraft I fælles stræbe at forhøje, vil være Eder Anledning til at grunde Eders Livs Lykke og at opfylde Eders, for Eder selv, for Eders Familie, for Staten og Menneskeheden saa vigtige Bestemmelse.

Du ældre! der, udrustet med en større Erfaring i Livet, selv roligere og tryggere end Din yngre Medbroder vandrer paa din Bane, vær Du ham, endog uopfordret, en saadan Vær, om Du skionner at han dertil maatte trænge. Vær ham da troe uden Haardhed, hengiven uden Smiger. Betænk: at det er Menneskets Pligt, til eget og andres Vel at aagre med de Kundskaber og den Erfaring han har samlet. Tillad Dig ogsaa, skiont Du bør opfylde Pligten for dens egen Skyld, heraf at vente den behagelige Bevidsthed: at have virket efter Evne til Andres Vel.

Have vi da saaledes, Enhver for sig og i Forhold til andre, stræbt at erhverve Kundskab om vore Evner og Kræfter, da være det og vores fælles Bestræbelse, værdigen at anvende dem. Da være Evnens videre Uddannelse, ved at benytte den enhver af Livets Omgivelser, hvor dertil gives Leilighed, da være Kraftens Forhøielse, ved med samme

at virke til ethvert got og ædelt Formaa-
 else vores ivrige og kjere Bestræbelse. Og da vil
 Bødseligheden om at besidde den uddannede Evne
 og forhsiede Kraft glæde og styrke os i ethvert Li-
 vers Foretagende, og begges Anvendelse, for os
 selv og andre, bære velgjørende og belønnende
 Frugter.

Stellwagen,

Secretair i Høieste Ret.

Pludselig Død.

Døde ikke Mange, som jeg kiendte, pludseligen? Mistede jeg ikke saaledes Mange? Hvad der er mødt dem, der levede i Fortiden, kan ogsaa møde dem, der leve i Eftertiden. Under Soelen intet Nyt! saa skeer da ogsaa det Gamle; Alt, hvad als lerede er skeet, skeer fra Tiid til anden igien. Hvad der hendtes mine Venner kan ogsaa hendes mig. Nu vel — som Livets og Dødens Herre vil! —

I gamle Dage holdt man en pludselig Død for en særdeles Guds Straf; selv i den graa Oldtiids hellige Bøger finder man Beviser nok herpaa. Jeg gad dog vidst, hvordan man har kunnet forene denne Mening med uskyldige Børns Død, der vel ogsaa traf ind fordum som nu.

Men om de Gamle end ikke agtede paa dette Si-
 deblik ved Sagen, der dog vel hører til Sagen,
 saa gjorde de sig dog skyldige i Haardhed mod
 alle pludseligen Døende blandt de Borne. Dog,
 de gik endnu videre og erklærede legemlige Svag-
 heder, ja endog Armod for Guds Straf; alt-
 saa ansaae de hvert vansørt og fattigt Menneske,
 ligesom den pludseligen Døende for et ondt
 Menneske. Hvorfor saaledes? Som de ikke
 kjendte andre, end udvortes Goder, men derhos dog
 troede paa en retfærdig Gud, følgerigen ogsaa er-
 klærede dem, der lode Mangel paa disse Goder, for
 Strafværdige og Straffede: saa troede de ei tilfulde
 paa Menneskets Udødelighed, der erklærede dem,
 som berøvedes de Goder, de ejede, ja Livet selv,
 for Strafværdige. Hvilken synderlig Mening? Var
 der intet Liv efter Døden, og der dog skulle være
 en retfærdig Gud, saa straffede jo Gud ej de Døde
 ved en pludselig Død; han belønnede dem meget
 mere. Hvad kunne Mennesker, der have levet i
 Overflod, mere ønske, end at de, naar de skulde til-
 intetgøres, maatte pludseligen døe? Saa undgik
 de endog hver Bebreidelse, deres Sambittighed
 kunde gjøre dem paa Sygeleiet; og — saaledes vilde
 de jo have det. Var der intet Liv efter Døden, og
 dog en retfærdig Gud, saa maatte man svarere troe,

at Gud lod kun de gode Mennesker døe pludseligen, og at de, der saaledes døe, blive meest lønede. Ved deres Død var det, som horte man Gud tale: "til sidste Betsignelse for eders Dyd skulde I døende ei lide længe, men hastigen døe."

I vore Dage, da man troer Mennesket lever efter Døden, er der dog forskellige Meninger om en pludselig Død: Jeg, der af min hele Sjæl troer Udødelighed — skal jeg ønske eller ikke ønske mig en pludselig Død? Her er min oprigtige Mening.

Naar jeg endeligen skulde vælge mellem en meget langsom og meget hastig Død, saa valgte jeg den sidste. — Tænkte jeg endnu ikke saaledes, saa behøvede jeg alene ofte at gaae hen til de langsomt Døendes Leje: til den Bandsottiges, Svindsottiges, af Kræft Angrebnes Døds seng; sikkert ville jeg da snart lære tænke saaledes. Hvilke ubeskrivelige Lidelser forarsager sliq langsom Hendsen de Elendige, Naturen bestemte at lide den? Maaſte — for længere at leve? Hvad er det for et Liv, naar man hele Aar langsomt hentæres, og derved stedse maa kæmpe med Smerter, med ofte utaalelige Smerter? Eller maaſte, for endnu ret at øve mig i

Lidendes Dyder, give mine Venner et flønt Exem-
 pel, og skaffe dem Leilighed, til ret at uddanne de-
 res Drift til Medlidenhed? Al, hvo veed, om
 mit Hierte ei ved Tidens Længde ville synke under
 Lidelser, om det ej vilde tabe sin gode Stemning?
 hvo veed, om jeg ei ville give min Familie slet Ex-
 empel? Og om deres Medlidenhed med mig ikke
 kjælnedes, ville jeg ikke ved min langvarige Sam-
 mer længe sønderrive deres Hjertes? Naar jeg da
 ofte længselsfuldt bad om min Død, og de ved min
 Seng Lidende bad om den, og jeg og de stedse bad
 forgiæves — hvordan bleve vi da til Mode?
 Da, da er det vel dog bedre, hellere hastigen at
 døe, end under slige Dytrin saa længe at lide og
 at lade Andre lide. Vist nok vilde min Familie
 voldsomt forfærdes isald jeg døde pludseligen; men
 naar den atter lidet havde samlet sine Tanker efter
 den første Skræk, saa maatte den betænke, at den
 maaske kunne have seet mig døe langsomt, og be-
 rolige sig ved den Tanke, at det dog havde været
 meget bedre for mig og for dem, at jeg døende
 leed ikkuns lidet eller slet intet, og ved min Død
 ei foraarsagede dem hele Aars Græmmelse. At
 jeg undgik betydelige Lidelser, vilde de dog vel unde
 mig, og naar de vilde ligne den langvarige Græms

melse ved den korte Forstrækkelse, saa vilde den snart erkiende den Binding, min hastige Død kjendte den. —

(Fortsættes i næste Nummer.)

B r o r s o n,
Professor.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 28.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 13 Juli 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

Pludselig Død.

(Glattet. See No. 27.)

Men naar jeg torde vælge mellem et kort, roligt Sygeleie og mellem en pludselig Død, saa ville jeg vælge det første, saafremt jeg sikkert kunde beholde min Fornuft til min Død. Ikke for i de saa Dage først ret at kunde forberede mig til Døden; af,

dertil er der ikke Tiid, og mit Hierte siger mig, dertil behøvede jeg ikke en kort Sygdom for min Død. Jeg har gandske andre Aarsager, hvorfor jeg vilde bestemme mig for denne Dødsmaade, dersom det blev overladt til mig. Et hierteligt Levvel vilde jeg dog gierne sige mine Elskede, førend jeg skilles fra dem; det kan jo ikke skee i sunde Dage — paa hvilken Dag skulde det skee? maaske hver Dag? saa blev jo dette Levvel til Leeg. Allsaa — det at sige Lev vel til min Familie er mig vigtigt. Velsigne dem, ja, ret hierteligen velsigne dem vilde jeg gierne døende; velsigne vilde jeg gierne fort for min Død Ven og Fiende, den hele Menneskehed — endnu engang velsigne den Jord, hvor jeg nød saa meget godt, naar jeg var i Begreb med at forlade den. — Havde jeg desuden ikke tillige i mine sidste Timer meget betydeligt at sige mine Naarsørende? Der foresalder Meget, hvorover man gierne vil sige sin Mening: Vil man da ikke ogsaa gierne tale over de fioste Tilfælde? Hvor meget foresalder i Familien, hvorover man som Døende bedst kan yttre sig! Tusende Ord — det være nu til Formaning, til Advarsel eller til Trøst — dem man som sund taler til sine Elskede, virke ej saaledes paa deres Hierte, som ti Ord virke fra den Døende. Den Tanke: "sig nu Alt, hvad du har at sige!"

giver paa den ene Side overordentlig Kraft til at tale; den Tanke: "denne fiere Døende gaar nu fra os!" giver overordentlig Opmuntring til at høre og tage til Hierte hvad man hører. — Ogsaa vilde jeg gjerne vente Døden med Bevidsthed, og med et stille gudhengivent Hierte modtage den. Jeg vilde agte paa mig selv medens den nærmer sig; mærke den Forvandling, den frembringer. Derfor, derfor ønskede jeg ikke pludseligen at bortbandre herfra, men efter et kort, stille Sygeleie.

Jeg kan alene her yttre det Ønske; om det skal worde opfyldt er et Spørgsmaal. Altsaa — som Gud vil! jeg modtager Døden rolig, naar den kommer. —

Eensomt sidder jeg her: det er en stille Morgentime; men det kommer mig for, som Tusende stode om mig, og — saa tilraaber jeg dem:

"Derfor, fordi man kan døe pludseligen, saa søge Enhver, at underholde et fromt, sædeligt Sind! Thi saa gaar vi rolig, tilfreds over i hin Verden, ogsaa om en pludselig Død bortkalder os."

”Derfor, fordi man pludseligen kan døe, saa drage Enhver, der lever Meget i Verdens Udspredelser, sig tilbage, leve ensomt og for sig selv, og estertænke sit Liv! Hvo der Midt i Livet flittigen estertænker sit Liv, han behøver ej ved Livets Ende, at giennemsee Livet, og taber Intet, naar han ikke faaer Tiid dertil.”

”Derfor, fordi man kan pludseligen døe, saa ordne Enhver sine Anliggender i Tide, førend Døden kommer! Det skee ikke altiid, og derfor satte pludselige Dødsfald, ikke blot Familier, men ogsaa borgerlige Selskaber i største Forlegenhed. Hvo der altsaa driver Forretninger af stor, almeennyttig Vigtighed, der maatte standse ved hans Bortgang, og hvis Fortsættelse dog var Verden vigtig, han søge sig i Tide en Medhjælper, der kan fortsætte dem efter ham, og ved dem velsigne Verden, som han! Hvo der besidder betydelig Formue, han bestemme dens Anvendelse, naar han er over sit Livs Middag! Han forekomme derved menneskekjerligen unyttig Trætte over sit Esterladsenskab, som han maaske pludseligen maatte forlade, om han end var det sundeste Menneske! Man døer ikke, fordi man gjør sit Testament; man døer ikke, fordi man tænker paa Døden og taler om den. Jeg har kiendt Folk,

som forandrede deres Testament fem Gange, og det hvert siette Aar, der altsaa levede tredive Aar efter det første Testament; ligesom Folk, der ved enhver Leilighed tale om deres Død, troe, at enhver af deres Venner skulde overleve dem, og der dog overslevede alle deres Venner."

"Derfor, fordi man kan pludseligen døe, saa oprette Ingen det Gode, han kan og vil stifte, end ej fra i Dag til i Morgen! Det vidner ikke om nogen sand Iver, for at stifte godt, naar man her tillader sig mindste Opsættelse; men den Ubished, om man lever i Morgen, gjør Sagen endnu vigtigere. Hvad? om man nu ikke levede i Morgen? Er det Ret, at man ved en Opsættelse af fire og tyve Timer har skilt sig ved den Glæde, virkeligen at have stiftet det besluttede Gode?"

"Derfor, fordi man pludseligen kan døe, saa søge Enhver, at erstatte i Dag det Onde, han i Dag har øvet! Det er Uret, at dvæle med at gjøre det Onde godt iglen; men Ubished om den Dag i Morgen frarader alvorligen al Nølen. Man maatte sukke over sig selv, naar man ved denne Nølen efterlod sig det begangne Onde paa Jorden."

Den gode Borger.

Du er Undersaat. Du lever ikke i Orken, men i borgerligt Selskab. Dette kan ikke bestaae uden Love. Det er dig frit tilladt, at forlade det; men vil du blive dets Medlem, saa er du ogsaa Lovene underkastet. Derved bliver du vel noget indskrænket i din Gieren og Liden; men mange af disse Love maatte du jo som fædeligt Væsen foreskrive dig selv, og for de Indskrænkninger, som de øvrige forarsage, bliver du rigeligen holdt skadesløs ved den borgerlige Frihed, som du derved nyder, og der alene er sand Frihed. Thi som du er Lovene underkastet, saa staaer du tillige under Lovenes Beskyttelse. De værne om Dig og Dine, det vage dig Alt, hvad du besidder og forhverver, og hver

Livets Nydelse. Udenfor det borgerlige Selskabs syntes du friere; men den Frihed for Lovene, du nyder, nyde ogsaa Andre; naar nu disse misbrugte den mod dig, hvo forsvarede dig? Du selv maa? Hvad, naar nu en stærkere kom over dig? Saa tog han din Ejendom, plyndrede dig, og slæbte dig i Slaveriet. Saa var det ved de borgerlige Selskabs Oprindelse, og derfor traadde Menneskene ind i dem. Men i dette Dieblik sandtes ogsaa Lovene nødvendige, som de Alle bleve underkastede; fordi den blotte uoiere Forbindelse ellers havde gjort dem end mere usikre.

Men dette vilde ogsaa være Tilfældet, naar der ikke var Nogen, som vaagede over Lovene og gav dem Kraft; de ville nok være til, men som de ikke vare til. Til sit Bedste havde man underkasted sig dem, man ville altsaa tillige igjen rive sig løs fra dem, saa ofte man derved fandt sin Fordeel. De kunde ikke forsvare dem selv; men der maatte ogsaa opkomme Dyrighed, som holdt over dem. Som jeg altsaa er Lovene underkastede, saa er jeg ogsaa Dyrigheden undergIVEN, og maa være det med Glæde. Hvordan gaaer det ofte i Krigstiid, da Dyrigheden alene standses i at øve sit Embede? Gjælder da Lovenes Hellighed?

Hvor vilde de worde trædte under Fødderne, naar
Ilet ingen Dyrighed gaves? Vi takke altsaa Gud,
at vi staae under Dyrighed. —

(Fortsættes i næste Nummer.)

B r o r s o n,
Professor.

B o r g e r : B e n n e n .

No. 29.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 20 Juli 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

D e n g o d e B o r g e r .

(Fortsat. See No. 28.)

Lad saa være, at du spiser dit Brød i dit Ansigts
Sveed; Du kan dog fortjene og fortære det i
Noe! Lad saa være, at du kun er tarveligen klædt;
du veed dog, du kan beholde de Klæder, du har!

Lad saa være, at du maa boe i en Hytte; du kan dog om Aftenen, ubekymret strække dig paa dit Leie. Bessiermer er du allevegne — er det ved Dyrigheden; villigen bør du derfor betale den dine Afgifter. Naar den ikke var, og gav Lovene Kraft, og derved beskyttede dig: saa kunde Enhver tage dit Brød af Bordet, og Klæderne af Kroppen; Enhver kunde mordersk overfalde dig i Søvn, og stikke Huset i Brand over dit Hoved.

Ogsaa da, naar det lykkes nogle forbovne Forbrydere, at træde Lovene under Føderne, søger Dyrigheden atter, at reise dem. Vover Boldsmænd, at røbe fra dig, saa er Dyrigheden atter beredt, at beskytte dig. Den hjælper dig atter til din Ret, forskaffer dig, naar Gjerningsmanden findes, Erstatning. Kan den ikke, saa maa du betænke, at den ikke er almægtig, og at sligt Tab, for hvilket den ikke veed Erstatning, er Enhver udsat for.

Men skal Ørigheden beskytte dig med Færøielse, saa maa du gjøre dig dens Beskyttelse værdig, ikke blot ved Afgift, men ogsaa ved Lydighed. Ellers kunde den Rige ti Gange betale den Skat, og ti Gange haane den ved Gienstridighed. Naar den opfordrede mig, at lyde den, og jeg vilde ikke — hvordan kunde jeg vente, at den skulde sœie mig, naar jeg opfordrede den til at yde mig Vifstand? Det maa være den tilladt, i visse Tilfælde at straffe den u lydige Borger ved at forlade ham, naar han tager sin Tilflugt til den,

Ja, Ørigheden kan neppe beskytte dig, naar du ikke er den lydige. Hvad? naar nu alle Borgere tænkte saaledes, og ikke heller var den lydige? vilde alle dens Befalinger hjælpe Noget til min Beskyttelse? Kommer, siger Ørigheden, vi ville demme mellem eder; men de af os Anklagede indfandt sig ikke. Saa yder Erstatning, opretter Tabet, sagde Ørigheden, naar de indfandt sig;

men de hørte det alene, og agtede ej videre derpaa. Har Ørigheden ingen Anseelse, saa er den til ingen Nytte; men du vil dog, at den skal have Anseelse til dit Bedste, nu — saa maa du ogsaa erkjende dens Anseelse. Du maa i alle Tilfælde handle saaledes, at Intet er vissere, end at, naar Enhver saaledes handlede, og dine Handlinger bleve almindelig Regel, steg dens Anseelse paa det høieste, og stod fast. Paa denne Maade skal Undersaatten give Ørigheden Styrke til sin egen Beskyttelse.

Det var daarligt, naar Borgeren lod sig stemme til Uhydighed mod Ørigheden, ved at han troede at kunde bebreide den Feil i Lovene og Statens Forvaltning. For det første — forstaaer jeg mig ogsaa virkelig derpaa, saaledes at jeg kan domme derom? Naar Ørigheden ville bebreide mig Feil i mine Arbejder og min Levemaade, vilde jeg ikke snart beraabe mig paa, at Sligt gif den ikke an? Saa har den da vel ogsaa Ret, at sige

til mig: Underfaat bliv i din Kreds! Theorie og Praxis stamme heller ikke altid overeens, saa at man, skjønt man virkelig besidder Videnskaber, dog vel kunde gjøre Øvrigheden ugrundede Bebrejdelser, og badle ved dens Foranstaltninger det, som Erfaring kaldte Ret og Godt. Men sæt, jeg saae virkelige Feil, har Øvrigheden, som jeg bebrejder dem, selv begaaet dem, eller har den allerede fundet dem for sig? Er det let, strax at afhjælpe gamle Feil? Øvrigheden indseer dem maaskee bedre, end jeg; men de ere saa funderligen indbævede i det Hele af Statsforfatningen, saa de ikke strax kunde udryddes; dertil udfordres ofte lang Tid, og Tiden er ikke endnu kommen. Men om der end vare Mangler, som kunde afhjælpes, saa maa du betænke, at ingen menneskelig Stat er fuldkommen. Gik du af Fortrædelighed over Statens Mangler ud af Landet, og fandt, hvor du igien satte dig ned, vel ikke de samme, men dog andre, og maaskee større. Saa gik du maaskee atter derfra, og fandt atter andre, og saaledes over

alt hvor du kom hen: og hvad blev nu Følgen? Denne, at du dog tilsidst ilede tilbage til det første Land, du forlod, og — efterat være bleven klogere, levede glædere der, end tilforn.

Jeg har derfor, naar jeg hører flette Domme og ubesindige Taler over Dyrighed og Statsforfatning — hvorved en misfornøiet Stemning udbredes blandt Folket — ej alene ingen Lust til at stemme i med, men vil hellere udbryde: "Gaaer kun først hen, og seer hvor det er bedre!" Al Ejæring blandt Folket, om den end virkelig skete for det Gode, for Menneskehedens Sag, saa var den dog dertil, et falst Befordringemiddel. Virkelige og varige Forbedringer, der ere at ønske, skee lykkeligen kun ovenfra, og naar Dyrigheden selv indleder dem. Denne har Tiid, til tilberligen at overveie dem, fordi den ikke behøver at ile dermed, kan overalt dertil indhente Raad, fordi den ej behøver at sly Publicitet, og har tillige varig Kraft, til at bevirke dem. Men naar Folket vil

frembringe dem, saa kan det derved alene handle efter eget Godtbefindende og uden almindeligt Raad; det maa gaae hurtigt og voldsomt frem, for at der ovenfra ikke skal komme en Streg i dets Regning, og har alene Kraft dertil saalænge, det vildebrusende Mod varer. Sielden, engang af ni og halvfemsindstyve kan deraf følge noget Godt.

Sædvanligen skeer stor Siæring iblandt Folket under Paaskud af store Forbedringer, og hidrører fra Enkeltes Misfornøielse, der vilde at samle sig et Parti. Om end Alt i Begyndelsen lykkes, som man tænkte, hvad bliver der af tilsidst? Af et Parti opstaaer flere, og hvert vil, saasnart den gamle Ørighed er afføstet, herske. Saaledes gaaer det broget nok, og den levende Slægt har medens Partierne stride om Herredømmet slet Intet, istædenfor at den dog ellers havde Noget. Til sidst seirer et af Partierne. Denne betragter sig som Herskerinde over de Ørige, og sætter en ny Ørighed under et nyt Navn, der

regierer langt strengere, end den affskaffede. Saaledes har den tilkommende Generation det langt værre, end den forrige, som dog troede, at have det saare tungt.

(Sluttes i næste Nummer.)

B r o r s o n,
Professor.

Commiſſionen, som bestyrer Bladet samles den 21 Julii, da Hr. Pastor Michelsens Bidrag indkommer.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 30.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 27 Juli 1811.

Forslagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

D e n g o d e B o r g e r .

(Sluttet. See No. 29.)

Ørigheden lader mig det jo vel usformeent, at giøre den Forslag til Forbedringer, naar jeg troer, at have Føie dertil. Men sige maa gøres med Beskedenhed og i den gode Borgers Aand, og maa

overlade det til den, om den finder det raadeligt og muligt at udføre, eller ikke. Man kan jo altid henvende sig til Overigheden, naar man vil, man har jo Udgang til den i alle Anliggender. Kunns bør det skee med Yrbedighed, og som en Bøn, ikke skæiende, mindst truende. Men hvordan kan den opfylde Alles Ønsker? Det er umuligt, at den kan gjøre Alle det til Naade; thi ont ogsaa den stærste Deel var tilfreds dermed, saa gives der altid enkelte Misfornøiede, hvis Egenytte vandt derved, at man gjorde det anderledes. I Stridigheder om Mit og Dit maa den altid være det ene Parti imod; skulde det engang treffe mig, saa maa jeg dog ære dens Dom, fordi den sældes efter Lovén. Har jeg Ret, saa erkendes det; men har jeg det ikke, saa kan den ej give mig det. Det er altsaa min, ikke dens Feil, naar jeg har Uret, og det bør saaledes bedømmes.

Enhver strider uformerket frem med Tidssal

derens Mand — Ørigheden ogsaa. Men hvor-
 dan gaaer det den? Man klager ofte, at den læs-
 der det blive ved det Gamle; men naar den en-
 gang begynder noget gavneude Nytt, findes da in-
 gen Modstand? En Deel af Folket vil, at det
 skal blive ved det Gamle; en anden Deel fordrer,
 allerede forud at skue den Nytt, det Nye, som
 virkeligen indført kan stifte, seend den vil bifalbe
 det; men den største Deel finder blot slige Nyhede-
 der skønne, hvorved den seer sin egen Fordeel, og
 dadler og udskriger Alt, som skal have det almin-
 delige Bedste. Naar de forskjellige Stænder bleve
 afskaffede, en Fordeling af Eiendomme skete o. s. v.
 det var efter deres Smag. Den Fornuftige og
 Rettskafne afsthyer slige Nyheder. Forskjellige Stænder
 maae der være, og om de bleve afskaffede i
 Dag, vilde de dog efter nogen Tild atter frem-
 komme af dem selv. Men de Eiendomme Enhver
 engang har, tilhører ham; om han ved sine For-
 fædre har dem med Rette, eller ikke, var en Uns-

dersøgelse, der vilde føre til de største Grusomheder. Ved en ny Fordeling opstod atter med Liden Ulighed i Eiendom, naar f. Ex. nogle Familier holdt bedre til Raade end andre; skulde deres Efterkommere da attet torde fordre ny Fordeling?

Ved enhver god ny Forandring, som Overigheden vil indføre, bør man være behjælpelig. Derved forhverver du dig Fortienester af den; thi uden gode Borgeres Hielp kan den enten aldeles ikke, eller dog kun slet, udføre slige Foretagender. Hører du da slette eller bittre Domme over den, saa maa du frimodig giendrive dem, og ved dit Sind for det almindelige Bedste føre dem til Fornuft.

Denne Aand — denne sande Borgeraand — skal lede dig allevegne. Beselet af den, længes du ikke efter nogen anden Post i Selskabet, men stræber at vorde det nyttig der, hvor du ens

gang staaer; længeſt du efter at komme bort fra den, ſaa hindres du i at ſtife Gavn, ſom du elſers vel kunde. Alle Stænder ere til for det almindelige Bedſte; Dyrigheden virker hertil ſom Dyrighed, Undersaatten ſom Undersaat, og hver Undersaat i ſin ſæregne Stilling. Det kommer ikke an paa, hvad du bidrager dertil; naar du kun bidrager dertil, hvad du formaaer. Man ønsker ſig ofte blot i en anden Stænder, fordi man troer i den ikke at finde ſin Stands Beſværligheder, og derfor troer den aldeles fri for Ubehageligheder. Man ønsker ſig ofte i en høiere Stænder, blot fordi man i denne havde flere Fortrin og Nydelſer. Dog er det ej Mængden af Livets Goder, ſom gjør lykkelig, men den rette Anvendelse af dem, man har, og Tilfredshed med dem! Livets ſande Nydelse er hverken bunden til Rigdom eller Høihed. Det ſtille, muntre Familie Liv, den ſkønne Naturs blide oplivende Nydelse, Dmgang med nogle fortrolige Venner er ikke afhængig af dem;

men hvor meget har du ikke, naar du har dem? D, Held dig, naar du har arbeidet brav om Dagen, og om Aftenen kan hvile i dine Elskedes Arms, som lønner din Trost med Taknemmelighed og hjertelig Kiærlighed! Medens du gavnede Staten ved Arbeide, gavnede du ogsaa din Familie ved det, du ved Arbeidet fortiente, og — omvendt; hvilken dobbelt velsignende Bevidsthed af Almeensnyttighed for dig efter Solens Nedgang! Saa henile da dit hele Liv som Liv for det almindelige Vel og for dit Huses Vel! Det henile roligt og stille under Dyrighedens Beskermelse! Du føler dig lykkelig hver Aften, og — den sidste Aften allerlykkeligst. Din Familie, som bedst kiendte dig, vil, naar du ej er mere til, sikkert hævde dig; men ogsaa Staten skal sige: "med ham døde en god Borger." Døden komme! — større Roes kan der ej tildeles dig. Forresten gjør Døden os Alle lige, enten vi have haft et Zepter, eller en Hyrdestab i Haanden. I Tingenes høiere Orden

bestemmes vort Værd ikke efter den Rolle vi spillede, men efter hvordan vi spillede den. Vel den, der med sin Hyrdestav vogtede sin Hjord godt; han har det bedre, end den, der styrede slet med sit Zepter.

Tilfredshed med sin Stilling i Livet.

Det skulde egentligen ikke falde Nogen vanskeligt, at være tilfreds med sin Stilling i Livet, om man end troede sig skundom tilfidesat.

Man beholde, for at opnaae denne Sindstemning, for alle Ting Sands for høiere Menneskehæd, og saa overveje man, at de Fortrin, som skabe dette, ikke ere bundne til nogen vis Stand

eller Forsatning, men at Enhver, som vil, kan besidde dem. Men saaledes er det i Sandhed. Forstand har enhver; saa kan ogsaa Enhver vorde saa forstandig, som han vil. Ingen mangler Leilighed, at indsamle Kundskaber om det Sande og Gode. Sædelig Følelse har enhver; Enhver kan altsaa tillige opnaae en sædelig, god og ædel Karakter, og, hvad endnu er mere, en desto ædlere, jo mere indskrænkede hans udvortes Raar ere, naar han veed at stikke sig i dem.

(Sluttes i næste Nummer.)

B r o r s o n,
 Professor.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 31.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 3 August 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

Tilfredshed med sin Stilling i Livet.

(Sluttet. See No. 30.)

Kræfter til at vorde nyttige tilbeestes Enhver, saa forskiellige de end ere; Enhver kan ogsaa forhverve sig Fortienester paa sin Maade, og — hvad feiler han da, naar han erhverver sig dem blandt sin Medborgere? Man vil ære og elske

ham, han staaer høit eller lavt, være riiig eller fattig. Veiledet af Religionen kan Enhver nyde Sjeleroe, Enhver kan haabe Guds Bifald, Enhver have Tillid til Gud, skindodigen kan Enhver nærme sig bedende til ham, Enhver aebne sig glade Udsigter over Graven — saasnaart han er et godt Menneſte, og staaer det ikke i hans Magt, at være det? Lad saa være, at han ej er synderlig heldig i det Jordiske, ſkulde det høiere Held, han kan have, ikke dog vedligeholde hans Tilfredshed? Man ſtræbe ret alvorligen, at uddanne ſin Forſtand, forædle ſin Karakter, anvende ſine Kræfter til Gavn, forhverve ſig Fortieneste, og derved werde æret og elſket af Alle, der vilde at ſtaaie Fortienester; man være et godt Menneſte! ſaa vil man føie ſig ſtærk, og roligen have ſig over det Gavn, man føier i det Jordiske.

Man holde tillige faſt ved den Troe, at ej blot Tilfaeldet uddeler de ringere udvortes Goder, men at den almægtige Viife raader derover! Denne Troe har megen Kraft, til at berolige. Hvo der i det Udvortes troer ſig forbigaaet af Skiebnen, den tænke ſtrax ſom ſaa: ”mit høieſte Held er, ſom det ogsaa ſkulde være mit egentlige Daſte, Guds Diemeed med mig. Maaffe ſted det med dette, at jeg kom i en lykkeligere Stilling end den, hvori

jeg er. Jeg var maaske bleven usidende, eller henfalden til Usædelighed, eller havde lagt i Skædet de Hænder, der nu ere virksomme for Verden. Hvad, om det var saaledes? Jeg vil forudsætte det som afgjort, og saa bør jeg da prise ham, der kjender mig bedre, end jeg kjender mig selv, og som tillige uddeler det jordiske Gode; jeg vil prise ham, at han nægtede mig det aldeles, eller dog kun sparsomt gav mig det."

Dog da Ingen er af det velgjørende Forsyn bleven aldeles glemt, saa henvende man ej sin vigtigste Stræben paa sligt udvortes Gode, som man endnu ønsker, men paa det, som man allerede har! Enhver har sikkert noget deraf. Dette stræbe han omhyggeligt at bevare, fuldkomment at nyde; hoor lykkelig vil han da føle sig i sin Stilling, om den end fra andre Sider var nok saa indskrænket! Det skulle Enhver forstaae, eller dog lære at forstaae; og Uilfredshed med hans Stilling kulde vige. Du, som ikke er riig, er dog sund; saa staae din Sundhed høiere an end din Rigdom, vedligehold den ved et maadeligt Levnet, og fryd dig ved den, saa ofte du lykkeligen fuldfører dit Kaldsarbejder, eller for godt Kjøb, naaste uden'al Betaling, nyder Livets Glæde i al sin Fylde! Du, som er svagelig, har maaske trofaste Venner; saa

hold dig ved dem fladeles for din Svagbed, forsikke dig deres trofaste Hengivenhed ved din Taalmod og Taknemmelighed, og opmuntre dig ved dem, saa ofte de berede dig en uventet Fornøielse, eller deeltagende besøge dig! Du, som ej har stor Magt og Indflydelse, er vel en frie Mand; saa sæt Priis paa din Frihed, og bevar den, og føel dig lykkelig, saa ofte du kan handle efter din Villie, eller ikke behøver at bøie dig for Andre! Du, som ej kan komme i store Selskaber, er vel i dit Huus i det bedste Selskab; saa frastig dig gierne hint, og behold dette, og foragt den dig manglende Verdens Larm, saa ofte dine Elskede sidde glade hos dig, eller Een af dem trykker dig fast til sit Hierte!

Man blive, naar man skuer stor Lykke hos Andre, ikke staaende ved det Udortes, og lade sig ikke stufte ved det blotte Skin! Dgsaa her giælder det, at ikke Alt, som glimrer er Guld, i det mindste ej reent Guld. Hvor let udsouer man sig med Skiebuen, fordi man ej ligner Andre i Hei- hed. Man betænke kun de Farer, for dem Høie ere udsatte, og sammenlign dermed den Sikkerhed, som man nyder i Middelstanden! Saaledes forholdet det sig tillige, naar man maa viige Andre i Rigdom. Man dvæle ej alene ved Bestuelsen af

det Bellebnet, Rige føre, men tænke ogsaa paa de Sorger, som deres Rigdom foraarsager dem, og sammenligne dermed den Noe, som man nyder ved Nøisomhed! Intet er raabeligere, end at være uilfreds med sin Stand, fordi den har nogle Besværligheder, og ønske sig i andre Stænder, som man forestiller sig bedre. Man ser blot dens Behageligheder, fordi man ikke er i den; levede man i den, saa lærte man ogsaa dens Besværligheder at Kiende. Ikke vant til dem, ville man finde dem gandske utaalelige, og atter ønske sig i en anden Stand. Der ville det atter gaae ligedan, indtil man havde giennemgaaet alle Stænder, saa ville man vende tilbage til sin første Stand. Saaledes er det ogsaa, naar man er uilfreds med den Stat, hvori man lever. Vandrede man hen til en anden, saa fandt man maaske ikke den forladte Stats Mangler, men traf i dens Sted sikkert andre. Reisen gif da vel til en anden, hvor man gjorde samme Erfaring, og tilsidst, naar alle Stater vare besøgte og forsøgte, vendte man tilbage til den første Stat. Dem, der stedse ønske at skifte Stand og Fædreland, har man med Jøie lignet ved Reisende om Verden: de forlade deres sikke Hiem, kæmpe paa Verdens store Hav med alle mulige Farer,

og derfor ere de tilfjødft glade, naar de atter kunne ftige i Land paa Fædrelandets Kyster.

Men man bør ogsaa regne paa det flerre Ansvar, der hviler paa dem, som være udmærket lykkelige i det Jordifte. Enhver maa aflægge Regnskab over, hvordan han holdt Huus med det Gode, han modtog — var det ogsaa blot for fin egen Samvittighed. Det kan være ret fliont, at have stor Vælde, stor Anfeelse, stor Formue; men naar der skal aflægges Regnskab, faa er den bedre fartin, som kun havde liden Vælde, liden Anfeelse, liden Formue. Han har ej blot mindre Ansvar, men det er ogsaa vanskeliggere, at omgaaes med fløre Magt, Anfeelse og Formue faaledes, at man er tilfreds med sig selv. Denne frygtede Utilfredshed med sig selv skulle helbrede Enhver, der lider af Utilfredshed med sin Stilling i Livet.

Man tænke sig endeligen ogsaa skundom hen i en fuldkommere Verden! Lad faa være, at Fortieneste her ikke altid er forenet med Lykke — vi leve kun i Opdragelses Verden, i den Verden, hvor Gud blot begynder at øve Retfærdighed. Et andet Sted skal det blive anderledes. Vel dem, der da har Noget at fordre! Han vil prise sig salig derfor, at han gif bort herfra med Fordringer til Skiebningen, og vorder salig, naar hans Fordring er retfærdig.

Saaledes tænker jeg, maa man være tilfreds med sin Stilling i Verden, om man end teoede den indskrænket. Og — at man bliver det, er dog af største Vigtighed. Med egen Haand indskrænker man sin udbortes Tilstand mere end den er; man nyder ej det jordiske Gode, man dog besidder, og gjør sig selv derved ulykkeligere end man skulde være. Man overgiver sig til Uvirksohmhed, fordi man ikke troer sig nok lønnet for det, man ydede, og troer ej at skyldte mere til en Verden, der endnu ej har betalt sin gamle Giæld. Man bliver ej stiftet til Selvskab, fordi man feiler Siels Munterhed, og fordi man i Omgang med lykkeligere bliver endnu mere nedslagen. Man nedsetter deres borgerlige og sædelige Værd, som leve i lykkeligere Kaar, og søge ved enhver Leilighed, at lade dem føle, at de ikke fortiente deres Lykke. Mange misunder Andre deres Lykke, og da de ved Misundelse ikke kan stille dem ved den, saa falde de paa den menneskefiendste Tanke, at forbitte dens Nødselse, og tilføie dens Ejere Fortræd, for at de ej uforstyrrede skulde nyde den. Luft for deeltagende Glæde, aabne deres Hjertes sig for Skadesryd, og lee, naar Lykkelige lide et stort Tab. Man nægter Forsynet den Tak, som det fortiente for det Gode, som de modtog,

og bebreider den almægtige Blise, som uddeler af jordisk Held, Uretfærdighed og Partiskhed. —

Dg nu — hvilke ulykkelige Følger har denne Uilfredshed, med sin Stilling i Verden? Ja, hvo der ret vil gjøre sig ulykkelig, han overgiver sig til Uilfredshed. Avindsfulde ere de allerede; Misundelige skulle de snart werde. Hvo der ej vil unde Andre den Lykke, som de have forud for ham, han under tilsidst ej heller Andre den Lykke, de have fælleds med ham.

B r o r s o n,
Professor.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 32.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 10 August 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e .

Mandagen den 12te denne Maaned om Eftersmiddagen Kl. 5 holdes General Forsamling paa Prindsens Palai bag Slottet, til hvilken Tid de Herrer Repræsentantere ville behage at møde.

*

*

*

Til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar ville søge Aaan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 3 og 4 S. paalægges det enhver Klassifikations Repræsentantere at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Medlemmer der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive Deres Betænkning til Efterretning for samtlige Repræsentantere ved de i General Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For altsaa at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne maa enhver Ansøgende med Attester bevise sin Værdighed og Trang, og de som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, saa og om de have u-opdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde at den Søgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mandes Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen, hvorhos ugifte Fruentimmere tillige maa anmeldte deres Faders Betjening eller Næringsvei. Det er desuden i Repræsentant Forsamlingen bestemt, at de, om Understøttelse Ansøgende nøiagtigen skal opgive hvad de nyde aarlig af publike eller private Stiftelser, og at de, som efterlade dette, eller derom saavel som deres Alder gjøre u-rigtige Angivelser, enten aldeles skal tilfidesættes med deres Ansøgninger eller mindre komme

i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgørende og rigtige Oplysninger, ligesom det og er paalagt de Ansøgende som anmeldte Sygdom, at bevise saadant med Attest fra en Distriktschirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen desangaaende til Selskabet indbragte Attester ikke anses gjeldende.

I øvrigt, skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at forsyne Ansøgningerne med Angivelse af Gaden hvori de boe, Huuseier eller Bært, og indlevere samme til Bogholder Røbbe, boende ved Vestervold No. 256 alle Formiddage Tirsdag og Lørdag undtagen til Kl. 10 om Formiddagen forinden den 1ste September, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses-
Selskab.

Drorson.

Collin.

R. Bay.

C. Røbbe.

Ist som uubertegnede havde endt sit sidste Stykke i disse Blade, Om Krig, modtog jeg af Vennehaand Efterskæende, der er at ansee som et Sidesykke til Hiint. Havde det end intet andet Værd, som jeg dog mener det har; saa maa det vel være Bladets Læsere og Protestanter interessant og kjert, at see, hvorledes en Samtidig med vor Reformator, Luther, allerede saa tidligen har tænkt om denne Almensag. Med denne Overbevisning meddeler jeg det da her, som jeg har modtaget det. Naar man minder sig Tiden, paa hvilken den forstandige Læser veed Originalen er skreven, behøves ingen videre Anmærkninger:

F r e d e n s,

den allevegne forfulgte og forjagne F r e d s

K l a g e m a a l.

(oversat af Desiderii Erasmi Roterodami latinske Værk*)
af Præsten U. K. Holm.)

Dersom Menneskene, havde nogen Nytte af at forfølge, udjage, affkye mig, endskjønt jeg ei fortjener det, vilde jeg kun beklage mig over min Uret og deres ubillige Udfærd; men da De, ved at

*) *Qverela Pacis, undiq gentium ejectae profligataeque,*
auctore Des. Er. Roterodamo.

fordrive mig, tilstoppe sig med Et Kilden til al menneskelig Ulyksalighed, og bringe et Hav af alle Elendigheder over sig, maa jeg meere begræde deres Ulykke, end min Forurettelse, og, kjendt jeg havde kun Marsag at være vred paa dem, nedes jeg til at beklage deres Skiebne, at ankes over den.

Thi som det stedse er uædelt, at bortstøde en Ven; utaknemmeligt, at afflye en Belgjører; saa er det ugudeligt, at fordrive en fælleds Moder og Beskytterinde. Men at misunde sig selv saa mange ypperlige Fordele, som jeg ser med mig, og, i Stedet for disse, at skaffe sig saa affhyelig en Hær af alle Ulykker paa Halsen, er dette ej Tegnet til den yderste Uffindighed?

Man kan være vred paa Forbrydere; men Dem, som saa drives af Furier, kan man vel andet, end beklage Dem? Og det af ingen grundigere Marsag, end fordi de ej beklage sig selv, ulykkelige, alermest derved, at de ej føle deres egen Ulykke; eftersom det er et Skridt til Helbredelse, at erkjende Farligheden af sin Sygdom. Thi hvis jeg, Freden, eenstemmigen priist af Guder og Mennesker, frembringer, føder, nærer, beskytter alle de Goder, Himlen og Jorden ejer; hvis der, uden, mig ingensteds er noget Blomstrende, Sikker, Reent, Helligt, noget Behageligt for Menneskene, Takkeligt for Gu-

derne; hvis tværtimod Krigen er et Hav af alle de Ulykker, der findes overalt i hele Naturen, hvis det er dens Brøde, at det Blomstrende pludseligen visner, det Samlede adspiltes, det Faste vakler, det Gienste fortæres, alt Gødt forbittes; hvis Intet er saa afskyeligt, Intet saa aldeles al Dyds og Religions visseste Undergang; hvis Intet er, som denne, saa uheldsvangert for Menneskene; Intet som denne, saa forhadet for Gudene: — saa, ved den Evige! Hvo skulde da troe, at disse vare Mennesker? Hvo skulde troe mindste Gnist af sund Fornuft i Dem, der med saa store Bekostninger, saa megen Umage, Møje, Kunst, Flid, saa mange Farer søge at udjage mig, og saa dyrt ville kiøbe saa store Ulykker?

Hvis de vilde Dyr saaledes foragtede mig, vilde jeg lettere fordrage det, og tilregne den mig tilføjede Uret Naturen, der havde indplantet dem saa unaturlig en Karakter; — hvis jeg var de Umalende forhadet, vilde jeg tilgive dem det, formedelst deres Mangel paa Fornuft, da den Sjeleevne er dem vægget, som ene gjør, at man kan indsee mit Børd. Men — o Skjendsel, og meer end Færtegn! Naturen frembragde en Skabning, begabet med Fornuft, stikket til at nærme sig Guddommen, fikket til Betællighed og Samdrægtighed — og dog

fluder jeg snarere Volig hos de vildeste de dumme Dyr, end hos Mennesker!

Saa mange Himmellegemer ere der — de have ej een Bevægelse, ej een Kraft; dog bestaaer og vedbliver Forbund imellem dem allerede gjennem mange Aarhundreder. Elementernes indbyrdes stridende Kræfter hæbde, ved deres Ligevægt, en evig Fred, og midt i saa stor en Uenighed nære de Eenighed ved gjensidig Overensstemmelse og Samqvem.

De uforuistige Dyr leve hver i sin Art selstaaelig, eendragtigen; Elefanterne leve i Drifte, Wildsvinene og Faarene i Hjarde — Traerne og Alskerne flyve i Flokke, Storkene have deres Forsamlingssteder. Delfinerne, Mæstre paa Kjærlighed, forsvare hinanden indbyrdes!

Velkjendt er Myrernes og Biernes enige Statsforfatning. Men hvad vil jeg tale om disse, som kjendt de mangle Fornuft, dog have Følelse? Hos Træer, hos Urter kan man og spore Beskab. Nogle ere ufrugtbare, dersom Hanplanten ej kommer til; Ranken slynger sig om Almen; Bønnen elsker Vind, saa at de, som Intet føle, dog synes at føle Fredens Velgjerning. Men kjendt disse ikke have Følelse, ere de dog, fordi de have Liv, nær gaaende til Dem, som føle. Men hvad er saa følelseløst som Steenarten? Dog kunde man næsten sige,

at den kjender til Fred og Eenighed. Saaledes dræger Magneten Jernet, og holder det fast. Ja, er der ikke endog Eenighed selv imellem de meest glubende Dyr? De vilde Løver stride ej indbyrdes; Bildsoinet hæver ej sin lyvende Land mod sin Lige — Rossen holder Fred med Rossen — Dragen farer ej paa Dragen. Ulvenes Eenighed er endog bleven hædret ved Drafprog.

(Fortsættes i næste Nummer.)

H. E. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og
Sæc-Statens Hospital.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 33.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 17 August 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e .

Til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar ville søge Laan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 3 og 4 §. paalægger det enhver Klassifikations Repræsentantere at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Med-

lemmer der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive Deres Betænkning til Efterretning for samtlige Repræsentanterne ved de i General Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For altsaa at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne maa enhver Ansøgende med Attester bevise sin Værdighed og Trang, og de som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, saa og om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde at den Søgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin afvæde Mandes Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen, hvorhos ugifte Fruentimmer tillige maa anmeldte deres Faders Betjening eller Næringsvei. Det er desuden i Repræsentant Forsamlingen bestemt, at de, om Understøttelse Ansøgende nøiagtigen skal opgive hvad de nyde aarlig af publike eller private Stiftelser, og at de, som efterlade dette, eller derom saabelsom deres Alder gøre u-rigtige Angivelser, enten aldeles skal tilfidesættes med deres Ansøgninger eller mindre komme i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgørende og rigtige Oplysninger, ligesom det og er paalagt de Ansøgende som anmeldte Sygdom, at

bevise saadant med Attest fra en Distriktschirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstedt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen des angaaende til Selskabet indbragte Attester ikke anses gjeldende.

I øvrigt, skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at forsyne Ansøgningerne med Angivelse af Gaden hvori de boe, Huuseier eller Vært, og indlevere samme til Bogholder Købe, boende ved Vestervold No. 256 alle Formiddage Tirsdag og Torsdag undtagen til Kl. 10 om Formiddagen forinden den 1ste September, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses-
Selskab.

Drorson,

Collin.

K. Bay.

C. Købe.

F r e d e n s,

den allevegne forfulgte og forjagne F r e d s
K l a g e m a a l.

(Fortsat. See No. 32.)

Nun Menneskene, hvem Eenighed allermeest sømmede, som allermeest behøvede den — kun dem kan hverken den i andre Ting saa mægtige og formaaende Natur forlige, eller Kultur foreene; eller saa mange, at Samdrægtigheden flidende, Fordele bringe til at holde sammen; eller Følelsen og Erfaringen af saa store Ulykker lede til indbyrdes Kjerlighed. Alle have een Legemsdannelse — een Taleevne — og da de øvrige Dyrarter, især i Legemets Skikkelse, ere meget forskjellige, er eene Mennesket begavet med Fornuft, denne Evne, de indbyrdes have tilfældes, der skjæler dem fra alle andre Levende — eene Mennesket har Taleevne, dette fortræffelige Middel til indbyrdes Forbindelse. Hos det er nedlagt Spiren til Kundskaber og Dyr, blid, bøjelig Karakter, aaben og gienfældig Velvillie, saa at Enhver finder Lyst ved at vorde elsket, Glæde ved at gjøre sig vel fortjent af Andre, naar han ej, fordærvet ved flatte Tilbøjeligheder, som ved tryk-

lende Gift, er vanslægtet fra Menneske til Dyr. Deraf kommer det, at man i Allmindelighed kalder Det Menneskeligt, som sigter til indbyrdes Velvillie. Naturen gav Mennesket Lærer, dette Læg paa en bøjelig Karakter, at om Misforstaaelse indtræffer, om nogen mørk Sky fordunkler Venkabets klare Himmel, de da herved let kan bringes til Forsoning. See, paa hvor mange Maader har Naturen lært Genighed!

Alligevel, ikke nøjet med disse Tilskyndelser til Fred, har den ej alene gjort Venkab behageligt, men endog nødvendigt for Menneskene. Derfor udeelte den saa vel Legemets, som Sjelens Gaver saaledes, at Tugen er saa forsynet med dem alle, at han jo undertiden trænger til Hjælp endog af de Ringeste. Den gav ej Alle de samme Gæver, eller i lige Grad, at denne Ulighed skulde jævnes ved indbyrdes Venkaber. De forskellige Lande yde forskellige Frembringelser, at Nødvendigheden selv kunde lære indbyrdes Meddelelse. De øvrige Dyr gav Naturen Vaaben og Forsvarsmidler; eene Mennesket frembragte den værgeløst, svagt og ikke sikkert paa anden Maade, end ved Forbund og indbyrdes Sammenhold. Nødvendigheden byggede Stæder og lærde dem Borgersamfund, at de med forenede Kræfter kunde afværge Rovdyrs og Voldsmands Anfald.

Saaledes er Intet i Menneskeheden, som er sig selv nok, og utrængende til andre. Strax i Begyndelsen maatte Slægten gaaet under, hvis Egteskabs Forbindelsen ej havde forplantet den. Mennesket kunde ej heller fødes, eller maatte efter Fødselen strax døe, miste Livet lige ved Indgangen, hvis Fødselshjælperindens Vennehaand, Ammens Moder, Kjerlighed ej reddede den Spæde. I dette Djiemed har Naturen indpræntet saa hæftige, varme Kjerlighedsdrifter, at Forældre endog elske Fosteret, de endnu ikke have seet. End indpræntede den Børnene gjensidig Kjerlighed til Forældrene, at disse skulde fremhjælpe, lede, beskytte den svagere Alder.

Frændskabs og Slægtskabs Bånd knyttede den. Hos nogle findes endnu Lighed i Vid, Tilbøjelighed, Skikkelse, som drager dem til hverandre; hos Mange en vis hemmelig Sjælesympathie, og en forunderlig Drivefjeder til gjensidig Kjerlighed, som de Gamle, høiligen beundrende, tilskrebe en sær Guddommens Medvirkning. Ved saa mange Grunde har Naturen lært Fred og Samdrægtighed; ved saa mange Tillokkelser indbudet til den; ved saa mange Omstændigheder nødte dem til den. Og desuagtet hvad er det dog for en Tvedragts Gudinde, som har saadan Magt til at stifte Uheld, at den sønderbryder, adspalter, bortkaster alle disse saa stærke Bånd

og indgyder den menneskelige Barm uudstuelig rasende Lust til at stride?

Derfor ikke Banen gjorde, at man først ikke undrede sig over Ulykken, tilsidst ikke følede den, hvorforsulde da troe, at de vare begavede med menneskelig Sjel, som saaledes indbyrdes trættes, strides, larme ved evig Ueenighed, Riv og Krig? Omfider vende de op og ned paa Alt ved Rov og Blod og Nederlag og Øvelæggelser, og ingen Forbund ere hellige nok til at skille Dem ad, der rasende søge hinandens Undergang. Var der intet Andet — burde Fælleds Navnet M e n n e s k e være nok, til at stifte Eenighed imellem Mennesker. Men lad det saa være, at Naturen, der gjelder saa meget hos Dyrene, Intet er i Stand til at udrette hos Menneskene; skulde da Kristus intet gjelde hos Kristne? Lad Naturens Lære, der virker saa stærkt paa de Ufornuftige, være for svag, da Kristi Lære er langt ypperligere; hvi overtlyder denne da ej Dem, der beskjende sig til den, om Det, som er dens ypperste Raad, Fred nemlig og indbyrdes Velvillie; eller i det ringeste væmmer dem af med dette saa ugudelige, uslyrlige Krigsbraserie? Naar jeg hører Navnet M e n n e s k e, løber jeg strax til, som en Skabning, egentligen født for mig, i den søde Tanke, at jeg kan hvile ved hans Barm; — naar jeg hører

Nævnet Kristen, løber jeg endnu fyrigere, haabende sikkert, at vorde blandt disse en Dronning. Men ogsaa her — Skam og Skamme at tale om! — gjenlyde Torve, Slotte, Raadhuse, Kirker, Læresale, allevegne af Trætte, som der ej er Mage til hos Hedninger; saa at, skjøndt den talrige Flok Udvokater udgjøre en god Deel af den menneskelige Glendighed, ere dog disse, i Forhold til de Trættende, som en Draabe i Havet. Jeg ser en Stad; strax opkommer hos mig den Formodning, at der dog i det mindste maae være Eenighed mellem Dem, de samme Bolde indslutte, de samme Love styre, og der, som Rejsende paa eet Skib, ere forbundne ved den fælleds Fare, de deele.

(Fortsættes i næste Nummer.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og
Søe-Statens Hospital.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 34.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 24 August 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

A n m e l d e l s e .

Til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar ville søge Laan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 3 og 4 S. paalægges det enhver Klassifikations Repræsentantere at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Med-

lemmer der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive Deres Betænkning til Efterretning for samtlige Repræsentanterne ved de i General Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For altsaa at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne maa enhver Ansøgende med Attester bevise sin Værdighed og Trang, og de som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, saa og om de have u-opdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde at den Søgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mand's Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen, hvorhos ugifte Fruentimere tillige maa anmelden deres Faders Betjening eller Næringsvei. Det er desuden i Repræsentant Forsamlingen bestemt, at de, om Understøttelse Ansøgende nøiagtigen skal opgive hvad de nyde aarlig af publike eller private Stiftelser, og at de, som efterlade dette, eller derom saagvelfsom deres Alder gjøre u-rigtige Angivelser, enten aldeles skal tilføjesættes med deres Ansøgninger eller mindre komme i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgørende og rigtige Dplysninger, ligesom det og er paalagt de Ansøgende som anmelden Sygdom, at

beblife saadant med Attest fra en Distriktschirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen bes angaaende til Selskabet indbrorte Attester ikke anses giældende.

I øvrigt, skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at forsyne Ansøgningerne med Angivelse af Gaden hvori de boe, Huuseier eller Vært, og indlevere samme til Bogholder Købke, boende ved Vesterbold No. 256 alle Formiddage Tirsdag og Lørdag undtagen til Kl. 10 forinden den 1ste September, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

*

*

*

I General Forsamlingen den 12 denne Maaned blev følgende afhandlet:

Blev fremlagt General Regnskabet for forrige Aar forsynet med D^hrr. Revisorers Paategning, at de intet ved samme have fundet at erindre, og blev Regnskabet efter Lovens 4 Cap. 10 §. quitteret af Repræsenterne.

Af Kassereren blev fremlagt Extract af 1ste

og det Quartals Regnskab for dette Aar, hvilke herefter i Ugebladet skal blive indført.

Administrationen anmeldte, at for Kassebeholdningen var indkøbt consignable Bankfonds paa 900 Rdlr., og derfor betalt 1035 Rdlr.; Selskabets Formue udgjør altsaa for Tiden 51325 Rdlr. dansk Courant.

Som nye Medlemmer i Selskabet bleve antagne:

Hr. Lund, Riibnmand

— Linde, Lieutenant

— Wyck, Mahlermester

— Lenckwitz, Kontroleur ved det Kongelige Theater

— Meier, Dekonomus

— Lund, Silke og Klædekræmmer

— Hermes, Ekstrafriver

— Krusemark, Linnedræper

— Meier, Skoemager

Madame Meiersen

— Gunderoed

Tomfrue Thilleesen

— Witter

Tomfrue Grobse
— Fabian.

Administrationen for det forenede Understøttelses-
Selskab.

Drorson.

Collin.

K. Day.

C. Købke.

F r e d e n s,

den allevegne forfulgte og forjagne F r e d s
K l a g e m a a l.

(Fortsat. See No. 33.)

Men, jeg Ulykkelige! hvor finder jeg Alt her saa
besmittet med Ueenighed, at jeg neppe kan træffe
et Huus, hvor jeg kun nogle Dage kan opholde
mig! Jeg forbigaaer Almuen, der, ligesom Havet

af Volgerne, henrives af Lidenskaber, og begiver mig til Fyrsternes Hof, som til en Havn. Der — tænker jeg — er sikkert Sted for Freden, De ere visere, end Almuen; de ere jo Statens Sjel, Folkets Nie; de sidde jo i Hans Sted, som er Eenigheds Lærer og Første, af hvem jeg er anbefalet alle, især Disse. Og — de gjøre mig herlige Løster. Jeg modtager smilende Hilsener, venlige Hævnetaag, Iyftige Gæstebud, og andre Høfligheds Beviisninger. Men, o, Skjendigt! ej en Skygge af Eenighed kan jeg træffe hos Disse. Alt her er sminket og maskeret; Alt fordærvet ved aabenbare Partier, hemmelige Kabaler og Misforstaaelser. Jeg mærker omsider, at hos Disse er ingen Bolig for Freden; da tværtimod snarere her er Kilden og Planteskolen for alle Krige. Hvor skal jeg Ulykkelige da flye hen, siden Haabet saa ofte har skuffet mig?

Ja, Førsterne ere snarere store, end lærde, og ledes mere af Lidenskaber, end af en rigtig Dømmekraft.

Jeg tager min Tilflugt til de Lærdes Hob. De skjønnede Videnskaber danne til Mennesker; Philosophien gjør mere end Mennesker, Theologien hæver til Gud. Her kan jeg dog finde Røe efter saa mange Nøjsommeligheder!. Men — o vee! see, ogsaa her et andet Slags Krig, vist nok mindre

blodig, men ej mindre rasende: Den ene Skole er uenig med den anden, og ligesom Sandheden forvandsledes ved Stedet, saaledes ere der nogle Systemer, som og rejse over Havet, nogle komme ej over Alperne, nogle kunne ej svømme over Rhinen, ja, paa et og samme Akademie er Weltalenheds Professorer i Strid med Philosophiens, den juridiske med den theologiske — og i eet Fug strider Thomisten med Skotisten, Nominalisten med Realisten, Platonikeren med Peripatetikeren, saa at de end ikke i de mindste Smaating ere enige; og ofte føres de hæftigste Klammerier om Det, som ej er en Bønne værd, indtil Stridens Hede gaaer fra Grunde til Skjelsord, fra Skjelsord til Nævekampe, og afgjøre de end ej Sagen med Dolke eller Kaarber, gjennemføre de dog hverandre med galbednyppede Penne, sønderlide hverandre med bidende Skrifter, udslønge deres Tuggers dødelige Pile paa hverandres Navn og Rygte.

Hvor skal jeg vende mig, saa ofte bedraget i mine Forventninger? Hvad er tilbage — uden Religionen. Dette sidste hellige Anker? Endstjøvdt alle Kristne antage den, bekjende især de, i Almindelighed kaldte, Geistlige sig til den, hvilket de ved egne Dragter, Navne, Ceremonier lægge for Dagen.

Da jeg langt fra fik Die paa Disse, berettigede Alt mig til at haabe, her var en Havn for mig at finde.

Winke mig ikke de hvide Klæder, min Farve — seer jeg ej Korsene, Fredens Symboler, hører jeg ikke Fredsbilsener, vækkende glade Forventninger; seer jeg ikke, hvorledes de have Alt tilfældes indbyrdes, samme Bolig, Tempel, Love, daglig Omgang; hvo troer ikke, at her er et Sted for Freden? Men, o skjendigt! — intet Stift er næsten eenigt med sin Biskop. Dette kunde endda saa være, hvis de ej selv indbyrdes splittedes i Partier. Hvor finder man en Præst, som ikke har Strid med en anden? Paulus meener, det ej bør taales, at den eene Kristen trættes med den anden; og Præster, Biskopper findes indbyrdes?

(Fortsættes i næste Nummer.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og
Søe-Statens Hospital.

B o r g e r = B e n e n .

No. 35.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 31 August 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e .

Til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar ville søge Laan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 3 og 4 S. paalægger det enhver Klassifikations Repræsentantere at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Medlemmer der henhøre under deres Klassifikation, og

om samme at afgive Deres Betænkning til Efterretning for samtlige Repræsentanterne ved de i General Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For altsaa at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne maa enhver Ansøgende med Attester beviise sin Værdighed og Trang, og de som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, saa og om de have u.opdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde at den Søgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin aføde Mand's Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen, hvorhos ugifte Fruentimere tillige maa anmelden deres Faders Betjening eller Næringsvei. Det er desuden i Repræsentant Forsamlingen bestemt, at de, om Understøttelse Ansøgende nøiagtigen skal opgive hvad de nyde aarlig af publike eller private Stiftelser, og at de, som efterlade dette, eller derom saavel som deres Alder giøre u.rigtige Angivelser, enten aldeles skal tilfidesættes med deres Ansøgninger eller mindre komme i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgjørende og rigtige Oplysninger, ligesom det og er paalagt de Ansøgende som anmelden Sygdom, at beviise saadant med Attest fra en Distriktschirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstædt paa

den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen des angaaende til Selskabet indbragte Attester ikke anses giældende.

I øvrigt, skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at forsyne Ansøgningerne med Angivelse af Gaden hvori de boe, Huseier eller Vært, og indlevere samme til Bogholder Kjöbke, boende ved Vesterbold No. 256 alle Formiddage Tirsdag og Lørdag undtagen til Kl. 10 forinden den 1ste September, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Hermed følger Extract af det i General Forsamlingen den 12te denne Maaned fremlagte 1ste Quartals Regnskab for dette Aar.

Administrationen for det forenede Understøttelses-
Selskab.

Drorson.

Collin.

K. Bay.

C. Kjöbke.

Extract

af

første Quartals Regnskab
for

det forenede Understøttelses-Selskabs

Indtægter og Udgifter

i Kvartalet fra pmo. Januar til ult. Marti 1811.

I n d t æ g t.	Rd.	S.
Kassebeholdningen for f. N. var	6129	90
(see Borgervennen No. 17)		
A. Ugentlige Indkomster:		
For Ugebladets 23 Aargang fra No. 1 til 13 inclusive	594	87
B. Kvartals Contingenter:		
for Kvartalet fra pmo. October til ult. Des- cember 1810 samt Restancer fra de for- rige Quartaler	206	37
C. Aarlige Indtægter:		
De overordentlige Medlemmers Contin- genter prænum. for d. N.	351	
D. Laans og Forstuds		
Afbetalinger: i dette Quartal	561	
E. Tilfældige Indtægter:		
Af den anviste Laane Summa er af eet Medlem ikke havet	50	
Summa	7893	22

At forestaaende Extract af 1ste Kvartals Regnskab er overeensstemmende med Administrationens Control bevidne

Bronsou. Collin. K. Bay.

C. Købke.

u d g i v t .		Rd.	ß.
I. De aarlig staaende Udgifter:			
a) For Ugebladets Trykning og Lønninger i dette Qvartal	413 Rd. 88 ß.		
b) Budene, de dem bevil- gede 2 pCt. af Inkassa- tionen for forrige Aar	<u>105 — 38 —</u>	519	30
2. Til de aarlige Pensionister: i dette Qvartal	. . .	450	48
3. Tilfældige Udgifter:			
a) For indkøbte 5000 Rd. consignable Bankfonds betalt	5150 Rd.		
Samt for sammes Depo- nering i Banken	5 —		
b) nogle anviste Regninger	<u>29 — 48 ß.</u>	5184	48
Saldo bliver Kassebeholdningen til næste Qvartal	. . .	<u>1738</u>	<u>88</u>
	Summa	7893	22

Kjøbenhavn den 31 Marti 1811.

Gorup,
Kasserer.

F r e d e n s,

den allevegne forfulgte og forjagne F r e d s

K l a g e m a a l.

(Fortsat. See No. 34.)

Men maaskee kunde man vel undskylde disse; ved saa lang en Bane ere de snart blevne verdslige, siden de begyndte at have Ejendomme med disse. Lad dem bruge deres Frihed, de tilegne sig som et Privilegium. Der er et Slags Mennesker tilbage, hvilke ere saa fastbundne til Religionen, at om de end ville, kunne de ej skille sig fra den ligesaa lidet som Skildpadden fra sit Hus. Jeg haabede Plads hos disse, dersom ej mit saa tit skuffede Snab havde lært mig at mistvibe. Dog, for ej at lade Noget uforsøgt, prøvede jeg det. Uafaldet? For Ingen bævede jeg mere tilbage. Thi hvad skal jeg haabe, hvor Religion er uenig med Religion? Der er saa mange Partier, som Ordener — Dominikanerne stride med Minoriterne, Benediktinerne med Bernardinerne. Saa mange Navne, saa mange Ordensregler, saa mange Ceremonier, alt, med Flid saa forskjelligt, at de i intet er eenige; hver synes

godt om Sit, forkaster, affkyer Andres. Ja endog den samme Orden er deelt i Partier.

Som jeg havde Marsag til, satte jeg Mistroe til alt, og ønskede mig kun et eeneste Kloster, der var roligt, hvor jeg kunde finde Lye. Nødigen siger jeg det — gid det ej var sandt — iustet fandt jeg endnu, som jo var besængt med indbyrdes Had og Trætte. Jeg blues ved at omtale hvad hæftige Kampe Oldinge, hvem Skjægget og Rappen giver et arvardigt Uoseende, føre over luter Smaating, for at give sig Skin af Lærdom og Gudsfrugt.

Endnu vinkede mig en Gnist af Haab, at jeg dog iblandt saa mange Ugte skaber eet Sted maatte finde et Slags Bolig; thi hvad burde man ej vente af dem, som boe i eet Huus, have een Skjebne, fælleds Bord, Seng, Børn — ja staae i en saanøje Forening, at man skulde synes een Person var bleven af tvende. Dgsaa der har den ugudelige Tvebragt indsnegit sig, og, ved uenigt Sindelag, adskilt dem, der, ved saa mange Baand, ere sammenknyttede. Dog finder jeg suarere Sted iblandt Disse, end iblandt Dem, der ved saa mange Navne, Dragter, Ceremonier, give sig ud for at hylde fuldkommen Kjerlighed. —

Endelig opstod det Puske, at jeg dog i det

ringeste i et enkelt Menneskes Bryst kunde finde et Sted. Ikke engang det blev min Lod. Et og det samme Menneske er i Strid med sig selv; For, nuften fører Krig med Lidenskaberne, og imellem disse er der igjen Strid — her kalder Pligtfølelse, der drager Egennytte; Bølgst, Drede, Hovmod, Gjerrighed give forskjellige Raad. Og, skjøndt de ere saaledes, komme de sig dog ej ved at kalbes Kristne, da de paa alle Maader vige fra det, som var Kristi egne og ypperste Dyd.

(Fortsættes i næste Nummer.)

H. C. Michelsen,
 Præst ved Holmens Menighed og
 Søe-Statens Hospital.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 36.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 7 September 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

A n m e l d e l s e .

Hermed følger Extract af det i General Forsamlingen den 12te forrige Maaned fremlatte Regnskab for dette Aars 2det Quartal.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Drorson.

Collin.

R. Bay.

C. Købke.

Extract

af

andet Quartals Regnskab

for

det forenede Understøttelses = Selskab

Indtægter og Udgifter

i Aartalet fra pmo. April til ult. Juni 1811.

I n d t æ g t.	Rbd.	S.
Kassebeholdningen fra 1ste Quartal var (see Borgervennen No. 35 b. A.)	1738	88
A. Ugentlige Indkomster:		
for Ugebladets 23 Aargang fra No. 14 til 26 inclusive	591	95
B. Quartals Contingenter:		
) for Quartalet fra pmo. Januar til ult. Marti 254 Rbd. 31 S.		
) af 2de nye Medlemmer 1 — 52 .		
Restancer fra de forrige Quartaler 12 — 70 .	269	11
C. Aarlige Indtægter:		
Det Kongelige Huuses velgiørende Gave	120	—
D. Laans og Forstuds Afbetalinger; i dette Quartal .	408	—
E. Tilfældige Indtægter:		
Af den aarlige Pension er af 2de Pensioner ikke høvet	8	72
Summa	3136	74

At forestaaende Extract af 1ste Quartals Regnskab er overeensstemmende med Administrationens Control bevidne

Brorson, Collin, K. Bay.

C. Købke.

u d g i v t.	Rd.	S.
I. De aarlig staaende Udgifter:		
For Ugebladets Trykning og Lønninger i dette Qvartal m. v.	460	80
2. Til de aarlige Pensionister:		
betalt i dette Qvartal	445	48
3. Tilfældige Udgifter:		
a) betalt for 900 Rd. consignable Bank, fonds 2115 Rd. 1035 Rd.		
b) Revisions Salarium for Regnskabet over Brocks Le- gats Renter I — 81 S.		
c) for indkøbt Papir til Uges- bladene 210 — . .		
d) en mig anvist Regning 13 — 64 .	1260	49
Saldo bliver Kassebeholdningen til 3die Qvartal	969	89
Summa	3136	74

Kjøbenhavn den 30 Juni 1811.

Sorup,
Kasserer.

F r e d e n s,

den allevegne forfulgte og forjagne F r e d s

K l a g e m a a l.

(Fortsat. See No. 35.)

Betragt hele Hans Levnet, hvad er det Andet, end Sambrægtligheds og Broderkjerligheds Lære? Hvad ineskærpe Hans Læreregler, Hans Vignelser, uden Fred og indbyrdes Belvillie? Hin herlige Profet Esaias, naar han, befolet af den himmelske Aand, forkynder Kristus, som en almindelig Forbedrer, lover han da i Ham en Satrap? en Byers Doelægger? en Kriger? en Erobrer? Ingenlunde. Hvad da? en Fredens Fyrste! Efterdi han vilde udmærke Ham, som den bedste Første af alle, benævnedes han Ham af Det, han holdt for det bedste af alle Ting. Ikke er det at undre, at Esaias har havt denne Mening, da Silius, en hedsens Digter, skriver om mig saaledes: Freden, det bedste, af Alt, hvad Naturen gav Menneskene. Hermed stemmer hin høje Digters: og hans Dølig blev bygt i Fred. — I Fred, siger han, ej i Telte, ej i Fæstninger; Han er Fre-

dens Første, Han elsker Fred, fortørnes ved Uenighed. Et andet Sted kalder Esaias Freden: Retfærdigheds Værk, hvis jeg ikke fejler, af samme Mening, som Paulus, der, af en larmende Saulus, blev en Fredens Lærer, da han agter Kjærlighed højere, end alle Aandens overordentlige Gaver; med hvilken Fyrighed, i hvilket stærkt og skjønt Sprog holder han ej min Lovtale for Korinthierne! Hvi skulde jeg ej være glad, ved at roses af saa berømt en Mand? Han kalder et andet Sted Gud Fredens; ander kalder Han Freden Guds, tydeligen hermed givende tilkjende, at disse Tvende, ere saa forenede, at Freden ej kan være der, hvor Gud ikke er, eller Han der, hvor hin ej findes. Vi læse ligeledes i de hellige Skrifter, at de Dydige og Gud Hengivne, kaldes Fredens Engle, at heraf kan sees, hvad Krigens Engle bør kaldes. Hører det i stridbare Krigere! Seer, under hvis Fane I stride, under Hans nemlig, som først satte Splid mellem Gud og Menneskene. Hvad Elendighed, Menneskheden føler, kommer fra denne Uenighed. Thi det er ugrundet, at nogle beraabe sig paa, at Gud, i Skriften, kaldes Krigshærenes Gud og Hævneens Gud, da der er stor Forskiel imellem Tødernes og de Kristnes Gud, endskjønt Han, efter sin Natur, er een og den samme. Men, dersom

vi synes godt om de gamle Benævnelser, lad ham kaldes Hærenes Gud; naar vi ved Hærene forstaae Dyderne, under hvis Beskyttelse de Gode nedbryde Lasterne. Lad ham kaldes Hævnens Gud, kun at man ved Hævn forstaaer Lasteres Straf; saaledes bør man anføre de blodige Nederlag, med hvilke Hebræernes Bøger ere opfyldte, ej for at vække Gøsen, men for at dæmpe onde Lidenskaber hos Menneskene. Men, for at fortsætte den begyndte Materie, saa ofte de hellige Skriver, ville udtrykke fuldkommen Lykfsalighed, udtrykke de den under Fredens Navn. Som Esaias: Mit Folk, siger han, skal boe i Fredens Undighed — En Anden siger: Fred over Israel — Et andet Sted beundrer Esaias deres Fødder, som forkynde Fred, forkynde glade Tidender.

Hvo der forkynder Kristus, forkynder Fred. Hvo der prædiker Krig, prædiker Ham, som er Kristo allermest ulig. Hvad var det, som kaldte Guds Søn til Jorden, uden at han skulde forlige Verden med sin Fader; forbinde Menneskene indbyrdes ved gjensidig og uopløselig Kjerlighed, og gjøre Mennesket selv til sin egen Ven? Han var altsaa udsendt for min Skyld, mit Verende udrettede han.

Derfor vilde han, som kaldes vor Freds stifter, at Salomon skulde være hans Forbillede. Endstjøndt

David var en stor Mand, saa, fordi han var en Krieger, besmittet med Blod, maatte han ej bygge Herrens Tempel, og fortjener ej i denne Henseende at være et Forbillede paa Fredsristeren, Kristus. Betænk dette Krieger! dersom selve Krigene, begyndte og førte, efter Guds Befaling, vanhellige; hvad gjøre da de, hvilke Overmod, Vrede, Raserie opflammede? Dersom en gudsfrygtig Konge blev besmittet ved at udgyde Hedningers Blod, hvad bliver Du da, ved at udøse Strømme af Kristnes? Jeg beder Dig, kristelige Første! dersom Du er virkelig Kristen, betragt din Førstes Billede; giv Agt, hvorledes Han tiltraadte sin Regjering, hvorledes Han gik frem, hvorledes Han gik herfra, og Du vil blive vaer, hvorledes Han vil, at Du skal føre Sceptret, nemlig at al din Hovedsag skal være Fred og Enighed. Da Kristus blev født, blæste da Englene i Krigsbasuner? Tøderne, som det var tilladt at frige, hørde Lyden af Basuner. Disse Tegn passede sig for dem, som holdt det for tilladt at hade deres Fiender. — Men det fredelige Folk foresynge Englene en langt anden Sang, Fredens nemlig — Blæse de til Angreb? Love de Sejre, Triumfer, Trofær? — Ingenlunde. Hvad da? De forkynde Fred, efter Profeternes Spaadomme, forkynde den ikke for Dem, der aandede kun Mord og Krig, der

vilde løbe til Baaben, men for Dem, der med en god Villie ere tilbøjelige til Eenighed. Lad de Dødelige besmykke deres Sygdom med hvad de ville; elskede de ej Krig, da strede de ej saaledes indbyrdes i evige Fejder. Da Kristus tiltraadte sit Embede, hvad lærde Han da, hvad viiste Han, uden Fred? Fred være med Eder! var Hans Hilsen til Sine, og denne Formular foreskrev Han dem. Apostlerne glemde ej dette Bud; begynde deres Breve med Fredens Duffe; bringe dette til Dem, de højest elskede. Den ønsker en ypperlig Ting, som ønsker Helsen, men Summen af al Lyksalighed tilbeder os Den, som ønsker Fred.

(Fortsættes i næste Nummer.)

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed og
Søe-Statens Hospital.

B o r g e r = B e n e n .

No. 37.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 14 September 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

F r e d e n s ,

den allevegne forfulgte og forjagne F r e d s

K l a g e m a a l .

(Fortsat. See No. 36.)

Denne, hvilken Han i sit hele Liv saa ofte havde anbefalet, hvor omhyggeligen anbefaler Han den dende: Elsker, siger han, I hverandre, ligesom jeg har elsket Eder — og et andet Sted:

Min Fred giver jeg Eder, Fred efterlader jeg Eder — hør, hvad Han efterlader Sine? mon Heste? Drabantere? Herredømme? Formue? Intet af dette. Hvad da? Fred giver han dem, Fred efterlader han dem, Fred med Venner, Fred med Fiender. Mærk end videre!, ved den hemmelighedsfulde Nadvere, da Dødstimen var forhaanden, hvad Han bad for sidste Gang af sin Fader. Ikke en almindelig Ting har han bedet, der vidste Han erholdt, hvad Han begjerede: Hellige Fader, siger han, bevar Dem i Dit Navn, at De maae worde Eet, som og vi. See, hvilken udmærket Samdrægtighed, Kristus fordrer hos Sine — Han siger ej: at de maae være eenige; men, at de maae være Eet, og det ikke paa enhver anden Maade; men, som vi ere Eet, der paa den fuldkomneste og ubeskriveligste Maade ere Eet, og dette giver han tillige tilkjende, at eene herved kan Menneskene frelles, hvis de indbyrdes holde Fred med hverandre. End Tyrsterne her paa Jorden udmærke eres med Det Tegn, at de kunne skjelmes fra andre, især i Krigen; see med hvilket Tegn Kristus har udmærket Sine; ikke med andet, end med indbyrdes Kjerligheds. Derpaa, siger han, skal del kjendes, at I ere mine Disciple, ikke om I klæde Eder saa eller saa, ikke

om I spise Det eller Det, ikke om I faste lidet eller meget, ikke om I synge saa og saa mange Psalmer, men dersom I elske hverandre, og det sandeligen ej paa almindelig Viis, men, som jeg har elsket Eder. Utallige ere Philosophernes Læreregler, mange ere Mosi's, mange Kongernes Befalinger; eet eneste — siger han — er mit Bud, at I skulle elske hinanden indbyrdes. Ligeledes, da Han foreskriver Sine en Regel, hvorefter de skulle indrette deres Bønner, paaminder Han dem da ikke strax i Begyndelsen om kristelig Eenighed? Vor Fader, siger Han. Alle opløste deres Bøn til Een, Alle bede om eet Gode, Alle udgjøre eet Huus, een Familie, Alle ere afhængige af een Fader; og hvorledes sømmer det sig da, at de indbyrdes stride i evige Fejder? Hvorledes paakalder Du den fælleds Fader, naar Du drager dit Sværd mod din Broders Liv? Da Kristus vilde dybt indprænte denne ene Lære i Sines Hjerter, med hvormange Symboler, Lignelser, Formaninger indskærpede Han dem Lyst til Eenighed? Han kalder Sig Hyrden, Dem Faarene? og hvo saae uogensinde Faar stride indbyrdes? hvad ville da Ulvene gjøre, dersom Hjorden sønderriver sig selv? Naar Han kalder Sig Vintræt, Sine Grenene, hvad betegner Han da hermed andet, end Samdrægtighed? Det maatte

synes overnaturligt, om paa et Vintræ Grenene
 firede med hverandre, og det er ikke et naturligt
 Sarsyn, at Kristne strider med Kristne? Endeli-
 gen dersom noget overalt er helligt for Kristne, bør
 Det være det, og dybt staae indpræntet i deres
 Minde, som Kristus overantvordede dem i sine sidste
 Befalinger, Det, der var Hans sidste Villie, Han
 betroede dem som Børn, hvilket Han ønskede, de
 ingenfinde vilde glemme. Og hvad lærer, byder,
 formaner, beder Han her om, uden indbørdes Kjers-
 lighed? Hvad bekræftede hin fælleds Nydelse af
 det hellige Brød og Kjærligheds Bægeret, uden en
 nye og uopløselig Eenighed?

I Øvrigt, da Han vidste, at der ikke kan være
 varig Fred, hvor der trættes om Herredom, Ære,
 Rigdom, Hævn, vilde Han aldeles udbydde disse Til-
 bæjeligheder af sine Tilhængeres Hjerter; forbød
 Han dem, med Magt at modsætte sig det Onde,
 befalede dem at gaae Dem, som dem skadede, hvis
 de kunde, ønske Godt over Dem, som ønskede dem
 Ondt — og De ville dog holdes for Kristne, som
 formedelst enhver ringe Fornærmelse, drage en stor
 Deel af Jorden til Krig? Han byder, at Den, der
 iblandt hans Folk vil være en Første, skal vise sig
 som Tjener, og ej i Andet overgaae Andre, end i

at være bedre og stiftet Gavn for Fleere — og her ere Nogle, som ei skamme sig ved at afstedkomme saa stor Uarm for at faae en Smule Jord mere lagt til Rigets Grændser.

Han lærer, at see til Fuglene under Himlen og Lillierne paa Marken, nyde, som de, det Nær-værende, forbyder, at have ængstlig Betyrning for Dagen i Morgen; vil, at alle skulle føle deres Afhængighed af Himlen; udelukker de Rige fra Himmerigets Rige — og De skamme sig ikke ved at udøse saa meget Menneskeblod for en ringe Sum Penge, som skyldes; ja maaskee ikke engang skyldes. I disse Tider holdes det for den allerlovligste Narsag til at begynde Krig.

Naar Kristus byder, at lære dette eene af Ham, at være sagtmodig og ydmyg af Hjertet — naar Han siger: — lad din Gave blive ved Alteret, gik først hen og forlig Dig med din Broder; lærer Han da ej herved tydeligen, at Gendrægtighed bør foretrakkes alle Ting; at intet Offer er Gud behageligt, uden af mig anbefalet. Gud forsøstede Tødernes Offer, enten af en Buk, eller et Saar, fordi det blev frembragt af uenige; og Kristne, som saa krige indbyrdes, tør vove, at frembringe

hlint hellige Offer? Naar han ligner sig ved Hønen, der samler sine Kyllinger under sine Binger, under hvilket passende Symbol afmalder han da Eenighed? Han er Samleren, og hvorledes stikker det sig da, at Kristne ere Høge? — Didhen stiger og, at Han kaldes Hjørnestenen, den der sammenholder og forener begge Bygningsstøtterne; hvorledes stikker det sig da, at De, som her ere i Hans Sted, nøde hele Verden at gribe til Vaaben, sætte det ene Rige i Strid med det andet? De have, som de rose sig af, den største Fredsmægler til Første, og de kunne paa ingen Maade indbyrdes forliges: Han fik Pilatus og Herodes til Venner, og Han kan ej bringe Sine til Eenighed — Peder, som endnu var en halv Jøde, da han vilde forsvare sin Herre og Lærer i næste Livs Fare, irettesattes han af Dem, han forsvarede; bydes, at stikke Sværdet i Skeden; og Kristne have stedse Sværdet ude, tilrede for de ringeste Aarsager, og det imod Kristne? Vil Han forsvares ved Sværd, som døende bad for sine Mordere? Alle de Kristnes Skrifter, det gamle og det nye Testamente, lyde om Intet, uden Fred og Samdrægtighed; og hele de Kristnes Liv bestjæftiger sig med Intet, uden Krig. Hvad er dette for, meer end dyrist, Vilhed, som ej ved saa mange Ting kan overvindes jeller formildes? Hvi lade de ej heller af at prale med Kristens

navnet, eller og ved Eenighed vise, at de antage Jesu Lære? Hvor længe skal deres Levnet være i Modsigelse med deres Navn? Betegner, saa meget I ville, Eders Huse og Klæder med Korsets Tegne; ej vil Kristus erkjende for Sit, andet, end Det, han selv foreskrev: Eenigheds nemlig. Foreenede saae de Ham fare til Himlen, foreenede besool Han dem, at opbie den himmelske Land; og iblandt de Foreenede lovede Han stedse at ville være; paa det at Jngen skal troe, Kristus nogenstunde er tilstede i Krigene. Nu den Land, som viiste sig i Luer paa Pintsefesten, hvad er den Andet, end Kjerlighed? Intet er meere forenet end Jld, uden Tilfætning tændes den, een eneste Gnist ved den anden. Men vil du kjende hiin Land, Samdrægtigheds Moder? See til Udfaldet — Alle, hedder det, havde eet Hjerter og een Sjæl. Tag Sjælen fra Legemet; strax falder al Lemmernes Sammenhold — Tag Freden bort; og al det kristelige Livs Selkabelighed gaaer under. Theologerne paaftaae, at den himmelske Land endnu meddeles i saa mange Sakramenter. Sige de Sandhed, hvor bliver da den Lands særdeles Virkning, eet Hjerter, een Sjæl? Er det Fabel, hvorfor tillægger man disse Ting saa stor Værdi? Jeg siger dette, at de Kristne desto meere skulle skamme sig ved deres Opførsel, ej for derved at nedsette Sakramenterne. At det

friske Folk har fundet for godt, at kaldes en Mee-
 nig, hvad minder det om, andet end om Sam-
 drægtighed? —

(Fortsattes i næste Nummer.)

H. C. Michelsen,
 Præst ved Holmens Menighed og
 Søe-Statens Hospital.

Kommissionen, som bestyrer Bladet samles den 22de
 Septbr., da Hr. Bogholder Waagøes Bis-
 drag indkommer.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 38.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 21 September 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

F r e d e n s ,

den allevegne forfulgte og forjagne F r e d s
K l a g e m a a l .

(Fortsat. See No. 37.)

Hvorledes passer Lejr og Menighed? Dette betyder Samling, hint Uenighed. Dersom Du roser Dig af, at være en Deel af Meenigheden, hvad har Du da med Krige at gjøre? Dersom Du er

Kilt fra Menigheden, hvad har Du da med Kristo? Dersom I alle boe i eet Hus, have een fælleds Første, stride alle for Een, ere optagne i Menigheden ved de samme Sakramenter, have de samme Gaver, nyde den samme Sold, tragte efter samme Løn; hvi ere I da saa krigeriske indbyrdes? Vi see blandt hine ugudelige Bander, der lade sig leje til at myrde, saa stor en Eenighed, ej af anden Aarsag, end fordi de stride under de samme Fæner; og saa mange Ting kunne ej foreene Religionsbeholdere? Udrettes der da Intet ved saa mange Sakramenter? Alle have vi een Daab, ved denne igjensendes vi for Kristo, og dragne ud fra Verden, sættes vi iblandt Kristi Lemmer. Men hvad kan være saa aldeles det samme, som eet Legems Lemmer? Fra denne Tidspunkt af er der ingen Forstjæl imellem Træl eller Herre, Barbar eller Græke, Mand eller Qvinde, men alle ere Eet i Kristo, som Han bragte Alt til Eenighed. Elytherne forenes ved at drikke lidt Blod tilsammen af et Bæger, saa at de ej tage i Betænkning at gaae i Døden for en Ven. Hedningene er Venfæbet helligt, som ved et fælleds Børd er knyttet — og det himmelske Brød, den hemmelighedsfulde Kalk, som Kristus selv indstiftede, som de dagligen fornye, og forestille ved Offere, kan ikke holde Kristne i Venfæb? Har

Kristus Intet udrettet, hvortil behøves da endnu dagligen saa mange Ceremonier? Har Han udrettet noget alvorligt, hvi sættes Han da saaledes, af Eder til Side? Tør Nogen nærme sig til hiint hellige Maaltid, Venstabs Symbol, tør Nogen nærme sig til Fredens Maaltid, der tænker paa Krig imod Kristne, tænker paa at ødelægge Dem, Kristus døde for at frelse; tænker paa at udgyde D:res Blod, for hvilke Kristus udøste Sit? O, meer end steenhaarde Hjerter! I saa mange Ting er Fælledskab, og i Livet saa uforsønelig Udskillelse. Een Lov byder Alle fødes, ældes, døe. Een Tilværelsens Aarsag, een Religionsstifter have Alle, med samme Blod gjensløste, med samme hellige Skikke optagne i Menighedens Samsund, bruge de samme Sakramenter. Hvad Fordeel heraf kommer, flyder fra een Kilde, og er ltge fælleds for Alle. Een Menighed udgjøre de Alle; een Lov venter Alle. Jo, det himmelske Jerusalem, alle sande Kristne hige efter, har sit Navn af Fredens, og paa det er Menigheden her et Billede. Hvorledes vanslægtet det da saa meget fra Mønstret? Har da den vise Natur Intet udrettet ved saa mange Midler, Kristus selv Intet udrettet ved saa mange Læreregler, Mysterier, Symboler? Ulykker selv forandre de Dnde, efter

Ordsproget. Intet, hverken Held eller Uheld, forbinder Kristne indbyrdes. Hvad er skæbeligere, end det menneskelige Liv? Hvad er kortere? Hvor mange Sygdomme, Tilfælde underkastet? og dog, skjønt det har flere usforarsagede Lidelser, end det kan bære, paadrage alligevel de Ussindige sig selv den største Deel af Elendighed. Saa forblindede ere Menneskene, at de Intet indsee af dette; saa Hovedkulds styrte de frem, at de bryde, slide, rive alle Naturens og Kristendommens Baand, alle Forbund. Overalt, stride de usophørligen, uden Raade, uden Grændse, Nation med Nation, Stad med Stad, Partie med Partie, Tyrste med Tyrste, tvende ubetydelige Personer, som snart gaae under som Insekten der lever kun en Dag, ere i Stand til, ved deres Daarlighed eller Uergjerrighed, at vende op og ned paa Menneskeheden. Ej vil jeg paa nye fremføre de gamle Krigstragoedier. Lad os kun see hen til dem, som for 10 Aar siden ere ferte — paa hvad Sted af Jorden er ej grusomt kriget, baade til Søes og til Lands? Hvilken Egn er ej vædet med kristent Blod? Hvilken Flod, hvilket Hav er ej dermed farvet rødt? og, Skjendsel — de krige grummere end Jøder, end Hedninge, end vilde Dyr. Hvad Krige Jøderne ferte mod Fremmede, borde Kristne føre mod Laster —

men Krigen, som borde føres mod Disse, føres mod Mennesker. Dog gik Tøderne, efter Guds Befaling, til Strid. De Kristne, dersom man upartisk vil dømme Sagen, og stille den ved alle Besmykkelser, drives af Hovmod, Brede, denne flatte Raadgiver, og den aldrig mattede Gjerrighed. — Hine havde kun Strid med Fremmede; de Kristne have Fred med Tyrken, Krig inbyrdes. Presyge tilskyndte de hedenske Tyranner til Krig, dog undertvang de barbariske ukultiverte Nationer saaledes, at det var Disse til Fordeel, at blive overvundne; stræbte at gjøre sig velforjent af de Overvundne. Saa meget mueligt, gjorde de sig Umage for, at Sejren kun kostede lidet Blod, at den Sejrende kunde have et godt Nygte til Løn, og hans Velvillie trøste de Tabende. Men skjendigt at omtale, af hvilke ringe ubetydelige Marsager de kristne Fyrster kalde Verden til Vaaben. Denne har funden en gammel forrustet Titel, eller vel opdigtet den — som kunde det ej være ligemeget, under hvad Titel En regjerer, naar han kun retteligen seer paa det almindelige Bedste. En skulder paa, at der er Noget, jeg veed ej hvad, glemt i Traktaten af de 100 Artikler. En har privat Had til en Anden, for en bortkapret Brud, eller for et frit satirisk Indfald. Og Det, som er det aller skjendigste, der ere de, som,

med et Tyranner værdigt, Kunstgreb, søge at befæste ved Splid den Vælde, De mærke er vakkende, naar Folket er enigt, og som derfor har hemmelige Emissarier, der skulle giere sig Umage for at ægge til Krig, at de kunne splitte Dem ad, som holde sammen, og dets friere udplyndre den ulykkelige Nation. Hvilke Uffhyelige! som naare sig af Folkets Ulykker, og som i Freds Tider Satet have at udrette i Staten! Hvilken Helvedes Furie har kunnet indgyde denne Gift i Kristnes Hjertes; Hvo har lært Kristi Tilhængere sligt et Tyrannie, som ingen Dionysius eller Mezentius kjendte? Snarere Kobber end Mennesker, navnkundige eene ved deres Tyrannie, og aldrig forstandige, uden til at stifte Uheld, aldrig eenige, uden til at undertrykke Staten; og De, som saa handle, holdes for Kristne? Overstaaede med Menneskeblod tør de nærme sig Templerne, nærme sig de hellige Altre! O, Uhyrer! som borde deporteres til de fjerneste Der! Dersom Kristne ere Lemmer paa et Legeme, hvorfor glæder da ej den Eene sig over den Andens Lykke? Nu holdes det næsten for en retfærdig Marsag til en Krigserklæring, at et Naboerige har lidt Overflod paa alle Ting. Thi ville vi tilstaae Sandhed, hvad har da før og endnu bevæget saa Mange til at angribe Frankrige, uden fordi det er

det meest blomstrende? Intet har en større Udstrækning, ingensteds er et ædlere Raad, et berømtere Akademie, større Eenighed, og just af denne Aarsag en større Bølge, ingensteds ere Lovene saa i Hæder, Religionen renere, hverken smittet ved Omgang med Jøder, som i Italien, eller ved Naboskab med Tyrker og Maraner, som i Spanien og Ungern. Tydskland, for ej at tale om Böhmen, er deelt imellem saa mange smaa Konger, at den intet Udseende har af et Rige. — Gene Frankrige, som Kristenhedens ej antastede Blomst, som dens sikreste Fæstning, er, naar et Uvejr paafoommer, udsat for at anfaldes paa saa mange Maader, ved saa mange Konster, og det af ingen anden Aarsag, end formedelst Det, hvorfor den borde lykønskes af Alle, hvis de havde det Allermindste af kristelig Tænkemaade.

Disse saa smukke Foretagender pryde de med et smukt Navn — saa, sige de, bane de Vejen til at udbrede Kristi Rige! — O, hvilken Modsigelse! De meene, det ej staaer vel til med Kristendommen, hvis de ej ødelægge den smukkeste, lykkeligste Deel i hele Kristenheden. Ja, i saadan Udsærd overgaae de selv de vilde Dyr i Vildhed — Alle Dyr søre ej Strid; ej stride de uden mod en

forskjellig Art, som jeg ovenfor sagde, men her gjentager, for at det kan være desto bedre i Erindring. Oglen bider ej Oglen, Loffen senderriber ej Loffen. Og naaer de stride, bruge De de Baaen, hvormed Naturen har bevæbnet dem.

(Fortsættes i næste Nummer.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og
Sæ-Statens Hospital.

Kommissionen, som bestyrer Bladet, samles den 22de Septbr., da Hr. Bogholder Waagøes Bidrag indkommer.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 39.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 28 September 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

F r e d e n s ,

den allevegne forfulgte og forjagne F r e d s

K l a g e m a a l .

(Fortsat. See No. 38.)

Menneskene, fødte værgeløse, bevæbner Brede —
o Gud! med hvilke Vaaben? Med Helvedes Ma-
skiner anfaldes Kristne af Kristne; thi Hvo skalde
troe, at Kanoner vare et Menneskes Opfindelse?

Dyrene fare ej i saa tykke Blokke frem for at ødes lægge hinanden. Hvo saae vel ti Løver stride med ti Bøffeler? Men hvor ofte stride Tyve Tusende Kristne med ligesaa mange? Saa meget gjøre de af at skade, at udgyde Broderblod. Dyrene krige ej, uden naar Hunger, eller Damsorg for Ynglen driver dem til Kaserie. Men hvilken Fornærmelse er saa ringe for Kristne, at den ej skulde synes passende Paaskud til Krig? Dersom Pøblen forsog Osligt, kunde man give Bankundigheden Skylden — dersom det var unge Mennesker, kunde man holde Alderens Uerfarenhed det til Gode; dersom det var Verdslige, kunde den personlige Egenstabs undskyldte det Grusomme i Handlingen. Nu seer man snarest Svæden til Krigene lagt af Dem, som ved klog Styren borde kunne stille Folkets Uroligheder. Sin ringeagtede, uadelige Almue bygger herlige Byer, indfører i dem god Orden og Bestyrelse, bringer dem herved til Flor og Velstand. — Nu komme her Satraperne, og som Vandbier røbe, hvad Andres Vinstibelihood har erhvervet, og hvad af Mange vel er samlet, adspiltes ilde af nogle Faa, hvad godt er opbyggt, nedrives grusomt. Hvo der ej vil erindre det Gamle, kan kalde tilbage i sin Erindring Krigene, som i de sidste 10 Aar ere førte. Vil man un-

undersøge Marsagerne, skal man finde, de alle ere begyndte for Førsternes Skuld, førte til Folkets Uheld, uden at angaae det i mindste Maade. Det, som fordum blev holdt høist uanstændigt hos Hedninger, at graa Haar bare Hjelm, som hin Skribent siger, det ansees nu roesværdigt hos Kristne. — Næst anseer det upassende, at en Olding er Soldat, og hos Disse er en 70 aarig Kriger just en prægtig Ting. Ja Præster, som Gud ej engang i hin Mosis blodige og umilde Lovgivning vilde, maatte besmittes med noget Blod, skamme sig ikke, Theologer, som skulde lære kristelig Wandel, skamme sig ikke, den fuldkomne Religions offentlige Lærere skamme sig ikke, Biskopper, Kardinaler, Kristi Biskarier, skamme sig ikke ved at være Stiftere og Tilskyndere til en Ting, Kristus saa aldeles har afstøyet. Hvorledes passer Bispehuen og Hjelmene? Staven og Sværdet? Evangeliebogen og Skjoldet? Hvorledes, at lyse Fred over Folket, og at vække Verden til de vildeste Kampe? At tilfuge Fred med Munden, og at paaføre Krig? Unbefaler Du ikke Krig; med samme Mund, hvormed Du prædiker Fredsstifteren, Kristus, med samme Basune lover Du Gud og Satan? I den gudstjenstlige Forsamling staaer Du i Din Munkedragt, og opbyder det eenfoldige Folk til Mord, som ventede fra

Dine Læber evangelisk Lære? Du, som staaer i Apostlenes Sted, lærer Du ej hvad der strider mod deres Lærdomme? Frygter Du ej, at, hvad der siges om Kristi Herolde: hvor dejlige ere deres Fødder, som forkyndte Fred, gode Ting, Frelse, vil saaledes forandres: hvor sng er Præsternes Tunge, som hidse til Krig, skynde til Ulykker, opfordre til Udelæggelse? Hos Romerne, medens de endnu vare dydige Hedninger, var det Skik, at Den, som blev ypperste Præst maatte sværge, stedse at holde sine Hænder ubesmittede af Blod, saa at han ej engang, angreben, maatte forsware sig. Denne Sed holdt den hedenske Kæiser Titus Besspianus ubrødelig, hvorfor en hedensk Skribent roser ham. Men, ak! Undseelse har aldeles forladt Menneskeheden! Hos Kristne seer man Præster, indviede til Guds Tjeneste, Munkke, som tilegne sig endnu større Hellighed, at ophidse til Mord og Nederlag, og gjøre Evangelii Basune til Krigstrompeten, forglemme deres ærverdige Stand, rende til Heje og Lave, gjøre, lide Alt, for kun at opvække Krig; og Forsteerne, som ellers maastee vilde være rolige, hidses til Strid af Dem, hvis Undseelse borde dæmpe de Krigslystne. Ja, det som er unaturligt, selv krige de, og det for Tings Skyld, Philosopherne hos Hedningene foragtede, og

som det især egner og anstaaer apostoliske Mænd, ingen Priis at sætte paa. For saa var siden, da en uløffelig Sygdom heved Verden til Baaben, blæste Evangelii Herolder, Munk og Præster, fra den hellige Læsestol til Allarm, og hidfede endnu meere Dem, som af sig selv havde Hang til Mase-riet. I Engelland hidfede de mod Franskmændene, i Frankrig mod Engellænderne, Alle skyndede de til Krig. Ingen opfordrede til Fred, uden Een og Anden, det kunde næsten koste Livet her at nævne. Frem og tilbage fore de hellige Mænd, glemte Stand og Embede, forvarrede, ved deres Bestræbelse, den almindelige Klobens Sygdom; paa den eene Side hidfede de den romerske Pave Julius, paa den anden Side Kongerne til at ile med Kri- gen, ret som vare de ej af sig selv raende nok, og denne aabenbare Uffindighed besmykkedes med de skjønneste Navne. Fædrenes Love, gudfrygtige Mænds Skrifter, de hellige Bøger bleve uforstam- met, for ej at sige ugudeligen, fordrejede. Ja, det kom saa vidt, at det blev anseet for Uforstand og Dnøskab, at gjøre mindste Indvending mod Krig og rof, hvad eene var roest af kristi egen Mund. Man holdt for, Den ej saae paa Folkets Bedste, Den ej var Ven af Fjenden, som raadde den aller- gavnligste Sag, og afstrækkede fra den meest øbe-

læggende, Præster følge Armeerne, Bisper præsi-
dere i Lejrene, forlade deres Menigheder, drive
Krigshaandværket. Ja, Krigen frembringer Kar-
dinaler, som ansee Feldtmarſkaltitelen ærefuld, vær-
dig Apostlenes Efterfølgere. Desto mindre bør
man undre, at De aande Krig, som ved den op-
højes — og at Ulykken kan være desto ulægeligere,
giver man saa stor Ugudelighed et Anstrøg af
Gudefrøgt. I Fanerne staae Korsset, og den ugu-
delige Soldat, som for nogle Skillinger lader sig
leje til at myrde og sønderrive, er tegnet med Kor-
set, — Det er Krigens Symbol, som alene kunde
være i Stand at give Affmag for den. Skjendige
Kriger! Hvad har Du med Korsset at gjøre? Slig
Tænke, slig Handlemaade passede for Slangar,
Tigre og Ulve. Hint er Hans Legn, som vandt,
ej ved at stribe, men ved at døe, som frelst, ej
ødelagde, og hint Legn kunde især, hvis Du var
Kristen, minde Dig om, med hvilke Fiender Du
har at stribe, paa hvad Maaade Du skal sejre.
Du bærer Frelsens Legn, i det Du iler til Din
Broders Undergang, med Korsset ødelægger Du Den,
som er frelst ved Korsset. Ja, fra hint hellige, høi-
værdige Sakramente, thi ogsaa dette har man i
Lejren, hvorved især forestilles den største Sam-
drægtighed mellem Kristne, løber man til Slaget;

drager det grumme Sværd imod Broderens Liv;
 gjør Kristus — om han dog værdiger at være
 nærværende — til Tilskuer af den allerstiendigste
 Misgjerning, den takkeligste for de ugubelige
 Mænd. — Endeligt, hvad der er det meest modsigende,
 i begge Lejre er Gudstjeneste, i begge Slagt-
 ordninger finner Korsets Tegn? Hvad er dette
 for Vidunder? Strider Kors med Kors, Kristus
 med Kristus? Dette Tegn borde straffe det kri-
 stelige Navns Fiender. Hvorfor bestride de Det,
 som de tilbede — ? Mennesker, der fortjene meer
 end et Kors, men et virkeligt. Hvad beder Sol-
 daten i disse Bønner? Vor Fader? Dumdris-
 stige, Frække, tør Du kalde Ham Fader, Du, som
 søger Din Broders Liv? Helligt vorde Dit
 Navn! — hvorledes kan Guds Navn mere van-
 helliges, end ved saadan Eders indbyrdes Fejde?
 Tilkomme Dit Rige! Saa tør Du bede,
 som med saa stor Blodskudgydelse oprejser Dit Ty-
 rannie? Skee Din Villie, som i Himlen,
 saa og paa Jorden! — Han vil Fred, og Du
 reder til Krig? Dagligt Brød beder Du af
 den fælleds Fader, som afbrænder Din Broders
 Korn, og vil heller selv undvære Nyttens deraf, end
 at Han skal have det? Hvorledes tør Du sige:
 Forlad os vor Skyld, som vil forlade

vore Skyldnere! Du, som iter til Broder-
mord? Afbeder Du, at ledes i Fristelse,
som ved egen Fare drager Din Broder i den?
Døster Du at fries fra det Døde, efter hvis
Drift Du optænker alt Uheld for Din Broder?

(Fortsættes i næste Nummer.)

H. C. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed og
Søe-Statens Hospital.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 40.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 5 October 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

F r e d e n s ,

den allevegne forfulgte og forjagne F r e d s

K l a g e m a a l .

(Fortsat. See No. 39.)

Plato siger, at Det maa ej kaldes Krig, som Grækere føre mod Grækere. Det er Oprør, siger Han; og Disse kalde endog Det en hellig Krig, som den ene Kristen fører mod den anden af en

hver Marsag, med saadanne Soldater, saadanne
 Baaben. Hedningenes Love bøde Brodermorderen
 at indsyes i en Sæk og druknes. — Er De min-
 dre Brødre, som Kristus har forenet, end De, som
 bleve det ved Blodsforbantskab. Dog er her Be-
 lønning for Brodermord. O, den Krigernes elen-
 dige Gud! Den, som sejrer, er Brodermorder;
 Den, som taber, døer, ikke desto mindre skyldig i
 samme Forbrydelse, da Han havde Forsæt at be-
 gaae den. Og efter slige Foretagender afflye de
 Tyrkerne, som ugudelige og fremmede for Kristo,
 som om de selv, med saadant Forhold vare Kristne,
 eller som om Tyrkerne kunde have noget behage-
 ligerere Syn, end see Dem saaledes indbyrdes
 gjennemføre hinanden. Tyrkerne ofre til Djevlene;
 men da der intet Offer kan bydes Disse Kjærere,
 end at den eene Kristen slagter den anden, hvad
 gjøre da Disse andet end Hine —? thi da faae de
 onde Vænder et dobbelt Offer, naar baade Den,
 som slagter og slagtes, vorder Deres. Hvo der
 da vnder Tyrkerne, hvo der er Ben af Djevlene,
 gjøre hyppig slige Offere! Men jeg hører allerede
 en Undskyldning, man bruger, stedse opfinderst til
 sin egen Ulykke. Man nødes, hedder det; mod sin
 Villie drager man til Krig. Bortkast Masken, af-
 tvæt Sminken, randsag Dit Hjerte; Du vil finde,

at Brede, Ergjerrighed, Daarstab, ikke Nødvendighed, drager Dig derhen — uden Du maaskee bruger dette til Raalestof for Nødvendighed, naar Du ej i alle Stykker kan faae Din Villie. For Mennesker kan Du bruge Maste — for Gud gjælder den ikke. Imidlertid anordnes Bededage, anstilles høitidelige Processioner, med stor Raaben bedes om Fred; med umaadeligt Skrig raabe de: giv os Fred, vi bede Dig, hør os, kjære Herre Gud! Kunde Gud ej med Rette svare Dem: Spotte I mig? I bede, jeg skal afværge, hvad I selv saa begjerligen paadrage Eder. I afbede Det, hvori I selv ere Skyld. Dersom hver Fornærmelse bør være Anledning til Krig, mod hvem kunde man da ej føre Unke? Mellem Mand og Hustrue indtræffer ofte Det, hvormed der maa overbæres, hvis ei Forstaaelsen ganske skal ophøre. Om Sligt indtræffer iblandt Førster, hvi har man da nødvendig, strax at løbe til Raaben? Der ere Love, lærde Mænd, ærbørdige Abbeder, Biskopper, ved hvis gavnlige Raad Uroligheder kunne bilægges; hvorfor tager man ej heller Dem til Boldgiftsmænd, som ingenstunde kunne være saa ubillige, at man jo vilde stilles ad med mindre Skade, end om man prøvede Styrke med Raaben? Neppe kan nogen Fred tænkes saa ufordelagtig, at den

jo er bedre, end den heldigste Krig? Beregn særskilt, hvad Krigen fordrer, eller forarsager, og Du vil mærke, hvor Meget Du vinder. Den romerske Pave har den største Anseelse — Men naar Nationer, Hørster larme i uretfærdige Krige, og det i adskillige Aar efter hinanden, hvor er da Pavernes Anseelse, hvor er deres Magt, som Kristi Stadtholdere? Her borde den i det ringeste vike, hvis de ej selv styredes af slige Lidenstaber? Paven kalder til Krig; man ruster sig. Han kalder til Fred; hvi lyder man Ham da ej iligemaade. Dnske de Fred, hvi adløde de saa villigen Krige, stifteren Julius? Og Leo, som opfordrer til Fred og Eenighed, er der neppe Een, som vil høre? Dersom den romerske Paves Magt er hellig, bør den gjelde meest, saa ofte han opfordrer til Det, som Kristus eens lærde. Men da Julius kunde vække dem til den meest ødelæggende Krig, og Leo, den dydigste Pave, Intet kan udrette ved, paa saa mange Maader at opfordre til kristelig Eenighed; erklære de selv herved, at de bruge Menighedens Sag til Paastud at føje deres Lidenstaber, for ej at sige noget Bærre. Dersom De virkelig kjedes ved Krigen, skal jeg give Eder et Raad, hvorved I kunde forsvare Eenighed. Varig Fred bestaaer ej ved Slægtskaber eller Forbund mellem Mennes-

sker, hvoraf vi ofte see Krige at opkomme. Rik-
den selv, hvoraf det Onde skyder, maa renses;
onde Lyster frembringe hine Fejder; og medens
Enhver fejrer sine Lyster, lider imidlertid Staten,
og Ingen naaer, hvad han ved flette Midler efter-
tragter. Maatte dog Førsterne vorde vise, virkeli-
gen ej til egen Fordel, men til Folkets, vise, saa
at de ville sætte Højhed, Glands, Vælde, Lykke i
de Ting, som gjøre dem virkelig store og ypper-
lige! Maatte de have det Sindelag mod Staten,
som en Fader mod sin Familie! Maatte en Konge
da holde sig for stor, naar han regierer over de
Bedste — da lykkelig, naar han gjør sine lykkel-
lige! da ophøiet, naar han regierer over de meest
Frie; da rig, naar Han har et velhavende Folk,
da blomstrende, naar Han har Stæder, som
blomstre ved en varig Fred! Saadan Førstens
Tænkemaade vilde Adelen og Øvrighedspersonerne
efterligne, maale Altting efter Statens Gavn, og
paa denne Maade bedre see paa deres egne For-
dele.

En Konge, der saa tænkte, skulde Han let
bevæges til at fordre Penge af sine, for at lønne
barbariske Soldater; nøde sine til at hunge,
for at berige nogle samvittighedsløse Generaler?

Udsætte sine Undersaatters Liv for saa mange Faarer? Jeg troer det ikke! — Saa vidt bruge Han sin Magt, at Han erindrer, at Han, som Menneſte, regierer over Menneſter, som fri over frie, som Kristen over Kristne! Saa meget overdrage Ham Folket, som tjener til den offentlige Belfærd; Andet forlanger ej den gode Første — Lyſt til det Døde vil Borgernes Cæmghed dæmpe.

Kun, at paa begge Sider al Hensyn til Egenytte bliver borte. Dem holde man meest i Ære, som bortſjerne Krigen, som ved Vid og Raad frembringe Samdrægtighed; ja overalt ikke Den, som paa alle Maader grandſker paa, hvorledes den største Armee, det sværeste Artillerie kan skaffes til Veje, men hvorledes dette kan undværes! Hvilket Kjønnede Foretagende vi læse, at Diocletian, iblandt saa mange Kejsere, var den første, der fik i Siinde at udføre! Og dersom Krigen ikke kan undgaaes, da føres den saa, at det største Uheld falder paa Deres Hoveder, som gave Anledning til den. Nu krige Førsterne firkre. — Generalerne hæve sig herved i Vejret — den største Deel af Ulykkerne kommer over Bønder og Almue, som Krigen ej angaaer, som dertil ej have givet mindste Anledning. Hvor er Førstens Wiisdom,

hvis han ej overbejer Dette? Hvor er hans Hjerte, dersom han agter Sligt-ringe? Der borde udfindes en Maade, at Regjeringerne ikke saa ofte forandredes, og ligesom rejste fra et Sted til et andet; fordi enhver sliq Forandring foraarsager Uroligheder; disse Krig. — Dette tog sig let gjøre, hvis Kongernes Børn bleve gifte inden Rigets Grændser, eller om Nogen havde Lykt at indgaae Ægteskab i Naborigerne, borde Haab om Succession være Denne ganske betaget. Og ej skulde en Første have Ret at sælge eller afhænde nogen Deel af sit Rige, som om frie Stæder vare private Ejendom; thi frie ere de, som en Konge regjerer over; ufrie de, en Tyran undertrykker. Nu foraarsage sliqe Ægteskaber, at Den, som er fød i Irland, pludseligen bliver Regent over Indianer, og Den, som nylig regjerede i Syrien, bliver pludseligen Konge i Britannien, og intet af tvende Rigerne har Regent; da han forlader det første, og ej erkjendes af det andet, fordi han der er fremmed, fød i en anden Verden; og medens han søger at forstæffe, forviss, befæste sit Herredømme i det eene, udsuer, ødelægger han det andet, mister undertiden begge, fordi han vil have begge, da han neppe er skicket til at bestyre eet af dem. Førsterne borde engang

være enige om, hvad enhver borde have at bestyre, og intet Gistermaal borde udvide, eller indskrænke, ingen Alliancer røkke Rigets engang fastsatte Grændser; Enhver borde stræbe, at gjøre sin Deel saa blomstrende muligt, ved at anvende paa den eene alle sine Bestræbelser; den borde han tragte efter at kunne efterlade sine Børn, forsynet med de gavnligste Indretninger. Paa denne Maade vilde sandeligen Glor og Velstand findes allevegne.

(Fortsættes i næste Nummer.)

H. C. Michelsen,
 Præst ved Holmens Menighed og
 Søe-Statens Hospital.

B o r g e r = B e n n e n :

No. 41.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 12 October 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

F r e d e n s ,

den allevegne forfulgte og forjagne F r e d s
K l a g e m a a l .

(Fortsat. See No. 40.)

I Dørigt skulde Førsterne forene sig, ej ved
Svogerstaber eller forstillede Forbund, men ved
oprigtigt og reent Venstabs, og allermeest ved lige

og eens Bestræbelse for at gjøre sig vel fortjente af Menneskeheden.

Regentens Efterfølger skulde da være enten hans nærmeste Slægtning, eller Den, som, efter Folkets Stemmer, ansaaes for den meest euelige. De Dørige skulde lade sig nøje med, at regnes iblandt Landets fornemste Adel. Det er kongeligt, ej at kjende til lav Egennytte, og i alle Ting at tage Almenvælet i Betragtning. Fremdeles bør Førsten ej foretage sig lange Udenlandsrejser, ja han bør ej drage uden for Rigets Grændser, og erindre sig Ordsproget, man igjennem en Række af Aarhundreder eenstemmigen har antaget: Vandet er bedre, end Nalken. Han bør troe sig beriget, ej ved at fratage Andre Noget, men ved at forbedre sit Eget. Naar der raadslaaes om Krig, bør han ej tage unge Mennesker i Raad med sig, som have Lyst til Krigen; fordi de ej have erfaret, hvor stor Ulykke den fører med sig; heller ej Dem, som have Fordel af, at den offentlige No forstyrres, og som fødes og mædskes ved Folkets Elendighed; men Oldinge, som ere indsigtsfulde, redelige og af prøvet Fædrenelandskjerlighed. Ubesindigen maa ej Krig begyndes efter Ens og Andens Tilskyndelse —

da den, engang begyndt, ikke saa let kan endes. Den allerfarligste Sag maa ej foretages, uden efter hele Folkets Samtykke. Marsfagerne til Krigen maae først bekjendtgjøres. Om der end kunde være nogle, bør man stundum ej være nøje-regnende; Velvillie opfordrer til Velvillie. Undertiden bør man kjøbe Fred. Dersom De ville beregne, hvad Krigen vilde udløst, hvormange Borgere Du frelser fra Undergang; vil den synes at være godt Kjøb, endstjøndt den koster Meget, da Krigen foruden dine Borgeres Blod vil medtage en langt større Sum. Beregner Du, hvormange Ulykker, Du undgaaer, hvormange Fordele, Du værner for, vil du ej fortryde Udgiften. Lad Bisperne imidlertid passe deres Embede, Præsterne være virkelige Præster, Munkene erindre deres Stands Fordring, Theologerne lære, hvad der er Kristo værdigt! Alle sammensværge sig mod Krig, alle yttre lydeligen Afsky for den! Offentligen og hemmeligen prædike, ophøje, indskærpede Fred! Kunne de ej hindre Krig, bifalde de den i det Mindste ikke, bivaane den ikke; og ingenlunde æres De, som selv Stiftere af en saa skændig eller tvetydig Ting! Jeg taler om de Krige, som Kristne pleje at føre mod Kristne; thi jeg har ej samme Mening om Dem, som i ærlig og god Hen-

sigt bortdrive indfaldende Barbarers Vold, og
 værne med egen Fare for den offentlige Rolighed.
 Nu sætter man Trofæer, bestaaende med Deres
 Blod, for hvilke Kristus udøste sit, i Templer-
 ne imellem Apostlenes og Martyrernes Billeder,
 som var det herefter ej Noget, at blive Martyr,
 men at gjøre Andre dertil. Det kunde være meer
 end nok, at man satte Sligt paa Torvet eller gjem-
 te det i et Kuskammer; i Templer, som borde
 være rene, bør Intet optages, som er besmittet
 med Blod. Præster, som have helliget sig Gud,
 bør aldrig være tilstede, uden for at tillægge Krige.
 Dersom de herom vare enige, indskærpede dette
 ved alle Leiligheder; skulde de udrette Meget. Dog,
 dersom Menneskeslægten har denne ulykkelige Syg-
 dom, at den aldeles ej kan undvære Krige; var
 det da ej bedre, de førte det Uheld paa Tyrker-
 ne, endstjændt det var adlere ved Lære, ved
 Beljærninger, ved et retskaffent Forhold at over-
 tale dem til Kristi Religion, end ved Vaaben at
 angribe dem? Dog, som sagt, kan Krig paa
 ingen Maade undgaaes; bliver det i det Ringeste en
 mindre Ulykke, end at Kristne saa ugudeligen
 skulle slide indbyrdes. Dersom indbyrdes Kjærlig-
 hed ej foreener dem, maatte dog fælleds Fiende,
 og der være et Slags Sammenhold, om ej virkes

lig Samdrægtighed kan findes. Det er overalt en stort Deel af Fred, oprigtigt at ønske den; thi De som det gjøre, gribe alle Leiligheder til den; Hindringerne ringeagte de, eller bortrydde, taale overmaade Milet, for at bevare saa stort et Gode. Nu søge de selv Anledning til Krige. Hvad som sigter til Eenighed, ringeagte de, eller lade som de ej kjende; hvad som sigter til Fejde, det see de fra den værste og meest opirrende Synspunkt. Det er sammelig, at omtale hvilke Tragoedier de for Uærbdeligheder affstedkomme, og af hvor liden Gnist den største Forskyrrelse rejser sig. Da mindes de en Række af Fornærmelser, og Hver forstørret sit Uheld. Betsgjerninger glemme de ganske, saa man kan sværge paa, de ville have Krig; ofte er det en privat Hemmelighed imellem Forsterne, som væbner hele Verden — da det borde være en offentlig, Almenvæstet gjeldende Sag, som skulde være gyldig Grund til Krig. Naar de ingen have, digte de sig en, bruge Rigernes Navne til at oppuste Had. Og sig Fordom hos Almuen nære de Store og bruge som Gjenvej, og nogle Præster nære den ogsaa. Engellænderen er Frankmandens Fiende, af ingen anden Marsag, end fordi han er Frankmand. Britten er vred paa Skotlænderen, ej for andet, end fordi han er en Skotte. Lybkeren

er uenig med Fransmanden, Spanieren med begge Nationer. O, Banart! Det tomme Navn af Landet stiller dem ad, hvorfor forbinde ej saa mange andre Ting dem? Britte, Du vil Fransmanden ilde! hvorfor vil Du, som Menneske, ej hellere Mennesket vel; som Kristen, Kristnen? Hvorfor skal en intetsigende Ting virke mere hos dem, end saa mange Naturens Baand? Stedet adskiller Legemer, ej Sjelene. Fordum skilte Rhinen Fransmanden fra Tydskeren; men Rhinen skiller, og den eene Kristen fra den anden. Pyrenæerne stille Spanierne fra Italienerne, Havet skiller England fra Frankrig, men afbryder ej Religionsforbandedet.

Apostelen Paulus ytrer Mishag over, at høre iblandt Kristne disse Ord: "jeg er af Apollos, jeg af Cephæ, jeg er af Pauli Partie", og tillader ej, at Kristi Religion, som forener Alt, deles ved slige Partienavne; og vi synes Fædrelandets fælleds Navn er vigtig, tilstrækkelig Grund til at det ene Folk søger det andets Undergang. Og ikke engang dette er nok for visse Krigslystne. Skadesroe søge de med Glid Anledning til Splid, deele selve Frankrige, stille ved Navne det, som hverken

Høve, Bjerge, eller Landenes virkelige Navne adskille. Af Franskmænd gjøre de Lydstere, at ej Venstreb skal stiftes ved samme Navn. Dersom, i forhadte Processer, f. Ex. Skilsmisse, Dommeren ej gjerne antager Sagen, eller lader sig nøje med ethvert Bevis, hvorfor ville da hine i den allerforhadteste Sag lade sig nøje med enhver ussel Grund. Hvi tænke de ej, hvad sandt er, at denne Verden er Alles fælleds Fædreland; dersom Fædrelandsnavn forene, at de have samme Forsædre; dersom Slægtskab gjør Venner, at Menigheden er een Familie, lige fælleds for Alle, dersom eet Huus knytter Frænder. I denne Henseende var det ret, at være opfindsom. Du taaler Noget af en Svigerfader, ej af anden Aarsag, end fordi han er din Svigerfader, og Du vil Intet taale af Den, som ved Religionsforening er din Broder? Du tilgiver Slægtskab meget, og du vil intet tilgive Religionsforbandtskab! Intet Baand knytter stærkere, end Kristendoms fælleds Bekjendelse. Hvorfor svæver da Det allene dig for Djæne, som opirrer dit Sind? Hvis du ynde Fred, tænk heller saa: Han har fornærmet mig i dette Stykke, men ellers ofte gavnet mig; eller han har, efter fremmed Tilskyndelse, fornærmet mig. Hos Homer læse vi,

at De, som raade til Samdrægtighed gibe Gudindens Atte Skyld for Menigheden, som opkom mellem Agamemnon og Akilles. Saaledes tilregne de Skjebnen, eller om de heller ville dette, en ond Mand hvad der ej kan undskyldes og paa disse overføre de Hædet fra Menestene selv.

(Fortsættes i næste Nummer.)

H. C. Michelsen,
 Præst ved Holmens Menighed og
 Søe-Statens Hospital.

Borger = Bennen.

No. 42.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 19 October 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

F r e d e n s,

den allevegne forfulgte og forjagne F r e d s

K l a g e m a a l.

(Fortsat. See No. 41.)

Hvorfor ere de visere til deres Undergang, end til at værne for deres Lykke? Hvorfor ere de mere skarpsceends til det Døde, end til det Gode?

De, som have nogen Forstand, betragte, undersøge, prøve, inden de begynde nogen privat Forretning; og med fulde Dine styrte Diffe sig hovedfulds i Krig, og det, skøndt den, engang imodtoget, ej kan afslødes, og det ej kan hindres, at den af liben vorder stor, af een manges, af ublodig blodig; især da dette Uvejr ej rammer Een eller Anden, men Alle tillige. Dersom Alminden ej betænker Dette, var det i det mindste Herrens og de Stores Sag, at overv. j. Sligt, Præsternes, at undersøgte det ved alle Grunde, indskærpe det villige og uvillige Tilhørere. Det vilde omfider erindres, naar det kun blev hørt undertiden.

Du higer efter Krig; betragt først, hvad Fred, hvad Krig er; hvilke Fordele hin, hvilke Ulykker denne fører med sig, og saaledes skal Du indsee, om der er Fordel ved at ombytte Fred med Krig. Dersom det er en beundringsværdig Ting: et Rige, som allevegne har Overflod af det Bedste, af vel indrettede Byer, vel dyrkede Jorde, gode Love, ypperlige Lærestalter, rene Gæder; tænk da ved dig selv: Denne Lykke vorder mig forstyrret, dersom jeg kriger! Tværtimod, har Du nogensinde seet Byer og Stæ-

der i Ruiner, afbrændte Tæmpler, ødelagte
 Marker, og Dette forekom dig, hvad det er,
 ynkværdigt: tank da, Dette er Krigens Frugt!
 Dersom Du synes, det er tungt at føre en stændig
 Hær af lejede Tropper ind i dit Land, at nære
 disse ved dine Medborgeres Ulykke, at lyske,
 smigre dem, ja betro dig og din Belskæd til deres
 Gudsbefindende: da tank, dette er Krigens Løb!
 Afstyrrer du Røverier; disse lærer Krigén. For-
 bandler du Brandmord; dette læres i Krigén;
 thi hverledes skulde Den undsee sig ved at myrde
 En i Brede, som, lejet for ringe Gold, myr-
 der saa Mange? Dersom Foragt for Lovene er
 en Stats visseste Undergang; Lovene tie mellem
 Baaben. Dersom Du holder Bolddrægt, Blod-
 skam for stændigt, og hvad der endnu er værre;
 alt Dette lærer Krigén. Dersom Ugudelighed og
 Religionsforagt er Kilden til alle Ulykker; da
 tank, at Dyb og Religion kuldkaftes ved Kri-
 gens Storme. Dersom du holder for, at det
 er den værste Statsforfatning, hvor Skurkene
 gjelde meest — i Krigén have disse Overmagten,
 og De, Du i Fredstid vilde hange, Dem behøver
 Du meest i Krigén. Thi hvo kan bedre føre
 Tropperne gjennem Snigveje, end den øvede
 Røver? Hvo kan skjællere plyndre Huse, rane

Templer, end Den, som af Indbrud og Kirkeran har gjort Profession? Hvo kan modigere hugge løs paa Sjenden og give ham Hjerteskød, end Duellisten eller Frændemorderen? Hvo er saa bægervem til at kaste Jld i Byer og Fæstninger, som Mordbrænderen? Hvo kan saa foragte Stormens og Havets Farer, som Eroveren, der ved idelige Røverier har øvet sig? Vil du tydeligen see, hvad Krigen er for ugudelig en Ting, da læg Mærke til, ved Hvem den føres. Dersom Intet bør være den gode Første helligere, end Undersaatternes Belfærd, maa Krigen være især Denne forhadet. Dersom det er Førstens Lykke, at herske over Veru, bør han helst ønske Fred. Dersom den gode Første især bør ønske, at regjere over de Bedste muligt, bør han affkye Krig, hvorfra Afstummet af alle Laster u-vælder. Dersom han holder for sin Rigdom, at Undersaatterne eje Meget, maa han paa alle Maader undgaae Krig, som, hvor helig den end falder ud, rist svækker Alles Formue, og hvad ved anstændige Midler er erhvervet, skal udgives til nogle grusomme Bødler. End maa De ret ofte overveje, at Enhver er partisk Dommer i egen Sag, Hver finder det rimeligt, som han haaber; da dette dog ofte slaaer Fejl, og den Sag ej sielden

er meget stet, som i Affrens Hede syntes den allerbilligste. Men sæt den er det, sæt, Krigen faar det lykkeligste Udfald; beregn da Staden, Krigenes Førelse aarsagende, Fordelen, Sejren forskaffede, og see om det var saa meget værdt at sejre! Neppe var nogensteds en Sejr ublodig. Du faaer altsaa dine Underfaatter besmittede med Menneskeblod. Hertil regn Moralitetens og offentlig Ordens Forsald, som er paa ingen Maade at oprette. Du udtømmer Skatkammeret, udplyndrer Folket, trykker de Gode, opbidser de Døde til Misgjerning. Thi fordi Krigen er endt, er derfor ej Krigenes Følger hævede. Kuvsterne tabe sig, Handelen sværes. For at indslutte Sjenden, rædes Du først at udelukke Dig selv fra saa mange Lande. For Krigen vare alle Naborigerne dine; thi Freden gjør ved Handelen Alt faldes — nu er Det neppe dit, som egentligen kaldes saa. For at indtage en By, hvor mange Massiner, hvor mange Læge behøver Du? Du maa bygge ligesom en fingert By, for at rive en virkelig ned; og med mindre Beskøffning kunde en virkelig opbygges. For at Sjenden ej skal gaar ud af Staden, maa Du, landflygtig fra dit Hædne Land, sove under oaben Himmel. Det vilde koste mindre at optæste nye

Wolde, end at nedrive de gamle med Krigsma-
 skinerne. At jeg ej skal bringe med i Regningen,
 hvad Penge der henfælte mellem Oppebørsels-
 betjenters og Officerers Ringre, som ej er den
 mindste Part. Derfor Du, alt Dette rigtig over-
 regnet, ikke finder, at Freden kunde kjøbes for
 Tiendeveelen, vil jeg taale, som fortjent, at
 forjages allevegne. Men Du synes, det ikke er
 Legu til højt Mod, at udgive Fornærmelser.
 Nej, intet er sikrere Bevis paa en lav og ingen-
 lunde kongelig Tænkemaade, end at have sig.
 Du mener, at tabe af din Højhed, hvis Du i
 Underhandling med en Naboesørste, maaskee en
 Slægtning eller Svoger, maaskee En, som el-
 lers har gjort sig vel fortjent af Dig, giver Lidet
 bort af din Ret. Men hvormeget dybere for-
 nedrer Du din Højhed, naar Du nødes at tale bar-
 bærste Hære, laveste Ufflum af Forbrydere, som
 aldrig kunne møttes i deres rovgjerrige Fordringer;
 naar Du smigrende, ydmyg seader Gesandter til
 de foragteligste og nedrigste Mennesker, betroer
 Dem Liv og Lykke, for hvem Intet er helligt, og
 ærbærdigt? Derfor Du synes Freden er ubillig,
 see til, at Du kun tænker saa: "jeg mister Dette,
 men jeg kjøber Freden for saa Meget". Men En
 kunde vel gjøre den skarpsindige Indvendning: "let

kunde jeg være eftergivende, hvis Sagen var min private; men jeg er Første, Sagen er offentlig; enten jeg vil eller ikke, maa jeg drive den". O, Den, som ikke seer uden paa det Offentlige, skal ej let paatage Krig. Men tværtimod see vi, alle Krigs-Anledninger tages af saadanne Ting, som skulle vedkomme Folket. Du vil tilvende Dig det eller det Stykke Land; hvad er det Nationens Sag? Du vil hæve dig paa En, som slog op med din Datter; hvad angaaer det Staten? At overbeje, at indsee Sligt, det passer sig for en virkelig vis og stor Første. Hvis Herredømme var vel mere udstrakt, hvis Regjering var vel mere glimrende, end Oktaviani Augusti; dog erklærede han, at ville nedlægge den, hvis han saae nogen Første mere gavnlig for Staten. Med Rette rose de bedste Skribentere dette Udtryk af en Kejsar: Mine Søner ønske jeg Døden, hvis nogen Anden bedre kan see paa Statens Vel.

Mod Landet visse Regenter, som vare Hedninger, saadan Tankemaade, værdig Kristne, og kristne Førster ansæe de kristelige Folk saa ringe, at de, til Jordens største Uheld, tilfredsstille deres private Hævn og Lyster. Jeg hører Nogle søge

Udflugt, ved at paastaae, at de ej ere sikke, uden de ere i Stand til, med Styrke at afsværge ildesindede Menneskers Doversald.

(Fortsattes i næste Nummer.)

H. C. Michelsen,
 Præst ved Holmens Menighed og
 Søe-Statens Hospital.

Til Underretning: Jeg er flyttet fra Bester-
 vold til Borgergaden No. 193 hos Garber Hede-
 mark paa første Sahl.

C. Købke
 Selskabets Bogholder.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 43.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 26 October 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

F r e d e n s ,
den allevegne forfulgte og forjagne F r e d s
K l a g e m a a l .

(Fortsat. See No. 42.)

Hvorfor bleve da, blandt saa utallige romerske
Kjædere, ene Antoninerne, den Fromme, og Phi-
losophen ikke angrebne; udeu fordi Ingen regjerer
sikkrere, end Den, som er særdig at nedlægge sin
Magt, da han jo har den for Statens Skyld,

og ej for sin egen? Men dersom hverken Natu-
rens Tølelser, eller Hensyn til Religion, eller
saa stor Elendighed rører Eder; borde dog Skjend-
sler, som overgaae det Kristne Navn, bringe
Eder til Ewigbed. Hvor stor en Del af Verden
have de Kristne i Besiddelse; og dog er denne lige-
som en Stad, der ligger paa et Bjerg, som
tildrager sig Opmærksomhed af Gud og Mennes-
ker!

Hvad maae det kristelige Navns Fiender
tænke; hvad tale; hvilke Forhaanelser tillade sig
mod Kristus, naar de see Kristne at stride ind-
byrdes af meget ringere Aarsager, end Hednia-
ger, grummere end de Bantroende, med af-
skueligere Maskiner, end de selv? Hvis Opfin-
delse er Kanonen? Kristnes? Og for at gjere
Tingen endnu værre, disse Kanoner giver Man
Apostolens Navne; paa Dem udgraver Man de-
res Billeder. O grusomme Spot! Paulus, den
Fredens bestandige Folk, vender en Dodelæggel-
ses, Maskine mod Kristne?

Ønske vi, at omvende Tyrkerne til Kristi Res-
ligion, lader os da først selv være Kristne! Dette

ville de aldrig troe, dersom de see, hvad der skeer, nemlig at ingensteds meer, end hos Kristne, roses den Forbrydelse, Kristus af alle meest har affkyet. Og hvad Homer undrer sig over hos Hedninger, at da Man kan faae nok endog af Behageligheder, Ebn, Mad, Drikke, Dands, Musik, Man aldrig kan blive mat af den usalige Krig; det er aldeles sandt hos Dem, hvilke Krigens blotte Navn horde være affkyeligt. Kom, denne fordem raseude Krigerinde, faae dog nogle Gange sit Tani Tempel luft; hvorledes passer det da, at hos Eder er ingen Frist for Krig? Hvorledes tør I da for Dem med Munden prædike Kristus, Fredsstifteren, da I selv larme ved uophørlige Uenigheder? Hvilket Mod giver ikke Eders Splid Tyrkerne? Thi Intet er lettere, end at overvinde uenige. Vilde I være dem frygtelige, da varer evige! Hvi misunde I hverandre baade det nærværende Livs behagelige Nydelse, og skille Eder ved Held i Fremtiden? Mange Livelser er det menneskelige Liv alligevel underkastet; en stor Del af Besvær

lighederne kunde Eenighed have, naar ved gjensidig Velvillie den Ene trøster, hjælper den Anden. Naar Held møder, gjør Eenighed det sødere, almindeligere; da den ene Ven meddele sig den anden, velvillig lykønsker den anden. Hoor us! hvor snart forgængelige de Ting, om hvilke der er saa stor Larm iblandt Eder! Løben venter Alle, ej mindre Regenterne, end Undersaatterne. Hvilken Larm opvækker dette lille Dyr, der snart, som en Damp, forsvinder! Evigheden er for Dørrer. Hvortil, for sligt Blandværk, at stræbe, som var dette Liv uendeligt! O, Ulykkelige, som ej troe hint de Frommes lykkelige Liv, eller ej haabe det! O, Skamløse, som troe Vejen til det gaaer fra Rige, da det er intet Andet, end en ubeskrivelig Forening imellem lykkelige Mander, naar det gaaer i Opfyldelse, Kristus saa inderligen bad sin Fader om, at de saaledes maatte forenes, som han er forenet med sin Fader! Til denne fuldkomne Samdrægtighed hvorledes kunne I vorde bekvemme, dersom I ej her efter Evne stræbe efter den? Som der ej af en nedrig

Belysning pludseligen bliver en Engel, saa bliver
 heller ikke pludseligen den blodige Kriger fæ-
 ket til Wandernes Samqvem. Ak! Kristensblod
 nok, og synes dette for lidet, Menneskeblod nok
 er udest — nok er der rast til indbyrdes Unders-
 gang — nok er der ofret Jurterne og den væls-
 gende Grav! Kængenok har Sørgespillet været,
 en Djenslyst for Tyrkerne! Vorder dog een-
 gang floge efter Krigens saa lange ustandne
 Elendigheder! Hvad Ufsindighed hidtil har be-
 gaaet, tilregnes Skjebnen — Kristne finde,
 som Hedningene fordum, Lyst til at glemme de
 forbigangne Ulykker! Med fælleds Iver anvender
 herefter Eders Bestræbelser paa Fred, og det
 saaledes, at den kan knyttes ej med Kære, men
 faste, uopløselige Baaud! Eder takr jeg til, I
 Førster, af hvis Vink de Dødeliges Skjebne er
 saa afhængig, I, som bære Eders Førstes,
 Kristi, Billede paa Jorden; hører Eders Kon-
 ges Røst, som kalder Eder til Fred! Tanker paa,
 at hele Jorden, træt af de langvarige Ulykker,
 fordrer dette af Eder! Har Nogen en Unke, er
 det billigt han skjenker Alles offentlige Lyksalighed

den. Sagen er af større Vigtighed, end at den af smaa Grunde bør opfattes. Eder, I Præster, taler jeg til, som have helliget Eder til Gud; befordre i alle Eders Bestræbelser Det, I vide er Ham takkeligt; afværger hvad Ham er meest misbageligt! Eder, I Theologer taler jeg til; prædiker Fredens Evangelium, forkynder stedse Dette for Folket! Eder, I Biskopper og I, som have høj Værdighed i Menigheden, taler jeg til! Eders Ansæelse vil hjælpe til at knytte Freden med evig Bånd. Eder, I Store, I Vorigheds-personer paalægger jeg: at understøtte kraftigen hine Edles Hensigter! Alle, som kaldes Kristne, med enigt Hjerte stræber herfter! Herved viser, hvad Mængdens Samdrægtighed formaar mod de Mægtiges Tyranni! Hertil bidrage Alle og Enhver Alt efter Evne! Ewig Eenighed forbinde Dem, Naturen ved saa mange, Kristus ved endaa flere Ting har sammenknyttet! Med forenede Bestræbelser søge Alle Det, som er Allige gavnligt! Hertil indbyder Alt, først Naturrens Tælelse, og selv, saa at sige, Menneskeligheden; dernæst den hele menneskelige Lykkelig-

heds Første og Førfremmer, Kristus; desuden
 saa mange Fredens Fordele, saa mange Krigens
 Elendigheder; hertil kalde Jerfiernes Tankemaas-
 de, der, ligesom efter Guds Tilskyndelse, er
 tilbøjelig til Fred. See, den blide fredelskende
 Leo indbyder, opfordrer Alle til Fred, viser sig
 som en sand Kristi Stadtholder! Dersom I ere
 virkelig Menighedens Lemmer, følger dens Ho-
 ved! Dersom I ere Børn, følger Ederes Fader!
 Hertil kalder Eder den, ej blot af Navn, aller-
 kristeligste Konge Frantz, som ej vægrer sig
 ved at købe Fred, og ingensinde tager blot
 Hensyn til egen Højhed, naar han kun kan
 stifte offentlig Fred, lærende Andre, at Dette
 eene er virkelig en hæderligt og kongeligt, at
 gjøre sig, saa vel muligt, fortjent af Men-
 neskeslægten! Hertil kalder Eder den berømte
 Første, Karl, en ung Herre af en ufordærvet
 Karakter! Og Keiseren, Maximilian og Eng-
 lands berømte Konge, Henrik ere ej hertil
 ubillige. Billigt, at alle Andre følge saa store
 Førsters Exempler! Den største Deel af Almue-
 n affryer Krig, beder om Fred. Kun nogle Saa,

hvis skændige Held berøer paa offentlig Elendighed, eneste Krig. Døerbejer selv, om det er Det, at Disses Ugudelighed skal gjælde meer, end alle Godes Villie! Seer, hidtil er Tøtet udrettet, ved Forkynd, ved Slægtstob, Bold eller Hævn! Forsøger nu hvad Forligelighed, Beldædiged kan vakte! Krig fremavler Krig, Hævn drager Hævn efter sig. Lad nu Gunst føde Gunst, Belgjerning fremkalde ved Belgjerning, og Den holdes for kongeligst, som estergiver meest af sin Ret!

(Sluttes i næste Nummer.)

H. G. Michelsen,
Præst ved Holmens Menighed og
Søe-Statens Hospital.

Til Underrøtning: Jeg er flyttet fra Vestervold til Borgergaden No. 193 hos Garber Hede-
mark paa første Sahl.

C. Køffe
Selskabets Bogholder.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 44.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 2 November 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

F r e d e n s ,

den allevegne forfulgte og forjagne F r e d s
K l a g e m a a l .

(Sluttet. See No. 43.)

Det er ej lykkes, som menneskelige Bestræ-
belse have foretaget; men Kristus selv skal give
Held til de ædle Hensigter, Man, efter Hans

Udvikning, begynder at udføre. Naadigen vil han være hos, begge Sire og begunstige Dem, som elste, hvad Han Selv saa inderligen elste; private Lidenskaber skal det offentlige Vel betvinge. Naar Man eene seer herpaa, skal enhver Eukels Skjebne forbedres, Førsterne have en lykkeligere Regjering, da de herse over Dydige og Ulykkelige; regjere mere ved Love, end ved Vaaben — Adelen have en større og sandere Værdighed — Religionen være et roligere Liv — Folket Velstand, foræret med Ro. — Kristennavnet være frygteligere for Korsens Fiender. Endeligen Alle og Enhver være elskelige og kjære, den Gæ for den Anden, fornemmeligen elste af Kristo, hvis Bisald er den højeste Lyksalighed.

Saa vidt den fromme Erasmus til sin Tid. End lyde Fredens Klagemaal overalt paa Jorden, end fører Den skjellig Unke over alle Lande. Over Dig, mit elste Fædreland! skal Den ej sukke; Dig skal Den ej anklage! Thi Du elskede Den, og Dine Førster i en lang Række. Dine Børn elskede Den; de vare Fredens. De vare og blive det, saavidt ej billigt Nødværge kalder til ædel Modstand mod Bold! De vare og blive det al-

tid, og under alle Omstændigheder, indbyrdes!
 Borgerendragtighed og Borgeruegennyttighed skal
 da forlindre Alles Eljæbne. Og naar den ubvortes
 Fred engang — gid snart! — vender tilbage til
 Os og vort Danmark — da skal den blideligt
 smile til Fjerste og Fjolt — og juble og sige: I
 vare mig troe!

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og
 Sæe = Statens Hospital.

Qvin og Thompson

(Af Erhohlungen von A. Rosebue, Kuhn, u. a. m.)

Hun er bekendt som en fortreffelig Skuespiller
 og denne af sit skionne Digt, *Marstiderne*.
 Thompson var meget fattig, da han kom til Lon-
 don, og vidste ofte ikke, hvor han skulde søge sin
 Middagsmad. Han maatte gjere Gjeld. Hans
Marstider bleve trykte; men Muserne toge
 som sædvanlig til Takke med *Hæderen* og lode

Digteren blive i Træng. En haard Creditor satte ham endog i Gieldsfængslet. Dette erfoer Qvin, ilede til Dommeren og gik i Morgen for ham. Han traadde derpaa ind til den gjeldbundne Thompson. — "Jeg er, sagde han, Skuespilleren Qvin, jeg onsker deres Bekjendtskab og beder om Tilladelse at spise hos dem." Han havde allerede bestilt Mad hos den nærmeste Spisevært.

Under videre at indlade sig i Erklæringer satte han sig til Bords, var lystig og munter og drak den studefænde Thompson dygtig til. — Den unge Digter, som af Naturen var meget bly, vovede først efter nogle Timers Forløb at komme frem med det Spørgsmaal: hvad der kunde være Aarsag til, at en saa berømt Mand som Qvin opsogte en ubekjendt skøft Ungling i et Fængsel og tillige behandlede ham saa adelmødiggen? —

"Kjære unge Mand! sagde Qvin, De veed ikke, hvor megen Tak jeg er dem skyldig — "Jeg var plaget af vor Nationalsygdom, den fordømte Spleen. Min Læge, en høiberømt Mand, udtømte forgjæves sin Kunst paa mig; "da faldt en Dag deres Aarstider i mine

”Hænder, jeg læste dem — denne Fornægtelse virkede
 ”kraftigere paa mig end Doctorens Medicin —
 ”jeg læste atter og blev sund og frisk.”

”Af Taknemmelighed bestemte jeg dem i mit
 ”Testament hundrede Pund Sterling; men da jeg
 ”nu slet ingen Lust har til at døe og det er et
 ”stort Spørgsmaal, om de efter min salige Hens-
 ”sigt kan behøve Pengene saa godt som for nær-
 ”værende Tid; saa har jeg holdt det for bedre,
 ”strax at betale dem min Gæld”. — Ved disse
 Ord stak han en Banknote paa 100 Pund under
 sin Tallerken, stod op fra Bordet, omarmede
 Unglingen og forsvandt.

Denne Begivenhed gjorde Opsyn i London;
 enhver vilde nu læse Thompsons Aarstider;
 i en Tid af 6 Maaneder maatte man gjøre to
 store Dplag deraf og Thompson saae sig derved
 hjulpen ud af sin Trang.

Den ædle Frugthandlerse.

Naar Fortællingen om en Moders Offerdød sons-
 derknuser selsomme Læserinders Bryst; saa vil sels-

gende Fortælling — hvis Heltinde ogsaa var en æbel Moder, skjøndt kun en Frugthandlerke — mistet bevæge deres Hjerter.

Madam Menthe havde i en Tid af 25 Aar holdt en lille Frugtbutik ved Indgangen til Louvre. Hun var Moder til 18 Børn, hvoraf 10 vare levende. Hendes Mand, allerede 62 Aar gammel, var Hrefudst, og denne Næringsgreen, forenet med hvad hendes lille Handel kastede af sig, ernærede den talrige Familie. Man kan let tænke, at de ikke sømmede i Overflod.

Madam Menthe havde ogsaa en Søster, som paa en just ikke anstændig Maade havde samlet sig en temmelig Formue. Denne Søster havde haft fem Børn uden for Ægteskab, hvoraf de 3 allerede vare døde, det fjerde traadde i sin Moders Fodspor og blev indspærret. Kun det femte var endnu tilbage, da Moderen faldt i en haard Sygdom. Paa Dødsengen indsatte hun en velhavende Lagerkone til sin eneste Arving; formodentlig af Had til hendes brave Søster, som ofte forgieves havde formanet hende, at forandre sit toiletløse Levet. —

Madam Menthe havde gjerne tilvendt sin egen Familie, som sparsomt slog sig igiennem, denne Arv, og da hun troede som den Afdødes eneste

Søster at have en ustridig Ret dertil, gik hun til en Advocat, som hun forelagde Sagen; men af denne hørte hun, at Testamentet, hvor ubilligt det end var, ikke kunde omstødes. Hun holdt i dette Dieblik sin Søsters efterladte Barn paa 5 Aar ved Haanden.

"Nu vel, sagde hun bevæget, i det hun om-
"armede Barnet; saa tager jeg i det mindste den-
"ne Stakkels lille Skabning til mig. Denne Urv-
"vil ingen gjøre mig stridig. Jeg kjenner den
"haarde Bagerkone; hun vil sikkert sende den
"hjælpeløse Uge til Hospitalet; men jeg kan ikke
"raale, at min eneste Søsters Barn skal overlades
"til den ubiffe Skjebne." —

Advocaten studsede herover og forestille hende, at hun selv havde 10 Børn at ernære. — "Hvorledes?
"des? sagde hun med ædel Harm?" "Denne
"hjælpeløse Skabning er nu engang kommen til
"Verden — den skal underholdes og Gud vil være
"min Bistand". — Med disse Ord gik hun bort —
og den Stakkels Moderløse blev fra dette Dieblik behandlet som hendes eget Barn, endskjøndt hun selv bar det vittende Barn under sit Hjerte. —

Denne ædle Handling blev ikke skjult. Den 19de Februar 1783 gav et Selskab i Paris en her-
lig Fest, hvori over 140 Personer af begge Køn

togs Deel. Efter de sædvanlige Ceremonier oprulledes et Forhæng i Baggrunden af Salen — og man saae paa en riigt udziret Trone den ædle Frugthandlerste, omgiben af sine 10 Børn og det ellersste Antagne ved hendes Fødder. Hele Familien var klædt fra Top til Taa paa Selskabets Bekostning.

Marabien af K traadde frem for Selskabet og fortalte med simple, men saa meget mere rørende Ord, den brave Kones skjønne Daad. Tre Damer af første Rang nærmede sig hende, den første saatte en Borgerkrone paa hendes Hoved — den anden overraktede hende en Guldbørs — og den tredie en Kurs med Børnesøj for det nittende Barn, som hun snart ventede at nedkomme med.

Herpaa antog Selskabet høitideligen den siæle Moderløse i Barus Sted og indestod for dets Opdragelse og Forsørgelse. Madam Menthe søgte at skjule sin ædle Undseelse og alle Tilstedeværende udgjød Glædens søde Taarer.

B a a g ø e,

Bogholder ved Universitetet.

Borger = Bennen.

No. 45.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 9 November 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

Thomas Hardman.

(Af Erholungen von A. Rozebue u. a. m.)

En Borger i London havde tre Sønner, Thomas, Edvard og Georg. Den sidste, som den yngste, blev sat i Lære hos en Uhrmager. Begge de andre bleve satte i Skole og kom derfra til Akademiet; "thi, sagde Faderen, Lærdom er en Arb, som intet Tilfælde eller Uheld kan berøbe dem og naar jeg først har faaet Drengene

til Studeringer; saa vil de siden selv kunne hjælpe sig frem.

De studeerte altsaa. Edvard var et meget indskrænket Hoved; men gjorde dog temmelige Fremfriet; han var i det mindste flittig og propede sin Sukommelse med alt, hvad han kunde fatte. Han blev i Tiden ansat som Underlærer i en Skole, hvor han daglig gav ni Liners Underviisning, nedslugte en stor Deel Skolestov og fik derfor 20 Pund Sterling aarlig.

Thomas, et Genie, saae med et ynksomt Smil ned paa Edvard og med Foragt paa Georg; han gjorde Vers, skrev Romancer, gik med et laaset Kjole og drak det klare Vand uden ofte at have tørt Brød dertil.

Imidlertid var Georg bleven Mester i sin Kunst, satte dagligen 10 Svende i Arbejde, drak sin Porter af et Søløbæger, og længe før end hans Uhre sloge den sidste Time for ham, havde han i et lykkeligt Egteskab lagt sig en gandske tien Capital til Bedste for sine Børn.

I sin Velstand glemte han ikke sine Brødre; men bød dem ofte venstabeligen til sig. Edvard

gjorde sig ofte tilgode hos ham; i det mindste spiste han hver Søndag ved hans Bord og skylede Skolestøvet ned med et godt Glas Porter. Thomas var derimod ikke at bevæge til at nedlade sig til sin Broder Uhrmager. Han skrev en bitter Satire paa Publikum, som betalte den Mand, som levede en Tidmaaler, langt bedre — end den, som saa skjønt bortspøgte Tiden for dem.

Sandelig — Rousseau har Ret — og maaskee mere i vore Dage end nogenstinde før — naar han fordrer, at man skal lade ethvert Drengsbarn, af hvad Stand det end er, lære et Haandværk; thi blot et Haandværk beskytter i enhver Livets Stilling for det meest fornedrende af alle Uheld, det nemlig: at leve af andres Naade.

Barnlig Kierlighed og Vresfølelse.

I Aaret 1775 levede i London en næsten hundredeaarig Olding, en Stræder, som paa no-

gen Tid var Gienstanden for alle Samtaler i Hovedstaden.

Han havde tolv Sønner, alle Soldater, som naturligviis alle stode paa ringe Sold. De havde ikke i lang Tid seet deres Fader og søgte derfor hver for sig Tilladelse til at besøge ham. De samlede hos ham; men fandt ham i største Mangel.

"Vor Fader i Uffelthed og uden Brød, raabte en af disse Ynglinge med sønlig Smerte, og vi tjene alle Fædrenelandet! Han maa hjælpes! var den eenstemmige Beslutning. Men hvorledes? Gives her ikke noget Assistentshuus? — Hvortil vilde det nytte? sagde den Ældste; vi har jo intet at sætte i Pant.

"Tatet at sætte i Pant, svarede den Yngste hastigt, har vi ikke vor Ære?" —

I Dieblicket satte han sig ned og udkastede følgende Beskrivelse:

"Tolv Engellændere, som alle med Trostøb
"tjene Kongen og Fædrenelandet, Sønner af en

"fattig hundredeaarig Skræder, bede Assistentens
 "huset om et Laan af tolv Pund Sterling, for
 "dermed at understøtte deres nødslidende Fader;
 "for Tilbagebetalingen inden eet Aar pantsætte
 "de alt, hvad de eje, deres Væ." —

Assistentshuusforvalteren honorerte i Dieblifket denne Anviisning, udbetalte Pengene og gav dem deres Beviis sønderrevet tilbage.

Denne Tildragelse blev snart bekendt; enhver vilde lære at kjende Oldingen med sine tolv brave Søner; de meest glimrende Equipager holdt for Skræderens Voepæl; ingen kom med tomme Hænder, og Oldingen kom pudselig i en Velstand, som endog satte ham i Stand til at kunne efterlade sine brave Børn en lille Arvedeel.

Virkelig fortjene disse Souner Navn af ædle Ynglinger; men næsten kunde man spørge, hvem der fortjente meest Beundring: Børn, som pantsætte deres Væ for deres Faders Underholdning eller en Assistentshuusforvalter, som veed at sætte Priis paa dette Pant? Børn som hine finder man dog vel endnu undertiden, men meget vanskeligen en Assistentshuusforvalter som denne.

M a d a m C a m b r a n .

Hun var en Skotlanderinde og havde ægtet en Franskmænd. Meget unge traadde de begge i den ulukkkelige Dronning Maria Stuarts Tjeneste. Deres Hengivenhed for Hende grændsede til Tilbedelse.

Denne Dronnings skrækkelige Endeligt paa Ketterpladsen gjorde et saa dybt Indtryk paa Cambrau, at han nogle Maaneder efter døde af Græmmelse. Hans forbiølede Hustrue besluttede blodigen at hævne Marias og tillige hendes Mand's Død.

Hun iførte sig Mandsklæder, gav sig Navnet Anton Spork og gik til London, bevæbnet med to ladte Pistoler, den ene bestemt for Dronning Elisabeth og den anden for sig selv.

Paa en offentlig Spadseregang lurede hun paa Dronningen, trængte sig ilfsomt igiennem Folkemængden, for at udføre sit Forsæt; men tabte i Trængselen een af Pistolerne, gjorde sig derved mistænkt, blev greben og skulde seses i Fængsel.

Elisabeth, som mærkede denne Lummel, spurgte om Marsagen, lod den Fængne føre for sig og forlangte hendes Udsagn.

"Jeg er et Fruentimmer, sagde den For-
 "klædte; jeg hedder Maria Margaretha
 "Cambran, har i mange Aar tjent den ædle
 "Dronning Maria Stuart, som De uretfærdigen
 "har ladet henrette og derved tillige lagt min
 "Mand i Graven. Jeg er kommen til London
 "for at hævne dette dobbelte Mord paa Dem.
 "Jeg har holdt det for min Pligt."

Elisabeth, usorkfærdet, eller i det mindste skjulende sin Bevægelse, spurgte hende med Roslighed: "Vel, du troer at gjøre din Pligt; men hvilken Pligt troer du nu, der paaligger mig."

"Spørger Deres Majestæt mig som Dronning eller som Dommer?"

"Som Dronning, sagde Elisabeth."

"Saa er det Deres Pligt at tilgive mig."

"Men hvilken Borgen kan Du give mig for, at du ikke vil misbruge denne Tilgivelse og ans den Gang tragte mig efter Livet?"

”En Naade paa Betingelser, svarede Ma-
 ”dom Cambran, er ikke nogen ægte kongelig
 ”Naade — Deres Majestæt maa tale som min
 ”Dommer.”

Elisabeth vendte sig til sit Følge: ”I tres-
 dive Aar har jeg regjeret, sagde hun; men endnu
 har jeg aldrig modtaget en saadan Lære.”

”Gaa, vedblev hun, i det hun vendte sig
 ”til den Fangne! jeg benaader dig uden Betingelse.”

Den Høiherteds højede nu Kne for Dron-
 ningen og bad om sikker Leide til den franske
 Grændse, hvilket ogsaa blev hende bevilget.

H. Baagøe,

Bogholder ved Universitetet.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 46.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 16 November 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

E n E n s e n a d e .

(Af Erholungen von U. Rosebue u. a. m.)

Zeno de Silva, af ringe Herkomst, var Bogholder hos en Banqueur i Cadix. Hans Talenter saavel som hans Rebelighed trak ham frem af Contoirets Støb; han steg fra Grad til Grad, blev Intendant over den spanske Armee, endelig Minister, og Kongen ophøiede ham til Marquis.

Fra den Tid kaldte han sig Marquis de la Ensenade, som betyder: I sig selv intet.

Endeel Spanier have taget sig Tilnavne af udmærkede Begivenheder, kun ikke med lige Be-
skedenhed. — Drenbøyes kaldte sig for Exempel
de la Paz, fordi han i Aaret 1725 havde un-
derteignet Freden. (Den nulevende Fredsforste So-
doi er altsaa ikke den første, der har ført denne
Kjønne Titel.

Efter et ved Toulon vundet Sæslag prun-
kede Navarro med Titelen Victoria, skjøndt
han under hele Slaget havde søgt Skjul i Num-
met. En anden gav sig Navnet Transport Real,
fordi han engang havde ført den spanske Kron-
prinds over til Italien o. s. v. —

Ensenade, som var for redelig for Hoffet,
blev Offeret for en Kabale og faldt i Unaade. —
Aldrig viste han sig sin Lykke mere værdig end i
dette Dieblif. Den berømte Sanger Farinelli,
som havde megen Indflydelse, talte med ædel
Varme for sin gamle troe Ven, kom for hans
Skyld i Trette med Dronningen, forlangte sin
Afskæed, og man maatte ved Hoffet ydmyge sig
til at bede ham om at blive. —

Ensenade derimod, (som nu billigten kunde have antaget det Navn: Sig selv nok,) blev ganske rolig ved Selvfølelsen af at have tjent Staten og sin Konge med Trofasthed og Redelighed. Man tillod ham, at tage et vist Antal Betjente med sig i sin Landflygtighed. "Jeg har blot betjent mig af dem som Minister, sagde han; førend jeg fik denne Værdighed, har jeg stedse opvartet mig selv — og dette vil jeg snart igjen lære".

Kongen erindrede sig ham meget ofte med de Ord: min Stakkels Ensenade! — Hvorfor kaldte han ham ikke tilbage? — Marsagen laae ikke hos ham. — Mange sidde paa Tronen, men kun faa herske.

Ensenade kom vel lang Tid efter igjen til Hoffet; men han søgte ikke noget Embede og blev ikke heller ansat mere. —

Tilladelig List.

Et med Silke og Bomuld riigladt Skib seilede fra Smyrna til Marseille. Underveis var det

faa ubeldigt, at møde en engelsk Raper, som det ikke kunde undgaae. Da Capitainen, som aldrig tabte sin Mandsnærvarrelse, saae, at et hvert Forsøg til Flugt vilde være unyttigt, lod han sit hele Skibsmandskab løbe ned i Rummet og ingen blive paa Dækket uden en listig Italiener, som godt forstod at spille sin Rolle.

Raperen nærmede sig og affyrede en Canon. Italieneren lod et hvidt Lagen vaje til Rødbtegn. Raperen kom nu nærmere og raabte: at han skulde frygte sit Flag. "Af min Herrel saarede" hiin; dertil har jeg ikke Kræfter nok. Kom" og tag Skibet. Jeg er kun en Stakkels Pabs" sager. Vi komme fra Smyrna. Capitainen" og det halve Mandskab ere døde af Pesten. "Nede i Rummet ligge endnu 6 syge. Gud veed," om de endnu leve. Jeg selv befinder mig meget" slet og jeg beder eder for Guds Skyld at redde" mig".

"Gaa ad Helseveie til! skreeg Raperen, jeg" vilde ikke komme dit Skib nær, om det" end havde alle Perus Skatte inde".

"Men jeg er jo ikke eders Fiende, sagde" Italieneren i en ynkelig Tone; de Franske ere

"alle både eller i det sidste Kandedbræt. Lad mig
"dog ikke være hjælpeløs!" —

Kaperen satte nu en Baad ud, rakte ham
paa en Stang nogle Flasker Blinedike og satte alle
Seil til, for at komme derfra jo før jo heller.

Næste Dag løb Skibet, paa hvis Dæk nu
alle vrimlede og glædede sig, lykkelig ind i Mars-
seilles Havn. —

Store Ministre feile ogsaa undertiden.

Sully var ikke allene en stor, men og en me-
get redelig Minister, sin Konges Ven og Frans-
kings Belgjører; men var det allene kommen an
paa ham, vilde dette skønne Land maaskee have
savnet eller i det mindste ikke have drevet en af
sine vigtigste Erhvervskilder til den Fuldkommen-
heds Grad som nu.

Henrik den fjerde havde i Tuillerieserne ladet
anlægge et Drangerie, som stod der, indtil le

Notre under Ludvig den fjortende gandske forandrede Havens Form. Det var ikke Henriks egentlige Hensigt at drive Dranger, men derimod at opelske Silkeorme, hvortil han havde forskrevet endeel Pupper fra Spanien. Han gjorde alt muligt for Merbærtræets Opelsning, for derved at sætte Silkeavl og Silkefabriker i Gang.

Sully gjorde derimod alt sit for at hindre dette nyttige Ojemed, og hans Bevæggrund her til var blot Had til al Slags Pragt og Overdaadighed. —

Man kan ikke noksom tage sig i agt for at betragte en Ting blot fra een Side, naar man seer, at endog de bedste og klogeste Mennesker kan forfalde til denne Fejl. —

Paris og Philadelphia.

En vis Robin, som har beskrevet sin Reise til Nordamerika, gjør følgende Sammenligning imellem Paris og Philadelphia.

Philadelphia er forholdsmæssig allerede nu for Amerika, hvad Paris er for Europa, en Stad, som giver Tønen for alle de øvrige. —

Paris viser den gode Smag i enhver Form; Philadelphia derimod den rene Smag for alt Godt. —

I Paris forfiner man alle Ting og de skjønne Kunster nærme sig stedse mere og mere Fuldkomnethed. — I Philadelphia søger man at bringe Simpelt ved i alt, og de nyttige Kunster gjøre der hurtige Fremfærd. —

I Paris ere Sæderne milde; I Philadelphia ere de rene. —

Pariserne ere de selskabeligste; Pensylvanierne de redeligste Mennesker.

I Paris er et fortreffeligt Politie uden synderlig Tvang; i Philadelphia er slet intet Politie, og dog hersker Frihed og Orden.

Frankrig taaler ingen Slaver; Pensylvanierne har skienket sine Friheden.

Franskmanden har en saa fiin Væresfølelse, at han for den mindste Fornærmelse sætter sit Liv paa Spil; Pensylvanieren er saa dydig, at han end ikke vilde tilkjøbe sig Livet ved en Eed.

I Paris jage de Fattige ligesaavel som de Rige efter Fornøielse; i Philadelphia gives der hverken Fattige eller Rige, enhver er i Velstand og fornøjet. —

Fra skmanden leer over enhver Ting; alting smiler for Pensylvanierne.

Paris synes et henrykkende Opholdssted for en Fremmed; Philadelphia synes ham derimod at være Lykkens Skjed.

Denne Lykke, siger Robin, kan blot tilskrives Pensylvaniernes vise Love; men Skæde er det, at Amerikanerne ikke længe ryde den, da de sjelden bringe deres Liv til nogen høi Alder, hvilken Bemærkning Forfatteren har hentet af Gravstene. De fleste saae han der hendsede i deres 40de Aar; kun Faa havde naaet den Alder af 60 Aar og ingen var bleven 70 Aar.

Amerikanernes Gjestfrihed berømmes han meget, saavelsom Truethedernes Ustyldighed og Rydsfhed.

H. Baagøe,

Bogholder ved universitetet.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 47.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 23 November 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

Dvergen Jeffery Hudson.

(Af Erholungen von A. Kockebue u. a. m.)

Denne ved sine besynderlige Hændelser bekjendte Dverg var en Daglønners Søn. I en Alder af 7 Aar var han ikke fuldt 18 Tommer høi; men i dette lille Legem boede en sand Heltesjel.

Hertugen af Buckingham tog ham i sin Tjeneste, og han havde engang den Ære, til Hof.

fets Forlystelse, at blive sat paa Bordet i en kold Postey.

Da Carl den første formælede sig, kom han i Dronningens Tjeneste, som satte saa stor Tillid til ham, at hun gav ham det Værende, at reise til Frankrig, for derfra at hente og overføre en Gjordemoder til Engelland.

Paa Reisen blev han fanget af en Kaper og bragt til Dünkirchen. I denne Havn skal han have haft en hæderfuld Tvekamp med en Falkonst Hane, hvorom Dabmant har skrevet et eget Heltedigt. Dog var det ikke blot mod falkonst Haner, han viste sin Tapperhed; thi under de borgerlige Uroligheder tjente han virkelig som Ritmester ved Rytteriet.

Han fulgte siden Dronningen til Frankrig, hvor han kom i Trette med en Hr. Croffts og udfordrede ham paa Pistoler. Croffts mødte; men istedet for Pistoler havde han taget en Rlystersprøyte med sig. Den lille Mand optog denne Spøg meget ilde og skød sin vittige Modstander død paa Stedet.

Han var nu nødt til at forlade Hoffet, gik til Søs, blev taget af en tyrkisk Søerøver og

solgt som Slave. Man tilkjøbte ham sin Frihed, ansatte ham som Capitain paa den kongelige Flaade, og nu blev han i Frankrig med Dronningens, indtil Carl den anden kom paa den engelske Trone. —

I Aaret 1682 blev han mistænkt for, at have taget Deel i Katholikernes Sammensværgelse. Man kastede ham i Fængsel, og der døde han i sit 65de Aar.

Aldrig har en Dverg haft en saa mærkelig og skjebne. I et Fængsel, nemlig i en Postei, begyndte han sin Løbebane, og han endte den ogsaa i et Fængsel.

K a r l d e n t o l v t e .

Følgende Anekdot vilde Plutark ikke have forglemt, naar han havde skrevet denne Konges Historie. —

Efter Tilbagekomsten fra Tyrkiet reed Kongen en Dag ud med et lidet Følge. Dette var altid langt bag efter ham, og han kom gandske

allene til et Markled. Karl lukkede det op; men forglemte igjen at lukke det efter sig. Ejeren, en Fændrik i Armeen, stod netop nogle Skidt derafra, og da han ikke kjendte Kongen, kieldte han ham ud, og forlangte, at han i Dieblirket skulde vende om igjen og lukke Leddet.

”Hvorfor lukker du det ikke selv?” sagde Karl. Denne Anmodning ansaae Fændriken saa ærerørende, at han som en Rasende soer hen og greb Kongens Hest i Tæklen. Karl greb nu til Kaarden; men hans stærkere Modstander rev ham den ud af Haanden.

Karl tog nu en Pistol frem, og truede, at jøge ham en Kugle igjennem Hovedet, dersom han ikke i Dieblirket lagde Kaarden hen paa en Steen i Nærheden.

”Hadde jeg ogsaa en Pistol ved Haanden, sagde Godsejeren; saa skulde de nok lade deres Prælerie fare”. —

”Gaa, hent en Pistol, raabte Kongen, og hans hidfige Modstander ilede virkelig til sin nærliggende Boepæl, kom nogle Dieblikke efter hurtigen tilbage med en Pistol; men blev ikke lidet bestyrtset, da han saae Kongens Følge, som

imidlertid var kommen til. Han anede nu, med hvem han havde høvt at bestille, vovede ikke at komme nærmere; men vedde stille og forstrøket om igjen.

Karl's Følge saae med Forundring, at deres Herre hentede sin Kærde fra en Steen uden at sige et Ord; dog vovede ingen et nysgerrigt Spørgsmaal. Karl erkendte sig som af en Hændelse om Gudsvejens Navn og Stand, og da Regimentet, - hvorefter han stod, nogen Tid efter defilerede forbi ham, sprængte han hen mod Fændriken, saae ham stivt i Øinene og sagde: "De er Lieutenant". —

Naar Karl spillede Skak, rykkede han altid først frem med Kongen, uden at bekymre sig, om den var dækket. — Soldaterne i Korgemakket hørte ham ofte i sit Kabinet at efterligne Trommer og Skud med Munden; thi han aandede Krig; hvor han gik og stod. —

Karl den tolvtes dristige Besøg i Dresden hos sin dødelige Fiende, Kong Au-

gust, er ikke nogen Tivul underkastet, saa sølsomt det end synes. Hiint Besøg var et af hans underlige Luner. Hans Armee marscherede dengang mod Rusland. En Morgen, da han førte den forbi Dresden, forlod han den pludselig og sprængte, blot ledsaget af to Personer, lige ind i Staden. Den ene af dem lod han blive som Skildvagt ved Porten; den anden maatte ved Slottet holde hans Hest; hvorpaa han uden Omstændigheder gik op af Trappen og lige ind i Kongens Sovestue, som han endnu fandt i Sengen. Man kan tænke sig Kong August's Forundring og Forlegenhed. Han maatte staae op og klæde sig paa i den Mand's Nærværelse, som for kort Tid siden havde stødt ham fra Tronen.

Karl blev omtrent 3 Kvarteer hos ham. I denne hele Tid holdt han bestandig Nie med sin Siende, og tillod ham ikke at tale med nogen, hverken med Pager eller Betjente, eller den Minister, som strax havde indfundet sig, da han fik denne sølsomme Nyhed at vide.

Da begge Kongerne gik ind i en anden Sal og Karl ved denne Leilighed traadde foran sin Bært, benyttede Ministeren sig af dette Djeblik,

for ved Djekast og Gebærder at spørge sin Herre, om man skulde fængsle denne frygtelige Gjest. — August rystede med Hovedet. —

Det blev ved et blot Høflighedsbesøg. Karl blev af sin overraskede Bert ledsaget lige til Slotsporten, steg der uhindret til Hest, og satte i Gallop igien ud til sin Hær, som ventede ham med stor Ungest, og allerede havde forlangt af Anførerne, at man skulde beleire Dresden, for at befrie Kongen.

At denne Konge havde en Slags Afstve for det smukke Røn er bekjendt. Aarsagen hertil skal have været følgende:

Han havde nyligen bestegit Tronen og tørstede efter Krig. — En Professor i Stockholm forelagde ham en ny Opfindelse til Brug ved Artilleriet. Efter en søvnløs Nat, hvori han havde beskæftiget sig med denne Opfindelse, som han fandt stort Behag i, gik han meget tidlig gandske allene til Professoren. Efter lang Banken paa Døren, blev den oplukket af en smuk ung Pige.

I det første Øjeblik syntes Vigen at interessere ham mere end Kanonerne; han tillod sig smaae Friheder; men blev af denne dydige Pige meget umildt viist tilbage.

Man paaftaaer, at dette har giort et saa dybt Indtryk paa denne stolte Mand, at han fra den Tid ikke taalte dette Kjen i sin Nærvaarelse; ja hans Uvillie mod det gik endog saa vidt, at han i Voleu formeligen vagrede sig ved blot at see den skjøne Grevinde Rønigsmark. —

Den berømte Hume tabte end ikke i sine sidste Timer sit gode Lune. Da han dicteerte sit Testament, faldt det ham ind, at en af hans gode Venner var en stor Elsker af et godt Glas Vijn; men kunde derimod slet ikke lide Portvijn. Han testamenterte ham derfor 36 Flasker af den bedste Slags Bourdeauxvijn og een Flaske Portvijn, dog under den Betingelse, at han ikke ferend han paa een Gang havde uddruffet denne, maatte smage en Draabe af de øvrige Flasker. —

H. Baagøe,

Bogholder ved Universitetet.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 48.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 30 November 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e .

Mandagen d. 2den December om Eftermiddagen
Klokken 5 holdes Generalforsamling paa Prinds-
sens Palais bag Slottet, for at tage Beslutning
paa de i Aar indkomne Ansøgninger, til hvilken
Tid De Herrer Repræsentantere ville behage at
møde.

Administrationen &c.

C. Riisbøe.

Den syge Enke.

Et Familie-Materie (efter Mählér).

Glædelig er enhver Hielp for den, som sukker under Trangs og Uhelds tunge Byrde; men den har dobbelt Værd, naar den kommer uventet og gives med om Skaansel.

I Forstaden ved Philadelphia mødte en Ube-kjendt en Dreng paa omtrent tolv Aar. Med nedslagne Dine og lydelig Graad nærmede Drengen sig ham og bad om en Almisse.

Den Bedendes ængstelige Frygtsemhed og hans zittrende Stemme gjorde et dybt Indtryk paa den Fremmede.

"Mit Barn! sagde han, du synes ikke født til at tigge om dit Brød. Hvad har bragt dig til dette Skridt?"

"O! min Herre! sagde Drengen med taareblændte Dine: aldrig tænkte jeg at blive bragt dertil; men min Stakkels Moders Elendighed har tvunget mig til dette Skridt."

"Hvem er din Moder, kære Barn?" spurgte Manden.

"En forhen velhavende Kjøbmands Enke. Min Fader drev en fordeelagtig Handel; men en troløs Handelsven styrtede ham ved sin Banskrot i Armod. Han tabte alt og tog sig dette

"saa meget til Hjerter, at han blev syg og døde
 "nogle Uger derefter. Han har efterladt min
 "Moder, en yngre Broder og mig i den største
 "Armod. Efter min gode Faders Død tog en
 "Ven af min Fader sig adelmødigent af mig, og
 "min Moder søgte ved Arbejde at skaffe sig og
 "min Broder nødtørftig Underholdning; men i
 "nogen Tid har min gode Moder været saa syg,
 "at jeg frygter for hendes Liv. Blottet for alt
 "fær jeg hende uden Redning, og jeg undseer
 "mig ved at anraabe dem, som har seet min Fæ-
 "der i Velstand, om Understøttelse."

"De har ikke kjendt ham, min Herre! jeg
 "fattede derfor Mod og overvandt min Frygt-
 "somhed."

Dette hjertelige og uforsilte Sprog og endnu
 mere Drengens raareblændte og bønlike Blik vandt
 den Ubesjendtes Hjerter.

"Boer din Moder langt herfra?"

"Her ved Enden af Gaden i det sidste Hjørne
 "øverst i Bagværelset."

"Har endnu ingen Læge været hos hende?"

"O! Gud, nej! hvormed skulde vi betale
 "ham? hvorfra tage Penge til Lægemidler?"

"Der, tag dette! sagde den Fremmede,

”og gav Drengen nogle Guldstykker; men løb
 ”nu ogsaa og hent strax en Læge.”

Drengen takkede med inderlig Kærlighed og fløj
 afsted som en Piiil.

Den ædle Belgjører gik strax til den syge
 Enke. Han kom i et lidet Kammer, hvor han
 fandt noget gammelt Huusgeraad, et lidet Bord,
 et Par Sole og en ussel Seng, hvori den Syge
 laae og sukede efter Hielp. Ved hendes Fodder
 sad hendes yngste Søn og græd.

Kort ved dette Syn nærmede han sig den
 Syge, og for at vinde hendes Fortrolighed, gjorde
 han nogle Spørgsmaale angaaende hendes Befin-
 dende, for at faae hende til at troe, at han
 var en Læge.

Enken besvarede dem under Suk og Taarer,
 og søjede derpaa til:

”Mit Døde har en dybere Grund. Lægernes
 ”Kunst vil ikke kunne hjelpe mig. Jeg er Mo-
 ”der og en uhyggelig Moder, da jeg ikke kan
 ”sørge for mine Børn. Mit Hierte er for dybt
 ”saaret, kun i Døden vil det finde Ro; men
 ”ogsaa denne Tanke strækker mig; thi hvad vil
 ”der da blive af mine arme hjælpeløse Børn.”

Taarer qvalte hendes Stemme; dog bragte
 den venlige og deeltagende Raade, hvorpaa den

Ubekjendte søgte at trøste hende, endelig igjen
 saa megen Rolighed tilveje, at hun fik Kraft nok
 til at kunne skildre ham sin hele Stilling.

"Fat Mod, sagde den Fremmede, sørg for
 "deres Sundhed; det er en Pligt, de skylder
 "deres vakre Børn. — Har de et Stykke Papiir
 "ved Haanden? jeg vil skrive dem en Recept."

Enken tog en Bog af sin Søns Haand, som
 ikke havde forladt sin Plads ved hendes Seng,
 og rev et hvidt Blad ud af den; det eneste
 Stykke rene Papiir, hun ejede.

Den Fremmede skrev derpaa nogle Linier.

"Denne Recept, sagde han, vil formodent-
 "lig bidrage meget til, igjen at skaffe dem deres
 "Sundhed; og dersom det i Tiden skulde blive
 "nødvendigt, skal jeg med Glæde skrive dem en
 "anden. Jeg har det Haab, at den vil være
 "af god Virkning."

Han lagde derpaa Receipten paa Bordet og
 gik bort.

Nogle Minuter efter kom den ældste Søn
 tilbage.

"Gud være lovet! raabte han hende imøde;
 "Himmelen har forbarmet sig over os. En medli-
 "dende Ubekjendt har skjenket mig disse Penge og
 "vor Nød er derved for nogen Tid afhjulpen.

”Efter hans Befaling løb jeg hen til en Læge og
 ”han vil strax være her. Berolige Dem, Hære
 gode Moder! det vil blive bedre med os.”

Kom til mit Hjerte, Hære Wilhelm! raabte
 Moderen. Forsynet antager sig Uskyldigheden.
 En ubekjendt Læge, har nylig været hos mig.
 Hans menneskevenlige Deeltagelse har dybt rørt og
 trøstet mig. Der paa Bordet ligger en Recept,
 som han har skrevet til mig. Du kan strax bringe
 den til Apotheket.

Sønnen tog Papiret; men udraabte i Hen-
 rykkelse: ”O! Gud! Moder, hvad er dette?
 — Læs engang.”

Han rakte hende Papiret og med den inder-
 ligste Glædes Følelse udraabte hun: Gud i Him-
 melen! Washington!

Recepten var nemlig en Forordning fra
 denne adle og store Mand paa en ikke-ubetydelig
 aarlig Pension.

Under denne Scene traadde den kaldte Læge
 ind i Værelset. Han erfarer, hvad der nyligen
 havde tildraget og enstede sin Patient til Lykke
 med, at en saa erfaren Læge som Præsidenten
 allerede havde indfundet sig hos hende.

Overraskelsen og hendes hævede Belymringer

for Fremtiden bidrog heldigen til, at den Enge snart igjen fik sin Helbred, og lykkelig ved sine vakre Børn, glemte hun aldrig at takke Gud, som i Nødens Time havde sendt hende denne sande store Mand til sin Frelse. —

H a m i l t o n .

I en Gade i Linlithgow i Skotland sees man endnu et Gallerie, hvorfra en vis Hamilton i Aaret 1570 skjød Regenten Murray. Aldrig var et Mord rets færdigere eller en Morder elskværdigere.

Hamilton havde erklæret sig for Dronning Maria. Regenten konfiskerte hans Godser og skjenkede dem til en af sine Yndlinger. Dette kunde endda gaae an; men at denne ny Ejer, da han tog Huset i Besiddelse, jog Hamiltons Gemalinde nogen ud paa Marken i en kold Vinternat, hvorved hun blev affindig, dette maatte ophidsse en elskende Mand til Raserie og Hæv.

Hamilton forfulgte Regenten overalt, indtil han endelig i Linlithgow fandt Leilighed til at opoffre den forbigaaende Murray til sin retfærdige Hæv.

Efter denne Gierning flygtede han til Frankrig, hvor man vilde leje Hamilton til at rydde den besjendte Admiral Coligny af Vejen; men med ædel Harmes gab han til Svar: kun Kjerlighed har gjort mig til Morder; et nederdrægtigt Snigmord kan jeg aldrig begaae.

H. Baagøe,
Bogholder ved Universitetet.

Commissionen, som bestyrer Bladet, samles Søndagen d. 1ste Decbr., da Hr. Secretair Stellas wagens Bidrag indkommer.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 49.

Tre og Tyvende Aargang.

Løvedagen den 7 December 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Magstrædet No. 30.

A n m e l d e l s e .

I Generalforsamlingen den 2de denne Maaned blev af Kassereren fremlagt Extract af 3die Quartals Regnskab for dette Aar, som herefter i Ugebladet skal blive indført.

Som nye Medlemmer bleve antagne.

Hr. Grosserer Fiedlers Enke som overordentlig Medlem,

- Hr. Riibmand Fürst.
 — Bogholder Stolpe.
 — Tobaksfabrikør H. Koesvill.
 — Kunstøerer U. C. Rørber.
 — Skoemager J. C. Møller.
 — Skræder G. Bütner.
 — Overcontrolleur Gall.
 — Handlende Jacob Moses.
 — Bogbinder Anton.
 — Handskemager Rydberg.
 — Boghandler Brummer.
 — Damesfrisør Møller.
 — Professor og Kongelig Livchirurg Fenger.
 — Cancelliesekretair Alnøestad.
 — Høkræmmer Jacobsen.
 — Farver Pohlmann.
 — Skoemager Hansen.
 — Vindhandler Hansen.
 — Bager Fausen.
 — Frisør Utzerfen.
 — Captain og Urtekræmmer Schultz.
 — Borbleger og Riibmand Womfen.
 — Klædekræmmer H. J. Launy.
 — Cancellist Christiansen.
 — Gilke- og Klædehandler Moses R. Henriques.

Det øvrige i denne Forsamling iafhandlede
skal i det næstkommende Ugeblad werde anmeldt.

Administrationen for det forenede Understøt-
telses = Selskab.

Drorson.

Collin.

R. Bay.

C. Købke.

B u g t a l e r e n C o m t e .

Denne Mand, som i nogle Aar har gjort Opsigt i Paris, skal efter hans eget Udsagn ofte have været i Livsfare for sin Konsts Skyld. Hvorvidt det er sandt, at man i Spanien har villet brænde ham som Troldmand, og i Tydskland prygle ham, fordi han undertiden var stor i sin Konst, kan man lade staae ved sit Værd; nok er det, som Bugtaler fortjener han Opmærksomhed, og han har ofte indhøstet Beundring ved sit fiendne Talent.

Engang spillede han sin Rolle som Bileams Esel paa følgende Maade: En Bonde pryglede ubarmhiertigen sit Esel, som ikke vilde hurtig nok affted. Pludselig hørte Bonden en huul

Stemme med de Ord: "Har den fjere Gud ikke skabt os alle lige? det er Lid, at vi engang ombytte vor Rolle. Stiig i Dieblicket af og lad mig ride paa dig!"

Bonden, som aldrig i sit Liv havde hørt andre end tobenede Esler tale, blev yderst bestyrret, sprang hurtigt ned og løb sin Vej, i den faste Troe, at hans Stakkels Langøre var besat af Djævelen.

En anden Gang satte Hr. Comte det hele Reiseselskab i en Postkareth i største Skrak. Det var mørk Nat. Pludseligen hører man endeel Stemmer rundt omkring Vognen: "Eder s Penges frem eller det gielder Livet! Alle zittre, gribe øjeblikligen i Kommerne og tage deres Pengepunge frem. Comte gjør det samme og da han sad næst ved Vinduet, samler han alle deres ufrivillige Gaver, for at aflevere dem til de formeentlige Røvere, hvis Stemmer man siden hørte i nogen Frastand. I Postkarethen ønskede man sig imidlertid indbyrdes til Lykke med, at være sluppen saa godt derfra. Man taler om denne Begivenhed indtil Dagbrækningen, da Kunstneren endelig leer dem ud og giver enhver sine Penge tilbage.

Den største Fortjeneste har Hr. Comte i Revolutionstiden erhvervet sig af en Kirke, hvori befandt sig endeel skønne Billedstøtter, som Sansculotterne vare isærd med at ville slaae Hovederne af. Neppe havde disse Vandaler opløstet Øren eller Kollen, førend Støtterne begyndte med barske Stemmer at lægge disse Bildmænd deres Udaad paa Hjerte. Man kan let tænke sig, at endog den meest Forsvorne tog Flugten.

I næstforrige Sommer lod Hr. Comte sin Kunstfærdighed offentlig beundre i Paris og fortjente mange Penge derved.

Blandt andet efterlignede han en Gjestgivers Stemme, som er nede i sin Kielder og taler med een, som staaer ovenfor, og strax efter kommer langsom op ad Trapperne. Han forstod saa rigtig at efterligne denne Stemmes gradvise Nærmelse, at hele Selskabet, da den omsider høretes i Salen selv, sprang op og undersøgte, i den faste Troe, at nogen maatte have skjult sig; men man overbeviste sig snart om, at Stemmen blot var skjult i Comtes Bug og hans Triumf var nu fuldsommen.

T a k n e m m e l i g h e d.

Paa den Tid Cardinal Wolsey var Vadling havde Fitz-Williams modtaget Belgierninger af ham, men da han faldt i Unaade og saae sig, som sædvanlig, forladt af alle, blev ingen ham tro uden den taknemlige Fitz-Williams, som ikke allene vovede at forsvare ham, men gav ham endog et Fristed hos sig.

Kong Henrik den ottende tog dette meget ilde op og lod anlægge Sag imod denne brave Mand. — Førend Dommen blev affagt, forlangte Kongen selv at see ham.

Fitz-Williams traadde usforfærdet frem for Kongens Næsyn. Henrik bebreidede ham med Bitterhed, at han havde givet en Statsforræder Huslye.

”Mit Liv er i Deres Hænder, sagde Fitz-Williams med Frimodighed; men jeg er hverken ”er slet Borger eller en troløs Undersaat. Ikke ”den i Unaade faldne Minister, ikke ”Statsforbryderen har jeg laant Hus ”og pleiet, men min gamle Herre, ”min Belgjører, som har givet mig ”Brod, da jeg trængte og hvem jeg ”skylder alt, hvad jeg har. Hvilken

"Skuldt var jeg ikke, om jeg havde kunnet forlade ham i Ulykken!"

Henrik blev rørt, benaadede ikke allene den sjældne Maud, men slog ham endog til Ridder.

Ved Perth i Skotland er en Slette, hvor en gammel blodig Fejde endtes paa samme Maade, som den bekjendte Kamp imellem Horatierne og Curiatierne. — Stammerne Chatam og Kay valgte hver 30 Stridsmænd, som i Kongens og Adelsens Nær-værelse skulde afgjøre deres Tvistigheder. Den bestemte Dag kom; men der indtraf den Hindring, at en af Stammen Chatams Stridsmænd blev borte. Vel var det just ikke saa underligt, at der blandt 30 Mænd kunde findes een modløs; men af Stammen Kay vilde ingen træde tilbage, for at gjøre de Stridendes Tal lige paa begge Sider. Dette gav Vanskeligheder ved Stridens Afgjorelse. — Endelig fremstod en vis Henrik Wieds, Sadelmager af Profession, og tilbød sig for en engelsk Krone at træde i den Udeblevnes Sted. [Forlaget blev an-

taget og Stammen Chatam skyldte hans Tapperhed allene Seieren. Modstanderne bleve alle nedhuggede paa een nær, som styrkede sig i Floden og redede sig ved Svømming. Af Seierbinderne bleve foruden Henrik Wieds blot 10 tilovers og disse vare alle farligen saarede.

A n e k d o t .

Et lystigt Meeneste tog engang en stor Steen, bar den omkring i Byen og raabte i et væk: Kjøber! kjøber! — Paa Spørgsmaal, hvad dette skulde betyde, svarede han: det er Grundstienen til det Hus, jeg agter at bygge, og som Commissionairerne med det første skal udbasune til Salg i Aviserne. Jeg har holdt det for min Pligt i Tide at bekendtgjøre det for Lysthavende.

H. Baagøe,

Bogholder ved Universitetet.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 50.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 14 December 1811.

Førlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,

i Magstrædet No. 30.

A n m e l d e l s e .

I General Forsamlingen den 2de denne Maaned blev fremlagt en af Bogholderen forfattet Beregning over Selskabets Indtægt og Udgiwt fra 1ste October 1810 til ultimum Septbr. dette Aar, efter hvilken Overskudet har været 1318 Rd. 34 Sk.

Af disse skal efter Lovene $\frac{1}{3}$, som er 439 Rd. 42 Sk. henlægges til Fondet, og de øvrige 878 Rd.

88 **Sk.** tilligemed de i dette Aars Løb indkomne Rente 7776 **Rd.** 8 **Sk.** der i alt udgjør 8655 **Rd.** anvendes til Laan, Pension og Gratifikation paa den Maade, af $\frac{2}{3}$ bestemmes til Laan med 5770 **Rd.** og de øvrige 2885 **Rd.** til Pension og Gratifikation, og sidstnævnte Sum anvendes saaledes, at ikke mere deraf forbruges til Pension end at dette tilligemed hvad der forhen er bestemt til Pensionister ikke overstiger 4 pCto. Rente af Selskabets Capital, og det ørige uddels som Gratifikation. Af hvad der aarslig kan anvendes til Pension skal efter forhen tagen Beslutning $\frac{2}{3}$ bruges til nye Pensionister hver med 10 **Rd.** og $\frac{1}{3}$ som Tillæg til de ældre Pensionister, men Repræsentanterne biesaldt Administrationens Forslag at for i Aar bruges $\frac{1}{3}$ til at ansætte nye Pensionister hver med 20 **Rd.** og $\frac{2}{3}$ som Tillæg til de allerede værende Pensionister.

Af de til Laan anvendelige 5770 **Rd.** blev 2250 **Rd.** bevilget 14 Ansøgende, de øvrige 3520 **Rd.** kan først i næstkommende Aar overlades Selskabets Medlemmer til Laans naar derom maatte indkomme Begjæringer, Tiden naar Laanet kan erholdes skal nærmere vorde anmeldt i Ugebladet, og af de 2885 **Rd.** som for i Aar kan forbruges til Pension og Gratifikation blev 2554 **Rd.** fordelt som Gratifikation, og de øvrige 331 **Rd.** til Pension, og af disse efter forom-

melte Beslutning 120 Rd. til 6 nye Pensionister og de øvrige 211 Rd. som Tillæg til de ældre Pensionister.

Som nye Pensionister fra næstkommende Aars Begyndelse bleve ansatte.

	Rd.		Rd.
1. Kastellet Chef Meiers Enke	20	4. Capt. Hafns Enke	20
2. Soldinspektør Funks Enke	20	5. Parykm. Jbsens E.	20
3. Revisor Webers E.	20	6. Politieadjutant Møllers Enke	20

Følgende ældre Pensionister erholdt Tillæg:

	Rd.		Rd.
1. Bogholder Meiers Enke	10	9. Sprogmeister Bays Enke	10
2. Sergeant Rønning's Enke	10	10. Capt. Hesselbergs Enke	6
3. Degnen Thaulovs E.	6	11. Proprietær Jordhøis Enke	10
4. Graver Lehmans E.	6	11. Eddigebr. Halls E.	10
5. Præsten Mariagers	5	13. Capt. Hammeløfs Enke	6
6. Skoletærer Struchs Enke	10	14. Porcelainshandler Roeskilbe	5
7. Institutl. Borchorst	10		
8. Provst Wellejus E.	5		

15. Bærtshuussh. Riars Enke	6	24. Parykm. Hansens Enke	5
16. Urtek. Kirchofs E.	5	25. Skibsbygmester Ab- biorns Enke	5
17. Juveleer Meier	10	26. Skoem. Bastian	5
18. Knapm. Kragß E.	10	27. Suedt. Biedts E.	6
19. Blytæk. Petersens E.	5	28. Suedt. Schnabels E.	5
20. Skræder D. Mellers Enke	5	29. Skæd. Hastes E.	5
21. Haarst. Grenlunds Enke	5	30. Maler Hultman	5
22. Skræder Romdahl	5	31. Suedt, Gudmansen	5
23. Skræder B. Møller	5	32. Parykm. Balzars E.	5

De til Gratifikation anvendelige 2554 Rd.
bleve fordeelte saaledes.

	Rd.		
1. Kastellet Chef Meiers Enke	10	9. Portner Dennis- gaards E.	20
2. Maler Undersens E.	20	10. Revisor Randrupß Enke	20
3. Maler Holms E.	20	11. Hørfæm. Lysters Enke	20
4. Glasferer Riuds E.	20	12. Hørfæm. Langes Enke	20
5. Bogh R. oymanß E.	30	13. Skoem. Wahl	25
6. Dreier Rihmes E.	20	14. Gulds. Greens E.	20
7. Stolm. Sindings E.	25		
8. Toldinspektør Funchß Enke	10		

15. Parykm. Krugers		32. Klokker Ellers E.	20
Enke	20	33. Capt. Kosoeds E.	20
16. Suedker Harren	25	34. Skoem. Fransved	25
17. Skoem. Hoppe	20	35. Skoem. Weinbachs	
18. Tol betjent Suane-		Enke	20
kers E.	20	36. Skoem. Sylvechs	
19. Urtekram. Steen-		Enke	25
holt	20	37. Sk. ad. Veerbachs E.	20
20. Brandevinsbrand.		38. Handkm. Keizels	
Hojermans E.	25	Enke	20
21. Politiebetient Kam-		39. Bud. Hollinghaus-	
strups E.	25	fers E.	20
22. Nagelsmed Liettaus]		40. Kammerraad Sim-	
Enke	25	bers E.	25
23. Brodeur Brondt	20	41. Serge. Freeses E.	25
24. Skoem. Meiers E.	20	42. Conf. Eegs Rone	20
25. Suedk. Thilemans		43. Skip. Bruuns E.	30
Enke	20	44. Jfr. Edelman	20
26. Sk. ad. Rodelbach	25	45. Guldsk. Weerums E.	20
27. Jfr. Lofte	20	46. Suedk. Weierups	
28. Skoem. Græntz-		Enke	20
mans E.	25	47. Sk. ad. Lund	20
29. Revisor Webers E.	10	48. Capt. Hafns E.	10
30. Korrespondent Gron-		49. Klok. Lysters E.	25
gaards E.	20	50. Seminarielærer	
31. Bereder Wahls E.	25	Clausens E.	30

51. Laugebud Ditrichs
sens E. 25	66. Sommermeester No.
bersons E. 25
52. Parykm. Ipsens E. 10	67. Havref. Nissens E. 20
53. Capt. Petersens E. 20	68. Poletibet. Mors E. 25
54. Loldbet. Sommers
Enke 20	69. Høfer Bergmans
Enke 30
55. Guldsm. Lydervals
Enke 20	70. Capt. Wossigs E. 25
56. Jfr. Schulz 20	71. Chirurg Melchior
Enke 30
57. Brændevinsbrænd.
Weises E. 20	72. Guldm. Lassens E. 10
58. Smed. Hammers
Enke 20	73. Boghol. Meiers E. 10
59. Parykm. Gundel 20	74. Bud. Lebeis E. 25
60. Dplagskriver Suan
nes E. 30	75. Bud. Seitzbergs E. 15
61. Guldm. Suenstrups
Enke 20	76. Boghol. Hvids E. 30
62. Bogholder Linde
gaards E. 25	77. Serjt. Neornings E. 10
63. Politiaurant Mol
lers E. 10	78. Major Stells E. 10
64. Sergeant Thoer
sens E. 25	79. Deg. Thauibs E. 12
65. Skoemager Schrei
bers Enke 20	80. Cant. Murois E. 15
	81. Prof. Smiths E. 25
	82. Grav. Lehmans E. 10
	83. Præst. Mariagers E. 15
	84. Skolel. Struchs E. 10
	85. Provst Wellejus E. 10
	86. Sprogsm. Vays E. 15
	87. Institutl. Vorchorst 15
	88. Sprogsm. Krolls E. 15

89. Cap. Hesselbergs E.	10	110. Skrad. N. Wahses	
90. Proprietar Jordhsis		Enke	15
Enke	10	111. Bager Breslou	20
91. Eddigebr. Halls E.	10	112. Handstm. Lunds E.	15
92. Dugmag. Freies E.	15	113. Knapm. Krags E.	10
93. Cap. Hammeloffs E.	14	114. Blytæk. Petersens	
94. Skip. Kleves E.	15	Enke	10
95. Porcelainsh. Ness		115. Skrad. D. Møllers	
Eilde	15	Enke	10
96. Bartsch. Riærs E.	10	116. Haarst. Grønlunds	
97. Urtekr. Kirhofs E.	10	Enke	10
98. Spisev. Dreiers E.	15	117. Skrad. Romdahl	10
99. Brændeviinsb. ænd.		118. Skrad. Bahte	15
Eistrups E.	15	119. Guldf. Griises E.	15
100. Porcelainshandler		120. Skrad. W. Møller	10
Thomsens E.	15	121. Skrad. Fjischer	15
101. Theeh. Meier	25	122. Park Hansens E.	12
102. Hørf. Distroms E.	15	123. Skibsbygmest. Als-	
103. Theeh. Brygman	15	bierus Enke	12
104. Trakt. Thausens E.	20	124. Skom. Bastian	12
105. Skrad. Hostrup	15	125. Suedf. Biedts E.	10
106. Maler Hultman	12	126. Gartner Eltrupps	
107. Jubel. Meier	10	Enke	15
108. Bager Herløv	25	127. Sued. Schnabels	
109. Parykm. Henrich-		Enke	10
sen	15	128. Skrad. Hastes E.	15

129 Sued. Gudmansen 20	137. Grosf. Johansens
130 Stom. Greither 15	Enke 15
131. Guld. Nielsens E. 15	138. Suedk. Møller 15
132. Fribag. Sprengers	139. Riøbm. A. Mejers
Enke 15	Enke 15
133. Guld. Kongsbachs	140. Skræder Blædels
Enke 15	Enke 15
134. Parykm. Balzars	141. Prokurator Abnyes
Enke. 15	Enke 25
134. Skræder P. Bah-	142. Oberstlieutenant
ses E. 15	Benjons E. 25
156. Stom. Kolbergs E. 15	

I Anledning af Parykmager Morsings Enkes Død som var Pensionist af det Brockske Legats Renten med 35 Rd. aarlig. blev Major Stells Enke ansat paa denne Pension i hendes Stæd, og de 10 Rd. som denne forhen havde nydt i Pension tillagt Theehandler Meier.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Drorson.

Collin.

R. Bay.

C. Købke.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 51.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 21 December 1811.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

A n m e l d e l s e .

Hermed følger den i General Forsamlingen den 2den denne Maaned fremlagte Extract af dette Aars 3die Quartals Regnskab.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Brorson.

Collin.

K. Bay.

C. Købke.

Extract

af

3die Quartals Regnskab

for

det forenede Understøttelses = Selskabs

Indtægter og Udgifter

i Kvartalet fra pmo. Juli til ult. Sepbr. 1811.

I n d t æ g t.

	Rbd.	ß.
Kassebeholdningen fra forr. Quartal var (see Borgervennens No. 36 v. U.)	969	89
A. Ugentlige Indkomster:		
For Ugebladets 23 Udgang fra No. 27 til 39 inclusive	592	83
B. Quartals Contingenter:		
1) for Quartalet fra pmo. April til ult. Juni	221	51
Restancer fra de forrige Quartaler	10	28
	231	79
C. Laans og Løstuds Afbetalinger: i dette Quartal		
	456	48
D. Renter af 8,600 Rbd. consignable Bankfonds		
	387	5
Summa	2638	11

At foresaaende Extract af 3die Quartals Regu-
skab er overensstemmende med Administrationens
Contr ol bevidne

Drorsou. Collin. K. Bay.

C. Røtke.

u d g i v t.	Rd.	s.
1. De aarlig staaende Udgifter: For Ugebladets Trykning og Lønninger i dette Qvartal m. v.	446	6
2. Til de aarlige Pensionister: betalt i dette Qvartal	433	"
3. Til Gratificationen	120	"
4. Betalt Banken i føre etieffe af den desionerede 900 Rd: consignable Bank- fonds	"	90
Saldo bliver Kassebeholdningen til 4de Qvartal	1638	II
Summa	2638	II

Kiøbenhavn den 30 Septbr. 1811.

Gorup,
Kasserer.

Bindvet paa Slottet Trianon.

(Af Herders samtlige Werke. 9tes Theil.)

Saa rigtig den ved alle Tiders Erfaring stadfæstede Sætning er: at enhver Begivenhed, den mindste som den største, i det enkelte Menneskes, saavel som i heele Nationers Liv, har sin bestemte og tilstrækkelige Grund, saa vist er det ogsaa at meget ofte ringe Aarsager frembringe store Virkninger, og at somtid Begivenheder der have den væsentligste Indflydelse paa flere tusinde Menneskers Forfatning, skyldes høist ubetydelige Omstændigheder deres første Oprindelse. Betragt den Enkelte med nogenlunde Opmerksomhed sit eget Liv og deres, med hvem han staaer i nærmest Samqvem og Forbindelse, vil han ej vanskelig, endog i denne mindre udstrakte Virkekreds, finde Tilfælde, hvor Aarsagerne til det der maa skee paa hans hele Liv eller Løkke har havt væsentlig Indflydelse, i sig selv kun have været saare ubetydelige, og langt tilbage i Tiden. Men ogsaa i hele Staters Historie findes Exempler herpaa.

Mennesket vil altid; som Borger i Verden, betragte disse med Interesse, liig den, hvilken de enkelte Dieblikke, der paa hans eget Livs Skiebne have vilst afgjørende Indflydelse, hos

ham opvække, naar han betraaeter den Sammenhæng, hvori disse staae til hans heele Liv.

Ludvig den fiortende, hvis Regjeringstid fra flere, men høist forskjellige Synspunkter havde en afgjørende Indflydelse paa Tilstanden, ei allene af Frankrig, men af næsten heele Europa, førte i 9 Aar (fra 1688 til 1697) en Krig, i Førfølgingen blot mod Tyskland siden tillige mod England, Nederlandene, Spanien og Savoyen, i hvilken den franske Armee, i Tyskland især, begik næsten ubørlige Grusomheder, og mange tusinde fredelige Indbyggere omtom i yderste Elendighed. Frankrig selv svækkedes ved samme i betydelig Grad, skiondt Ludvig dog tilsiøst beholdt i det mindste Udsende af at være Særherre og denne Krig, der satte største Deelen af Europa i Bevægelse, og kostede flere tusinde Mennesker, endog dem, som selv paa ingen Maade deeltoe i samme, var oprindeligiis aarsaget af ——— et slebt Bindue

Blant de private Sybler med hvilke Kongen, naar ikke Statens Anliggender bestieftigede ham, pleiede at forvøje sig var især den: at lade opføre mange og kostbare Bygninger. Hans Mini-

stre understøttede denne Tilboielighed med at deeltage i samme og fere et Slags Overopsyn over Arbeidet, hvortil Kongen selv plejede at udnævne dem. Saaledes havde allerede, den berømte Colbert, haft Opsyn med flere Slotte som i hans Tid efter Kongens Befaling opførtes; og efter Colberts Død tilfaldt dette Embede ligeledes Louvois, ligesaa bekendt af sin Herskelyge og Ersonhed som haardnakkede Vaastaaenhed i at ville sætte den, engang lagte Plan eller fattede Beslutning giennem, endstodt ofte Midlerne valgtes paa Plijs og Samvittigheds Beløstning.

Kongen fandt, kort efter at Louvois havde tiltraadt sit nye Embede, at Slottet i Trianon saaledes som det fra Begyndelsen af var opført ikke svarede til sin Henstigt — det var nemlig bestemt til Lyssighed for den bekiendte Madame Maintenon, der i en lang Række af Aar vidste, næsten udelukkende og endelt med andre at forsikre sig Kongens udmærkede Gunst. Et nyt Slot skulde altsaa opføres, og Louvois, efter Embeds Medfer, have Opsyn med Bygningen. Men da Kongen, der med en just ei aldeles luttret Smag dog forbandt en naturlig Følelse for Symmetrie og havde et vist og fast Die, særdeles morede

sig ved denne Bygning, saae han ogsaa her Herskere end han ellers maaskee vilde giort, og var næsten daglig tilstede for at skynde paa Arbeidet.

Neppe var første Etage færdig, da Kongen en Dag fandt en, i hans Dine høist betydelige Feil ved en i Muren, til et Vindue anbragt Uabning; den var skiev. Strax kaldte Kongen Louvois frem og gjorde ham derpaa opmærksom. Men denne, der var vant til ei at vades eller nogensteds at finde Modsigelser ved sine Forstagen, der, fandt sig forundret ved den af Kongen yttrede Uilfredshed, og vilde ikke tilstaae at Vinduet maatte blive skiev. Efterat de begge i lang Tid havde derover verlet adskillige heftige Ord, inden at enten Kongen eller Ministeren vilde give efter, vendte Ludvig ham ryggen og gik bort.

Da Kongen, som ikke kunde glemme Vinduet, næste Dag mødte le Notre, en beklendt god Bygmester, spurgte han ham: om han havde set Begyndelsen til det nye Slot i Trianon? Da han benægtede dette, yttrede Kongen det Ønske at han vilde gaae derhen og betragte Vinduet, som Kongen betegnede ham, for at sige om han ikke fandt det skiev. Imidlertid fik

Ludvig iutet Svar i 2 Dage Kløndt han flere Gange spurgte le Notre, thi denne havde altid en Undskyldning ved Haanden hoorfor han ikke kunde opfylde Kongens Billie.

(Sluttes i næste No.)

Stellwagen,
Secretair i Høiesteret.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 52.

Tre og Tyvende Aargang.

Løverdagen den 28 December 1811.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohen,
i Nagstrædet No. 30.

Bindvet paa Slottet Trianon.

(Af Herders sämtliche Werke. 9ter Theil.)
(Sluttes, see f. No.)

Kongen merkede nu hvor Kruden stak. Le No
tre vilde og torde hverken sige Kongen eller Mini,
steren imod, da han af begge Deele vilde have

næsten lige meget at frygte. Nu blev Ludvig bred og befalede ham Dagen efter, at være i Trianon, hvor han selv tilligemed Louvois vilde indfinde sig.

Alle tre mødte til bestemt Tid og Sted. Kongen sagde til le Notre: at han efter Niemaal skulde afgjøre om Bindvet var lige? Louvois begyndte at disputere med saavel Kongen som le Notre, og vilde paa ingen Maade lade sig sige. Le Notre turde ikke sige noget afgjørende. Kongen befalede ham at maale Bindvet. Louvois, yderst opbragt herover, protesterede saa stærkt at han næsten satte den, Kongens Markvarelse skyldige Ubedighed aldeles tilside. Kongen taug, indtil le Notre havde maalt, og spurgte denne koltfindig om Resultatet. Han stammede, og turde ikke komme ud med sproget. Nu blev Ludvig bred og som Kongen befalede le Notre at tale reent ud. Deres Majestet har Ret, svarede derpaa denne, og vilje ved gientagen Maaling at Louvois havde Uret.

Seer De nu? sagde Kongen til Louvois, at jeg havde Ret? og hvad havde Følgen været naar jeg selv ikke hældigvis havde opdaget Fei-

len? de havde vist nok ikke overtalt dem til at finde Feil i deres eget Værk — Vinduet var blevet flædt og hele Bygningen forærbet.

Kongen kunde ikke undlade, ved denne Leilighed at holde Louvois en Strafprædiken over hans haardnakkede Paastaaenhed, og denne holdtes i alle Hoffets Betientes og selve Arbeidsfolkernes Nærvarrelse.

Ministeren, ude af sig selv og næsten rasende over det Passerte, kom hjem, hvor han fandt flere sine fortroelige Venner samlede. De studerede ved at see ham i den Tilstand og spurgde om Uarsagen.

Det er forbi, svarede han, med min Agtelse hos Konge og Folk. Naar Kongen kunde saaledes tage affæd for et Vindue, og i alles Nærvarrelse overfuse mig, saa maae jeg for Fremtiden vente alt. Dog — lagde han til efter et Diebligs Betænkning — jeg veed eet Middel, det vil virke. Kongen maae drages fra den Byggelyst, og sole at jeg er ham nødvendig. Det vil en Krig herligen kunne betynde, og den skulle vi nu da og inden kort Tid have.

Louvois holdt Ord. Da han de næste Gange talede med Kongen, skulede han vilielig sin Fortrydelse over Bændve-Passagen, og dreiede Talen bestandig hen paa det politiske. Han gav Ludvig Idee om at føre Krig med Tydskland, vist nok paa saare svage og ubetydelige Grunde, blandt andet den: at man ikke vilde føie ham i den Begiering, at gøre en fransk Biskop, som han recommenderede, til Erkebiskop i Cöln. Kongen selv var ikke for Krigen og modsatte sig længe, men den listige Minister, der bestandig havde det fatale Bændve i Trianon for Næse, vidste at pirre Kongens Uergierighed saa stærkt, at han gav sin Binde; og saaledes begyndte da en Krig, i hvilken siden det halve Europa blev indviklet, og der for Frankrig var saa lidet fordelagtig, som den, først opvakt, for Ludvigs Glimreshyge og Uergierighed var smigrende.

Det var imidlertid ikke første Gang Louvois havde viist sig fra denne, ham selv saa lidet ærefulde og for Mennekeheden saa farlige Side. Allerede den forrige Krig som Ludvig fra 1667 til 1678 førte mod Spanien og Nederlandene, havde han ophidset Kongen til, af Had mod Ministeren Colbert, hvis ædlere Bestræbelser, der gif

ud paa at bibringe Kongen Kierlighed til sit Folk og Lyse til i Fredens Noe at giøre det lykkelig, kund ilde stemte med Louvois herstestyge og ærgjerrige Tænkemaade.

I d t a n g e n .

(Af Herders Werke, 9ter Theil.)

Ligesom den nyelig fortalte Begivenhed med Vindsvet aarsagede en, for mange tusinde Mennesker uheldig Krig, saaledes viser følgende Historie fra samme Tid at ubetydelige Ting ogsaa kunne forebygge store Ulykker.

I den Krig Louvois saaledes havde frembragt, overfaldtes Tydskland næsten aldeles uforberedt paa Forsvar. De franske Armeer, der ingen Modstand fandt af Krigsfolk, maerede sig derfor mod at ødelægge Landet. Mange Byer og

store Stæder bleve ei allene udplyndrede, men ligesom, med frit Forsæt og uden mindste Anledning eller Nødvendighed, nedbrændte, saaledes blandt andre, Worms, Speir, Heidelberg og Mannheim. Louvois, som nu havde Kongen der, hvor han ønskede at have ham, fandt selv formegen Fornøielse i disse Grusomheder, til at han noget Dubiil skulde have standset dem eller raadt Kongen derfra.

Er fornøiet med de Doelrægseller der vare fæste i Nedre Pfalz, vilde han have Trier lagt i Lise med. Haa foreskild de Ludvig dette som en Nødvendighed, af den Grund, at man ellers maatte vente, den fremrykkende tyske Armee vilde der tage en, for den franske, formeemlig meget færlig Stilling. Både Kongen og Ministeren bleve hidfge, men Kongen vilde dog denne Gang ikke samtykke.

Louvois kunde imidlertid ligesaalidet glemme sin uværende Vindings-Tanke, at fæse Trier afbrændt, som han kunde taale at have gjort Kongen et Forslag der ikke var gaaet igiennem. Da han, nogle Dage efter, som sædvanligt, hos Madame Maintenon arbejdede med Kongen, sagde han, efter fuldeendte Forretninger: Jeg merker nok, at det er allene paa Samvittighedens

Beque, Deres Majestæt nægte Samtykke til Trier's Besættelse. Jeg har derfor taget dette paa min Samvittighed, og troer derved at have vilst Armeen og deres Majestæt selv en væsentlig Tjeneste. Jeg har i Morges i Stilhed affendt en Courer med den Befaling til den kommanderende General, at sætte Byen i Brand i samme Dieblid, som Coureren maatte ankomme.

Kongen, mod Gædvane, i yderste Grad og næsten til Rasenhed forbitret, sprang op, greb en, hændelsesviis tætt hos staaende Slotang og foer med samme lige Ies paa Louvois. For Guds Skyld, deres Majestæt! raabte Madame Maintenon og kastede sig mellem Kongen og Ministeren. Den sidste fik Tid til at naae Deren og Kongen blev for Dieblidket standset. Men med alle Tegne paa yderste Forbitrelse raabte Kongen ud giennem Døren: Louvois! send paa Dieblidket en Courer med Contraordre, og dersom eet Huus i Trier afbrændes, mister Du uden Naade Dit Hoved.

Nærmere død, end levende, kom Louvois hjem. Her stode Tingene dog ikke saa farligt. Ministeren havde ikke vovet at affende Coureren uden Kongens Binde, men han havde haabet af stemme Kongen i det, formeeutlig høilidige

Dieblig da han erklærede hans Sambittighed fri, og den Courer der umiddelbar derefter skulde afgaa, holdt hjemme med opsadlet Hest. Nu fik han Befaling at blive, den allerede leverte Ordre blev kasseret og Trier blev reddet.

Kongen var imidlertid bestandig i den fulde og faste Overbevisning, at Coureren var affendt og at allene hans Befaling havde hindret Udførelsen af Ministerens grusomme Anfag.

Gid der for enhver Dye, som Louvois, med Ludvigs Minde, fik afbrændt, og for hver Krig hvortil han fik ham ophidset, Madame Maintenon og en Ildtang havde været tilstede!

Stellwagen,
Secretair i Høiesteret.
